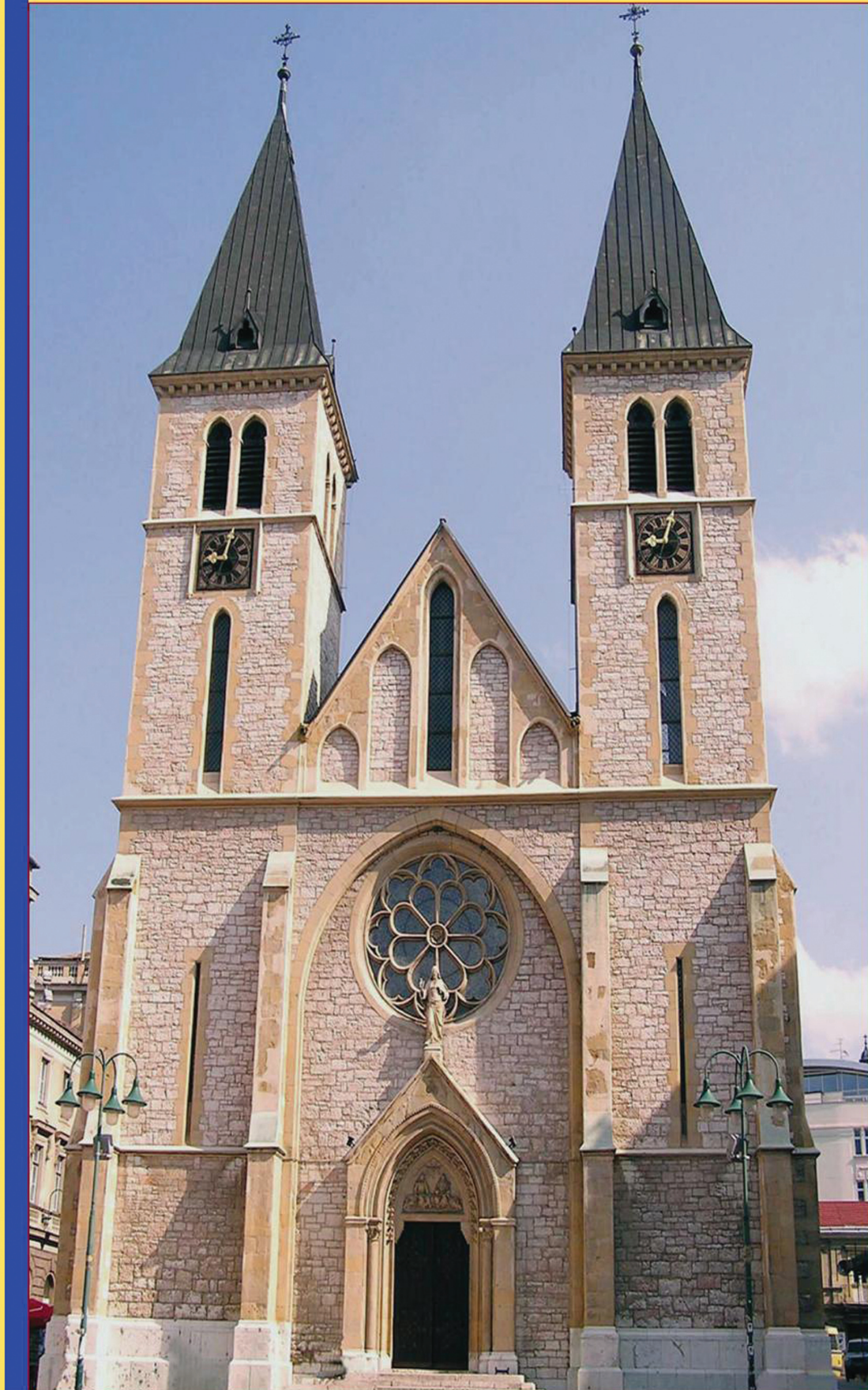


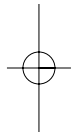
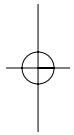
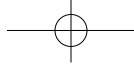
Broj 1/2009  
Godina CXXIII  
Sarajevo

# VRHBOSNA

Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

**GODINA SVETOG PAVLA**





**VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije**

*Izdavač:*  
Vrhbosanska nadbiskupija  
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

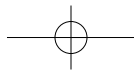
*Nakladnik:*  
Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije

*Odgovara:*  
Vinko kardinal Puljić  
vrhbosanski nadbiskup

*Glavni urednik:*  
Marko Zubak, kancelar

*Grafička obrada:*  
MCVN

*Tisak:*  
Graforad - Zenica





## Sadržaj

### UREDNIKOVA RIJEČ

Vjeruješ li u život poslije rođenja?.....	5
---	---

### SVETA STOLICA

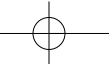
Papina poruka za Svjetski dan mira.....	6
Papina poruka za Svjetski dan bolesnika.....	11
Papina poruka za Korizmu.....	12
"Nove tehnologije, novi odnosi. Promicati kulturu poštivanja, dijaloga i prijateljstva".....	14
Pavlovo iskustvo model svakog istinskog kršćanskog obraćenja.....	17
Papino pismo o ukidanju ekskomunikacije Lefebvreovim biskupima.....	18
Treba paziti "na pretjerano umnažanje" izjava "nevaljalog braka".....	21
Priopćenje papinskoga vijeća za promicanje jedinstva kršćana.....	22
Kongregacija za Istočne crkve o crkvenim zajednicama u Svetoj zemlji.....	22
Kongregacija za Istočne crkve o crkvenim zajednicama u Svetoj zemlji.....	23
Kongregacija za istočne crkve.....	24
Kustodija svete zemlje.....	24
Zaključci i smjernice predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe.....	27
Papina poruka za Svjetski dan mladih.....	28

### BK BIH

Poruka biskupa Ratka Perića za Dan života.....	32
Priopćenje za javnost biskupa HBK i BK BiH.....	34
Molitvena osmina za jedinstvo kršćana.....	35
Pismo predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe iz Tarza upućeno Svetom Ocu.....	36
"Svi budite iste misli; neka ne bude među vama razdora".....	37
Poslovnik pedagoškog vijeća katoličkih "škola za Europu".....	38
Priopćenje s 45. redovnog zasjedanja Biskupske konferencije BiH.....	41

### IZ ORDINARIJATA

Nadbiskupova poslanica za Uskrs.....	44
Poziv na molitvu za mir u svetoj zemlji.....	46
Dan posvećenoga života - 2009 u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.....	46
Sjednica ekonomskog vijeća vrhbosanske nadbiskupije.....	47
Svim članovima svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije.....	48
Odluka da svećenici grade župnu crkvu svetog Mihaela Arkandela u Staroj Gradišci.....	48
Obnova svećeničkih obećanja i posveta ulja.....	49
XV. sabor prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije.....	49
Papin dan u 2009.....	50
Svibanjske pobožnosti u ozračju Pavlove godine i osamstote obljetnice pokreta svetog Franje.....	50
Predmet: Odobrenje Etičkog kodeksa studenata VKT i Pravilnik o ustroju radnih mjesta.....	51
Pontifikali u prvostolnici vrhbosanskoj u 2009. godini.....	52
Tečaj pripreme za brak u vrhbosanskoj nadbiskupiji za 2009.....	52
Neke upute za primanje starokatolika u puno zajedništvo Katoličke crkve.....	53
Predmet: Ujednačeno popunjavanje Crkvenih matica i Prijepisa.....	54
Prijepis matice krštenih za 2009. godinu.....	55
38. Dan mladih nadbiskupije vrhbosanske.....	56
Novi pečat župe sv. Ivana Krstitelja Travnik.....	57
Župnici Vrhbosanske nadbiskupije razmijenili pastoralna iskustva.....	58
Susret mladih u Livnu.....	59
Predmet: Proces proglašenja blaženim sluge Božjeg nadbiskupa dr. Josipa Stadlera.....	59
Gospodin mi dade jezik vješt.....	60
Srce isusovo, izvore sve utjehe.....	62
Upute i sugestije za pripravu XII. Ministrantskog zborovanja Vrhbosanske nadbiskupije.....	65



SVIM DEKANATIMA - obrazac za prijavu sudjelovanja -.....	67
Imenovanja i premještaji.....	68
Statistički podaci župa po dekanatima za 2008. Godinu.....	69
Uporedba statistike 2007. - 2008. po dekanatima.....	72

#### IZ KORESPODENCIJE

Božićna čestitka člana predsjedništva BiH "Željka Komšića.....	73
Pismo načelniku općine Travnik.....	73
Kronika Vinka kardinala Puljića od 01. prosinca do 16. ožujka.....	74

#### PRILOZI

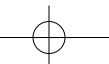
Vitez - sveta misa povodom obljetnice stradanja, 27. veljače 2009.....	80
Stealton-Harrisburg: sveta misa u Hrvatskoj katoličkoj zajednici, 31. siječanj 2009.....	82
Vjerni upravitelj u župi.....	83
Besjeda mitropolita dabrobosanskog Nikolaja na molitvi za jedinstvo kršćana.....	89
Dan posvećenoga života - Svijećnica.....	92
Intervent nuncija D'Errica u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve.....	94
Propovijed kardinala Vinka Puljića u crkvi sv. Pavla u Tarzu.....	95

#### BILJEŽIMO

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana.....	97
Vinko kardinal Puljić prihvatio poziv misije Lusu.....	98
Miroljubiva bitka vjere.....	98
Pozdrav patrijarha Bartolomeja, predsjednicima BK jugoistočne Europe.....	100
Božićna čestitka u duhu jubileja velikih obraćenika Crkve svetog Pavla, apostola naroda i svetoga Franje brata svih ljudi.....	101
Imendanska čestitka.....	102
Vjerom i krštenjem pridružujemo se Kristu i jedni drugima.....	103
U prostorijama nakladne kuće Verbum u četvrtak 19. veljače na konferenciji za medije predstavljena je knjiga pape Benedikta XVI. - "Duhovne misli".....	105
Banjalučki svećenik vlč. Mr. Berislav Grgić imenovan biskupom u Norveškoj.....	105
Društvo u Bosni i Hercegovini postaje sve očitijom žrtvom kriminala i teškim stanjem ljudskih prava...106	106
Papa: Svijetu je potreban vidljivi znak otajstva jedinstva.....	108
Papa Benedikt XVI. uputio pismo novome Ruskom pravoslavnom patrijarhu Kirillu.....	108
Kratki prikaz dokumenta: "Služenje autoriteta i posluš".....	109
Zbornik o spisima sv. Franje.....	110
Deveti godišnji susret predsjednika Biskupskih konferencija jugoistočne Europe.....	111
Naši jubilarci u 2009. godini.....	113
Popis svećenika na duhovnim vježbama.....	114
Nove adrese i izmijenjeni telefoni.....	114

#### NAŠI POKOJNICI

+ FRA JURICA ŠALIĆ (1948.- 2008.).....	115
+ LJUBAN MANDIĆ (1921. - 2008.).....	115
+ FRA PETAR ANĐELOVIĆ (1937. - 2009.).....	115
+ JOZO ŠARIĆ (1924.-2009.).....	117
+ IVO DRLJO (1919.-2009.).....	117
+ MONS. PETAR TUNJIĆ (1937.-2009.).....	118
+ FRA GRGA (JURO) VILIĆ (1945. - 2009.).....	119
+ SERAFINA - SARA LUBAR (1921.-2009.).....	120
+ VLČ. MATO BOŽIĆ (1943.-2009.).....	121
+ FRA MARKO KOBAS (1936.- 2009.).....	121
+ FRA ŽELJKO JURIŠIĆ (1935.- 2009.).....	121
+ LUCIJA RAVLIĆ - Majka petnaestero djece.....	122





## Vjeruješ li u život poslije rođenja?

*Naravno, sigurno postoji nešto nakon rođenja. Možda smo ovdje baš zato da se pripremimo na život poslije rođenja.*

*To je glupost. Nema života poslije rođenja. Kako bi taj život uopće izgledao?*

*Ne znam točno, ali uvjeren sam da će biti više svjetla i da ćemo moći hodati i jesti svojim ustima.*

*To je potpuna glupost. Znaš da je nemoguće trčati. I jesti svojim ustima, pa zato imamo pupčanu vrpca. Kažem ti, poslije rođenja nema života!*

*Pupčana vrpca je prekratka. Uvjeren sam da postoji nešto poslije rođenja. Nešto posve drugačije nego ovo što živimo sada.*

*Ali nitko se nije vratio od tamo! život završava nakon rođenja. Osim toga, život nije ništa drugo nego postojanje u uskoj i mračnoj okolini.*

*Pa ne znam baš točno kako izgleda život poslije rođenja, ali ćemo u svakom slučaju sresti našu mamu. Ona će se zatim brinuti za nas.*

*Mama!?! Ti vjeruješ u mamu?! Pa gdje bi po tvome ta mama bila?*

*Svuda oko nas, naravno. Zahvaljujući njoj smo živi, bez nje ne bismo uopće postojali.*

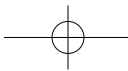
*Ne vjerujem! Mamu nisam nikada vidio, zato je jasno da ne postoji.*

*Da, moguće... ali ponekad, kad smo potpuno mirni, možemo je čuti kako pjeva i miluje naš svijet. Znaš, uvjeren sam da zapravo život tek počinje poslije rođenja...*

*Razgovor blizanaca u majčinoj utrobi  
(Snimio nepoznati novinar)*

*“Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju” ( Iov 10,10)*

**SRETAN VAM POČETAK ŽIVOTA!**



## SMJERNICE CRKVENOG UČITELJSTVA

**Suzbijati siromaštvo, graditi mir**

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan mira,  
1. siječnja 2009.

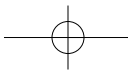
1. I na početku ove nove godine svima želim uputiti svoje želje za mirom i ovom porukom pozvati na razmišljanje o temi: Suzbijati siromaštvo, graditi mir. Već je moj časni predšasnik Ivan Pavao II. u poruci za Svjetski dan mira 1993. istaknuo negativne posljedice što ih za mir ima siromaštvo cijelih naroda. Zapravo, siromaštvo je često među onim čimbenicima koji potiču ili otežavaju i oružane sukobe. A oni, pak, pojačavaju tragična stanja siromaštva. "Potvrđuje se... i postaje sve težom u svijetu - pisao je Ivan Pavao II. - jedna druga ozbiljna prijetnja miru: mnoge osobe, dapače, cijeli narodi danas žive u uvjetima krajnjega siromaštva. Nejednakost između bogatih i siromašnih još je očitijom, pa i u ekonomski razvijenim državama. Riječ je o problemu koji se nameće savjesti čovječanstva budući da su uvjeti u kojima se nalazi velik broj osoba takvi da vrijeđaju njihovo urođeno dostojanstvo i zbog toga pogibelji izlažu istinski i skladan napredak svjetske zajednice".(1)

2. U tom kontekstu, suzbijati siromaštvo uključuje pažljivo promatranje složene pojave globalizacije. Takvo je promatranje važno već i s metodološkoga gledišta jer savjetuje korištenje ploda istraživanja što su ih poduzeli ekonomisti i sociolozi o brojnim aspektima siromaštva. Podsjećanje na globalizaciju ipak bi moralo poprimiti i duhovno i moralno značenje, potičući na promatranje siromaha u osviještenoj perspektivi da su svi sudionici jedinstvenoga božanskoga nauma, to jest poziva na izgradnju jedine obitelji u kojoj svi - pojedinci, narodi i države - uređuju svoja ponašanja prožimajući ih načelima bratstva i odgovornosti. U takvoj se perspektivi o siromaštvu treba imati široko i jasno viđenje. Kada bi siromaštvo bilo samo materijalno, društvene znanosti - koje nam pomažu u mjerenju pojava na temelju podataka koji su nadasve kvantitativne vrste - bile bi dovoljne za tumačenje njegovih glavnih značajki. No, znamo da postoje nematerijalne siromaštva koja nisu izravna i automat-

ska posljedica materijalnih oskudica. Na primjer, u bogatim i naprednim društvima postoje pojave marginalizacije, siromaštva u odnosima, moralnoga i duhovnoga siromaštva: riječ je o osobama koje su dezorijentirane u nutrini, koje proživljavaju neki oblik nelagode unatoč ekonomskom blagostanju. S jedne strane mislim na ono što se naziva "moralna nerazvijenost"(2), a s druge na negativne posljedice "pretjeranog razvoja". (3) Pri tome ne zaboravljam da je u takozvanim "siromašnim" društvima gospodarski rast često zaustavljen kulturnih zaprekama koji ne dopuštaju prikladno korištenje privrednih izvora. No, istina je i dalje da svaki oblik nametnutoga siromaštva u svom korijenu ima zanijekano poštivanje transcendentnoga dostojanstva ljudske osobe. Kada se na čovjeka ne gleda u cjelovitosti njegova pozva i kada se ne poštuju potrebe istinske "ljudske ekologije", (4) onda se razbuktaju i izopačene snage siromaštva, kao što je vidljivo na nekim područjima na koja ću kratko svratiti svoju pozornost.

*Siromaštvo i moralne implikacije*

3. Siromaštvo se često povezuje - kao da mu je on uzrok s demografskim razvojem. Zbog toga su na djelu kampanje za smanjenje broja rođenja, koje se vode na međunarodnoj razini pa i s metodama koje ne poštuju niti dostojanstvo žene niti pravo supružnika da odgovorno odluče o broju djece(5) a često, što je još teža stvar, ne poštuju niti pravo na život. Uništenje milijuna nerođene djece, u ime borbe protiv siromaštva, zapravo predstavlja uklanjanje najsiromašnijih među ljudskim bićima. Nasuprot tome ostaje činjenica da je 1981. godine oko 40% svjetskoga pučanstva bilo ispod praga apsolutnoga siromaštva, dok je danas taj postotak znatno smanjen, a iz siromaštva su se izvukli oni narodi koje, među ostalim, obilježava osjetan demografski prirast. Upravo naveden podatak pokazuje da bi bilo dovoljno privrednih





sredstava za rješavanje problema siromaštva, pa i uz rast broja stanovnika. Ne smije se jednako tako zaboraviti da je od završetka Drugoga svjetskoga rata do danas broj stanovnika zemlje porastao za četiri milijarde, te da se ta pojava u velikoj mjeri tiče zemalja koje su odnedavno stupile na međunarodnu pozornicu kao nove gospodarske snage, te su brzi razvoj doživjele upravo zbog velikoga broja svojih stanovnika. Osim toga, one najrazvijenije države koje imaju najviši indeks rađanja u prednosti su zbog većih mogućnosti razvoja. Drugim riječima, stanovništvo se sve više potvrđuje kao bogatstvo a ne kao čimbenik siromaštva.

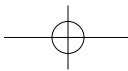
4. Drugo područje za zabrinutost su pandemijske bolesti kao što su na primjer malarija, tuberkuloza i sida koje, u mjeri u kojoj pogadaju proizvodne sektore stanovništva, uvelike utječu na pogoršanje općega stanja države. Pokušaji zaustavljanja posljedica tih bolesti na pučanstvo ne postižu uvijek značajne rezultate. Osim toga, događa se da zemlje žrtve nekih od tih pandemija, kako bi ih spriječile, moraju trpjeti ucjene onih koji uvjetuju gospodarsku pomoć provođenjem politika koje su suprotne životu. Nadasve je teško suzbiti sidu, dramatičan uzrok siromaštva, ako se ne suoči s moralnim problemima s kojima je povezano širenje virusa. Nadasve je potrebno preuzeti teret za kampanje koje će odgojiti osobito mlade na spolnost koja u potpunosti odgovara dostojanstvu osobe; takvi pothvati koji već traju dali su značajne plodove te su doveli do smanjenja širenja side. Isto je tako potrebno siromašnim narodima na raspolaganje dati lijekove i potrebnu skrb; a to pretpostavlja odlučno promicanje medicinskog istraživanja i terapijskih otkrića kao i - kada je to potrebno - fleksibilnu primjenu međunarodnih pravila za zaštitu intelektualnoga vlasništva, tako da se svima zajamči osnovna zdravstvena skrb.

5. Treće područje koje je predmet pozornosti u programima borbe protiv siromaštva, a koje pokazuje njezinu unutarnju moralnu dimenziju, siromaštvo je djece. Kada siromaštvo pogađa obitelji, djeca su najranjivije žrtve: gotovo polovica onih koji žive u apsolutnom siromaštvu danas su djeca. Razmišljati o siromaštvu stavljajući se na stranu djece dovodi do toga da se primarnim ciljevima moraju smatrati oni koji ih se tiču izravnije, kao što su skrb za majke, odgojne obveze, pristup cjepivima,

medicinskoj skrbi i pitkoj vodi, zaštita okoliša i nadasve zauzimanje za zaštitu obitelji i stabilnosti odnosa u njoj. Kada se oslabi obitelj, štete neizbježno padaju na leđa djeci. Tamo gdje nije zaštićeno dostojanstvo žene i majke, posljedice još jednom najvećma osjećaju djeca.

6. četvrto područje koje s moralnoga stajališta zavređuje posebnu pozornost odnos je između razoružanja i razvoja. Sadašnja razina globalnoga vojnog troška pobuđuje zabrinutost. Kao što sam već ranije isticao, događa se da se "ogromna materijalna i ljudska sredstva što se ulažu u vojne troškove i za naoružanje zapravo oduzimaju od projekata za razvoj naroda, osobito onih najsiromašnijih i kojima je potrebna pomoć. A to se protivi onome što tvrdi sama Povelja Ujedinjenih naroda, koja od međunarodne zajednice a posebno od država traži da 'promiču uspostavljanje i održavanje međunarodnog mira i sigurnosti uz što manje odvajanje ljudskih i ekonomskih izvora svijeta za naoružanje" (čl. 26)".(6) Takvo stanje stvari ne olakšava nego štoviše ozbiljno sprječava postizanje velikih ciljeva razvoja međunarodne zajednice. Osim toga, pretjerano povećanje vojnih troškova moglo bi dovesti do ubrzanja utrke u naoružanju koja prouzrokuje područja nerazvijenosti i očaja, paradoksalno se pretvarajući u čimbenik nestabilnosti, napetosti i sukoba. Kao što je mudro ustvrdio moj časni prethodnik Pavao VI.: "Razvoj je novo ime mira".(7) Stoga su države pozvane na ozbiljno razmišljanje o dubljim razlozima sukoba, do kojih često dolazi zbog nepravde, te ih spriječiti hrabrom samokritikom. Ako bi se došlo do poboljšanja odnosa, to bi moralo omogućiti smanjenje troškova za naoružanje. Uštedena sredstva moći će se namijeniti za razvojne projekte za najsiromašnije i najpotrebnije osobe i narode: uloženi trud u tome smislu trud je za mir u ljudskoj obitelji.

7. Peto područje koje se odnosi na borbu protiv materijalnoga siromaštva tiče se sadašnje prehrambene krize koja u opasnost dovodi zadovoljavanje osnovnih potreba. Takva je kriza obilježena ne toliko nedostatkom hrane, već više poteškoćom da se do nje dođe i spekulacijskim pojavama, te zato pomanjkanjem ustrojstva političkih i gospodarskih institucija koje bi bile kadre suočiti se s potrebama i izvanrednim stanjima. Neishranjenost može prouzrokovati i teške psihofizičke štete stanovništvima,



lišavajući mnoge osobe potrebnih snaga da se bez posebnih pomoći izvuku iz svoga stanja siromaštva. A to pridonosi širenju krakova nejednakosti, uzrokujući reakcije koje se mogu pretvoriti u nasilje. Svi podaci o stanju relativnog siromaštva posljednjih desetljeća pokazuju povećanje jaza između bogatih i siromašnih. Glavni uzroci te pojave nesumnjivo su, s jedne strane, tehnološke promjene čije se blagodati usredotočuju u najvišem sloju podjele zarada i s druge, dinamika cijena industrijskih proizvoda, koje rastu daleko brže od cijena poljoprivrednih proizvoda i sirovina koje posjeduju najsiromašnije zemlje. Tako se događa da najveći dio stanovništva najsiromašnijih zemalja trpi zbog dvostrukoga odbacivanja, i to zbog najnižih primanja i najviših cijena.

#### *Borba protiv siromaštva i globalna solidarnost*

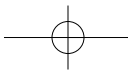
8. Jedan od najboljih putova za izgradnju mira globalizacija je namijenjena interesima velike ljudske obitelji.(8) No, da bi se upravljalo globalizacijom potrebna je snažna globalna solidarnost(9) između bogatih zemalja i siromašnih zemalja, kao i unutar pojedinih zemalja premda su bogate. Potreban je "zajednički etički kodeks", (10) čije norme neće imati samo konvencionalno obilježje, već će biti ukorijenjene u naravni zakon što ga je Stvoritelj upisao u savjest svakoga ljudskog bića (usp. Rim 2,14-15). Ne primjećuje li svatko od nas u nutрини savjesti poziv da dadne vlastiti doprinos općem dobru i društvenome miru? Globalizacija uklanja određene prepreke, no to ne znači da ne može stvoriti nove; približava narode, ali prostorna i vremenska blizina po sebi ne stvara uvjete za pravo zajedništvo i istinski mir. Odbacivanje siromaha planete valjana sredstva za iskupljenje može naći u globalizaciji samo ako će se svaki čovjek osobno osjećati pogodnim postojećim nepravdama u svijetu i kršenjem ljudskih prava koja su s njima povezana. Crkva, koja je "znak i sredstvo najprisnijega sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda", (11) i dalje će nuditi svoj doprinos kako bi se nadvladale nepravde i nesporazumi, te se dospjelo do izgradnje mirnijega i solidarnijega svijeta.

9. Na području međunarodne trgovine i financijskih transakcija danas su na djelu procesi koji omogućuju pozitivno integriranje ekono-

mija, pridonoseći poboljšanju općih uvjeta; ali, tu su i procesi koji idu u suprotnome smjeru koji dijele i odbacuju narode, stvarajući opasne pretpostavke za ratove i sukobe. U desetljećima koja su uslijedila nakon Drugoga svjetskog rata međunarodna trgovina dobara i usluga porasla je na izvanredno brz način, dinamikom bez premca u povijesti. Veliki dio svjetske trgovine ticao se zemalja stare industrijalizacije, sa značajnim dodatkom mnogih novih zemalja koje su postale važnima. No, tu su i druge zemlje sa niskim prihodima koje su još uvijek teško marginalizirane u odnosu na trgovinske tijekove. Njihov je rast negativno osjetio posljedice brzoga pada cijena osnovnih proizvoda, zabilježenoga proteklih desetljeća, a koji predstavljaju gotovo ukupnost njihova izvoza. U tim zemljama, koje su većinom afričke, ovisnost o izvozu osnovnih proizvoda i dalje predstavlja snažan čimbenik rizika. Na ovome bih mjestu htio ponoviti svoj apel da se svim zemljama dadne ista mogućnost pristupa svjetskome tržištu, izbjegavajući isključivanja i odbacivanja.

10. Slično se razmišljanje može povesti i glede novčanog poslovanja, koje se tiče jednoga od prvotnih aspekata pojave globalizacije, zahvaljujući razvoju elektronike i politika liberalizacije tijekova novca između raznih zemalja. Objektivno najvažnija zadaća novčanoga poslovanja, to jest zadaća dugoročnoga podupiranja mogućnosti ulaganja te stoga i razvoja, danas se pokazala više nego slaba: trpi od negativnih protuudara sustava novčanih razmjena - na nacionalnoj i globalnoj razini - zasnovanih na izuzetno kratkoročnoj logici koja ide za povećanjem vrijednosti novčanih aktivnosti i usredotočuje se u tehničkome upravljanju različitim oblicima rizika. I nedavna kriza pokazuje da je novčano djelovanje ponekad vođeno logikama koje su potpuno okrenute sebi samima i lišene dugoročnoga razmišljanja o općem dobru. Svođenje ("uravnilovka", op. prev.) ciljeva globalnih financijskih operatera na izuzetno kratki rok smanjuje mogućnost novčanoga poslovanja da ostvari svoju funkciju mosta između sadašnjosti i budućnosti za podupiranje stvaranja novih prigoda za proizvodnju i rad na dugo razdoblje. Novčano poslovanje svedeno na kratki i izuzetno kratki rok postaje opasno za sve, pa i za one koji uspiju izvući dobit u tijeku faza financijske euforije.(12)

11. Iz svega toga proistječe da borba protiv







siromaštva zahtijeva suradnju kako na gospodarskom tako i na pravnome planu koji će međunarodnoj zajednici, a osobito siromašnim zemljama, omogućiti pronalaženje i primjenjivanje usklađenih rješenja za suočavanje s gore navedenim problemima, provodeći u djelo učinkovit pravni okvir za ekonomiju. Osim toga, zahtijeva poticaje za osnivanje djelotvornih i suradničkih institucija, kao i potpore za borbu protiv kriminala i za promicanje kulture zakonitosti. S druge strane, ne može se zanijekati da su politike koje očigledno pružaju tek puku pomoć uzrok mnogih slomova u pomažanju siromašnim zemljama. Pravim se kratkoročnim i dugoročnim projektom danas čini ulaganje u obrazovanje osoba i cjelovito razvijanje specifične kulture poduzetništva. Ako ekonomske aktivnosti za svoj razvoj trebaju povoljan kontekst to ne znači da se pozornost ne mora obratiti na probleme prihoda. Premda je prikladno istaknuto da povećanje prihoda pro capite ne može predstavljati cilj političko-gospodarskog djelovanja na apsolutan način, ipak se ne može zaboraviti da ono predstavlja važno sredstvo za postizanje cilja borbe protiv gladi i apsolutnoga siromaštva. S toga stajališta, potrebno je ukloniti iluziju da politika puke redistribucije postojećeg bogatstva može do kraja riješiti problem. U modernoj ekonomiji, naime, vrijednost bogatstva na odlučujući način ovisi o sposobnosti stvaranja sadašnjega i budućega prihoda. Stoga stvaranje vrijednosti postaje neizbježna veza o kojoj se mora voditi računa ukoliko se na učinkovit i trajan način želi boriti protiv materijalnoga siromaštva.

12. Na kraju, staviti siromahe na prvo mjesto znači da bi protagonisti međunarodne trgovine sačuvali prikladan prostor za poštenu ekonomsku logiku, da bi institucionalni protagonisti sačuvali prikladan prostor za poštenu političku logiku i za poštenu logiku sudi-oništva koja će znati cijeniti mjesno i međunarodno civilno društvo. Sama međunarodna tijela danas priznaju veliku vrijednost i prednost ekonomskih inicijativa civilnoga društva ili mjesnih uprava za promicanje spašavanja i uključivanja u društvo onih slojeva stanovništva koji su često ispod praga krajnjega siromaštva, a istodobno do njih teško dopire službena pomoć. Povijest ekonomskog razvoja XX. stoljeća uči da su dobre razvojne politike povjerene odgovornosti ljudi i stvaranju pozitiv-

ih sinergija između tržišta, civilnoga društva i država. Civilno društvo na poseban način zadobiva ključnu ulogu u svakome razvojnom procesu, jer je razvoj u biti kulturna pojava a kultura nastaje i razvija se na mjestima civilnoga prostora.(13)

13. Kao što je ustvrdio moj časni prethodnik Ivan Pavao II, globalizacija se "javno pokazuje sa snažnom značajkom dvoznačnosti"(14) i zato njome treba upravljati opreznom mudrošću. U taj oblik mudrosti spada u prvome redu voditi računa o potrebama siromaha zemlje, nadvladavajući skandal sadašnjega nesrazmjera između problema siromaštva i mjera koje ljudi pripremaju da bi se s njime suočili. Nesrazmjer je kako kulturnoga i političkoga, tako i duhovnoga i moralnoga reda. Naime, često se staje na površnim i funkcionalnim razlozima siromaštva, ne dopirući do razloga koji se nalaze u ljudskome srcu kao što su pohlepa i ograničenost širokoga pogleda. S problemima razvoja, pomoći i međunarodne suradnje ponekad se suočava bez pravoga uključivanja osoba, te im se pristupa kao tehničkim pitanjima koja završavaju u predlaganju struktura, u sklapanju tarifnih sporazuma, u odobravanju anonimnih financiranja. Međutim, borba protiv siromaštva treba muškarce i žene koji najiskrenije žive bratstvo i koji su sposobni pratiti osobe, obitelji i zajednice na putovima istinskoga ljudskoga razvoja.

#### *Zaključak*

14. U enciklici *Centesimus annus* Ivan Pavao II. upozoravao je na potrebu "napuštanja mentaliteta koji siromašne - osobe i narode - smatra teretom i nezahvalnim nametnicima koji žele potrošiti što su drugi proizveli". "Siromašni - napisao je - zahtijevaju pravo da mogu sudjelovati u uživanju materijalnih dobara i da plodonosno ulože svoju sposobnost za rad, te da tako učine sav svijet pravednijim i bogatijim za sve".(15) U sadašnjem globalnom svijetu sve je očiglednije da se mir gradi samo ako se svima zajamči mogućnost razboritog rasta: naime, iskrivljenja nepravednih sustava, prije ili kasnije, dolaze svima na naplatu. Zato samo ludost može navesti na gradnju pozlaćene kuće oko koje je pustinja ili pustoš.

Sama globalizacija nije u stanju graditi mir i, štoviše, u mnogim slučajevima stvara pod-



jele i sukobe. Ona daleko više otkriva jednu nužnost: da bude usmjerena prema cilju duboke solidarnosti koja ide za dobrom svakoga i svijuu. U tom smislu, globalizaciju treba gledati kao povoljnu priliku za ostvarenje nečega važnoga u borbi protiv siromaštva i za stavljanje na raspolaganje pravdi i miru do sada nezamislivih sredstava.

15. Socijalni nauk Crkve oduvijek se zanima za siromahe. U doba enciklike *Rerum novarum* siromasi su bili ponajviše radnici novoga industrijskog društva; u socijalnome učenju Pia XI, Pia XII, Ivana XXIII, Pavla VI. i Ivana Pavla II. na vidjelo su stavljena nova siromaštva, kako se malo pomalo širio pogled na socijalno pitanje, sve dok nije poprimilo svjetske razmjere.<sup>(16)</sup> To širenje socijalnoga pitanja na globalnost treba shvatiti ne samo u smislu kvantitativnoga širenja, već i u smislu kvalitativnoga produbljivanja o čovjeku i potrebama ljudske obitelji. Zato Crkva, dok pažljivo prati sadašnje pojave globalizacije i njihov utjecaj na ljudska siromaštva, ukazuje na nove aspekte socijalnoga pitanja i to ne samo u širinu nego i u dubinu, jer se tiču čovjekovog identiteta i njegovog odnosa s Bogom. Načela socijalnoga nauka nastoje pojasniti veze između siromaštva i globalizacije te djelovanje usmjeriti prema izgradnji mira. Među tim načelima ovdje je prigoda na poseban način podsjetiti na

“povlaštenu ljubav za siromašne”,<sup>(17)</sup> u svjetlu primata ljubavi što ga svjedoči cjelokupna kršćanska predaja od samih početaka prve Crkve (usp. Dj 4,32-36; 1 Kor 16, 1; 2 Kor 8-9; Gal 2,10). “Svatko se treba prihvatiti svoga dijela posla i to što prije”, napisao je 1891. godine Lav XIII, dodajući: “Što se Crkve tiče, ona svoju pomoć neće uskratiti ni u koje vrijeme ni na koji način”.<sup>(18)</sup> Ta svijest i danas prati djelovanje Crkve prema siromasima u kojima vidi Krista,<sup>(19)</sup> trajno u svome srcu slušajući odjek naloga Kneza mira apostolima: “Vos date illis manducare - podajte im vi jesti” Lk 9,13). Vjerna tome pozivu svoga Gospodina, kršćanska zajednica neće zato malaksati u jamčenju cijeloj ljudskoj obitelji svoje potpore u zamahu kreativne solidarnosti ne samo da se podijeli suvišak, nego da se nadasve promijeni “stilove života, modele proizvodnje i potrošnje, ustaljene strukture moći koje danas vladaju društvom”.<sup>(20)</sup> Zato svakome Kristovom učniku, kao i svakoj osobi dobre volje, na početku nove godine upućujem topli poziv da raširi srce za potrebe siromaha i da učini ono što je konkretno moguće da im se pritekne u pomoć. Naime, i dalje je neprijeporno istinito osnovno načelo prema kojemu je “suzbijanje siromaštva izgradnja mira”.

Vatikan, 8. prosinca 2008.

#### Bilješke

- (1) Poruka za *Sojetski dan mira*, 1.
- (2) Pavao VI, enciklika *Populorum progressio*, 19.
- (3) Ivan Pavao II, enciklika *Sollicitudo rei socialis*, 28.
- (4) Ivan Pavao II, enciklika *Centesimus annus*, 38.
- (5) Usp. Pavao VI, enciklika *Populorum progressio*, 37; Ivan Pavao II, enciklika *Sollicitudo rei socialis*, 25.
- (6) Benedikt XVI, *Pismo kardinalu Renatu Raffaeleu Martinu u prigodi Međunarodnoga simpozija u organizaciji Papinskoga vijeća Pravda i mir o temi “Razoružanje, razvoj i mir. Perspektive za cjelovito razoružanje”*, 10. travnja 2008: *L'Osservatore romano*, 13. 04. 2008, str. 8.
- (7) Enciklika *Populorum progressio*, 87.
- (8) Usp. Ivan Pavao II, enciklika *Centesimus annus*, 58.
- (9) Usp. Ivan Pavao II, *Govor na Audijenciji za predstavnike ACLI-ja*, 27. travnja 2002, 4: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, XXV, 1 Š2002C, 637.
- (10) Ivan Pavao II, *Govor Općoj skupštini Papinske akademije za društvene znanosti*, 25. travnja 2001, 4: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, XXIV, 1 Š2001C, 802.
- (11) *Drugi vatikanski koncil, dogmatska konstitucija Lumen gentium*, 1.
- (12) Usp. Papinsko vijeće *Pravda i mir, Kompendij socijalnog nauka Crkve*, 368.
- (13) Usp. isto, 356.
- (14) *Govor na audijenciji vođama sindikata radnika i velikih tvrtki*, 2. svibnja 2000, 3: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, XXIII, 1 Š2000C, 726.
- (15) Br. 28.
- (16) Usp. Pavao VI, enciklika *Populorum progressio*, 3.
- (17) Ivan Pavao II, enciklika *Sollicitudo rei socialis*, 42; usp. isti, enciklika *Centesimus annus*, 57.
- (18) Enciklika *Rerum novarum*, 45.
- (19) Usp. Ivan Pavao II, enciklika *Centesimus annus*, 58.
- (20) Isto.



## Pomozimo bolesnoj i napaćenoj djeci

Poruku pape Benedikta XVI. za Svjetski dan bolesnika 2009.

Draga braćo i sestre!

Na Svjetski dan bolesnika, koji se slavi 11. veljače, na liturgijski spomen Blažene Djevice Marije Lurdske, dijecezanske će se zajednice okupiti sa svojim biskupima na molitvi da bi razmišljale i odlučile koje inicijative poduzeti kako bi se kod ljudi probudila svijest o stvarnosti trpljenja. Pavlova godina koju slavimo pruža povlaštenu prigodu da se zajedno s apostolom Pavlom zadržimo u razmišljanju nad činjenicom da, "kao što su obilate patnje Kristove u nama, tako je po Kristu obilata i utjeha naša" (2 Kor 1,5). Duhovna povezanost s Lurdom doziva k tomu u svijest majčinsku brigu Isusove majke za braću svojega Sina "koja još putuju te se nalaze u pogiblima i tjeskobama, dok ne budu dovedena u sretnu domovinu" (Lumen gentium, 62).

Ove godine svoju pozornost posvećujemo osobito djeci, tim najslabijim i najranjivijim stvorenjima, i onoj od njih koja su bolesna i trpe. Ima malih ljudskih bića koja nose na tijelu posljedice bolesti zbog koje su ostala nepokretna, a ima i onih koja se bore s bolestima koje su još uvijek neizlječive usprkos napretku medicine i pomoći vrijednih i sposobnih znanstvenika i medicinskih stručnjaka. Ima djece na čijem su tijelu i duši rane ostavili sukobi i ratovi, kao i nevinih žrtava mržnje bezumnih odraslih osoba. Ima djece "s ulice", koja su lišena topline obitelji i prepuštena samima sebi, kao i malenih koje su obeščastili odurni ljudi koji vrše nasilje nad njihovom nevinošću, nanoseći im duševne rane kojima će biti obilježeni ostatak života. Ne možemo zatim zaboraviti nebrojenu djecu koja umiru zbog žeđi, gladi, oskudne zdravstvene pomoći, kao i malene koji su sa svojim roditeljima protjerani ili izbjegli iz vlastite zemlje u potrazi za boljim uvjetima života. Iz grudi sve te djece prolama se tihi krik boli na koji se kao ljudi i vjernici ne smijemo oglušiti.

Kršćanska zajednica, koja ne može ostati ravnodušna na tako dramatične situacije, osjeća hitnu dužnost intervenirati. Crkva je, naime, kao što sam pisao u enciklici *Deus caritas est*,

"Božja obitelj u svijetu. U toj obitelji nikomu ne smije nedostajati ono što je nužno za život" (25, b). želja mi je, zato, da i Svjetski dan bolesnika pruži mogućnost župnim i dijecezanskim zajednicama da postanu sve više svjesne da su "Božja obitelj", te ih potakne da po njima u selima, četvrtima i gradovima bude primjetljiva ljubav Gospodina, koji traži da "u Crkvi, kao obitelji, niti jedan njezin član ne smije trpjeti oskudicu" (isto). Svjedočenje ljubavi sastavni je dio samoga života svake kršćanske zajednice. Crkva je od samog početka pretakala u konkretne geste evanđeoska načela, kao što to čitamo u Djelima apostolskim. Danas se, zbog promijenjenih okolnosti u kojima se zdravstvena pomoć pruža, osjeća potreba za tješnjom suradnjom među medicinskim stručnjacima koji rade u različitim zdravstvenim ustanovama i crkvenim zajednicama prisutnim na određenom teritoriju. U toj se perspektivi potvrđuje puna vrijednost institucije povezane sa Svetom Stolicom kao što je to pedijatrijska bolnica Bambino Gesù, koja ove godine slavi 140 godina postojanja.

Ali i više od toga. Budući da bolesno dijete pripada nekoj obitelji koja, često s velikim mukama i poteškoćama, dijeli njihovu patnju, kršćanske zajednice moraju preuzeti na sebe obavezu pomoći obiteljima pogođenim bolešću sina ili kćeri. Po primjeru "dobrog Samaritanca" potrebno se prignuti nad osobe koje su tako teško kušane i pružiti im potporu u obliku konkretne solidarnosti. Na taj se način prihvaćanje i dioništvo u patnji pretvara u korisnu potporu obiteljima bolesne djece, stvarajući u njima ozračje vjere i nade i dajući im da osjete uza se veliku obitelj braće i sestara u Kristu. Isusovo suosjećanje zbog plača udovice iz Naina (usp. Lk 7,12-17) i zbog usrdne Jairove molitve (usp. Lk 8,41-56) samo su neki od korisnih primjera koji pomažu naučiti kako dijeliti trenutke tjelesne i duhovne boli tolikih kušanih obitelji. Sve to pretpostavlja nesebičnu i velikodušnu ljubav, koja je odraz i znak milosrdne ljubavi Boga, koji nikada ne napušta svoju djecu u kušnji, već ih uvijek obdaruje čudesnim bogatstvima srca i uma da bi se mogli na primjeren način uhvatiti u koštac



sa životnim nevoljama.

Svakodnevno posvećivanje i neprestana zauzetost u službi bolesne djece predstavljaju rječito svjedočanstvo ljubavi prema ljudskom životu, na poseban način prema životu onoga koji je slab te u svemu i zbog svega ovisan o drugima. Potrebno je, naime, snažno potvrditi apsolutno i najviše dostojanstvo svakog ljudskog života. Vremena se mijenjaju ali nauke koji Crkva neprestano naviješta ostaje uvijek isti: ljudski je život lijep i treba ga živjeti u punini i onda kada je slab i obavijen misterijem trpljenja. Svoj pogled trebamo upraviti na Isusa raspetog: umirući na križu htio je biti dionikom boli čitava čovječanstva. U njegovu trpljenju iz ljubavi vidimo najviše sudioništvo u mukama malenih bolesnika i njihovih roditelja. Moj časni prethodnik Ivan Pavao II., koji je, osobito pred kraj svojega života, pokazao svijetli primjer strpljivog prihvaćanja trpljenja, napisao je: "Na križu je raspet 'Otkupitelj čovjeka', čovjek boli, koji je na sebe preuzeo tjelesne i duševne boli ljudi svih vremena, kako bi u ljubavi mogli pronaći spasenjski smisao svoje boli i odgovore na sva svoja pitanja" (Salvifici doloris, 31).

Želim ovdje izraziti moje divljenje i ohrabrenje međunarodnim i nacionalnim organizacijama koje se brinu za bolesnu djecu, osobito u siromašnim zemljama, i s velikodušnošću i samoprijegom pružaju svoj doprinos kako bi im s ljubavlju osigurali prikladnu skrb. Upuć-

ujem istodobno snažni apel vođama naroda da se podupru zakoni i uredbe u korist bolesne djece i njihovih obitelji. Crkva je uvijek, a još više kada je u pitanju život djece, spremna otvoreno surađivati u nastojanju da se čitava ljudska civilizacija pretvori u "civilizaciju ljubavi" (usp. Salvifici doloris, 30).

Na kraju, želim izraziti svoju duhovnu blizinu svima vama, draga braćo i sestre, koji bolujete od neke bolesti. Upućujem srdačan pozdrav svima onima koji vam pomažu: biskupima, svećenicima, posvećenim osobama, zdravstvenim djelatnicima, volonterima i svima onima koji se s ljubavlju posvećuju liječenju i ublažavanju patnji onih koji se bore s nekom bolešću. Poseban pozdrav upućen je vama, draga djeco, koja ste bolesni ili trpite: Papa vas i vaše roditelje i članove obitelji grli očinskom ljubavlju i jamči vam poseban spomen u molitvi, pozivajući vas da se pouzdajete u majčinsku pomoć Bezgrešne Djevice Marije, koju smo prošlog Božića ponovno promatrali kako s radošću na svoje grudi privija Božjeg Sina koji je postao djetetom. Zazivajući na vas i na sve bolesnike majčinsku zaštitu Svete Djevice, Zdravljke bolesnih, svima od srca udjeljujem posebnim apostolski blagoslov.

*Iz Vatikana, 2. veljače 2009.  
Papa Benedikt XVI.*

## **"I propostivši četrdeset dana i četrdeset noći, napokon ogladnje" (Mt 4, 2)**

**Poruku pape Benedikta XVI. za korizmu 2009.**

Draga braćo i sestre!

Na početku ove korizme, koja predstavlja intenzivniju duhovnu pripravu, liturgija nam ponovno predlaže tri pokorničke vježbe vrlo drage biblijskoj i kršćanskoj tradiciji - molitvu, milostinju i post - kako bi nas pripremila bolje proslaviti Uskrs i tako iskusiti Božju moć koja, kako ćemo slušati na vazmenom bdjenju, "goni zločine, pere krivice i nevinost vraća palima, a radost tužnima. Goni mržnje, uspostavlja sl-

ogu i sagiba vlasti" (Vazmeni hvalospjev). U svojoj uobičajenoj korizmenoj poruci, htio bih se ove godine zadržati u razmišljanju o vrijednosti i značenju posta. Karizma, naime, doziva u pamet Isusov četrdesetodnevni post u pustinji prije nego će započeti svoje javno djelovanje. čitamo u Evandjelju: "Duh tada odvede Isusa u pustinju da ga đavao iskuša. I propostivši četrdeset dana i četrdeset noći, napokon ogladnje" (Mt 4,1-2). Poput Mojsija prije nego će primiti ploče Zakona (usp. Izl 34,28), poput



Ilije prije susreta s Gospodinom na gori Horebu (usp. 1 Kr 19,8), tako se Isus molitvom i postom pripremao za svoje poslanje, čiji je početak bila teška borba s napasnikom.

Možemo se zapitati koju vrijednost i smisao ima za nas kršćane lišavati se nečega što je po sebi dobro i korisno za naše održavanje. Sveto pismo i čitava kršćanska tradicija uče da je post od velike pomoći za izbjegavanje grijeha i svega što navodi na grijeh. Zato se u povijesti spasenja više put ponavlja poziv na post. Već na prvim stranicama Svetog pisma Gospodin zapovijeda čovjeku da se uzdrži od konzumiranja zabranjenog voća: "Sa svakoga stabla u vrtu slobodno jedi, ali sa stabla spoznaj dobra i zla da nisi jeo! U onaj dan u koji s njega okusiš, zacijelo ćeš umrijeti!" (Post 2,16-17). Komentirajući tu Božju zapovijed, sveti Bazilije primjećuje da je "post zapovijeden u raj" i "prva takva zapovijed je dana Adamu". On zato zaključuje: "To 'da nisi jeo' je, dakle, zakon posta i održavanja" (usp. Sermo de jejuniis: PG 31, 163, 98). Budući da smo svi opterećeni grijehom i njegovim posljedicama, post nam se nudi kao sredstvo za ponovnu uspostavu prijateljstva s Gospodinom. Tako je činio Ezra prije nego će krenuti na put povratka iz progonstva u Obećanu zemlju, pozvavši narod da posti "da bismo se - reče - ponizili pred Bogom svojim" (8,21). Svemoguć je čuo njegovu molitvu i zajamčio mu svoju naklonost i zaštitu. Isto su učinili stanovnici Ninive, koji, odlučivši se odazvati Joninu pozivu na pokoru, proglasiše, kao svjedočanstvo svoje iskrenosti, post govoreći: "Tko zna, možda će se povratiti Bog, smilovati se i odustati od ljutoga svog gnjeva da ne izginemo?" (3,9). I tada Bog vidje njihova djela te ih poštedi.

U Novome zavjetu, Isus objašnjava duboki razlog posta, stigmatizirajući držanja farizeja, koji su strogo obdržavali propise nametnute zakonom, ali im je srce bilo daleko od Boga. Pravi post, ponavlja i na drugome mjestu božanski Učitelj, je vršiti volju Oca nebeskog, koji "vidi u skrovitosti, uzvratit će ti" (Mt 6,18). On sâm daje primjer za to odgovarajući đavlu, po završetku 40 dana provedenih u pustinji, da "ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta" (Mt 4,4). Pravi post dakle ima za cilj jesti "pravu hranu", koja je vršiti volju Očevu (usp. Iv 4,34). Ako prema tome Adam nije poslušao Gospodinovu zapovijed "da ne jede sa stabla spoznaj dobra i zla",

postom se vjernik želi ponizno podložiti Bogu, pouzdavajući se u njegovu dobrotu i milosrđe.

Vidimo da je praksa posta bila vrlo raširena u prvoj kršćanskoj zajednici (usp. Dj 13,3; 14,22; 27,21; 2 Kor 6,5). I crkveni oci govore o snazi posta, koji može obuzdati grijeh, ukrotiti požude "staroga Adama" i utrti u vjernikovu srcu put k Bogu. Post je uz to česta praksa koju su preporučivali sveci svih vremena. Petar Krizolog piše: "Post je duša molitve a milosrđe život posta, zato neka onaj koji moli posti. Onaj pak koji posti neka bude milosrdan. Onaj koji želi da mu molitva bude uslišana, neka usliši onoga koji mu se obrati nekom molbom. Onaj koji želi da mu Bog otvori srce neka ne zatvara svoje onome koji ga za nešto zamoli" (Sermo 43; PL 52, 320. 332).

U naše dane, praksa posta kao da je pomalo izgubila na svojoj duhovnoj vrijednosti i, u kulturi obilježenoj traženjem materijalnog blagostanja, nekako više poprimila vrijednost terapijske mjere za brigu o vlastitom tijelu. Post zacijelo koristi tjelesnom zdravlju, ali je za vjernike u prvom redu "terapija" za liječenje sveg onoga što čovjeka sprječava da se prikloni Božjoj volji. U apostolskoj konstituciji Pčnitementi iz 1966. sluga Božji Pavao VI. uočio je potrebu da se post smjesti u kontekst poziva svakog kršćanina da "ne živi više za samoga sebe, već za onoga koji ga je ljubio i dao samoga sebe za nj, i... također živjeti za braću" (usp. Prvo poglavlje). Korizma bi mogla biti zgodna prigoda da se ponovno prisjetimo odredbi sadržanih u spomenutoj apostolskoj konstituciji, valorizirajući istinsko i trajno značenje te drevne pokorničke prakse, koja nam može pomoći mrtviti našu sebičnost i otvoriti srce ljubavi prema Bogu i bližnjemu, što je prva i najviša zapovijed novog Zakona i sažetak čitavoga evanđelja (usp. Mt 22,34-40).

Vjerna praksa posta pridonosi k tomu da osoba, tijelo i duša, stekne jedinstvo pomažući joj da se kloni grijeha i raste u prisnosti s Gospodinom. Sveti Augustin, koji je dobro poznavao vlastite negativne sklonosti i nazvao ih "vrlo zamršenim i zapletenim čvorom" (Ispovijesti, II., 10.18), u svojem traktatu Korisnost posta, pisao je: "Zadajem si određenu kaznu, ali to činim zato da mi On oprosti; samoga sebe kažnjavam da mi On pomogne, da omilim u njegovim očima, da prispijem uživanju njegove miline" (Sermo 400, 3, 3; PL 40, 708). Odri-



canjem materijalne hrane koja hrani tijelo olakšava se nutarnju raspoloživost za slušanje Krista i hranjenje riječju spasenja. Postom i molitvom omogućujemo Njemu da dođe i utaži onu dublju glad koju osjećamo u srcu: glad i žeđ za Bogom.

Istodobno, post nam pomaže da postanemo svjesni situacije u kojoj žive mnoga naša braća. U svojoj Prvoj poslanici sveti Ivan upozorava: "Tko ima dobra ovoga svijeta i vidi brata svoga u potrebi pa zatvori pred njim srce - kako ljubav Božja ostaje u njemu?" (3,17). Dragovoljni post nam pomaže ugledati se na milosrdnog Samarijanca, koji se saginje i pritječe u pomoć bratu koji trpi (usp. enc. *Deus caritas est*, 15). Kada slobodno odlučimo odreći se nečega kako bismo pomogli drugima, pokazujemo na konkretan način da nam bližnji u nevolji nije tuđinac. Upravo da bi se održao živim taj stav prihvaćanja i pažnje prema braći, potičem župe i sve druge zajednice da osnaže u korizmi praksu osobnog i zajedničkog posta, njegujući također slušanje Božje riječi, molitvu i milostinju. To je, od samih početaka, bilo nešto uobičajeno u kršćanskim zajednicama, u kojoj su organizirane posebne kolekte (usp. 2 Kor 8-9; Rim 15,25-27) i vjernici su pozivani dati siromašnima ono što su, zahvaljujući postu, stavili na stranu (usp. *Didascalia Ap.*, V, 20,18). Danas tu praksu treba ponovno otkriti i na nju poticati, posebno tijekom korizmenog liturgijskog vremena.

Iz navedenog se vrlo jasno vidi kako post predstavlja važnu isposničku praksu, duhovno oružje za borbu protiv neuredne navezanosti na same sebe. Dobrovoljno se odricati uživanja u hrani i drugih materijalnih dobara pomaže

Kristovu učeniku obuzdati prohtjeve naravi oslabljene prvim grijehom, čijim je negativnim posljedicama pogođena čitava osoba. Zgodno opominje drevni liturgijski korizmeni himan: "Ut amur ergo parcius, / verbis, cibus, et potibus, / somno, iocis et arctius / perstemus in custodia - Budimo umjereniji u riječima, hrani i piću, snu i igrama, a više pažnje posvetimo bdijenju".

Draga braćo i sestre, post, ako dobro pogledamo, ima kao svoj krajnji cilj pomoći svakome od nas, kao što je pisao sluga Božji Ivan Pavao II., učiniti od samoga sebe potpuni dar Bogu (usp. *Veritatis splendor*, 21). Neka zato svaka obitelj i svaka kršćanska zajednica prepoznaju vrijednost korizme kao sredstva koje pomaže udaljiti se od svega onoga što dovodi do rastresenosti duha i čvršće prigriliti ono što hrani dušu otvarajući je ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Tu mislim osobito na veću zauzetost u molitvi, u lectio divina, u pristupanju sakramentu pomirenja i u aktivnom sudjelovanju u euharistiji, prije svega na nedjeljnoj misi. S tom unutaršnjom raspoloživošću uđimo u pokorničko ozračje korizme. Neka nas prati Blažena Djevica Marija, uzrok naše radosti (*causa nostrae laetitiae*) i neka nas podupre u nastojanju da oslobodimo svoje srce od robovanja grijehu kako bi ono postalo sve više "živo Božje svetojstvo". S tom željom, dok jamčim svoju molitvu da ovo vrijeme korizme bude plodonosno za svakog vjernika i svaku crkvenu zajednicu, od srca svima udjeljujem apostolski blagoslov.

*Iz Vatikana, 11. prosinca 2008.  
Benedictus PP. XVI*

## **"Nove tehnologije, novi odnosi. Promicati kulturu poštivanja, dijaloga i prijateljstva"**

**Poruku pape Benedikta XVI. za 43. svjetski dan sredstava društvene komunikacije**

Draga braćo i sestre, uoči predstojećeg Svjetskog dana društvenih komunikacija, rado vam se obraćam kako bih vam iznio neka svoja razmišljanja o temi odabranoj za ovu godinu: Nove tehnologije, novi odnosi. Promicati kult-

uru poštivanja, dijaloga i prijateljstva. Naime, nove digitalne tehnologije uvjetuju duboke promjene u modelima komunikacije i u ljudskim odnosima. Te su promjene osobito očite kod mladih koji su odrasli u tijesnom doticaju



s tim novim tehnikama komunikacije i lako se snalaze u digitalnom svijetu koji, međutim, često izgleda nepoznat onima od nas, odraslih, koji su morali naučiti shvatiti i cijeniti mogućnosti koje ovaj pruža za komunikaciju. U ovogodišnjoj poruci imam posebno pred očima one koji pripadaju takozvanoj digitalnoj generaciji: s njima bih želio podijeliti neka svoja razmišljanja o izvanrednim mogućnostima novih tehnologija, ukoliko ih se koristi za dublje razumijevanje i učvršćivanje solidarnosti među ljudima. Te su tehnologije pravi dar za čovječanstvo: moramo zato učiniti da se prednosti koje one pružaju stave u službu svih ljudi i svih zajednica, prije svega onih koji su u potrebi i ranjivi.

Zahvaljujući dostupnosti mobilnih telefona i računala, kao i sveudiljnoj prisutnosti i kapilarnosti Interneta, stvoreni su mnogi načini kojima je moguće slati riječi i slike u najudaljenije i najizoliranije krajeve svijeta: sve je to pretihodnim naraštajima bilo nezamislivo. Mladi su, na poseban način, shvatili goleme mogućnosti novih medija u olakšavanju povezivanja, komunikacije i razumijevanja među pojedincima i zajednicama i koriste ih za komuniciranje sa svojim prijateljima, na njima uspostavljaju nova prijateljstva, stvaraju zajednice i mreže, traže informacije i vijesti te iznose vlastite ideje i mišljenja. Ta nova kultura komunikacije donosi mnoge blagodati: obitelji mogu ostati u kontaktu i kada su jedni daleko od drugih, studentima i istraživačima je omogućen lakši i izravan pristup dokumentima, izvorima i znanstvenim otkrićima te mogu, zato, raditi timski s različitih mjesta; pored toga, interaktivna narav novih medija olakšava dinamičnije oblike učenja i međusobnog saobraćanja, koji pridonose društvenom napretku.

Premda zapanjuje brzina kojom su se nove tehnologije razvile u pogledu pouzdanosti i učinkovitosti, njihova popularnost među korisnicima ne bi nas trebala iznenaditi, jer one odgovaraju na temeljnu želju ljudi da jedni s drugima uspostave odnos.

Ta želja za saobraćanjem i prijateljstvom utkana je u samu našu ljudsku narav i ne može se ispravno shvatiti samo kao odgovor na tehnološke novine. U svjetlu biblijske poruke, tu želju treba tumačiti prije kao odraz našeg dioništva u komunikacijskoj i ujedinjujućoj ljubavi Boga, koji od čitava čovječanstva želi uč-

initi jednu obitelj. Kada osjećamo potrebu približiti se drugim osobama, kada ih želimo bolje upoznati ili pak želimo da drugi nas upoznaju, odgovaramo na Božji poziv - poziv koji je utisnut u našu narav bića stvorenih na sliku i priliku Boga, Boga komunikacije i zajedništva.

Želja za povezivanjem s drugima i nagon komunikacije, koji su nešto što se u suvremenoj kulturi samo po sebi podrazumijeva, nisu u stvari ništa drugo već suvremene manifestacije temeljnog i konstantnog nagnuća ljudi da se odmaknu od samih sebe kako bi stupili u odnos s drugima. Kada se otvorimo drugima, mi zapravo ispunjavamo naše najdublje potrebe i postajemo potpuniji ljudi. U Stvoriteljevoj smo promisli, naime, stvoreni za ljubav. Naravno tu ne mislim na prolazne i površne odnose, već na pravu ljubav, koja je u samom središtu Isusova moralnog nauka: "Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim i svom dušom svojom, svim umom svojim i svom snagom svojom" i "Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga" (usp. Mk 12,30-31). Kada se u tome svjetlu razmišlja o značenju novih tehnologija, važno je promotriti ne samo njihovu nedvojbenu sposobnost da omoguće lakši kontakt među osobama, već također kvalitetu sadržaja koje su one pozvane staviti u optjecaj. želim potaknuti sve ljude dobre volje, koji djeluju u novonastalom svijetu digitalne komunikacije, da se založe u promicanju kulture poštivanja, dijaloga i prijateljstva.

Zato se oni koji rade na polju proizvodnje i širenja sadržaja koje se prenose putem novih medija moraju zalagati za poštivanje dostojanstva i vrijednosti osobe. Ako nove tehnologije moraju služiti dobru pojedinaca i društva, oni koji se njima koriste moraju izbjegavati da raspačavaju riječi i slike koje su ponižavajuće za ljudsko biće, te zato isključiti sve ono što potiče mržnju i nesnošljivost, obezvrjeđuje ljepotu i intimnost ljudske spolnosti, zloupotrebljava slabe i nevine.

Nove tehnologije također su utrle put dijalogu među pripadnicima različitih naroda, kultura i religija. Nova digitalna pozornica, takozvani cyberspace, omogućuje susresti druge ljude i upoznati tuđe vrijednosti i tradicije. Takvi susreti, ipak, da bi urodili plodom, zahtijevaju savjesne i ispravne oblike izražavanja kao i pažljivo slušanje i poštovanje sugovornika. Dijalog mora biti ukorijenjen u iskrenom i uz-



ajamnom traženju istine, kako bi se podupirao razvoj u razumijevanju i snošljivosti. Život nije puko izmjenjivanje događaja i iskustava: to je prije traženje istine, dobra i ljepote. Upravo zbog toga donosimo svoje odluke, ostvarujemo svoju slobodu i u tome, to jest u istini, dobru i ljepoti, nalazimo sreću i radost. Ne smijemo se dati obmanuti od onih koji jednostavno traže potrošače na tržištu nediferenciranih mogućnosti, gdje izbor u samom sebi postaje dobro, novost se protura pod ljepotu, a subjektivno iskustvo istiskuje istinu.

Pojam prijateljstva doživio je novi zamah u rječniku digitalnih društvenih mreža koje su se javile posljednjih godina. Taj je pojam jedna od najuzvišenijih stečevina ljudske kulture. U našim prijateljstvima i po njima rastemo i razvijamo se kao ljudi. Upravo se zato pravo prijateljstvo oduvijek smatralo jednim od najvećih bogatstava kojima čovjek uopće može raspolagati. Zato treba paziti da se ne banalizira pojam i iskustvo prijateljstva. Bilo bi žalosno ako bi naša želja za održavanjem i produbljanjem prijateljstava on line bila na štetu raspoloživosti za obitelj, za bližnje i za one koje susrećemo svakoga dana, na radnome mjestu, u školi i slobodnom vremenu. Kada, naime, želja za virtualnim povezivanjem postane opsesivna, to ima za posljedicu da se osoba izolira, prekidajući stvarne socijalne interakcije. To na kraju dovodi do toga da se remeti također odmor, tišinu i razmišljanje koji su nužni za zdrav čovjekov razvoj.

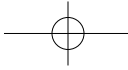
Prijateljstvo je veliko ljudsko dobro, ali bi bilo obezvrijeđeno kada bi ga se smatralo nečim što je cilj samome sebi. Prijatelji se trebaju uzajamno podupirati i bodriti u razvijanju svojih darova i talenata i u stavljanju tih darova u službu ljudske zajednice. U vezi s tim, pravo je zadovoljstvo vidjeti kako se rađaju nove digitalne mreže koje nastoje promicati solidarnost, mir i pravdu među ljudima, ljudska prava i poštivanje života i stvorenih dobara. Te mreže mogu znatno olakšati oblike suradnje među narodima različitih zemljopisnih predjela i kulturnih okruženja, omogućujući im da prodube zajedničko čovječstvo i osjećaj suodgovornosti za dobro svih ljudi. Morat će se ipak pobrinuti i za to da digitalni svijet, u kojem se te mreže mogu uspostaviti, bude svijet koji je

uistinu dostupan svima. Bila bi velika šteta po budućnost ljudskog roda, ako nova komunikacijska sredstva, koja omogućuju brzo i djelotvorno s drugima podijeliti stečena znanja i informacije, ne bi bila dostupna onima koji su već ekonomski i društveno marginalizirani ili ako bi još više produbila jaz koji dijeli siromašne od novih mreža koje se razvijaju u službu informacije i ljudske socijalizacije.

Želio bih zaključiti ovu svoju poruku obraćanjem, osobito, mladim katolicima: pozivam ih da u digitalni svijet unose svjedočanstvo svoje vjere. Predragi, osjećajte svojom obvezom unositi u kulturu ovog novog komunikacijskog i informacijskog okruženja vrijednosti na kojima počiva vaš život! U prvim vremenima Crkve, apostoli i njihovi učenici pronosili su Isusovu Radosnu vijest grčkim i rimskim svijetom: kao što je tada evangelizacija, da bi bila plodonosna, iziskivala podrobno razumijevanje kulture i običaja ondašnjih poganskih naroda kako bi se dotaklo njihove pameti i srca, tako sada naviještaj Krista u svijetu novih tehnologija predmnijeva njihovo duboko poznavanje kako bi se moglo njima pravilno služiti. Na vama, mladi, koji ste se gotovo spontano suživjeli s tim sredstvima komunikacije, leži posebna zadaća evangelizacije toga "digitalnog kontinenta". Znajte s oduševljenjem preuzeti na sebe zadatak naviještati evanđelje svojim vršnjacima! Vi poznajete njihove strahove i njihove nade, njihova oduševljenja i njihova razočaranja: najdragocijeniji dar koji im možete dati je da s njima podijelite "dobru vijest" o Bogu koji je postao čovjekom, koji je trpio, umro i uskrsnuo da spasi ljudski rod. Ljudsko srce čezne za svijetom u kojem kraljuju ljubav, u kojem se darovi dijele, gdje se izgrađuje jedinstvo, gdje sloboda nalazi svoje značenje u istini i gdje se identitet svakog pojedinca ostvaruje u zajedništvu i ozračju međusobnog poštivanja. Na ta očekivanja vjera može dati odgovor: prenesite to cijelom svijetu! Papa je uz vas svojom molitvom i svojim blagoslovom!

*Iz Vatikana, 24. siječnja 2009., na blagdan sv.  
Franje Saleškog  
Papa Benedikt XVI.*





## Pavlovo iskustvo model svakog istinskog kršćanskog obraćenja

Papin nagovor uz molitvu Anđeo Gospodnji u nedjelju  
25. siječnja 2009.

SVETA STOLICA

Draga braćo i sestre!

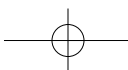
U evanđelju ove nedjelje odjekuju riječi iz prve Isusove propovijedi u Galileji: "Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte evanđelju!" (Mk 1,15). Upravo danas, 25. siječnja, slavi se blagdan Obraćenja svetog Pavla. Sretna je to podudarnost, posebno u ovoj Pavlovoj godini, zahvaljujući kojoj možemo shvatiti pravo značenje evanđeoskog obraćenja - metanoje - promatrajući Apostolovo iskustvo. Istini za volju, u Pavlovu slučaju, neki radije ne vole koristiti izraz obraćenje, jer, kako kažu, on je već bio vjernik, štoviše revni židov, i zato nije prešao iz nevjere u vjeru, od idola k Bogu, niti je morao napustiti židovsku vjeru da prione uz Krista. U stvarnosti, Apostolovo iskustvo može biti model svakog istinskog kršćanskog obraćenja.

Pavlovo obraćenje je sazrelo u susretu s Kristom uskrsnim; taj mu je susret stubokom promijenio život. Na putu za Damask dogodilo mu se ono što Isus traži u današnjem evanđelju: Savao se obratio jer, zahvaljujući božanskom svjetlu, "povjerova u evanđelje". U ovom se sastoji njegovo i naše obraćenje: u vjeri u Isusa mrtvog i uskrslog i u otvaranju prosvjetljenju njegove božanske milosti. U tome trenutku Savao je shvatio da njegovo spasenje nije ovisilo o dobrim djelima izvršenim ispunjavanjem zakona, već o činjenici da je Isus umro također za njega - progonitelja - i da je bio, i jest, uskrsnuo. Ta istina, koja zahvaljujući krštenju prosvjetljuje život svakog kršćanina, iz

korijena mijenja naš način života. Obratiti se znači, za svakog od nas, povjerovati da je Isus "predao samoga sebe za mene", umrijevši na križu (usp. Gal 2,20) i, uskrsnuvši, živi sa mnom i u meni. Pouzdavajući se u moć njegova oprostjenja, dopuštajući da me on uzme za ruku, mogu se iskobeljati iz živog pijeska oholosti i grijeha, laži i žalosti, sebičnosti i svake lažne sigurnosti, kako bih upoznao i živio bogatstvo njegove ljubavi.

Dragi prijatelji, poziv na obraćenje, potkrijepljen svjedočanstvom svetoga Pavla, danas, na završetku Molitvene osmine za jedinstvo kršćana, zadobiva posebnu važnost i na ekumenskom planu. Apostol nam pokazuje prikladni duhovni stav da možemo napredovati na putu obraćenja: "Ne kao da sam već postigao ili dopro do savršenstva - piše on Filipljanima -, nego - hitim ne bih li kako dohvatio jer sam i zahvaćen od Krista" (Fil 3,12). Mi, kršćani, zacijelo, nismo još uvijek postigli cilj punog jedinstva, ali ako dopustimo da nas Gospodin Isus stalno obraća, sigurno ćemo ga postići. Blažena Djevica Marija, Majka jedne i svete Crkve, neka nam izmoli dar pravog obraćenje, kako bi se što prije ostvarila Kristova žarka želja: "Ut unum sint", "Da budu jedno". Njoj povjerimo molitveni susret kojim ću danas popodne predsjedati u bazilici Svetog Pavla izvan zidina i na kojem će, kao i svake godine, sudjelovati predstavnici Crkava i crkvenih zajednica prisutnih u Rimu.

*Papa Benedikt XVI.*





## Papino pismo o ukidanju ekskomunikacije Lefebvreovim biskupima

**Pismo pape Benedikta XVI. biskupima Katoličke Crkve o ukidanju ekskomunikacije  
čtvorici biskupa koje je zaređio nadbiskup Lefebvre**

Draga subraćo u biskupskoj službi!

Ukidanje ekskomunikacije četvorici biskupa koje je godine 1988. bez mandata Svete Stolice zaređio nadbiskup Lefebvre, zbog različitih je razloga u Katoličkoj Crkvi i izvan nje uzrokovalo žestoke rasprave kakve već dugo nismo doživjeli. Mnoge je biskupe zbunio događaj koji se dogodio sasvim neočekivano i kojeg je teško pozitivno smjestiti u pitanja i zadatke današnje Crkve. Premda su mnogi pastiri i vjernici načelno pozitivno ocijenili Papinu želju za pomirenjem, ipak se nametnulo pitanje o prikladnosti takve geste spram stvarnih i važnijih potreba vjerničkoga života u našem vremenu. Tako su različite skupine posve otvoreno spočitavale Papi da želi napraviti korak natrag, u stanje prije Koncila. Pokrenula se tako lavina prosvjeda, a njihova gorčina očitovala je rane koje nadilaze sadašnji trenutak. Stoga se osjećam dužnim da vam, draga subraćo, uputim riječi pojašnjenja koje trebaju pomoći da shvatite nakanu kojom smo se ja i odgovorna tijela Svete Stolice vodili pri toj odluci. Nadam se da ću na taj način pridonijeti miru u Crkvi.

Spletom nesretnih okolnosti, koje nisam mogao predvidjeti, objava ukidanja ekskomunikacije poklopila se sa slučajem Williamson. Tiha gesta milosrđa prema četvorici valjano, ali nedopušteno zaređenih biskupa odjednom se pretvorila u nešto sasvim drugo: odreknuće od kršćansko-židovskoga pomirenja i odstupanje od svega onoga što je Koncil u vezi s tim zacrtao kao put Crkve. Poziv na pomirenje s razdvojenom skupinom preokrenuo se u nešto suprotno: u prividni povratak na stanje koje je bilo prije svih onih koraka koji su nakon Koncila učinjeni prema pomirenju kršćana i židova, a što je bio oduvijek cilj mojega teološkog rada. Mogu samo izraziti svoje duboko žaljenje što su se istodobno pojavila dva suprotna događaja koja su u jednom trenutku narušila mir kako između kršćana i židova, tako i

mir u Crkvi. Rečeno mi je da bi pozorno praćenje vijesti dostupnih na Internetu omogućilo pravodobno se upoznati s tim problemom. Iz toga učim da ubuduće u Svetoj Stolicu moramo biti pozorniji prema tom izvoru informacija. Ražalostila me činjenica da su i katolici, koji bi sve to trebali bolje znati, mislili da me moraju spremno napasti neprijateljstvom. Stoga još više zahvaljujem svojim židovskim prijateljima koji su pomogli spremno otkloniti nespoirazum te ponovno uspostavili ozračje prijateljstva i povjerenja, koje je postojalo te koje i dalje, hvala Bogu, traje za vrijeme moga pontifikata, kao i u vrijeme Ivana Pavla II.

Druga pogreška, zbog koje mi je iskreno žao, bila je ta da se kod objavljivanja odluke nisu dovoljno jasno predstavile granice i opseg mjere od 21. siječnja 2009. godine. Ekskomunikacija se odnosi na osobe, a ne na institucije. Biskupsko ređenje bez papinskoga dopuštenja znači opasnost šizme, jer dovodi u pitanje jedinstvo biskupskoga kolegija s Papom. Stoga Crkva mora reagirati najtežom kaznom, ekskomunikacijom, i to radi toga da kažnjene osobe pozove na pokajanje i na jedinstvo. Nažalost, ni dvadeset godina nakon tih ređenja taj cilj još nije postignut. Povlačenje ekskomunikacije služi istomu cilju kao i sama kazna: želi se još jednom pozvati četvoricu biskupa na povratak. Ta je gesta bila moguća nakon što su navedena četvorica biskupa izrazila svoje načelno priznanje Pape i njegove pastirske vlasti, premda sa zadržkom s obzirom na poslušnost spram njegova učiteljskog autoriteta i spram Koncila. Time se ponovno vraćam razlikovanju između osobe i institucije. Ukinuće ekskomunikacije bila je mjera u području crkvene discipline. Osobe su bile oslobođene od tereta savjesti koji je predstavljala najteža crkvena kazna. Područje nauka treba razlikovati od te disciplinarne razine. Razlozi, pak, kanonskoga nepriznavanja Bratstva Pija X. nisu disciplinarni nego doktrinalni. Dokle god Bratstvo ne dobije kanonsko priznanje, njihove za-



ređene osobe vrše svoju službu nedopušteno. Stoga treba razlikovati između disciplinirane razine, koja se odnosi na osobe kao takve i doktrinalne razine kod koje je u pitanju služba i institucija. Da još jednom pojasnimo: sve dotle dok se ne pojasne doktrinalna pitanja, Bratstvo nema kanonski status u Crkvi, a njegove zaređene osobe, premda su oslobođene od crkvene kazne, ne vrše svoju službu dopušteno.

U svjetlu te situacije u budućnosti namjeravam povezati Papinsku komisiju "Ecclesia Dei" - koja je od godine 1988. zadužena za sve one zajednice i osobe koje dolaze iz Bratstva Pija X. ili iz sličnih skupina a žele se vratiti u puno zajedništvo s Papom - s Kongregacijom za nauk vjere. Tako bi trebalo postati jasnije da su navedeni problemi bitno doktrinalne naravi i tiču se prije svega prihvaćanja Drugoga vatikanskog sabora i papinskog učiteljstva nakon Sabora. Kolegijalni organi s kojima Kongregacija obrađuje postojeća pitanja jamče uključenost pročelnika različitih rimskih kongregacija i episkopata diljem svijeta u donošenje određenih odluka (posebice redovito okupljanje kardinala srijedom i zajednička skupština koja se održava jednom do dvaput godišnje). Ne može se učiteljski autoritet Crkve zamrznuti na godini 1962. - to mora biti jasno Bratstvu. Ali, i one koji se predstavljaju kao veliki branitelji Koncila treba podsjetiti da Drugi vatikanski koncil nosi u sebi cjelokupnu učiteljsku povijest Crkve. Tko želi biti poslušnik Koncilu, mora prihvatiti i stoljetnu vjeru i ne smije rezati korijene od kojih živi stablo.

Nadam se, draga subraćo, da sam time uspio pojasniti pozitivno značenje i granicu odluke od 21. siječnja 2009. godine. Ipak ostaje pitanje: je li to bilo nužno? Je li to bio stvarni prioritet? Nema li mnogo važnijih stvari? Naravno, postoje važnije i hitnije stvari. Mislim da sam prioritete svojega pontifikata jasno izrekao na početku svoje papinske službe. Ono što sam tada rekao, ostaje i dalje moja nepromijenjena misao vodilja. Prvi prioritet za Petrova nasljednika sam je Gospodin jasno naznačio: "Učvrsti svoju braću" (Lk 22, 32). Sam Petar je u svojoj prvoj poslanici taj prioritet nanovo formulirao: "Budite uvijek spremni na odgovor svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama" (1 Pt 3, 15). U našem vremenu u kojem je u mnogim dijelovima svijeta vjera u opasnosti da se ugasi poput pla-

mena dogorjele svijeće, prioritet ima uprisutnjavanje Boga u tome svijetu i otvarati ljudima pristup Bogu. I to ne bilo kojem Bogu, nego Bogu koji je govorio na Sinaju; onom Bogu čije smo lice spoznali u ljubavi do kraja (Iv 13, 1), u raspetom i uskrsnom Isusu Kristu. Stvarni problem sadašnjega povijesnog trenutka jeste taj da Bog nestaje iz čovjekova obzorja i da gašenjem Božjega svjetla nastupa dezorijentiranost u čovječanstvu, čije ćemo razorne posljedice sve više osjećati.

Vrhovni i temeljni prioritet Crkve i nasljednika sv. Petra u ovom vremenu je dovesti ljude Bogu, Bogu koji govori u Bibliji. Stoga je sasvim razumljivo da nam mora biti važno jedinstvo vjernika. Njihove razmirice, njihovo unutarnje proturječje dovodi u pitanje vjerodostojnost njihova govora o Bogu. Zato napor oko zajedničkoga svjedočenja vjere svih kršćana, ekumena, spada među najviše prioritete. Uz to je nužno da svi koji vjeruju u Boga zajednički traže mir, nastoje se jedni drugima približiti kako bi, premda imaju različite predodžbe o Bogu, zajedno koračali prema izvoru svjetla - to je međureligijski dijalog. Tko naviješta Boga kao ljubav do kraja, taj mora svjedočiti ljubav: s ljubavlju se posvetiti onima koji trpe, odbacivati mržnju i neprijateljstvo. Dakle, riječ je o socijalnoj dimenziji kršćanske vjere o kojoj sam govorio u enciklici "Deus caritas est".

Ako, dakle, veliko nastojanje oko vjere, nade i ljubavi u svijetu predstavlja istinski prioritet za Crkvu u ovom trenutku (u različitim oblicima), tada se u to ubrajaju i manja ili veća pomirenja. Moramo uzeti na znanje da se oko te tihe geste ispružene ruke podigla silna prašina i tako se pretvorila u nešto sasvim suprotno od pomirenja. Ipak postavljam pitanje: je li stvarno bilo i je li pogrešno izaći u susret bratu "koji ima nešto protiv tebe" (usp. Mt 5,23s) i tražiti pomirenje? Ne treba li i građansko društvo pokušavati sprječavati radikalizacije i njihove moguće pristaše, ako je ikako moguće, ponovno uključiti u snažne silnice koje oblikuju društveni život kako bi se izbjeglo njihovu izolaciju sa svim onim što to za sobom povlači? Je li potpuno pogrešno nastojati razbiti krutost i ograničenosti koji sputavaju te davati prostor svemu onom pozitivnom što se može uklopiti u cjelinu? U godinama nakon 1988. osobno sam doživio kako se povratkom zajednica, koje su se odijelile od Rima, u njima promije-



nilo ozračje; kako je povratak u veliku i široku zajedničku Crkvu prevladao jednostranosti i razriješio zgrčenosti te su tako iz toga nastale pozitivne snage za cjelinu. Možemo li biti ravnodušni prema zajednici u kojoj je 491 svećenik, 215 bogoslova, 6 sjemeništa, 88 škola, dva sveučilišna instituta, 117 braće i 164 sestre i tisuće vjernika? Trebamo li ih zaista mirno odbaciti iz Crkve? Posebice mislim na 491 svećenika. Nepoznate su nam njihove motivacije. No, mislim da se oni ne bi odlučili za svećeništvo da u njima, uz ono što je krivo i bolesno, nije bilo ljubavi prema Kristu i volje da se naviješta njega i s njim živoga Boga. Trebamo li ih kao predstavnike radikalne rubne skupine jednostavno isključiti iz traganja za pomirenjem i jedinstvom? Što će biti nakon toga?

Dakako, već duže, a i u toj konkretnoj prigodi, čuli smo mnoge teške riječi predstavnika te zajednice - oholost i pametovanje, isključivost i jednostranost itd. Ali, istini za volju, moram nadodati da sam primio čitav niz dirljivih svjedočanstva zahvalnosti, u kojima sam osjetio otvaranje srca. Ne treba li i velika Crkva biti također velikodušna zbog strpljivosti koju posjeduje, zbog obećanja koje joj je dano? Zar ne bismo trebali postupiti poput pravih odgajatelja koji mogu prečuti ponešto od onoga što nije dobro i potruditi se pomoći osobi da se oslobodi svojih uskih okvira? Zar si ne moramo priznati da često i iz crkvenih krugova dolaze teške riječi? Ponekad se stječe dojam da je našem društvu potrebna skupina prema kojoj ono ne treba biti tolerantno, na kojoj može mirno iskaliti svoj bijes. A ako im se netko usudi približiti, u ovom slučaju Papa, i on gubi pravo na toleranciju i prema njemu se ophodi s mržnjom, bez straha i opreza.

Draga subraćo, u danima kada mi je na pamet pala misao da napišem ovo pismo, sasvim slučajno se dogodilo da sam u bogoslovnom sjemeništu morao tumačiti i komentirati Gal 5, 13-15. Bio sam iznenađen koliko taj tekst govori o sadašnjem trenutku: "Doista vi ste,

braćo, na slobodu pozvani! Samo neka ta sloboda ne bude izlikom tijelu, nego - ljubavlju služite jedni drugima. Ta sav je Zakon ispunjen u jednoj jednoj riječi, u ovoj: Ljubi bližnjega svoga kao sebe samoga! Ako li pak jedni druge grizete i glodete, pazite da jedni druge ne proždrete." Uvijek sam težio tu rečenicu promatrati kao jedno od retoričkih pretjerivanja koje se mogu pronaći kod Pavla. U određenom smislu to može i biti slučaj. No, nažalost, postoji i u današnjoj Crkvi "griženje i glodanje", što je izričaj pogrešno shvaćene slobode. Treba li iznenaditi da nismo ništa bolji od Galacana? Da nam u najmanju ruku prijete iste kušnje? Da se moramo uvijek iznova učiti pravilno služiti vlastitom slobodom? Da se uvijek iznova moramo učiti najvišem prioritetu: ljubavi? Toga dana kada sam govorio o tome u bogoslovnom sjemeništu, u Rimu smo slavili blagdan Gospe od Pouzdanja. Marija nas stvarno uči pouzdanju. Ona nas vodi Sinu u kojega se svi smijemo uzdati. On će nas voditi i u nemirnim vremenima. Stoga, na kraju, želim od srca zahvaliti svim biskupima koji su mi u ovom trenutku ukazali dirljive znakove povjerenja i naklonosti, a prije svega mi zajamčili svoju molitvu. Tu zahvalnost dugujem svim vjernicima koji su u ovom trenutku posvjedočili svoju nepokolebljivu vjernost nasljedniku sv. Petra. Neka ih Gospodin čuva i vodi putem mira. To je želja koja spontano proizlazi iz mojeg srca, upravo sada, na početku korizme, liturgijskoga vremena koje nas posebno potiče na nutarnje pročišćavanje te nas poziva da novom nadom promatramo svijetli cilj Uskrsa.

S posebnim apostolskim blagoslovom ostajem vaš u Gospodinu.

*U Vatikanu 10. ožujka 2009.*

*Papa Benedikt XVI.*



## Treba paziti "na pretjerano umnažanje" izjava "nevaljalog braka"

Nagovor Svetoga Oca na otvaranju sudske godine Rimske rote,  
redovitoga suda Svete stolice za primanje priziva

SVETA STOLICA

Treba paziti "na pretjerano umnažanje" izjava "nevaljalog braka" pod izlikom neke psihičke nezrelosti ili slabosti jedne stranke - upozorio je Benedikt XVI. u jučerašnjem nagovoru u Vatikanu, na otvaranju sudske godine Rimske rote, redovitoga suda Svete stolice za primanje priziva, osobito u vezi sa ženidbenim problemima. U pitanju je sama istina o braku - ustvrdio je Benedikt XVI. Papa se osvrnuo na upute Ivana Pavla II. o psihičkoj nesposobnosti u parnicama za nevaljanost braka, izrečene u govorima 5. veljače 1987. i 25. siječnja 1988. godine, pitajući se "u kojoj su mjeri prihvaćene u crkvenim sudovima". Svi su svjesni - ustvrdio je - činjenice da je taj problem veoma aktualan. U nekim se slučajevima može osjetiti nažalost još živa potreba o kojoj je govorio moj prethodnik: "da se crkvenu zajednicu zaštiti od sablazni da gleda praktično uništavanje vrednota kršćanskoga braka pretjeranim, gotovo automatskim množenjem izjava nevaljalosti u slučaju neuspjeloga braka, pod izlikom možebitne nezrelosti ili psihičke slabosti jedne stranke".

Papa Benedikt XVI. priziva "pozornost pravnika na potrebu da se parnice vode s dužnom ozbiljnošću koju zahtijeva istina i ljubav, kako se priliči Rimskoj roti". Podsjetio je na neka načela za razlikovanje valjanosti braka, kako se ne bi brkalo nesposobnosti i teškoće. Istinska nesposobnost - ustvrdio je citirajući Ivana Pavla II. - može se jedino pretpostaviti u prisutnosti nekoga ozbiljnog oblika nepravilnosti koja - nazočna već u vrijeme ženidbe - mora bitno remetiti sposobnost shvaćanja i volje, dakle sposobnost slobodnoga odabira životnoga stanja. Nepravilnost mora prouzročiti ne samo veliku teškoću nego i nemogućnost izvršavanja zadaća povezanih s bitnim ženidbenim obvezama. Prema Papinu mišljenju "treba... pozitivno gledati na sposobnost koju svaka muška i ženska osoba na temelju svoje naravi u načelu posjeduje za sklapanje braka. Inače smo u opasnosti da padnemo u antropološki pesimizam koji, u svjetlu današnje kulturne situacije, ženidbu

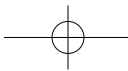
smatra nemogućom. Bez obzira što takva situacije nije jednoznačna u raznim dijelovima svijeta, ne može se pravu nesposobnost volje brkati sa stvarnim teškoćama u kojima se nalaze mnogi, naročito mladi, dolazeći do zaključka da je bračna veza nezamisliva i neostvariva. Naprotiv, potvrđivanje urođene ljudske sposobnosti za brak polazište je da se parovima pomogne otkriti naravnu stvarnost braka i njegovu ulogu u nacrtu spasenja - kazao je Papa.

Na koncu konca - ustvrdio je Papa - u pitanju je sama istina o braku, čija valjanost ne ovisi o naknadnome ponašanju stranaka, nego o sposobnosti sklapanja braka. Ta se sposobnost ne mjeri u odnosu na određeni stupanj egzistencijalnoga ili stvarnoga ostvarivanja bračne zajednice putem izvršavanja bitnih obveza, nego u odnosu na stvarnu volju svake stranke, koja čini mogućom i djelotvornom ženidbu u trenutku bračnoga saveza.

Drugačije je - dodao je Papa - u poimanju koje ne priznaje istinu o braku, gdje učinkovito ostvarivanje istinskoga zajedništva života i ljubavi, zamišljenoga kao postizanje čisto ljudskoga blagostanja, ovisi jedino o sporednim čimbenicima, a ne o ljudskoj slobodi potpomognutoj milošću. Očito je da neke antropološke "humanističke" struje, usmjerene na samoostvarenje i egocentričnu transcendenciju, toliko idealiziraju ljudsku osobu i brak da u konačnici niječu psihičku sposobnost brojnih osoba, zasnivajući je na čimbenicima koji nisu u skladu s bitnim zahtjevima ženidbe. Parnice za nevaljanost zbog psihičke nesposobnosti - zaključio je Papa - načelno zahtijevaju da se sudac savjetuje s vještacima oko utvrđivanja istinske nesposobnosti, koja je uvijek iznimka u odnosu na naravno načelo o potrebnoj sposobnosti za shvatiti, odlučiti i ostvariti darivanje samoga sebe iz čega se rađa bračna veza - zaključio je Benedikt XVI.

Vatikan, 30. siječanj 2009.

(kta/rv)



## Priopćenje papinskoga vijeća za promicanje jedinstva kršćana

Priopćenje u prigodi izbora novog poglavara Ruske pravoslavne crkve

Priopćenje Papinskoga vijeća za promicanje jedinstva kršćana u prigodi izbora metropolita Smolenska i Kaliningrada Kirila za novoga patrijarha Moskve i cijele Rusije.

“Primili smo vijest o izboru njegove uzoritosti metropolita Smolenska i Kaliningrada i predsjednika Odjela za vanjske odnose Moskovskoga patrijarhata Kirila za patrijarha Moskve i cijele Rusije. Radosni smo što imamo patrijarha s kojim smo održavali dugogodišnje bratske odnose i koji je u travnju 2005. godine sreo Svetoga Oca, odmah nakon njegova izbora, potom ponovno u svibnju 2006 te u prosincu 2007. godine - istaknuto je u priopćenju..

Nadamo se da ćemo moći nastaviti zajedni-

čki put približavanja koji smo započeli. Ne gubimo iz vida postojeće teškoće, ali raspoloženi smo i željni surađivati na društvenome i kulturnome području kako bismo svjedočili kršćanske vrednote, ne zaboravljajući kako je ostvarenje oporuke Isusa Krista, našega Gospodina, konačni cilj dijaloga, to jest puno jedinstvo svih njegovih učenika. želimo i molimo se da Bog novome patrijarhu daruje obilje blagoslova te da ga vodi darom jakosti i mudrosti”, stoji u zaključku priopćenja.

Vatikan, 29. siječanj 2009.

(kta/rv)

### CONGREGATIO PRO ECCLESIIS ORIENTALIBUS

Protokol Br. 1/2009.

Preuzvišeni gospodine Kardinale,

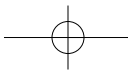
Radostan sam što se također ove godine obraćam Vama i vjernicima koji su sastavni dio tog dijela Božjeg naroda kako bi poduprli osjetljivost u korist kršćanske braće u Svetoj Zemlji, koja, zajedno sa stanovnicima prostranih područja Srednjeg Istoka, teže odavno za mirom i spokojem koje su još tako ugroženi.

Univerzalna Crkva slijedi s jakom zabrinutošću situaciju koju su različiti teški problemi učinili nestabilnom. Prvi je odsutnost mira. Naime, božićna radost je ranjena ponovnim nasilnim započinjanjem neprijateljstava u pojasi Gaze. Među mnogobrojnim žrtvama ubrajaju se i mnoga posvema nevina djeca. Upravo na Božić je pomučena nada koju je donijelo Betlehemske Dijete, nakon poticajne duho-

vne i materijalne potpore od kršćanskog puka od hodočasnika koji su 2008. godine čak nadvisili one iz Jubilarne 2000. godine.

Tijekom Sinodalne skupštine prošlog listopada, Istočni katolički patrijarsi i viši nadbiskupi uručili su u ruke Svetog Oca potresan apel mira inspiriran Božjom Riječju: apostol Pavao, naime, darovao nam je izvanrednu sigurnost da “je Krist mir naš” (Ef 2,14). Taj apel, upućen cijelom svijetu, sačuvao je svu svoju aktualnost.

Ali je, napose, Papa Benedikt XVI. taj koji neprestano hrabri kršćane i sve stanovnike Svete Zemlje riječima i gestama izvanredne revnosti ujedinjene s njegovom željom da hodočasti Isusovim stopama. Pred narodom na dan Gospodinova rođenja a potom na svetkovinu Svete Majke Božje, On je govorio u prilog mira u toj Zemlji. Papinska skrb je naišla na





posvema izvanredni odjek u susretu veleposlanika iz sto sedamdeset sedam država akreditiranih pri Svetoj Stolici na početku nove godine. Ovako se izrazio Papa: "Kristovo rođenje u siromašnoj Betlehemskej špilji navodi nas naravno da evociramo situaciju na Srednjem Istoku i, ponajprije, u Svetoj Zemlji, gdje, ovih dana, prisustvujemo ponovnom izbijanju nasilja koja uzrokuje neizmjerne štete i neizmjerne trpljenja civilnom stanovništvu... Još jed-

nom htio bih ponoviti da vojna opcija nije rješenje te da nasilje, bez obzira s koje strane dolazilo i ma koji oblik popimalo, treba snažno osuditi" (L'Osservatore Romano, 9. siječnja 2009., str. 8).

Rana otvorena nasiljem zaoštava problem emigracije, koja neumoljivo lišava kršćansku manjinu najboljih sredstava za budućnost. Zemlja koja bijaše kolijevka kršćanstva riskira da ostane bez kršćana.

**Preuzvišeni gospodin  
Vinko kardinal Puljić  
Nadbiskup vrhbosanski, Predsjednik  
Biskupske Konferencije Bosne i Hercegovine  
Kaptol 32  
71000 - Sarajevo  
Bosna i Hercegovina**

Na Općoj audijenciji u srijedu 1. listopada 2008. godine, Sveti Otac Benedikt XVI. je jasno naglasio biblijske izvore skrbi prema Svetoj Zemlji: "Možda nismo više u stanju shvatiti potpuno značenje koje Pavao i njegove zajednice pripisuju sakupljanju milostinje za siromašne Jeruzalema. Radilo se o inicijative posvema novoj u panorami vjerskih aktivnosti: nije bila obvezna, već slobodna i spontana; u njoj su sudjelovale sve Crkve koje je Pavao osnovao prema Zapadu. Sakupljanje milostinje je izražavalo dug njegovih zajednica za Crkvu majku Palestine, od koje su primili divni dar Evandjelja." Papa je dodao: "Toliko veliko je značenje koje Pavao pripisuje ovom činu solidarnosti koju rijetko naziva jednostavno "kolekta"; za njega on je radije "služenje", "blagoslov", "ljubav", "milost", štoviše "liturgija" (2 Kor 9). Iznenađuje, na poseban način, ovaj zadnji termin, koji daje sakupljanju novca također kultno značenje: s jedne strane ono je liturgijski čin ili "služenje", prikazan od svake zajednice Bogu, s druge strane je djelo ljubavi učinjeno u korist naroda" (L'Osservatore Romano, 2. listopada 2008., str. 1).

Kongregacija za Istočne Crkve prati u ime Svetog Oca crkvenu zajednicu u Svetoj Zemlji i stoga se pretvara u tumača Njegove ljubazne skrbi, obnavljajući poticaj svim katolicima kako bi pridonijeli također materijalno potpori koju iziskuju Sveta Mjesta. čast joj je što može osigurati živu zahvalnost Pape i Njegovu molitvu za sve

one koji će narednog Velikog Petka primiti k srcu tradicionalnu kolektu za Svetu Zemlju.

Crkve latinskog obreda i različitih istočnih obreda, koje se koriste tom neophodno potrebnom pomoću, izražavaju svoju zahvalnost u ustrajnoj molitvi za partikularne Crkve cijeloga svijeta.

Iskusio sam ove osjećaje u hodočašću kojeg sam obavio od 24. veljače do 2. ožujka 2008. godine u Svetim Mjestima, uočivši s radošću jedinstvo nakane svećenika i vjernika u crkvenom poslanju, i njihovu ekumensku i međureligijsku osjetljivost. Svuda sam obećao brigu ovog Dikasterija i Crkve u sigurnosti da imama od svih katoličkih biskupa potvrdu darežljivosti koja se uvijek pokazivala prema Jeruzalemu i Zemlji Gospodina Isusa.

Radi prikladne informacije prilažem jedan dokument kojega je pripravila Kustodija Svete Zemlje i napomenu ove Kongregacije, koji svjedoče o djelima realiziranim zahvaljujući kolekti iz 2008. godine.

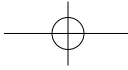
S cijelom katoličkom zajednicom Svetih Mjesta drago mi je što mogu zazvati na Vas i sve suradnike dobrohotnost Onoga koji "ljubi onoga tko daruje s radošću" (2 Kor, 9,7). U duhu bratstva u biskupstvu, vrlo odani u Gospodinu.

*Leonardo kardinal Sandri*

*Prefekt*

*Antonio Maria Vegliò*

*Nadbiskup Tajnik*

**CONGREGATIO  
PRO ECCLESIIIS OSIENTALIBUS****Protokol Br. 1/2009.****Kongregacija za istočne crkve**

Kao svake godine, Kongregacija za Istočne Crkve prima novčane prinose izravno od Apostolskih nuncijatura i, prema postotku koji joj pripada, podjeljuje redovitu i izvanrednu pomoć crkvenim područjima, redovničkim zajednicama i drugim crkvenim pravnim osobama Svetih Mjesta.

Kao obično, posebna pažnja je bila posvećena za vrijeme 2008. godine školskim institucijama, kao što su Betlehemske Sveučilište i Katoličke škole različitih razina. Na ovom području, bivaju poduprti također troškovi Tajništva Solidarnosti u Jeruzalemu koji koordinira školske aktivnosti Katoličke Crkve u Svetoj Zemlji.

Također u 2008. godini, ovaj Dikasterij je održao svoj program stipendiranja svećenika i bogoslova koji potječu iz Svetih Mjesta a koji studiraju na Papinskim Sveučilištima, kao i pomoć u korist Središnjeg ureda studenata u Italiji.

Prigodom susreta sa katoličkim biskupima, Kongregacija ih čini osjetljivim za potrebe Svete Zemlje, potičući napose hodočašća. Što se tiče prikupljanja kolekte, Dikasterij se skrbi za cio njegov tijek, prema institucionalnim svrhama, održavajući kontakt s Kustodijom Svete Zemlje, Apostolskim nuncijaturama i cijelom hijerarhijom.

**Kustodija Svete Zemlje****Kustodija svete zemlje****Red Male Braće  
Sažeti izvještaj 2007./2008.**

Kustodija Svete Zemlje u izvršenju svoga stoljetnog poslanja da zaštiti Sveta Mjesta Otkupljenja, obavlja službu Božju u njima, pomaže hodočasnicima i unaprijedi apostolska djela posvetila je u godinama 2007./2008. posebnu pažnju promoviranju izvršenja slijedećih projekata i djela:

**Sveta Mjesta/Hodočasnici****1. Ain Karem**

Projekt obnove ulaza u Svetište Marijina pohoda. Arheološka istraživanja i iskapanja sprijeda na glavnom trgu, kompletno prepravljavanje vodovodnih cijevi i odvoda, obnova duge široke stuba ulaza u Svetište.

Nastavak projekta u Svetištu Svetog Ivana

u Pustinji obnove stare zidne ograde i nekih prostorija za doček pojedinih hodočasnika iz iskustva pustinjačkog obitavališta.

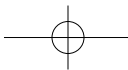
**2. Betanija**

Projekt obnove samostana sv. Lazara. Zamjena električnih i vodovodnih instalacija, prepravljavanje podova samostana, sakristije i prostorija za prijem hodočasnika.

**3. Betlehem**

Špilja Mlijeka: kompletirani (svibanj 2007.) radovi obnove i izgradnje jednog novog odjela samostana za sestre koje surađuju u služenju Svetišta.

Projekt obnove pojedinih prostorija samos-







tana sv. Katarine u Betlehemu s postavljanjem sustava neprekidne kontrole u Svetištu i u špiljama.

Djelomična obnova prostorija u Casa Nova s obzirom na rastuće pritjecanje hodočasnika.

#### 4. Jeruzalem

Projekt ispitivanja i seizmičke izbočine u Bazilici Svetoga Groba te postavljanje nanovo sustava osvjetljenja Svete Kalvarije.

Kompletna obnova službi za hodočasnike u području Svetišta Gecemanija. Započet projekt ponovnog uređenja Doline Cedrona između Svetišta i zidina antičkog Jeruzalema i pripravljanje prostora za molitvu i meditaciju.

Obnova jednog djela samostana Dominus Flevit i priprema projekta ponovnog uređenja vrta i prostora za prijem hodočasnika.

Projekt obnove kustodijalne ambulante. Obnovljene su prostorije sagrađene 1955. godine za prijem redovnika staraca koji trebaju pomoć radi dobi ili bolesti nakon života posvećenog službi Svetih Mjesta i djela Kustodije Svete Zemlje.

#### 5. Jaffa

Početak druge faze obnove svetišta sv. Petra u Jaffi, koja se sastoji u potpunoj obnovi unutrašnjosti samostana i prostora za pastoralnu aktivnost za inozemne radnike (španjolski, francuski i poljski jezik) i za zajednicu hebrejskog jezika.

#### 6. Magdala

Projekt konzerviranja arheološke površine u Magdali. Obnova i konsolidacija ostataka pronađenih uslijed arheološke kampanje '70 godina. Postalo je osim toga nužnim rezanje, obnova i ponovno postavljanje na odgovarajućim podlogama podnih mozaičkih tepiha koji moraju biti zaštićeni od atmosferskih agenata. U pripremi izgradnja pravca razgledanja unutar ruševina koji bi htio efikasno ilustrirati svakodnevni život evanđeoskog grada iz Isusova vremena.

#### 7. Nazaret

Preuređenje pravca ulazu za posjete svetišt-

ta i za procesije. Završetak projekta je predviđen u prosincu 2008. godine.

Studija ostvarivosti projekta pokrivanja antičke Crkve u Seforis-u (koja podsjeća na rođenje i djetinjstvo Djevice); plaćanje prve rate da bi se dobila dopuštenja vlasti za starine.

#### 8. Sebastya (Nablus)

Projekt osiguranja nekih ugroženih zdanja povijesnog središta sela Sebastiya. Nastavilo se s popravljanjem površine povijesnog središta koji graniči sa zidom džamije (bivša katedrala križara).

#### 9. Gora Nebo (Jordan)

Prva faza radova s obzirom na prepravljavanje memorijalne bazilike smrti proroka Mojsija: učvršćenje temelja, terena i polaganje nosivih sklopova budućeg pokrova bazilike.

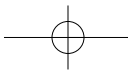
### Sveta Mjesta/Lokalna zajednica

#### 1. Djela u korist mladih

Nastavljanje projekta "Stipendije", koji se sastoji u cjelovitom financiranju studija u trajanju od četiri godine. Riječ je o 300 sveučilišnih stipendija godišnje, razdijeljenih u različitim sveučilištima regije (Betlehem, židovsko sveučilište u Jeruzalemu i Haifi, Bir Zeit, Amman i druga sveučilišta).

(Betlehem) Nastavak projekta formacije i uklapanja u svijet rada novo-diplomiranih. Sastoji se u olakšavanju uklapanja kvalificirane i vrijedne omladine u svijet rada nudeći odabranim poduzećima i institucijama pokriće 2/3 nagradnog troška za 12 mjeseci. U ovom svijetu mladi imaju mogućnost radnog iskustva a poduzeća da upoznaju i odgoje novo osoblje s obzirom na buduće moguće primanje u službu. Program osim toga predviđa ponudu tečajeva formacije pripravnicima zaposlenim u dotičnim poduzećima.

(Betlehem, Jeruzalem) Nastavak projekta formacije i uklapanja u svijet rada nezaposlenih. Riječ je o projektu sličnom prethodnom, ali koji ima kao cilj prekvalifikaciju i ponovno uklapanje u svijet rada osoba već zaposlenih u različitim poslovima u Jeruzalemu ili Betlehemu a koje su izgubile posao.



Nastavak projekta potpore obrtničkim poduzećima. Sastoji se u podupiranju oko 10 malih obrtničkih poduzeća s nabavkom rezervnih dijelova, postrojenja za proizvodnju, pomoć da se osigura njihova djelatnost.

#### 2. Aktivnosti u korist obitelji

(Betlehem) Nastavak projekta potpore obiteljima kojeg je organizirao Centar župnog osluškivanja a u koordinaciji s Franciscan Family Center (župno obiteljsko savjetovalište). Ova vrsta pomoći predviđa potporu socijalno-ja-vne skrbi najvažnijim potrebama obitelji.

Franjevačka Kuća Djeteta. Prima preko 20 dječaka u dobi između 6 i 12 godina koji potječu iz siromašnih obitelji i s različitim vrstama teškoća. Dječaci osim što su primljeni i potpomognuti u studiju, praćeni su od stane jednog odgojitelja, jednog socijalnog radnika i jednog psihologa. Projekt se razvija u tijesnoj vezi s Franciscan Family Center.

Nastavak projekta liječničke pomoći. Projekt radi na različitim vrstama sanitetske pomoći i koordinira se na terenu s Franciscan Family Center, s Caritasom i s Bethlehem Arab Society for Rehabilitation. Glavni cilj je osigurati obiteljima s ekonomskim teškoćama pokriće, djelomično ili potpuno, medicinskih troškova (nabavka lijekova, medicinske posjete i boravak u bolnici).

#### 3. župne zajednice

(Jeruzalem) Priprava druge faze projekta obnove građevina Perich Center-a u Beit Hanina-u. Isplata prve rate za restauraciju i proširenje crkve.

Parich Center u Nazaretu. Kompletirana je i svečano otvorena zgrada župnog centra za različite župne i socijalne aktivnosti kršćanske zajednice grada (financirana gotovo potpuno od njemačkih biskupa i Njegove Svetosti Benedikta XVI.). Nastavlja se s izradom sportskih igrališta za omladinu i s pripravom nekih rekreativnih prostora za djecu.

(Jaffa) Projekt preuređenja i pripravljanja novih prostora za župne aktivnosti lokalne zajednice i inozemnih zajednica (preko dvadeset dvije tisuće vjernika) na području župe Svetog Antuna.

#### 4. Škole

Obnova trećeg kata u Djevojačkoj školi u Betlehemu. S učinjenim radovima dodani su neki razredi koje dopuštaju da se poboljša uporaba prostora u školi.

Instalacija sustava grijanja u Djevojačkoj školi u Betlehemu.

Izgradnja dječjeg vrtića u Jerihonu. Može primiti oko 100 djece (kompletiran je u prosincu 2008.). Nastavlja se s obnovom zidane ograde. U pripravi je projekt gradnje nove škole.

Potpuno prepravljane dječjeg vrtića u Emmaus-Qubeibeh-u (250 djece).

#### 5. Izgradnja stanova za siromašne i za mlade bračne parove

St. Francis Housing Project u Betlehemu. Sastoji se u izgradnji 20 stanova za isto toliko obitelji, napose za mlade bračne parove s niskim ili srednjim prihodima.

The Franciscan Neighborhood u Jaffi. Riječ je o 124 stana za kršćanske obitelji župe.

Housing Project u Nazaretu. Smješten je 2 km od bazilike Navještenja. Osim jedne kapele i nekih zgrada za socijalnu uporabu predviđa oko 80 stanova kako bi odgovorio potrebama stanovanja za mlade obitelji.

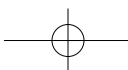
Nastavlja se obnova stanova u Starom Gradu Jeruzalema. Stari stanovi, često iz otomanskog razdoblja, često su u nesigurnim stanjima i prisiljavaju žitelje da ih napuste. Projekt predviđa postupnu obnovu oko 300 stanova. U razdoblju od prosinca 2007. godine do prosinca 2008. godine obnovljeno je preko 30 stanova.

#### 6. Druga kulturalna djela

Svake godine Kustodija Svete Zemlje ekonomski podupire Fakultet arheoloških i biblijskih znanosti Studium Biblicum Franciscanum u Jeruzalemu. Osim potpunog uzdržavanja aktivnosti Fakulteta, daje se oko 30 studenata koji dolaze iz različitih biskupija i redovničkih zajednica stipendije koje garantiraju hranu i smještaj za vrijeme cijelog trajanja studija.

Franciscan Media Center. To je novi oblik apostolata koji ima za cilj prenijeti posredstvom televizijskih mreža poruke Svetih Mjesta i život lokalnih kršćanskih zajednica.

Institut Magnificat. U kratko vrijeme aktiv-





nosti Magnificat je postala glazbena škola sposobna da formira glazbenike uključujući studente koji dolazi iz različitih kultura, religija i društvenih staleža. Do danas je upisano preko 210 studenata vođenih od 25 maestra i profesora. Magnificat promiče aktivnosti istraživanja i kulturalne manifestacije na lokalnoj i međunarodnoj razini.

Svemu ovome treba nadodati također mnogobrojne intervencije u Siriji i Libanonu. Na poseban način ističemo, u Damasku, izgradnju

novog Memorijala sv. Pavla (svečano otvorenog prošlog 29. lipnja, povodom otvaranja godine sv. Pavla) koji podsjeća na tradicionalno mjesto obraćenja Apostola naroda; prepravljane župne crkve i samostana sv. Franje (Aleppo); izgradnja 90 novih stanova i jednog dječjeg vrtića u Tripoli-u (Libanon); potpuna restauracija crkve u Latakiye-u (antička Laodiceja, Sirija), sestarska kuća i dječji vrtić u Jakubiye-u (Sirija), samostan u Knaye-u (Sirija).

## Zaključci i smjernice predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe

Na kraju devetog godišnjeg zasjedanja predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe, na kojem je sudjelovao predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić, a koji je održan od 3. do 7. ožujka u Centru za multikulturni i multireligijski dijalog "Don Andrea Santoro" u turskom mediteranskom gradu Iskenderun na temu kršćanskog identiteta u multikulturnom svijetu i multietničkom svijetu, doneseni su zaključci i smjernice:

1. Tema kršćanskog identiteta pomogla je iznijeti na vidjelo fenomen vjerskog neznanja mnogih naših vjernika koji ne znaju koja je posebnost vlastite vjere. Osjećamo potrebu ponovno potvrditi da u našem propovijedanju i pastoralnoj aktivnosti ponovno potvrdimo bitne istine kršćanstva (smrt i uskrsnuće Isusovo), kao prvotne sastavnice našeg vjerskog identiteta.

2. Neki naši vjernici drže više do kršćanskog identiteta iz motiva kulturološkog, etičkog, zajedničkog ili emocionalnog reda, a da to ne uključuje zreli izbor vjere. Osjećamo se dužnim objasniti svojim vjernicima da su ovi vidovi važni, ali da je susret s Kristovom osobom odlučujući.

3. Općenito govoreći iz vjerskog posebnog viđenja proizlazi ćudoređe. Katkata, međutim, u našem propovijedanju i pastoralnom djelovanju naše moralne teme nisu predstavljene kao posljedica viđenja vjere. Držimo da treba insistirati kod naših svećenika i njihovih pasto-

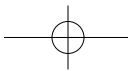
ralnih suradnika da nikada ne razdvajaju obradu moralnih tema od vjere koja ih određuje.

4. Prema Pavlovu učenju, kršćanska nada je sastavni dio identiteta Isusova učenika. U skladu s učiteljstvom Svetog Oca Benedikta XVI. pozovimo svoje svećenike da u svom propovijedanju i pastoralnom djelovanju unose teme o nadi i vječnom životu.

5. Emigracija je stvarnost koja je jako prisutna u našim Crkvama Jugoistočne Europe. Biskupi naših zemalja, u čijim se biskupijama nalaze vjernici katolici emigranti, trude se surađivati s biskupima iz čijih biskupija dolaze ovi vjernici kako bi se unaprijedila zajedničko dušobrižništvo.

6. Crkve regije Jugoistočne Europe suočavaju se u različitoj mjeri s istim problemom s obzirom na priznanje pravnog statusa svojih crkvenih institucija u zakonodavnom poretku dotične zemlje. Zainteresirane Biskupske konferencije mogle bi poduzeti zajedničku akciju kod mjerodavnih europskih institucija. Ta bi se akcija mogla odvijati u suradnji s posebnim izaslanikom - trajnim promatračem Svete Stolice pri Vijeću Europe i CCEE (Vijeće biskupskih konferencija Europe).

7. Naše Crkve Jugoistočne Europe susreću iste probleme i iste izazove prouzrokovane sekularizmom i vjerskim indiferentizmom. želi se potaknuti veća posvješćenje g fenomena i suradnja duhovnih snaga da se odgovori na ove izazove: suradnja između biskupijskih sjemeništa, klera, redovničkih zajednica i orga-



nizama vjernika laika.

8. Naše Crkve Jugoistočne Europe su u manjini i žive u zemljama s pravoslavnom ili muslimanskom većinom. žele da njihova uključenost bude veća u dijalog s dotičnim pravoslavnim crkvama, koji vodi Papinsko vijeće za jedinstvo kršćana kao i u dijalog sa islamom koji promiče Papinsko vijeće za međuvjerski dijalog. Nazočni biskupi se izjašnjavaju spremni da podrže radove katoličko-pravoslavnog

europskog Foruma da bi se produbila zajednička pastoralna pitanja koja se odnose na moral i na socijalnu doktrinu Crkve.

9. Budući da se približava se 17. stoljeća Konstantinova Edikta (313 - 2013), bit će prilike da se proučava tema vjerske slobode i odnosa između religije i javnosti.

*Iskenderun, 9. ožujak 2009.*

*Vatikan, 18. ožujak 2009.*

## **“Pouzdamo se u Boga živoga” (1 Tim 4,10)**

**Poruku pape Benedikta XVI. za 24. svjetski dan mladih**

Dragi prijatelji, na iduću Cvjetnicu proslavit ćemo, na dijecezanskoj razini, 24. svjetski dan mladih. Dok se pripremamo za tu godišnju proslavu, s velikom zahvalnošću Gospodinu ponovno razmišljam o susretu koji je održan u Sydneyu u srpnju protekle godine: bio je to nezaboravan susret, na kojem je Duh Sveti obnovio život nebrojenih mladih koji su se slili iz svih krajeva svijeta. Veselo blagdansko ozračje i duhovni zanos, koje se iskusilo tih dana, bili su rječiti znak prisutnosti Duha Kristova. A sada smo se zaputili prema međunarodnom skupu na programu u Madridu 2011., koji će imati za temu riječi apostola Pavla: “Ukorijenjeni i nazidani na Kristu, čvrsti u vjeri” (usp. Kol 2,7). Prije toga svjetskog susreta mladih, želimo zajedno proći put formacije, razmišljajući 2009. o riječima svetog Pavla: “Pouzdamo se u Boga živoga” (1 Tim 4,10), a 2010. o pitanju mladoga bogataša Isusu: “Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni?” (Mk 10,17).

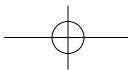
### ***Mladost - doba nade***

U Sydneyu je naša pozornost bila usredotočena na ono što Sveti Duh govori danas vjernicima, a na poseban način vama, dragi mladi. U tijeku zaključne mise, potaknuo sam vas da dopustite da vas On oblikuje da biste bili vjesnici Božje ljubavi, kadri graditi budućnost nade za čitavo čovječanstvo. Pitanje nade je, zap-

ravo, u središtu našega ljudskog života i našega kršćanskog poslanja, poglavito u suvremenom dobu. Svi zamjećujemo potrebu za nadom, ali ne bilo kojom nadom, već čvrstom i pouzdanom nadom, kao što sam istaknuo u enciklici “Spe salvi”. Mladost je na osobit način doba nade, jer mladi mnogo očekuju od budućnosti. Kada je čovjek mlad njeguje ideale, snove i planove; mladost je doba u kojem sazrijevaju odluke koje su presudne za ostatak života. Možda je zato to životno doba u kojem se snažno javljaju temeljna životna pitanja: Zašto sam na zemlji? Kojeg smisla ima živjeti? Što će biti od mog života? Nadalje: Kako postići sreću? Zašto trpljenje, bolest i smrt? Ima li što poslije smrti? Ta se pitanja još snažnije nameću kada čovjek naiđe na prepreke koje se katkad čine nepremostivima: teškoće u studiju, nezaposlenost, nerazumijevanja u obitelji, krize u odnosima s prijateljima ili u postizanju dogovora s bračnim drugom, bolesti ili nemoć, oskudica kao posljedica trenutačne i raširene ekonomske i društvene krize. Tada se postavlja pitanje: gdje naći i kako održati živim u srcu plamen nade?

### ***U traženju “velike nade”***

Iskustvo pokazuje da čovjek ne može vlastitim sposobnostima i materijalnim dobrima osigurati onu nadu za koju ljudsko srce neprestano





traži. Kao što sam pisao u spomenutoj enciklici "Spe salvi", politika, znanost, tehnologija, ekonomija i materijalna dobra nisu dostatna da pruže veliku nadu kojoj svi težimo. Ta nada "može biti samo Bog, koji obuhvaća cjelokupnu stvarnost i koji nam može ponuditi i dati ono što, sami svojim silama, ne možemo postići" (31). Eto zašto je jedna od glavnih posljedica zaborava Boga ta da svijet očito luta, što se ogleda u osamljenosti i nasilju, nezadovoljstvu i gubljenju povjerenja, koji se nerijetko pretvaraju u očaj. Božja nas riječ jasno i snažno opominje: "Proklet čovjek koji se uzdaje u čovjeka, i slabo tijelo smatra svojom mišicom, i čije se srce od Jahve odvraća. Jer on je kao drač u pustinji: ne osjeća kad je sreća na domaku" (Jr 17, 5-6).

Kriza nade lakše pogađa nove naraštaje koji, u društveno-kulturnim sredinama lišenim sigurnosti, vrijednosti i čvrstih uporišta, nailaze na teškoće koje na prvi pogled nadilaze njihove snage. Mislim, dragi mladi prijatelji, na brojne vaše vršnjake ranjene životom, uvjetovane osobnom nezrelošću koja je često posljedica obiteljske praznine, permisivnih i slobodarskih odgojnih ponuda te negativnih i traumatskih iskustava. Neki - a njih nažalost nije mali broj - gotovo redovito izlaz vide u otuđujućem bijegu u rizična i nasilna ponašanja, u ovisnost o drogama i alkoholu i u mnoge druge nevolje u koje mladi znaju upasti. Ipak, i u onome koji je zapao u teško stanje jer je slijedio savjete "loših učitelja", ne gasi se želja za pravom ljubavlju i istinskom srećom. Ali, kako navijestiti nadu tim mladim ljudima? Mi znamo da samo u Bogu čovjek nalazi svoje istinsko ostvarenje. Prvi zadatak svih nas je zato nova evangelizacija, koja pomaže novim naraštajima ponovno otkriti pravo lice Boga, koji je ljubav. Vama, dragi mladi, koji ste u potrazi za postojanom nadom, upućujem iste one riječi koje je sveti Pavao uputio progonjenim kršćanima u tadašnjem Rimu: "A Bog nade napunio vas svakom radošću i mirom u vjeri da izobilujete u nadi snagom Duha Svetoga" (Rim 15, 13). U ovoj jubilejskoj godini posvećenoj Apostolu narodu, u povodu dvije tisućite obljetnice njegova rođenja, naučimo od njega postati vjerodostojni svjedoci kršćanske nade.

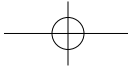
#### *Sveti Pavao, svjedok nade*

Izložen svakojakim nevoljama i kušnjama,

Pavao je pisao svojem vjernom učeniku Timoteju: "Pouzdamo u Boga živoga" (1 Tim 4, 10). Kako se u njemu rodila ta nada? Da bismo odgovorili na to pitanje moramo poći od njegova susreta s Isusom uskrsnim na putu za Damask. Savao je tada bio mlad poput vas, imao je oko dvadeset, dvadeset i pet godina, bio je sljedbenik Mojsijeva zakona i odlučan boriti se svim sredstvima protiv onih koje je smatrao Božjim neprijateljima (usp. Dj 9,1). Dok je putovao za Damask da uhititi Kristove sljedbenike, zabljesnula ga je neka tajanstvena svjetlost i začuo je glas koji ga je nazvao po imenu: "Savle, Savle, zašto me progoniš?" Pavši na zemlju upita: "Tko si, Gospodine?" A isti glas odgovori: "Ja sam Isus kojega ti progoniš!" (usp. Dj 9,3-5). Nakon tog susreta, Pavlov se život stubokom promijenio: dao se krstiti i postao apostol evanđelja. Na putu za Damask, on je bio iznutra preobražen ljubavlju Boga kojega je susreo u osobi Isusa Krista. Jednog će dana napisati: "živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist. A što sada živim u tijelu, u vjeri živim u Sina Božjega koji me ljubio i predao samoga sebe za mene" (Gal 2,20). Od progonitelja postao je, dakle, svjedok i misionar; osnovao je kršćanske zajednice u Maloj Aziji i Grčkoj, prevalio tisuće kilometara i prošao kroz sito i rešeto, sve do mučeništva u Rimu. Sveto to za ljubav Kristovu.

#### *Velika nada je u Kristu*

Za Pavla nada nije samo neki ideal ili neki osjećaj, već živa osoba: Isus Krist, Sin Božji. Duboko prožet tom sigurnošću, moći će pisati Timoteju: "Pouzdamo se u Boga živoga" (1 Tim 4,10). "Bog živi" je Krist uskrsli i prisutni u svijetu. On je prava nada: Krist koji živi s nama i u nama i koji nas poziva biti dionicima istoga njegova vječnog života. Ako nismo sami, ako je On s nama, štoviše, ako je On naša sadašnjost i naša budućnost, čega da se bojimo? Kršćaninova se nada dakle sastoji u tome da "čeznemo za nebeskim kraljevstvom i vječnim životom kao za svojom srećom, stavljajući svoje pouzdanje u Kristova obećanja i oslanjajući se ne na svoje sile, nego na pomoć milosti Duha Svetoga" (Katekizam Katoličke Crkve, 1817).



### *Put prema velikoj nadi*

Kao što se jednoga dana susreo s mladim Pavlom, Isus se želi također susresti sa svakim od vas, dragi mladi. Da, prije no naša želja, taj susret je živa Kristova želja. Ali, netko od vas bi me mogao upitati: kako ga ja, danas, mogu susresti? Ili, prije, na koji se način On približava meni? Crkva nas uči da je već želja za susretom s Gospodinom plod njegove milosti. Kada u molitvi iskazujemo svoju vjeru, i u tmuni ga već susrećemo jer se On nudi nama. Ustrajna molitva otvara srce da ga primi, kao što objašnjava sveti Augustin: "Gospodin Bog želi da se u molitvi ispuni naša želja, tako da postanemo kadri primiti ono što nam on namjerava dati" (Pisma 130,8,17). Molitva je dar Duha, koji nas čini muškarcima i ženama nade, i molitva drži svijet otvoren Bogu (usp. enc. Spe salvi, 34).

Stvorite prostor za molitvu u svom životu! Moliti sami je dobro, no još je ljepše i korisnije moliti zajedno, jer je Gospodin zajamčio da će biti prisutan tamo gdje su dvojica ili trojica sabrana u njegovo ime (usp. Mt 18, 20). Postoje mnogi načini za zbliziti se s Njim; postoje iskustva, skupine i pokreti, susreti i itinerari gdje se uči moliti i na taj način rasti u iskustvu vjere. Sudjelujte u liturgiji u svojim župama i obilno se hranite Božjom riječju i aktivnim sudjelovanjem u sakramentima. Kao što znate, vrhunac i središte života i poslanja svakog vjernika i svake kršćanske zajednice je euharistija, sakrament spasenja u kojem se Krist uprisutnjuje i daruje kao duhovnu hranu samo svoje Tijelo i Krv za vječni život. Doista neizreciv misterij! Oko euharistije se rađa i raste Crkve, velika obitelj kršćana, u koju čovjek ulazi krštenjem i trajno se obnavlja zahvaljujući sakramentu pomirenja. Krštenici zatim, po potvrđivanju potvrdeni Duhom Svetim da žive kao istinski Kristovi prijatelji i svjedoci, dok ih sakramenti reda i ženidbe osposobljavaju ostvariti njihove apostolske zadaće u Crkvi i u svijetu. Bolesničko pomazanje, na kraju, daje nam iskusiti božansku utjehu u bolesti i trpljenju.

### *Djelovati prema kršćanskoj nadi*

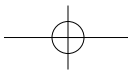
Ako se hranite Kristom, draga mladeži, i živite uronjeni u Njemu poput apostola Pavla, govorit ćete o Njemu i poticati mnoge vaše pr-

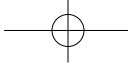
ijatelje i vršnjake da ga upoznaju i ljube. Pošto postanete njegovi vjerni učenici, bit ćete kadri pridonijeti oblikovanju kršćanske zajednice prožete ljubavlju kao što je to bila ona o kojoj govori knjiga Djela Apostolska. Crkva računa na vas za to zahtjevno poslanje: ne dopustite da vas obeshrabre poteškoće i kušnje na koje ćete naići. Budite strpljivi i ustrajni, pobjeđujući prirodenu sklonost mladog čovjeka da sve želi ostvariti na brzinu, da želi sve i odmah.

Dragi prijatelji, poput Pavla, svjedočite Uskrsloga! Učinite da ga upoznaju svi vaši vršnjaci i odrasli koji traže "veliku nadu" koja daje smisao njihovu životu. Ako je Isus postao vaša nada, recite to također odraslima svojom radošću i svojom duhovnom, apostolskom i društvenom zauzetošću. Nastanjeni Kristom, nakon što ste u njega povjerovali i stavili u njega svoje pouzdanje, širite tu nadu oko sebe. Neka se iz odluka koje donosite vidi da ste vjernici; покажите da ste shvatili zamke idolatrije novca, materijalnih dobara, karijere i uspjeha i ne dopustite da vas privuku te lažne opsjene. Ne podlegnite logici sebičnog interesa, već njegujte ljubav prema bližnjemu i trudite se staviti same sebe i svoje ljudske i profesionalne sposobnosti u službu općeg dobra i istine, uvijek spremni odgovoriti "svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama" (1 Pt 3, 15). Pravi kršćanin nije nikada žalostan, čak ni onda kada je suočen s raznim kušnjama, jer je Isusova prisutnost tajna njegove radosti i njegova mira.

### Marija, Majka nade

Neka uzor toga puta apostolskog života za vas bude sveti Pavao, koji je hranio svoj život stalnom vjerom i nadom slijedeći primjer Abrahama, o kojem je pisao u Poslanici Rimljanima: "U nadi protiv svake nade povjerovala Abraham da postane ocem naroda mnogih" (Rim 4,18). Istim tim stopama naroda nade - kojeg čine proroci i sveci svih vremena - nastavljamo kročiti prema ostvarenju Kraljevstva i na našem duhovnom putu prati Djevica Marija, Majka nade. Ona koja je utjelovila nadu Izraela, koja je svijetu darovala Spasitelja i ostala, postojana u nadi, pod križem, za nas je uzor i potpora. Prije svega, Marija zagovara za nas i vodi nas u tami naših nevolja prema blistavoj zori susreta s Uskrsnim. Htio bih zaključiti ovu poruku, dragi mladi prijatelji, lijepim nagovo-





rom svetog Bernarda nadahnuta Marijinim naslovom *Stella maris, Zvijezda mora*: "Ti koji u stalnoj nepostojanosti sadašnjeg života opažaš da si više poput broda kojim se poigravaju bijesni valovi, no lađe privezane u mirnoj luci, čvrsto svoj pogled upri u sjaj one zvijezde, ako ne želiš da te razbije silni vihor. Ako se dignu vjetrovi napasti i nasučesh se na hridi nevolja, gledaj u zvijezdu, zazovi Mariju... U opasnostima, u tjeskobama, u kolebanjima, misli na Mariju, zazovi Mariju... Slijedeći njezine primjere nećeš zalutati; zazoveš li je nećeš izgubiti nadu; razmišljajući o njoj nećeš pasti u zabludu. Oslonjen na nju nećeš posrnuti; pod njezinom zaštitom nećeš se ničega bojati; uz

njezino vodstvo nećeš malaksati; s njezinom zaštitom prispjet ćeš svom cilju" (*Omelie in lode della Vergine Madre, 2,17*).

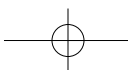
Marijo, Zvijezdo mora, ti vodi mlade iz cijeloga svijeta ususret svome božanskom Sinu Isusu i s neba čuvaj njihovu vjernost evanđelju i njihovu nadu.

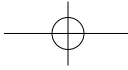
Dok jamčim svoj svakodnevni spomen u molitvi za svakog od vas, dragi prijatelji, od srca blagoslivljam vas i vama drage osobe.

*Iz Vatikana, 22. veljače 2009.*

*Papa Benedikt XVI.*

SVETA STOLICA





## Blaženstva - pravila obiteljskog života

**Dan života**, koji ove godine pada u nedjelju 8. veljače, poziva nas na razmišljanje ne samo o svakodnevnom pravilima, nego i o idealima obiteljskog života. Gospodin je Isus izrekao nekoliko takvih načela i ideala na Gori, pa mu se te Riječi i nazivaju Govorom na Gori (Mt 5,1-12). Za prošli Dan života, 2008., govorili smo o prva tri blaženstva: o siromašnima duhom, o ožalošćenima zbog grijeha i o krotkima srcem. A druga se tri blaženstva odnose na one koji gladuju za pravdom, koji očituju milosrđe i koji se zalažu za čistoću srca. O svakom blaženstvu ponešto u odnosu na obiteljsko stanje i na ispit savjesti na tome području.

**BLAGO GLADNIMA I ŽEDNIMA PRAVEDNOSTI: ONI ĆE SE NASITITI!** (Mt 5,6). Kao što osjećamo radost i tugu, ljubav i bol, tako dnevno osjećamo i glad i žeđ, najosnovnije iskaze ljudskih potreba. U Bibliji se spominje i tjelesna i duhovna glad i žeđ. Starozavjetni prorok Amos (8,11-12) navješćivao duhovnu glad za Božjom riječju: "Evo dani dolaze kad ću poslati glad na zemlju, ne glad kruha ni žeđ vode, već slušanja riječi Jahvine. Tumarat će, ištuci riječ Jahvinu, ali je neće naći. U onaj će dan obamirati od žeđi lijepo djevojke i mladići". Ili: sjetimo se narodne mase gladne Isusova dnevnoga kruha (Iv 6,34). čak se ljudi oduševili da Isusa zakralje da im ne ponestane materijalnog osiguranja! Isus se izmaknuo toj ljudskoj napasti. A još je odlučnije odbio Napasnika koji mu je sugerirao da pustinski kamen pretvori u kruh. Gospodin ne niječe potrebu zemaljske hrane, ali upozorava da čovjek ne živi samo o komadu kruha, nego o svakoj riječi koja izlazi iz Božjih usta. Konačno na križu Raspeti uzdiše i govori: *žedan sam* (Iv 19,28). žeđa očito ne samo tjelesnom žeđu, nego kudikamo više duhovnom žeđu, željan spasenja ljudskih duša.

*Što je to pravednost?* Taj se pojam biblijski postovjećuje s voljom Božjom. Isus je došao da ispuni svu pravednost, tj. Očevu volju. Kršćanstvo je život, svakodnevni život. Nije dosta s Isusom samo razgovarati, moliti ga, željeti se s njime susresti. Sv. Pavao kaže: "Meni je živjeti Krist, a umrijeti dobitak!" (Fil 1,21). Eto zašto je potrebno u sebi podgrijevati želju i žeđ za idealima, za pravednošću, za voljom Božjom. Vrijedno je primijetiti da Isus nije rekao: Blago

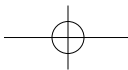
onima koji su već ostvarili pravednost, nego blago onima koji čeznu za pravdom, koji gladuju za Božjom ljubavlju, za ispunjenjem volje Očeve. Bog uvažava i naše želje, naume, nakane. Potpuno ostvarenje pravde očekuje se tek na drugom svijetu. Smisao je dakle blaženstva: kao što čovjek gladuje za kruhom i žeđa za vodom, tako treba gladovati za duhovnom hranom i žeđati za voljom Božjom. Tko za tim gladuje, nasitit će se preko ove zemaljske borbe koja završava u vječnosti.

*Ispit savjesti:* Vidimo tolike nepravde, tj. svatko vuče na svoju stranu, malo ih je koji se bore za druge. U koju se skupinu mi ubrajamo? Nosimo li u sebi potajno razočaranje i nevjeru da nitko živ ne će moći ispraviti nepravde nama nanesene? Dopuštamo li Isusu da u nama živi, ili srce otvaramo svakomu, a najmanje Bogu?

**BLAGO MILOSRDNIMA: ONI ĆE ZADOBITI MILOSRĐE** (Mt 5,7). U poganskome svijetu, ni u grčkom ni u rimskom, nije postojala riječ milosrđe. Povijest nam je prenijela vijesti o helenskoj bezdušnosti koja se očitovala u iznošenju sakatih i nemoćnih na brdo Tajget da ih živina raznese. A u židovskom svijetu milosrđe se primjenjivalo uglavnom na vlastiti narod, na sunarodnjake. Ta se riječ u prvom redu odnosi na Boga. Bog je milosrdan, pun ljubavi prema svomu narodu i prema svemu svijetu. Psalm 136 ponavlja preko 20 puta: Vječna je ljubav njegova! Izvorno: Vječno je milosrđe njegovo!

*Što je to milosrđe?* Nije to samo neko puko suosjećanje prema onima koji su u našem vidokrugu. Nije to samo pomoć onima koje susrećemo i koji od nas nešto traže. Milosrđe je traženje nevoljnika u svome mjestu, kraju i narodu. I pomaganje.

Ona je osoba milosrdna koja se kadra uživjeti u situaciju drugoga, u njegove tegobe, i od atle razmišljati. Ali to zahtijeva napor. A to je samo prva stepenica. Druga je: oprostjenje! Nije dosta imati samo neko puko razumijevanje drukčijih mišljenja i čina, nego kad netko nešto učini što nama ne odgovara, valja mu oprostiti i zaboraviti, kao što bismo željeli da i drugi nama oprost. Ljubav se ili milosrđe pokazuje djelima. Novi Zavjet ne kaže: "Bog je ljubio svijet" i točka. Nego dodaje: "Ljubio tako da je dao svoga sina Jedinorođenca" (Iv 3,16). On je ušao







u naše biće, uzeo naše ljudsko lice, postao pravim čovjekom, prihvatio našu kušnju i patnju, stanje, krv, narav, bol i smrt. Zato nas savršeno razumije. Zato nam prašta kad ga molimo za oprostjenje. Zato nam pruža pomoć kad je od njega tražimo. Isus je postavio načelo, ideal: "Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan" (Lk 6,36). A rekao je i ovu preko sv. Jakova: "Nemilosrdan je sud onome tko ne čini milosrđa; a milosrđe likuje nad sudom" (Jak 32,13). Ako se, dakle, uspoređuje naša pravda i naše milosrđe, uvijek je pobjedonosnije milosrđe, jer njime se otkupljuje i nepravda. Najveći izraz milosrđa jest praštanje onima koji su nam nanijeli nepravdu, oduzeli nam dobar glas, postavili neku zapreku na naš put, precrtali nam neke planove. Riječ je o praštanju poput Isusova oprosta s križa, tj. i kada ga nisu molili za oprostjenje, on je izgovorio riječi: Oče, oprostimo im, ne znaju što čine! (Lk 23,34).

*Ispit savjesti:* Kako je naše suosjećanje s rasplakanima, s oboljelima, s grješnima? Ne čini zlo samo onaj tko formalno čini zlo, nego i onaj koji ne čini dobro, koji ne pomaže bližnjemu. Pomažemo li u okviru svojih mogućnosti, ne gledajući tko je tko, nego je li potreban naše pomoći? Bježimo li ispred onih koji traže naš dar, ruku, ili idemo u potragu za nevoljnima u svome mjestu?

**BLAGO ČISTIMA, SRCEM: ONI ĆE BOGA GLEDATI** (Mt 5,8). Bilo bi nepotpuno sužavati značenje čistoće samo na tjelesnu sferu. čistoća obuhvaća cijelo ljudsko biće, duh i tijelo. Zato se čistoća ne može ograničiti samo na jednu zapovijed, konkretno na šestu ili devetu. Isus govori o čistoći nutrine, cjelovita srca. Evo nekih njegovih načela u vezi s čistoćom:

*Čisti dušu, a ne čašu!* "Jao vama, pismoznanci i farizeji! Licemjeri! čistite čašu i zdjelu izvana a iznutra su pune grabeža i pohlepe. Fariz-

eju slijepi! Očisti najprije nutrinu čaše, da joj i vanjšina bude čista" (Mt 23,25). Isus slikovito kazuje: Ako je duša čista, bit će i tijelo uredno. Pred Bogom je važnija nutrina!

*Diži spomenik duši, a ne tijelu!* "Jao vama, pismoznanci i farizeji! Licemjeri! Nalik ste na obijeljene grobove. Izvana izgledaju lijepi, a iznutra su puni mrtvačkih kostiju i svakojake nečistoće. Tako i vi izvana izgledate ljudima pravedni, a iznutra ste puni licemjerja i bezakonja!" (Mt 23,27). Krist traži čistoću duše, a ne ruke; srca, a ne lica!

*I vi ste čisti, ali ne svi!* (Iv 13,10). Samo Bog može proniknuti u dubinu našega duha i pročitati namisli ljudskih srdaca.

*Boga gledati - što to znači?* Možda se ključ ovoj Isusovoj slici nalazi u onoj Pavlovoj: "Doista, sada gledamo kroza zrcalo, u zagonetki, a tada licem u lice" (1 Kor 13,22). Ostrugano i napuklo ogledalo ne može odraziti naš lik onakav kakav jest. Slika je prebijena, ili je uopće nema. Slično je i s ljudskim srcem. Ako je ono nepravedno, puno mutljage, požude, ono ne može odražavati Božju sliku koja treba biti u nama. Ako je srce čisto, uređeno, ispovjeđeno, ono može odavati lice Božje u nama. Iz toga slijedi: tko ima više čistoće u srcu, taj može više Boga gledati.

*Ispit savjesti.* Bi li i nama Isus rekao: Očistite, licemjeri, najprije nutrinu, a onda vanjštinu? Komu mi dižemo spomenike i pohvale? Duševnim vrlinama, blaženstvima ili tjelesnom izgledu, kosi i kostima? Držimo li ogledalo svoga srca urednim i čistim ili se uvijek može na njemu naći prašine i nevaljalštine? Ispovijedamo li se iskreno na području namisli, želja i djela svoga srca?

+ Ratko Perić, biskup  
predsjednik Vijeća BKBIH za obitelj



BK BiH

Zagreb, 27. siječanj 2009.

## Priopćenje za javnost biskupa HBK i BK BiH

Biskupi Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održali su svoje jedanaesto redovno godišnje zasjedanje 26. siječnja u prostorijama Tajništva HBK-a u Zagrebu pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita đakovačko-osječkog mons. dr. Marina Srakića i nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića.

Nadbiskup Srakić je izrazio dobrodošlicu svim biskupima ističući da crkveni dokumenti predlažu, a i zahtijevaju suradnju biskupskih konferencija. Podsjetio je da HBK i BK BiH imaju brojna zajednička pitanja te od svoga ustanovljenja ostvaruju dobru suradnju kroz sudjelovanje svojih delegata na redovitim zasjedanjima i kroz razne zajedničke projekte. Kardinal Puljić je naglasio da je povezanost biskupa dviju konferencija pozitivna poruka hrvatskom narodu koji još uvijek nosi traume rata te se susreće s brojnim neriješenim problemima i nekim novim izazovima.

Apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj mons. Mario Roberto Cassari u svom je pozdravu kazao kako osjeća da živi u obiteljskom ozračju s biskupima u Hrvatskoj. Sjećajući se svoga djelovanja u Apostolskoj nuncijaturi u Bosni i Hercegovini, nuncij Cassari je istaknuo kako mu nije moguće zaboraviti godine provedene u Bosni i Hercegovini, zemlji koju je toliko volio i koju uvijek nosi u srcu i u kojoj su mu biskupi, svećenici, redovnici, redovnice i vjernici iskazali ljubav, pomoć i razumijevanje. Godišnji susret biskupa nazvao je konkretnim primjerom crkvenoga zajedništva dviju sestrijskih biskupskih konferencija koje učinkovito pokazuju pravo lice Crkve i Krista. Zahvalio je biskupima HBK-a za sve što su učinili i čine da bi pomogli mjesnim Crkvama u BiH i potaknuo ih da i ubuduće, koliko god je moguće, pomognu u poboljšanju uvjeta za važnu i potrebnu nazočnost katolika na tim prostorima.

Biskupi su saslušali izvješće ravnatelja dušobrižništva za hrvatsku inozemnu pastvu don Ante Kutleše koji ih je upoznao s trenutnim stanjem u hrvatskim katoličkim misijama: od Njemačke, u kojoj djeluje 90 hrvatskih svećenika - redovničkih i dijecezanskih, 6 đakona i 68 pastoralnih suradnika i suradnica, preko Danske,

Norveške i Švedske s 5 hrvatskih svećenika, zatim Austrije u kojoj samo 13 svećenika pastORIZIRA oko 80.000 vjernika, Švicarske s 14 svećenika u 12 misija, Slovenije s 3 svećenika, Francuske s 4 do Velike Britanije, Belgije, Luksemburga i Nizozemske s po jednim odnosno dvojicom svećenika. U Sjedinjenim Američkim Državama pastoralno djeluje 25 hrvatskih svećenika u 19 župa, a u Kanadi 20 u 17 župa, dok u Australiji ima 17 svećenika u 14 misija. Peru i Južna Afrika imaju po jednu misiju, a u Argentini djeluju 2 hrvatska svećenika. Biskupi su zahvalili ravnatelju Kutleši, svim svećenicima kao i brojnim redovnicama i drugim pastoralnim suradnicima koji širom svijeta duhovno skrbe za Hrvate katolike. Izrazili su svoju radost zbog imenovanja dugogodišnjega misionara za hrvatske iseljenike u Norveškoj mons. Berislava Grgića biskupom prelatom u toj zemlji. Razmotrili su i poteškoće povezane uz sve teže nalaženje dovoljnog broja svećenika za sve misije kao i sve manjeg broja vjernika u mnogima od njih zbog asimilacije mladih naraštaja. Dali su potrebne smjernice i razmotrili neka konkretna pitanja. Također su razmotrili određena otvorena pitanja i dali potrebne smjernice u vezi s komemoracijom i misnim slavljem u Bleiburgu u Austriji u mjesecu svibnju.

Biskupi su saslušali izvješće banjolučkog biskupa mons. dr. Franje Komarice o stanju u Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu u kojem je tijekom prošle akademske godine boravilo i studiralo 27 svećenika iz 14 (nad)biskupija u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori. Izražavajući zahvalnost svima koji djeluju u toj instituciji, koja je od osobite važnosti za cijelu Crkvu u Hrvata, biskupi su razmotrili neke konkretne prijedloge radi stvaranja što boljih uvjeta za plodan studij te bogat duhovni i društveni život cijele zajednice.

Biskupi su, također, saslušali izvješće ravnatelja Hrvatskoga Caritasa mr. Ivana Milovčića o akciji "Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini" koja je održana od 18. do 24. veljače 2008, a u kojoj je sudjelovalo deset biskupija u Republici Hrvatskoj dok su svoj doprinos dali i Vlada RH te drugi donatori. Upoznati su i s djelovanjem



gospodarskih foruma na kojima se nastoje povezati gospodarstvenici i predstavnici vlasti radi stvaranja potrebnih uvjeta za opstanak u povratak. Biskupi HBK-a su dali svoju potporu za provođenje Tjedna solidarnosti i ove godine dok su biskupi BK BiH izrazili zahvalnost braći u biskupstvu, Hrvatskom Caritasu i svim ljudima koji na materijalnom i molitvenom planu pokazuju svoju blizinu s Crkvom i ljudima u BiH.

Biskupi HBK-a prihvatili su s radošću inicijativu biskupa BK BiH da se i svećenici iz Bosne i Hercegovine svojim doprinosom pridruže svećenicima u Hrvatskoj u akciji izgradnje spomen-crkve u Staroj Gradiški. Biskupi BK BiH upoznali su biskupe HBK-a o stanju u svojoj

zemlji i onom što Crkva u njoj čini. Napomenuli su da u BiH postoje još uvijek brojni neriješeni problemi koji velikim dijelom proizlaze iz njezina nepravedna političkog uređenja utemeljenog na rezultatima etničkog čišćenja i na zakonu jačega. Naglašeno je da Crkva nastoji kroz razne socijalne te odgojno-obrazovne projekte pomoći opstanak i poduprijeti povratak prognanih i izbjeglih, svjesna kako još uvijek nedostaje volje na političkoj razini da se poduzmu potrebne konstruktivne promjene.

Biskupi HBK-a izrazili su svoju blizinu i spremnost dati svoju potporu kako bi katolici u BiH opstali na svojim stoljetnim ognjištima.

(kta)

BK BiH

## **BISKUPSKA KONFERENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE** **CONFERENTIA EPISCOPORUM BOSNIAE ET HERCEGOVINAЕ**

BiH-71000 Sarajevo; Kaptol 32; tel/fax ++38 7 33 666-867;

e-mail: [bkbifi@bif.net.ba](mailto:bkbifi@bif.net.ba)

Prot. broj: 308-2/2006

Sarajevo, 10. siječnja 2009.

### **Molitvena osmina za jedinstvo kršćana**

Sarajevo, 18. do 25. siječnja 2009.

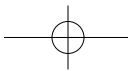
Po nalogu predsjednika Vijeća za ekumenizam i dijalog među religijama i kulturama Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine mons. dr. Pere Sudara, obavještavam svećenike, redovnike i redovnice grada Sarajeva, a župnike i predvoditelje misnih slavlja s narodom molim da informiraju vjernike o događanjima u gradu Sarajevu u okviru Molitvene osmine za jedinstvo kršćana 2009. godine:

1. Ekumenski susret i molitva u katedrali Srca Isusova u Sarajevu - u nedjelju, 18. siječnja u 18 sati. Bogoslužje riječi predvodit će biskup Sudar, a prigodnu propovijed uputit će mitropolit dabrobosanski gospodin Nikolaj.

2. Ekumenski koncert kršćana grada Sarajeva - u katedrali u subotu, 24. siječnja u 20 sati.

3. Ekumenski susret i jektenija u pravoslavnoj Sabornoj crkvi u Sarajevu - u nedjelju, 25. siječnja u 18 sati - na jekteniji će sudjelovati mitropolit dabrobosanski gospodin Nikolaj, a prigodnu propovijed uputit će nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić.

U prilogu dostavljam i zajednički poziv na molitvu koji su uputili kardinal Puljić i mitropolit Nikolaj.



BK BiH

Zahvaljujući za suradnju i želeći Vam svako dobro od Gospodina, iskreno pozdravljam!

*Mons. Ivo Tomašević*  
generalni tajnik BK BiH

Dostavlja se:

1. Nadbiskupskom ordinarijatu vrhbosanskom;
2. Provincijalima u Sarajevu;
3. župnim uredima u Sarajevu;
4. Vrhbosanskoj i Franjevačkoj bogosloviji;
5. Redovničkim zajednicama u Sarajevu;
6. Rektorima katedrale, katedralnom Ceremonijaru i Mastru Katedralnog mj. zbora;
7. Arhivu.

Tarz, 7. ožujak 2009.

## **Pismo predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe iz Tarza upućeno Svetom Ocu**

U crkvi sv. Pavla u njegovu radnom gradu Tarzu u jugoistočnoj Turskoj, 6. ožujka predsjednici Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe, među kojima i predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić, a kojima su se pridružili predsjednik i dopredsjednik Vijeća biskupskih konferencija Europe kardinal Péter Erdő, predsjednik Mađarske biskupske konferencije, i kardinal Josip Bozanić, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, uputili su pismo Svetom Ocu Benediktu XVI. Pismo prenosimo u cijelosti:

“Sveti Oče,

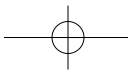
u Euharistiji, koju smo danas slavili s posebnom radošću i osjećajima ovdje u Tarzu, rodnom gradu sv. Pavla, povjerali smo nebeskom Ocu Vašu vrhovnu službu i nakane koje imate u svom srcu u ovom trenutku. Došli smo u Tursku kao predsjednici ili delegati Biskupskih konferencija regije Jugoistočne Europe u pratnji svojih suradnika kako bi razmišljali i razmijenili iskustva na temu kršćanskog identiteta u svojim zemljama u kojima je Katolička Crkva brojčano u manjini. Ovim susretom, organiziranim od Vijeća biskupskih konferencija Europe i ugošćeni od apostolskog vikara Anadolije, htjeli smo posvjedočiti svoje zajedništvo s vjernicima katolicima ove zemlje i s ordinarijima Biskupske konferencije, koje smo imali radost susresti, a koji žive s hrabrošću i nadom u ne lakoj situaciji.

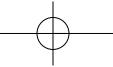
Na kraju svoga putovanja susrest ćemo ekumenskog patrijarha Bartolomeja. Tijekom Večernje na Fanaru molit ćemo za jedinstvo kršćana. Prolazeći u mislima kao hodočasnici tragovima sv. Pavla u ovoj zemlji, ohrabreni smo da krenemo od srca kršćanske vjere koje je susret s raskršćem i uskrsnim Kristom kako bi intenzivirali s povjerenjem djelo evangelizacije i kako bi živjeli crkveno zajedništvo. Hvala, Sveti Oče, što ste nam ove godine osvjetlili lik Apostola naroda.

U ovim danima hoda prema Uskrsu, možete računati na našu spremnost da podijelimo nošenje križa kojeg, kao nasljednik sv. Petra, imate na ramenima za dobro Crkve i čovječanstva, i na naše molitve da Vas Duh uskrslog Krista svojim svjetlom i svojom radošću prati na svakom koraku i u svakom trenutku.

Molimo Vaš očinski blagoslov za svoje Crkve i za svoje narode.

*Kardinal Péter Erdő, nadbiskupa ostrogonsko-budimpeštanski, predsjednik CCEE-a*  
*Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, dopredsjednik CCCEE-a*





BK BiH

*Kardinal Vinko Puljić, nadbiskup vrhbosanski, predsjednik BK BiH*  
*Mons. Luigi Padovese, apostolski vikar Anadolije i predsjednik Turske BK*  
*Mons. Antonio Lucibello, apostolski nuncij u Turskoj*  
*Mons. Stanislav Hočevar, nadbiskup beogradski, predsjednik BK sv. Ćirila i Metoda*  
*Mons. Rrok Mirdita, nadbiskup tiransko-drački, predsjednik Albanske BK*  
*Mons. Georgi Jovcev, biskup sofijsko-plovdivski*  
*Mons. Dimitrios Salachas, egzarkh za katolike istočnog obreda u Grčkoj*  
*Mons. Anton Cosa, biskup čišnavski (Moldavija)*  
*Mons. Kiro Stojanov, biskup skopski i apostolski egzarkh za katolike istočnog obreda u Makedoniji*  
*Mons. Cornel Damian, pomoćni biskup bukureštanski*  
*Mons. Aldo Giordano, stalni promatrač Svete Stolice pri Vijeću Europe u Strazburu*  
*Mons. Ivo Tomašević, generalni tajnik BK BiH*  
*Mons. Mauro Pesce, generalni tajnik Turske BK*  
*Fra Leolod Rochmes, generalni tajnik BK sv. Ćirila i Metoda*  
*P. Duarte da Cunha, generalni tajnik CCEE-a*  
 (kta)

Zagreb, 26. veljača 2009.

## **“Svi budite iste misli; neka ne bude među vama razdora”**

**Poslanica predsjednika Hrvatskog Caritasa varaždinskoga biskupa Josipa Mrzljaka u povodu  
Tjedna solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini**

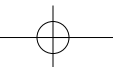
Ovogodišnji Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini zbiva se u godini sv. Pavla. Imajući to u vidu, kao geslo ovogodišnjega Tjedna solidarnosti uzeli smo riječi sv. Pavla: “Svi budite iste misli; neka ne bude među vama razdora (...) budite savršeno istog osjećanja i istog mišljenja.” (1 Kor 1,10).

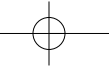
Pavao nije bio uz Učitelja za njegova zemaljskog života, a onda ga susreće i cijeli se njegov život mijenja. Od tada, jednakim žarom, ustrajnošću i posluhom apostol Pavao sije sjeme kršćanstva Starim Svijetom, oblikovanim helenističkom i rimskom kulturom te raznim poganskim religijama i sektama. Tako je, misle neki, stigao i do našeg otoka Mljeta.

Širenje Kristove Radosne vijesti, u tim vremenima i u ljudskim razmjerima, suvremenici ma sv. Pavla sigurno je izgledalo kao nemoguća misija. Ali kulture i civilizacije ne tvore materijalna moć i prestiž, nego ljudska srca, moralnost i milost Božja. Prve kršćanske zajednice u poganskom svijetu koje uspostavlja sv. Pavao imale su dvije odlike:

1. bile su unutar poganskih središta,
2. bile su raštrkane i međusobno udaljene, ali uza sve to sv. Pavao inzistirao je na jednom: zajedništvu!

Zvuči tako jednostavno: zajedništvo. Možda bi neki od nas danas rekli: “Pa to je bio sv. Pavao, njemu je bilo lako.” Daleko od toga! Pavao se morao žestoko boriti protiv razdora, provokacija, nerazumijevanja svoje braće, židovskih kršćana, koji su - iako braća po krštenju u Isusu Kristu - prezirno i svisoka gledali braću iz drugih zemalja, iz poganstva. Pavao se oštro suprotstavio takvom načinu gledanja i razmišljanja. Zajedništvo je svjedočio svojim životom, svojim djelima, svojim riječima i zbog svega naposljetku u Jeruzalemu bio i uhićen. Ta pavlovska analogija danas je za nas itekako aktualna. Gledajući svoj vlastiti narod i vjeru, svaki se od nas mora pitati:





BK BiH

- Jesmo li iste misli?
  - Ima li razdora među nama?
  - Možemo li gajiti iste osjećaje i misli?
  - Razumijemo li da je narod koji živi zajedništvo jak narod?
  - Potičem li ja svojim životom, djelima i mislima, razdor ili zajedništvo?
  - Dopuštam li da zemljopisne granice podižu prepreke prema braći i sestrama u vjeri iz Bosne i Hercegovine i drugih dijelova svijeta?
  - Što činim da bih svjedočio zajedništvo na koje nas poziva sv. Pavao?
- Pavao, koji nam pruža uzor i ohrabrenje da pronađemo životno svjetlo i vodilju u Kristu, potiče nas da vjeru produbljujemo oživljavajući je konkretnim djelima ljubavi prema bližnjima - u obitelji, na radnom mjestu, u svom narodu.

Pozivam sve vjernike da se bore protiv razdora, prezira i oholosti. Potičite zajedništvo, pomagajte, susrete, uzajamne posjete i konkretnu pomoć. Sv. Pavao nas poziva da uspostavimo i negujemo zdrave odnose, da brinemo jedni za druge, da živimo zajedništvo kakvu nas je Krist podučio.

Zajedništvo je dar Duha Svetoga, ali je i stvarnost koju su vjernici pozvani graditi, čuvati i negovati. To ćemo pokušati činiti i u ovogodišnjem Tjednu solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini uoči treće korizmene nedjelje.

Na svemu unaprijed zahvaljujem i sve vas blagoslivljam!

+ Josip Mrzljak, biskup varaždinski  
predsjednik Hrvatskog Caritasa

#### BISKUPSKA KONFERENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE

## POSLOVNIK PEDAGOŠKOGA VIJEĆA KATOLIČKIH "ŠKOLA ZA EUROPU"

Na temelju članka 5. Odluke Promicatelja o utemeljenju Pedagoškog vijeća Katoličkih "Škola za Europu", Pedagoško vijeće, na sjednici održanoj 14. travnja 2003. godine u Tuzli, donijelo je

### POSLOVNIK

Pedagoškog vijeća Katoličkih "Škola za Europu"

#### I. OPĆE ODREDBE

##### Članak 1.

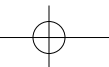
Poslovníkom Pedagoškog vijeća (u daljem tekstu: Poslovník) utvrđuju se: ustrojstvo i način rada Pedagoškog vijeća, (u daljem tekstu: Vijeće) prava i dužnosti članova Vijeća, programiranje rada Vijeća, odnos Vijeća prema Biskupskoj konferenciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BK BiH), odnos Vijeća prema katoličkim školskim centrima (u daljem tekstu: Centar), kao i ostala pitanja značajna za rad Vijeća.

##### Članak 2.

Vijeće se organizira na temelju odluke Promicatelja katoličkog školstva u BiH (u daljem tekstu: Promicatelj), a radi na temelju pozitivnih propisa Katoličke crkve, države Bosne i Hercegovine i ovoga poslovníka.

##### Članak 3.

Ako neko pitanje nije uređeno ovim poslovníkom, uređuje se zaključkom Vijeća.



**Članak 4.**

Vijeće radi u sjednicama. Sjednice Vijeća saziva Promicatelj i u pravilu njima predsjedava Promicatelj, a može imenovati i drugu osobu da saziva i predsjedava sjednicama Vijeća.

**Članak 5.**

Vijeće može imati vlastiti pečat. Veličinu, oblik i sadržaj pečata utvrđuje BK BiH svojom odlukom.

**Članak 6.**

Sjedište Vijeća je pri sjedištu BK BiH.

**II. USTROJSTVO I NAČIN RADA****Članak 7.**

Članove vijeća imenuje Promicatelj katoličkog školstva a potvrđuje BK BiH na period od pet godina s mogućnošću produženja. Prijedloge za imenovanje podnose Centri.

Članstvo u Vijeću prestaje: istekom mandata, pismenim odreknućem upućenim predsjedniku odnosno tijela i njegovim prihvaćanjem, trajnom spriječenosti, opozivom Promicatelja, neopravdanim izostankom sa sjednica tri puta uzastopce.

**Članak 8.**

Vijeće ima predsjednika, dopredsjednika, tajnika i do 12 članova. Dopredsjednika i tajnika bira Vijeće natpolovičnom većinom glasova. Dužnost Predsjednika obnaša Promicatelj, a u njegovoj odsutnosti dopredsjednik, odnosno Tajnik.

**Članak 9.**

Predsjednik Vijeća (u daljem tekstu: Predsjednik) predstavlja Vijeće, sudjeluje u pripremi, saziva i predsjedava sjednicama Vijeća, potiče razmatranje pitanja iz djelokruga rada Vijeća, dogovara s dopredsjednikom i tajnikom način rada, skrbi o ostvarivanju programa rada, skrbi o ostvarivanju prava i dužnosti članova Vijeća, skrbi o odnosima i suradnji Vijeća, Centara i Utemeljitelja, skrbi o primjenjivanju ovoga poslovnika i daje naputke tajniku Vijeća za izvršavanje poslova i zadataka.

**Članak 10.**

Dopredsjednik Vijeća (u daljem tekstu: Dopredsjednik) pomaže Predsjedniku u obnašanju svih poslova i zamjenjuje ga kada je on spriječen obnašati dužnost Predsjednika ili kada, ga on ovlasti.

**Članak 11.**

Tajnik Vijeća (u daljem tekstu: Tajnik) pomaže Predsjedniku u pripremanju, sazivanju i vođenju sjednica, osigurava vođenje zapisnika sjednica Vijeća, skrbi o zapisnicima, odlukama i ostalim materijalima Vijeća, skrbi o realiziranju odluka i zaključaka Vijeća, i o drugim poslovima i zadacima određenim ovim poslovníkom. Kada je Tajnik spriječen obnašati svoju dužnost, Predsjednik imenuje jednoga člana Vijeća da ga zamjenjuje.

**Članak 12.**

Za određena pitanja, Vijeće može imenovati posebna povjerenstva. Predsjednik povjerenstva bira se iz redova Vijeća, a članovi povjerenstva mogu biti i nastavnici centara i drugi vjerski, prosvjetni, ili javni djelatnici. Radom povjerenstva rukovodi predsjednik povjerenstva, predsjedava sjednicama i podnosi izvješće Vijeću. Povjerenstvo prestaje s radom odlukom Vijeća.



BK BiH

### III. PROGRAMIRANJE RADA VIJEĆA

#### Članak 13.

Na početku mandata Vijeće donosi svoj petogodišnji program rada, a na početku školske godine, godišnji program rada. Programom rada utvrđuju se poslovi i zadaci Vijeća, njihov sadržaj, nositelji, rokovi i način provedbe.

#### Članak 14.

Najznačajnija pitanja koja se programiraju jesu: pružanje stručno-pedagoške potpore djelatnicima centara, poticanje kreativnosti u nastavnom i pedagoškom radu, utvrđivanje i ujednačavanje standarda, normativa i kriterija nastavnog rada, razmatranje i ujednačavanje nastavnih planova i programa, programiranje, praćenje, mjerenje i vrednovanje nastavnog rada, uvođenje inovacija u nastavni i odgojni rad centara i sva druga pitanja koja se tiču unapređivanja odgojno-obrazovnog rada u centrima.

### IV. SJEDNICE VIJEĆA

#### Članak 15.

Vijeće radi u sjednicama. Sjednice Vijeća održavaju se prema potrebi, a najmanje jedanput tromesečno. Sjednice Vijeća saziva, njima predsjedava i predlaže dnevni red Predsjednik Vijeća.

#### Članak 16.

Vijeće može punovažno odlučivati ako je na sjednici nazočna natpolovična većina članova. Odluke Vijeća donose se javnim ili tajnim glasovanjem, natpolovičnom većinom nazočnih.

#### Članak 17.

Dnevni red utvrđuje se na početku sjednice. Svaki član Vijeća ima pravo predložiti da se pojedino pitanje unese u dnevni red Vijeća. Dnevni je red usvojen kada ga prihvati većina nazočnih članova Vijeća.

Obavijest o sazivu sjednice treba dostaviti Tajništvu BK BiH, a u pozivu se mora naznačiti mjesto i vrijeme održavanja sjednice. Poziv na sjednicu članovima Vijeća mora biti upućen barem dvadeset dana prije sjednice i popraćen dnevnim redom a šalje ga generalni tajnik BK BiH.

Sjednicama Vijeća dužni su prisustvovati svi članovi.

Predsjednik po potrebi može zatražiti pomoć stručnjaka za određena područja. Stručnjaci, koji nisu članovi Vijeća, mogu sudjelovati na sjednicama Vijeća na poziv onoga tko njima predsjedava, ali bez prava glasa.

#### Članak 18.

O radu sjednice Vijeća vodi se zapisnik. Zapisnik sadrži mjesto i vrijeme održavanja sjednice, početak rada, imena nazočnih i odsutnih, dnevni red, tijek rada sjednice, donesene odluke, zaključke ili preporuke i vrijeme završetka sjednice.

#### Članak 19.

Prijedlog zapisnika, kojega vodi i sastavlja izvršni Tajnik, dostavlja se članovima Vijeća, najkasnije u roku 15 dana nakon održane sjednice, a usvaja se na prvoj narednoj sjednici. Zapisnik se nakon primjedbi i sugestija usvaja većinom glasova nazočnih članova Vijeća.

#### Članak 20.

Izvornik i usvojeni zapisnik čuvaju se u uredu Vijeća. O čuvanju zapisnika skrbi tajnik Vijeća.





#### Članak 21.

Troškovi putovanja članova Vijeća podmiruju se iz riznice BK BiH a laicima se dodaje naknada.

#### Članak 22.

Kraču obavijest za javnost o radu Vijeća mogu dati Promicatelj i Tajnik Vijeća.

### V. ODNOS VIJEĆA I DRUGIH TIJELA

#### Članak 23.

Godišnji program rada Vijeća razmatra BK BiH. Na temelju programa rada BK BiH Vijeću osigurava odgovarajuća sredstva. Vijeće podnosi izvješće o svome radu BK BiH jednom godišnje. BK BiH može zatražiti od Vijeća rješavanje ili razmatranje i drugih pitanja koja su izvan programa rada Vijeća, a tiču se katoličkog školstva.

#### Članak 24.

Budući da je Vijeće stručno-konzultativno i savjetodavno tijelo, o realizaciji odluka Vijeća skrbi Promicatelj. Promicatelj može zaustaviti svaku odluku za koju smatra da nije važna ili da značajno ne doprinosi unapređivanju odgojno-obrazovnoga rada u centrima.

#### Članak 25.

Centri su dužni surađivati s članovima Vijeća i pružiti pomoć u ostvarivanju programa rada Vijeća. Odluke Vijeća. postaju obvezujuće za centre i djelatnike centara kada ih proglasi Promicatelj katoličkog školstva.

#### Članak 26.

Ovaj poslovnik je usvojilo Vijeće, a potvrdila ga BK BiH na redovitoj sjednici u Banjoj Luci, dana 14. srpnja 2008. i istoga dana je stupio na snagu.

Mostar, 11. ožujak 2009.

## Priopćenje s 45. redovnog zasjedanja Biskupske konferencije BiH

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine održala je od 9. do 11. ožujka 2009. u kući susreta "Emaus" u Bijelom Polju kod Mostara svoje 45. redovno zasjedanje pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića. Osim članova BK BiH, na zasjedanju su sudjelovali: hvarsko-bračkoviški biskup mons. Slobodan Štambuk, delegat Hrvatske biskupske konferencije, biskup iz Fidenze mons. Carlo Mazza, delegat Talijanske biskupske konferencije, i biskup kotorski mons. Ilija Janjić, delegat Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Beogradu.

Prvog dana zasjedanja s biskupima se susreo i apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Alessandro D'Errico koji ih je upoznao s dosadašnjim radom Mješovitoga povjerenstva za provedbu Temelnoga ugovora između Svete Stolice i Bosne i Hercegovine. Biskupi su izrazili zahvalnost za napore Apostolske nunciature i svih članova Povjerenstva te dali potporu njihovu nastojanju da što prije budu doneseni i zažive zakoni u skladu s Temeljnim ugovorom koji su od posebne važnosti ne samo za Crkvu nego i za druge vjerske zajednice u zemlji. Pridružuju se pozivu nuncija D'Errica i preporučuju vjernicima svojih biskupija da rad



BK BiH

Mješovitog povjerenstva podrže molitvom.

Biskupi su, između ostaloga, saslušali izvješće kardinala Puljića s devetoga godišnjeg zasjedanja predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe, održanog od 3. do 7. ožujka 2009. u turskom gradu Iskenderunu na temu kršćanskog identiteta u multikulturnom i multietničkom svijetu. Pozivaju sve članove svojih biskupijskih zajednica na molitvu za Crkvu i kršćane u Turskoj, zemlji preboga kršćanske tradicije i povijesti, u kojoj kršćani ni danas nemaju vjerske slobode. Zahvalni su za zaključke i smjernice s toga susreta.

Razmatrajući razne pozive na međunarodne susrete, biskupi su odlučili da mons. dr. Mato Zovkić bude njihov delegat na Prvom susretu za dijalog s islamskim zajednicama koji će se održati u francuskom gradu Bordeauxu 27. i 28. travnja 2009.; dr. don Ante Pavlović, predstojnik Teološkog instituta u Mostaru, delegat na simpoziju nacionalnih ravnatelja katehetskih ureda od 4. do 7. svibnja 2009. u Rimu. Pomoćni biskup mons. dr. Pero Sudar bit će delegat na susretu predsjednika komisija "Justitia et Pax" europskih zemalja 8. i 9. lipnja u Zagrebu.

Biskupi su prihvatili prijedlog da se pri Vijeću za laike BK BiH osnuje Odbor za mlade te u tom duhu dali potrebne smjernice. Također su saslušali informacije o pripremama za Drugi susret hrvatske katoličke mladeži u BiH koji će se održati 9. svibnja 2009. u Livnu i 10. svibnja u župama Banjalučke biskupije te na osobit način u banjalučkoj katedrali sv. Bonaventure o blagdanu bl. Ivana Merza. Pozivaju mlade da se aktivno uključe u pripreme na osobit način prigodnim katehezama i molitvom kako bi njihovo zajedništvo na susretu bilo blagoslov za njih i za sve u ovoj zemlji. Posebno ih raduje dolazak mladih iz Hrvatske i drugih zemalja za tu prigodu.

Biskupi će svoj godišnji susret s članovima Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH održati 29. travnja 2009. u Sarajevu. Teme susreta bit će u duhu "Godine sv. Pavla", apostola naroda, koja se obilježava u cijeloj Crkvi. Kao izraz zahvalnosti ocima franjevcima za sve dobro što su činili i što čine, a u povodu 800. obljetnice franjevačkog pokreta, susret će završiti Misnim slavljem u franjevačkoj samostanskoj crkvi na Nedžarićima.

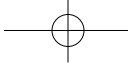
Biskupi su saslušali izvješća o radu tijekom 2008. godine svih Vijeća i Komisije "Justitia et

Pax" te institucija povezanih s BK BiH. Izrazili su zahvalnost svim vijećnicima i djelatnicima u institucijama za njihov doprinos te dali potrebne smjernice za provođenje predviđenih programa i inicijativa. Produžen je mandat Generalnom tajniku BK BiH na sljedećih pet godina. Biskupi su rasporedili predsjedanje vijećima, a neka vijeća su reorganizirali.

Razmatrajući inicijative u završnoj godini Trogodišnje duhovne obnove katoličkih obitelji, započete na svetkovinu Presvetoga Trojstva 2006. godine, biskupi su odobrili prigodni plakat kao i nacrt Obiteljskog molitvenika. Ponovno potiču katoličke obitelji da svakodnevno mole i redovito nedjeljom sudjeluju na euharistijskom slavlju vjerničke zajednice, kako bi uistinu bile mjesto rađanja i kršćanskog odgovora iz kojih će nicati i duhovna zvanja.

Biskupi su ponovno izrazili zahvalnost Hrvatskom Caritasu za pripremu ovogodišnjeg Tjedna solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH. Zahvaljuju svim institucijama i ljudima koji će svojom materijalnom i molitvenom potporom pokazati svoje zajedništvo s katolicima i svim ljudima u Bosni i Hercegovini.

I na početku ove godine biskupi su se osvrnuli na život Crkve u trenutačnim društvenopolitičkim prilikama. Uočen je zanemariv povratak prognanih i izbjeglih katolika tijekom prošle godine. Sa žalošću su konstatali da opada i broj postojećih vjernika u Vrhbosanskoj i Banjalučkoj dijecezi zbog neodrživog opstanaka i obespravljenosti Hrvata u BiH. Zabrinjava i pad nataliteta općenito u Bosni Hercegovini. Posebno ih zabrinjava strah mladih pred žrtvom i bijeg od života što je vidljivo osobito kod onih koji bi mogli sklopiti brak, ali se izmiču od životne odgovornosti. U ovoj "Godini sv. Pavla" ponovno pozivaju sve članove svojih biskupijskih zajednica da sadašnje krizno stanje prihvate kao prigodu za još snažnije oslanjanje na Krista uskrsloga koji je svojim dobrovoljnim prihvaćanjem siromaštva i trpljenja pokazao put koji vodi u vječni život. Konstatirajući da je trenutačna gospodarska kriza na svjetskoj razini u svojoj biti posljedica krize duhovnih vrednota, ukazuju na potrebu da se u obitelji i društvu izgrađuje osjećaj odgovornosti za društveno dobro, ali i dobro budućih naraštaja. Potiču sve da se, u skladu sa svojom službom i odgovornošću na svim razinama, zauzimaju za obranu i promicanje temeljnih



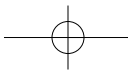
vrijednosti koje čovjeku i društvu daju potrebno dostojanstvo.

Biskupi su 10. ožujka u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve slavili zajedničku Euharistiju koju je predvodio kardinal Puljić, a propovij-

edao kotorski biskup mons. Ilija Janjić. Na kraju Misnog slavlja nuncij D'Errico uputio je prigodnu poruku i prenio blagoslov Svetoga Oca.

*pta*

BK BIH





## Nadbiskupova poslanica za Uskrs

IZ ORDINARIJATA

Draga braćo misnici, braćo redovnici i sestre redovnice!

Draga braćo i sestre!

U vremenu kad se mnoge temeljne ljudske i kršćanske vrijednosti dovode u pitanje i na apsurdan način predstavljaju kao nešto nestabilno i promjenjivo, ovisno o željama, korisnosti ili ugodnosti, kad smo izloženi raznim negativnim utjecajima koji su direktno ili indirektno usmjereni protiv čvrstog i zdravog stava vjere i iskrenog ljudskog promišljanja i razlučivanja, dužnost mi je od Boga povjerena bdjeti nad pokladom vjere utemeljenom na događaju Uskrslog Krista, te ga neiskvarenog i neoslabljenog, kao hranu koja daje život vječni, prenositi i pronositi u narodu Božjem potičući na postojanu vjernost. Stoga vam, draga braćo i sestre, želim i ove godine uputiti nekoliko riječi prigodom najvećeg kršćanskog blagdana Uskrsa, dana koji uistinu jeste najveće blago naše vjere i na kojem počiva vjera svakog kršćanina, promišljajući o našem kršćanskom identitetu u duhu i na primjeru svetog Pavla. Na to me potaknula završna kateheza o sv. Pavlu Svetoga Oca Benedikta XVI u kojoj Papa u zaključku ističe da "nadahnjivati se na njegovom apostolskom primjeru i nauku bit će stoga poticaj, ako ne i jamstvo, za učvršćivanje kršćanskog identiteta svakog od nas kao i za pomlađivanje cijele Crkve.

Pojam identitet označava istost, jednakost ili istovjetnost. Identitet se najlakše prepoznaje na temelju određenih vanjskih čina, jer ono što u svojoj biti jesmo uvjetuje i kako živimo. Da bismo ga mogli učvrstiti i tako pomladiti Crkvu potrebno je najprije iznova promisliti što je to kršćanski identitet, da li ga je moguće i kako živjeti i u našoj svakodnevnicu ispunjenoj bezbrojnim bremenima problema, neizvjesnosti i nesigurnosti? Da li je i danas moguće othrvati se mnogim osobnim, nutarnjim iskušenjima, poticanim iz izvora potrebe, želje, tjeskobe i ko zna kojih sve još? Mi kršćani, ili još preciznije - mi katolici živeći s drugima i drugačijima služimo se i vanjskim znakovljem kako bi bili prepoznatljivi u izričaju svoj katoličkog identiteta.

O pojmu kršćanskog identiteta najbolje

možemo naučiti od sv. Pavla. U Prvoj poslanici Korinćanima Pavao podsjeća vjernike da im je predao ono što je primio slaveći liturgiju u Antiohiji. Predao im je obred slavlja večere Gospodnje kojom se slavi spomen Isusove smrti i uskrsnuća. Prema tome glavni identitet svakog kršćanina jest slavlje nedjeljne svete euharistije. Svjesnim i aktivnim slavljem ove euharistije mi čuvamo svoj kršćanski identitet. U ostale znakove kršćanskog identiteta svakako možemo ubrojiti:

- Križ kao znak i kao sadržaj (posebno tamo gdje živimo s nekršćanima npr. muslimanima). Stavljamo ga na ulaz u dvorište ili na kuću, ili na raskršća, a posebno u obiteljskim domovima da se prepozna prisutnost kršćana. Groblja su s različitim križevima, da se zna je li katoličko ili pravoslavno. Za vrijeme Osmanskog carstva, kršćani su urezivali na ruke križ, kako bi se znalo, ako poginu da su kršćani.

- Pobožnost Mariji - kroz Marijanska svetišta. Posebno je to prepoznatljivo u kriznim vremenima, gdje ljudi traže utjehu. čak nam se pridruže i nekršćani. To vrijedi za područja gdje su protestanti i dr. Vrlo je uočljiva prisutnosti Marijinog lika u obiteljskim domovima kao i u svim crkvama i kapelicama.

- Vjernost svetom Ocu ili Svetoj Stolici. Tu nas posebno prepoznaju kao katolike, tamo gdje smo zajedno s pravoslavcima ili drugim kršćanima.

Kada putujemo nekim mjestima, obično su vjerski objekti simbol identiteta zajednice koja tu živi. Zato su u ratu i bili prvi na udaru vjerski objekti, kako bi se zatro trag vjerskog identiteta. S tugom možemo konstatirati i zloupotrebu znakovlja koje često obeščašćuje identitet kršćana ili posebno katolika. Kada vidimo na prsima križ prostitutki, ili dekoltiranih u lascivnim filmovima, onda nas boli zloupotreba križa. Vidimo i to da oni koji nas žele uvrijediti zloupotrebe baš križ, kao što je slučaj "razapeta žaba na križu" itd. To se islamu ne smije dogoditi, jer će oni reagirati i Zapad dršće pred njihovom reakcijom, ali će i te kako obeščašćiti znakovlje kršćana, a posebno katolicima: izrugivanje papinstva, biskupstva, svećenstva, itd. Nažalost, proces desakralizacije, liberalizacije, i svih drugih izama ne libe se zloupotrebi



svetoga, ili izrugivanje osjećaja identiteta kršćana ili katolika.

U ovom pismu se želim ograničiti na lik sv. Pavla koji je zasigurno jedan od onih svjedoka vjere i apostola kršćanskog identiteta, suvremen svakom vremenu i prostoru, čiji je život, u prvom redu, najjače svjedočanstvo onoga tko je i što je bio. Trenutak u kojem je nastao potpuni preokret u Pavlovom životu zbio se u dobro nam poznatom susretu s Kristom na putu za Damask kako nam to donosi izvještaj iz Djela Apostolskih (Dj 9). Od tog trenutka Krist je postao razlog njegova života i jedina motivacija svega njegovog ustrajnog i često vrlo riskantnog apostolskog djelovanja. Od tog trenutka, od tog susreta s Uskrslim, Pavlov identitet je u prvom redu bio kršćanski identitet koji se slobodno može prevesti kao vjernost i totalna predanost Kristu, Raspetom i Uskrslom. Pavlovo obraćenje bilo je odvažno i bezpridržno usmjerenje života prema Kristu kako to i sam svjedoci pišući vjernicima u Filipima: "Sve gubitkom smatram zbog onog najizvršnijeg ... da Krista steknem i u njemu se nađem... da upoznam njega i snagu uskrsnuća njegova i zajedništvo u patnjama njegovim, ne bih li kako suobličen smrti njegovoj, prispio uskrsnuću od mrtvih" (Fil 3,8-10).

Sav napor Pavlovog vjerničkog življenja i propovijedanja temelji se na događaju uskrsnog misterija. Sv. Pavao to potvrđuje u svojoj prvoj poslanici kršćanskoj zajednici u Korintu kad govori "Ako Krist nije uskrsnuo uzalud je propovijedanje naše, uzalud je i vjera naša!" (1 Kor 15,13). Na ove Pavlove riječi mogli bismo nadodati ako Krist nije uskrsnuo uzalud je ne samo vjera naša nego cjelokupni kršćanski identitet, budući da je na vjeri u uskrsnuće sve je drugo izgrađeno. No, Krist je uskrsnuo i zato nije bilo uzalud ni Pavlovo trpljenje poradi vjere u uskrsnuće i u Uskrsloga (1 Kor 15,20), niti je uzalud naša vjera i nada u istog Krista Spasitelja.

Koliko je Pavao bio uronjen u Krista i cijelim svojim bićem predan Kristu sam svjedoči u svom pismu Galaćanima kad kaže: "živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist" (Gal 2,20). Dopustimo stoga i mi Kristu da on ima najjači utjecaj na naš život! Pavlov identitet bio je Isus, s njim se poistovjećivao, ne ostavljajući ništa svoga nego živeći ono što je Isus živio. Ne kao da bi se Pavao stavljao na istu razinu s Isusom, nego kako bi pokazao da on živi za Krista, da njegov život pripada Kristu. I zato se

u nekoliko navrata, predstavljajući samog sebe različitim zajednicama, i naziva "sluga" i "sužanj" Isusa Krista (Rim 1,1; tim 1,1; Tit 1,1; Flm 1,1). Kristova volja bila je i Pavlova volja. Krist je bio njegov Gospodin i Gospodar, za njega je živio, podnosio mnoga trpljenja, koja u više od jedan put iznosi (Fil 4,12-14; 2 Kor 11,24-27), i k njemu hitio (Fil 3,14).

Stoga ne čudi da Sveti Otac poziva upravo na nasljedovanje sv. Pavla i njegovog primjera kršćanskog življenja i trpljenja, vjerovanja i nadanja, radosti i borbe.

Može zvučati preuzetno, dok s jedne strane hvali manjinsku kršćansku zajednicu u Solunu koji već nasljeđuju njegov primjer i koji su u velikim nevoljama prihvatili Riječ s radošću Duha Svetoga te postali primjer drugima vjernicima (1 Sol 1,6-10), s druge strane i sam Pavao poziva vjernike prvih zajednica da ga nasljeđuju (2 Sol 3,7-9; 1 Kor 4,16; 11,1; Fil 3,17). No to čini samo zato jer on sam nasljeđuje Krista (1 Kor 11,1), jer je svjedok da je Krista moguće nasljeđovati, da je Krista moguće živjeti. O, kako ugodno djelo bi Gospodinu bilo, kad bismo i mi bili vrijedni pohvala koje je Pavao uputio mladoj i maloj, ali nepokolebljivoj, zajednici u Solunu.

Ovi Pavlovi tekstovi nisu tek puki poziv i poticaj biti samo moralni primjeri, nego poziv biti živi Kristov preslik, biti drugi Krist. Svjedočiti kršćanski i katolički identitet osobito danas i u sredini u kojoj živimo znači odvažno preuzeti rizik te poput sv. Pavla posvjedočiti sebi i svijetu: "Sve mogu u Onome koji me jača" (Fil 4,13), a postojanost i pripadnost Kristu mora nas ispuniti sigurnošću, mirom i radošću, jer što je sada prolazi i nestaje a ono što je pred nama je vječno, jer mi znamo da ukoliko smo na Kristu utemeljeni i ako Krist živi u nama "Bog je za nas, tko će onda protiv nas" (Rim 8,31). Ništa i nitko "neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem" (Rim 8,39), ni smrt ni ikoja druga protivština.

Drago braćo i sestre, dok kao kršćani živimo među sugrađanima drugih vjera ili nacionalnosti, mi želimo biti svjedoci ljubavi Božje prema svima ljudima. Pavao je napisao kršćanima Rima koji su bili neznatna manjina u glavnom gradu carstva: "Ako je moguće, koliko je do vas, u miru budite sa svima ljudima!" (Rim 12,18). Kršćanski identitet njegujemo nadahnuti Pavlovim primjerom i naukom. Bez obzira na naš broj u pojedinoj zemlji ili mjestu, mi smo Crkva zato što se okupljamo na euharisti-



IZ ORDINARIJATA

ju od koje Crkva živi. S Pavlom želimo ostati otvoreni prema drugima i drugačijima čuvajući svoj identitet. Odvažimo se stoga slijediti ovaj trajni primjer što nam ga ostavi sveti Pavao. Ne dajmo se obeshrabriti lošim primjerima oko sebe. U vjeri valja ustrajati, a to možemo samo čvrsto prionuvši uz dobro u kojem smo poučeni, u kojem smo se osvjedočili, te prigrlivši drvo križa po kojem se jedino stiže k

spasenju, ka Uskrsu!

Blagoslovljene Uskrsne blagdane, obilježite Božjeg milosrđa i snage Duha Svetoga za spremnost ustrajati i ostati stameni u životnom svjedočenju onoga što vjerujemo želi Vam

Vinko kardinal Puljić  
Nadbiskup vrhbosanski

## Poziv na molitvu za mir u svetoj zemlji

Datum: 31. siječnja 2009.  
Broj: 262/09

Nadbiskup vrhbosanski, uzoriti kardinal Vinko Puljić, uputio je danas poziv svim svećenicima u Nadbiskupiji da se sutra, u nedjelju, 1. veljače na svim Svetim Misama moli za mir u Svetoj zemlji.

Tu poruku je poslao iz Washingtona gdje se trenutno nalazi.

“U cijeloj Crkvi je to predviđeno danas, ali zbog većeg broja vjernika učinimo to sutra i tako budimo jedno s cijelom Crkvom koja se moli vapijući da Gospodin daruje svoj mir svim narodima”, poručio je kardinal Puljić.

Molimo prečasne dekane da ovu poruku prenesu svim župnicima u Nadbiskupiji.

Uz zahvalu i pozdrav

Marko Zubak, kancelar

## Dan posvećenoga života - 2009 U Vrhbosanskoj nadbiskupiji

Datum: 21. siječnja 2009.  
Broj: 136/09

### PROGRAM

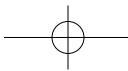
1. veljače - BLAGOSLOV prostorija Sjedišta VRPP u BiH, Sarajevo, Kaptol 32, 16,00 sati

KLANJANJE Presvetom Sakramentu u sarajevskoj katedrali u 17,00 sati.

Predvođe đakoni Franjevačke teologije. *Preporuča se KLANJANJE u redovničkim zajednicama izvan Sarajeva u isto vrijeme.*

SVETA MISA u katedrali u 18,00 sati, predvodi preuzv. biskup, Mons. Dr. Pero Sudar

2. veljače - SVEČANA SVETA MISA u katedrali u 10,30 sati, predsjednik Apostolski nuncij, Mons. Alessandro D'Errico (*misni program na posebnoj brošuri od prošlih godina - božićne i dr. cpp*)



SVEČANA AKADEMIJA, Amfiteatar Franjevačke teologije, 15,30 sati sa slijedećim PROGRAMOM:

1. AVE MARIA, Offertorium De Commune Festorum BMV, izvodi Schola Cantorum franjevačkih bogolsova *Fraternitas*, dirigira fra Anto Kovačić
2. Pozdrav predsjednice UVRPP i provincijalke sestara "Služavki Maloga Isusa, s. Marina Piljić
3. PITANJE BOGA U CRKVI DANAS, predavanje dr. fra Luke Markešića
4. OSTANI, ISUSE, od Nikole Šopa, recitira Denis Jurić, I.r. Franjevačke klasične gimnazije i sjemeništa u Visokom
5. MARIJA U ŽIVOTU SV. DOMINIKA, P. Pero Jurić, OP, Zenica
6. O NAJSVETIJA, tradicionalna marijanske popijevka, pjeva grupa sestara
7. Riječ provincijala, fra Mije Džolana
8. IZVOR, Čedo Antolić, pjeva VIS - Jukić
9. AVE MARIA, Jacob Arcadelt (+1570), pjeva bogoslovski zbor "Fra Nenad Dujić", dirigira fra Anto Kovačić
10. Završna riječ biskupa mons. Dr. Pere Sudara

*Bratsko druženje u samostanskoj blagovaonici*

Mr. Luka Tunjić  
generalni vikar

Marko Zubak, kancelar



## Sjednica ekonomskog vijeća vrhbosanske nadbiskupije



1/09. - petak, 20. ožujka 2009. u 15. sati

Datum: 2. veljače 2009.  
Broj: 508/09

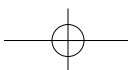
Ovim sazivam članove Ekonomskog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije na prvu redovnu sjednicu u ovoj 2009. Sjednica će se održati u prostorijama Ordinarijata u 15. sati. Ekonomskom vijeću priključujem imenovanje Gen. Vikara mr. Luku Tunjića.

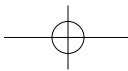
Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika s posljednje sjednice iz 2008. godine.
  2. Kako su članovi ekonomskog vijeća Arhidakoni, neka svaki preuzme preslike-prijepise blagajničkih dnevnika i knjige gradnje iz pojedinih župa te pripreme osvrt na iste.
  3. Ostala pristigla izvješća neka obradi preč. Luka Tunjić i neka se prikažu na toj sjednici.
  4. Ekonom neka prikaže stanje blagajne Nadbiskupije, kao i poslovno djelovanje po pojedinim fondovima.
  5. Prikaz stanja imovine Nadbiskupije
  6. Razno.
- Zapisnik će voditi vlč. Josip Knežević, tajnik  
želevći dobru pripravu za sjednicu i uspješan rad iskreno pozdravljam i želim Božji blagoslov!

Vinko kardinal Puljić  
Nadbiskup vrhbosanski

Preč. Marko Zubak, kancelar





IZ ORDINARIJATA

## **Svim članovima svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije**

Datum: 26. siječnja 2009.  
Broj: 179/09

Tijekom vođenja ove mjesne Crkve od Svetog Oca sam zamolio samo jednom priznanja nekolicini svećenika u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, dodjelom naslova monsinjorata.

Sada osjećam da je vrijeme ponovno predstaviti Svetom ocu nekoliko imena iz Prezbiterija Vrhbosanske nadbiskupije da im podijeli počast monsinjorata. U želji da dobijem što širi krug mišljenja i prijedloga, molim svakog člana svećeničkog vijeća da dostavi svoje prijedloge za koje smatra da su zaslužili to priznanje od Crkve. Svećeničko vijeće je senat mjesnom biskupu, pa očekujem Vašu suradnju.

Možete predložiti tri kandidata s obrazloženjem zašto ih smatrate vrijednim tog priznanja. Odgovore očekujem do kraja veljače 2009. godine.

U želji za ozbiljnu i odgovornu suradnju iskreno Vas pozdravljam i želim Vam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić  
nadbiskup vrhbosanski*

## **Odluka da svećenici grade župnu crkvu svetog Mihaela Arkandela u Staroj Gradišci**

Broj: 597/09  
Datum: 17. ožujka 2009.

Biskupi HBK na redovnom zasjedanju u Šibeniku 14. listopada 2008. godine ponovno su razmatrali i donijeli odluku da svećenici zajednički svojim priložima pomognu izgradnju župne crkve svetog Mihaela Arkandela u Staroj Gradišci. To je na spomen svećenika - zatvorenika koji su 19948. godine morali rušiti tu crkvu, dok su nedužni tamnovali u tom strogom zatvoru komunističke vlasti. Toj akciji je dodatni bio poticaj Ivan Pavao II. da sačuvamo spomen na sve one koji su u bilo koje vrijeme dali hrabro, pa i mučeničko svjedočanstvo za vjeru i Crkvu.

Kako su i neki svećenici iz Bosne i Hercegovine tamnovali u tom zloglasnom komunističkom zatvoru, te su neki i bili sudionici tih muka kada su natjerani rušiti crkvu, smatram da je važno biti solidaran u čuvanju spomena na svjedoke vjere. Zato pozivam svećenike Vrhbosanske nadbiskupije da svoj prilog čim prije dostave u Ekonomat, bilo osobno bilo preko Dekana, kako bi se moglo ta sredstva proslijediti preko Ordinarijata.

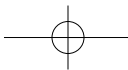
Tu odluku smo mi biskupi prihvatili na zajedničkom zasjedanju BK BiH i HBK u Zagrebu 16. siječnja 2009. godine a ponovo potvrdili na 45. redovnom zasjedanju BK BiH u Mostaru 10. ožujka 2009. godine.

U ovom nastojanju čuvanja spomena na one koji su se ugradili u život vjere i Crkve, kao i na izraz našega zajedništva i solidarnosti, pozivam na prikupljanje osobnih priloga svećenika za tu akciju.

Uz izraze zajedništva u Gospodinu, sve srdačno pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić  
Nadbiskup vrhbosanski*

*Preč. Marko Zubak, kancelar*







## Obnova svećeničkih obećanja i posveta ulja

Sarajevo, Velika Srijeda 08. travnja 2009.

Datum: 17. ožujka 2009.  
Broj: 598/09

Uobičajeno je da Posvetu ulja i obnovu svećeničkih obećanja obavljamo u Vrhbosanskoj Prvostolnici na Veliku srijedu, kako bi svećenici mogli Sveto Trodnevlje u miru i dostojanstveno pripremiti i proslaviti.

Ovim izražavam iskrenu dobrodošlicu na Misno slavlje i Posvetu ulja na Veliku Srijedu, 08. travnja 2009. Valja ponijeti albu i bijelu štolu, a početak sv. Mise je u 10,30.s. Nakon Svete Mise je podjela svetih ulja, pa ćete se pobrinuti bilo osobno ili preko dekana da svaka župa ima potrebna sveta ulja.

Taj dan obilježavamo i Dan Papinskih misijskih djela sv. Petra, pa svećenici daruju svoj prilog za školovanje sjemeništara u misijskim zemljama. Svoj prilog možete osobno dati ekonomu ili preko Dekana svoga dekanata.

Svima je poznato da smo počeli izgradnju Svećeničkog doma. Nadamo se da ćemo moći poslije Svete Mise obaviti obred blagoslova kamena temeljca toga zdanja.

Nakon blagoslova kamena temeljca Svećeničkog doma, bit će bratski zajednički ručak u Bogosloviji.

Radujem se zajedništvu u Euharistijskom slavlju, kao i ostalim događanjima, te Vas iskreno pozdravljam zazivajući na sve Božji blagoslov!

Vinko kardinal Puljić  
Nadbiskup vrhbosanski

Preč. Marko Zubak, kancelar

## XV. sabor prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, srijeda 22. travnja 2009.

Datum: 17. ožujka 2009.  
Broj: 599/09

Iako je unešen termin Sabora prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije za ovu godinu, ipak još jednom upućujem poziv. Ovim pozivam na Sabor prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije, dijecezanske i redovničke, u srijedu 22. travnja 2009. godine.

Početak je u Dvorani Pavla VI. u Bogosloviji u 10,30.s. Počinjemo s Trećim časom. Nakon toga će Ordinarij uvodnu riječ reći. Glavno predavanje će imati prof. Dr. Fra Ivan Dugandžić. Kako ove godine imamo dvostruko obilježavanje: Godina sv. Pavla i 800.ta obljetnica franjevačkog pokreta, predavač će objediniti ove dvije teme, i kao franjevac i kao bibličar.

Ušla je u svijest obaveza našeg susreta. Također se stvara i svijest pismene isprike, ako postoji utemeljen razlog koji ispričava dolazak.

Radujem se našem suretu i zajedničkom radu, te sve pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova!

Vinko kardinal Puljić  
Nadbiskup vrhbosanski

Preč. Marko Zubak, kancelar



## **Papin dan u 2009.**

**Nedjelja, 19. travnja 2009.**

Datum: 17. ožujka 2009.  
Broj: 600/09

Današnji Petrov nasljednik, Benedikt XVI. je izabran za Papu 19. travnja 2005. godine. Kako je taj dan nedjelja, zato ćemo posebno taj dan uz sva druga slavlja posebno uključiti našu molitvu za Svetog Oca, ali i izraziti javno svoju vjernost i odanost, što je obilježavalo našu hrvatsku i katoličku povijest na ovim prostorima.

Pozivajući na molitvu za Svetoga Oca na Papin dan iskreno sve pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić  
Nadbiskup vrhbosanski*

*Preč. Marko Zubak, kancelar*

## **Svibanjske pobožnosti u ozračju Pavlove godine i osamstote obljetnice pokreta svetog Franje**

Datum: 17. ožujka 2009.  
Broj: 602/09

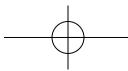
Kao svake godine, tako i ove godine Svibanjske pobožnosti Majci Božjoj započinjemo s hodočašćem u Gospino svetište u Olovu. Zato ćemo Misnim slavljem u Olovu 1. svibnja u 11.s. otvoriti svibanjsku pobožnost. Neka ova svibanjska pobožnost posebno bude nadahnuta Godinom svetog Pavla i Osamstotom obljetnicom franjevačkog pokreta. Kao što je sav Gospin život obilježen Utjelovljenjem i rođenjem te cjelokupnom osobom Isusa Krista, tako je i u životu svetog Pavla i svetog Franje u središtu bio Isus Krist. Mi nismo vjera knjige nego osobe u Isusa raspetog, umrlog i uskrslog. Zato neka nas Marija povede k Isusu da nam ojača vjera, ražari kršćanska ljubav i utvrdi nada.

Nije posebno potrebno poticati i pozivati da se u svim našim župama održavaju Svibanjske pobožnosti, jer one su itekako zaživjele, samo želim potaknuti da se što bolje pripreve i održavaju na korist duša. Pobožnost Mariji obilježava naš identitet katolički na ovim prostorima.

Neka vas prati zagovor Blažene Djevice Marije i Božji blagoslov, te vas srdačno pozdravljam.

*Vinko kardinal Puljić  
Nadbiskup vrhbosanski*

*Preč. Marko Zubak, kancelar*



**VRHBOSANSKA KATOLIČKA TEOLOGIJA**  
**Josipa Stadlera 5**  
**BIH-71000 SARAJEVO**  
**Dr. Sc. Zdenko Spajić, dekan**

IZ ORDINARIJATA

## **Predmet: Odobrenje Etičkog kodeksa studenata VKT i Pravilnik o ustroju radnih mjesta**

Datum: 23. veljače 2009.  
Broj: 467/09

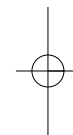
Nakon što je Profesorsko vijeće Vrhbosanske katoličke teologije 16. veljače 2009. usvojilo Etički kodeks studenata Vrhbosanske katoličke teologije i Pravilnik o ustroju radnih mjesta, ovim u skladu s čl. 6. Statuta VKT dajem suglasnost na spomenuti Etički kodeks studenata Vrhbosanske katoličke teologije i Pravilnik o ustroju radnih mjesta.

Neka ovi Pravilnici doprinesu zdravom intelektualnom i moralnom životu i radu Vrhbosanske katoličke teologije, kao i svih studenata i profesora ove Ustanove.

Uz srdačan pozdrav i blagoslov

*Vinko kardinal Puljić  
nadbiskup vrhbosanski  
i veliki kancelar VKT*

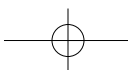
*Marko Zubak, kancelar*



## **Pontifikali u prvostolnici vrhbosanskoj u 2009. godini**

Datum: 12. siječnja 2009.  
Broj: 19/09

1. siječnja - u 10,30.s. - Nova Godina - Marija Bogorodica - Dan mira;
6. siječnja - u 10,30.s. - Bogojavljenje;
2. veljače - u 10,30.s. - PRIKAZANJE GOSPODINOVO - Svijećnica - Dan posv. života;
14. ožujka - u 11,30.s. - Susret župskih ekonomskih vijeća;
21. ožujka - 11,30.s. - Susret župskih pastoralnih vijeća;
5. travnja - 10,30.s. - CVJETNICA - NEDJELJA MUKE
8. travnja - 10,30.s. - Posveta ulja i obnova svećeničkih obećanja;
9. travnja - u 18.s. - Misa večere Gospodnje;
10. travnja - u 18.s. - Obredi Velikog Petka;
11. travnja - u 23. s. - Vazmeno bdijenje;
12. travnja - u 10,30.s. - USKRS
25. travnja - u 10,30.s. - Susret Crkvenih zborova;
2. svibnja - u 10,30.s. - MINISTRANSTKO ZBOROVANJE;
31. svibnja - u 10,30.s. - DUHOVI - krizma u katedrali;
11. lipnja - u 10,30.s. - TJELOVO:
21. lipnja - u 10,30.s. - PROSLAVA SRCA ISUSOVA - Naslovnik katedrale i nadbiskupije;
29. lipnja - u 10,30.s. - sv. Petar i Pavao - svećeničko ređenje;
11. kolovoza - u 18.s. - Zadušnica za pokojnog nadbiskupa Marka Jozinovića;
14. rujna - DAN VRHBOSANSKOG CARITASA





IZ ORDINARIJATA

20. 1. studenog - u 10,30.s. - SVI SVETI;
21. 3. studenog - u 18.s. Zadušnica za pokojne nad/biskupe, svećenike i redovnike/ce;
22. 22. studenog - u 10,30.s. - KRIST KRALJ;
23. 29. studenog - u 10,30.s. - đakonsko ređenje;
24. 8. prosinca - u 10,30.s. - BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM.;
25. 13. prosinca - 10,30.s. - Nedjelja Caritasa ;
26. 24. prosinca - u 24.s. - BOŽIČNA POLNOČKA;
27. 25. prosinca - u 10,30.s. - BOŽIĆ;
28. 31. prosinca - u 18.s. - ZAHVALNICA.

Kada je u katedrali Pontifikalna Misa onda se ne slavi na području katedralne župe u to vrijeme ni jedna sv. Misa, iznimka je Božićna polnočka, jer tada katedrala ne može sve primiti. Ujedno se očekuje izraz crkvene komunitarnosti s mjesnim biskupom koncelebracija svećenika koji mogu sudjelovati s područja grada Sarajeva i dijecezanskih i redovničkih.

Ovo su predviđeni Pontifikali, ukoliko ne iskrsne neka viša sila. Također u pojedinim izvanrednim zgodama slavljenja Pontifikalnih Misa u katedrali, naknadno će se javiti.

Uz iskreni pozdrav na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova!

Vinko kardinal Puljić  
Nadbiskup vrhbosanski

Preč. Marko Zubak, kancelar

Dostavlja se svim župskim uredima, redovničkim zajednicama i crkvenim institucijama u Sarajevu!

## Tečaj pripreve za brak U vrhbosanskoj nadbiskupiji za 2009.

Datum: 23. veljače 2009.  
Broj: 465/09

Na susretima župnika po dekanatima u više navrata pitano je o organiziranom tečaju pripreve za brak po dekanatima. U dogovoru s imenovanim koordinatorima *vlč. Šimom Maršićem* i *vlč. Josipom Lebom* nudimo Vam moguće termine.

- Seminar bi bio tematski koncipiran kao i dosadašnji seminari o kršćanskom braku sa sličnim sastavom tima;

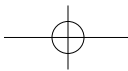
- Ne bismo strogo odredili *termine* po dekanatima, nego ćemo predložiti sljedeće termine za koje se pojedini dekanati ili više dekanata mogu odlučiti u dogovoru sa koordinatorima:

- o 7. ožujak 2009. god,
- o 14. ožujak 2009.god.,
- o 21. ožujak 2009. god,
- o 28. ožujak 2009. god,
- o 25. travnja 2009. god,

- Ukoliko bude potrebe za više termina, ili prva dva budu prerano moguće je dogovoriti s koordinatorima druge termine;

- Glede *financiranja* seminara za to bi se trebao pobrinuti dekanat ili više dekanata koji žele održati tečaj. Oni su dužni osigurati: 500 KM za predavače (5x100) i 200 KM za organizacijske troškove tima (prijevoz i organizacija);

- Svaki dekanat ili više dekanata mogu timu *ponuditi i stručnjaka* sa određenog područja kojega koordinator potvrđuje, te se na taj način umanjuju i troškovi tečaja;



- Prijedlog da šesto predavanje za koje je bilo predviđeno da ga održi pastoralni djelatnik sa terena, ako to nije moguće mogli bi održati polaznici tečaja obiteljskog savjetovanja.

*Prijave i termine trebete dogovarati s koordinatorima Tečaja.*

U nadi da ćete prihvatiti ovaj prijedlog srdačno Vas pozdravljam i blagoslivljam.

*Vinko kardinal Puljić,  
Nadbiskup vrhbosanski*

*Marko Zubak, kancelar*

IZ ORDINARIJATA

## **Neke upute za primanje starokatolika u puno zajedništvo Katoličke crkve**

*(Posebno vrijedi za Tuzlanski dekanat)*

**Datum: 23. siječnja 2009.**

**Broj: 144/09**

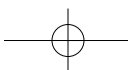
U našoj Nadbiskupiji na području Tuzlanskog dekanata nalazi se zajednica Starokatolika, koji su odijeljeni od punog zajedništva Katoličke crkve. U posljednje vrijeme brojni žele stupiti u puno zajedništvo, te je potrebno zauzeti zajednički stav i slijediti iste odredbe, kako bi olakšali vjernicima tu želju primanja u puno zajedništvo Katoličke Crkve.

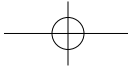
1. Sakrament krštenja u Starokatoličkoj zajednici Katolička crkva smatra valjanim. Ukoliko bi postojala utemeljena moralna sumnja da je sakrament valjano podijeljen, ili dokaz da je izdan dokument o krštenju a da uopće osoba nije krštena, tada treba podijeliti krštenje, odnosno, krstiti pod uvjetom. Tu kod krštenja trebaju isti uvjeti kao kod svakog krštenja odraslih, s tim da treba pastoralno razborito pristupiti s poukom i pripravom na sakramente inicijacije odraslih.

2. Za ostale sakramente treba vjernike ostaviti u dobroj vjeri "in bona fide", kao što su sakramenti potvrde i vjenčanja. Posebno treba jasno reći da je vjenčanje dvoje krštenih nekatolika valjano pred službenikom crkve njihove zajednice. Ukoliko je jedna strana katolička, a druga starokatolička, treba isto vrednovati taj sakrament. Kada je krizma u pitanju, treba vidjeti je li podijeljena, onda ne postavljati to pitanje (osim ako bi se radilo o kandidatu za svećeništvo, tada bi trebao uvjetno primiti svetu krizmu). Inače ostaviti u dobroj vjeri "in bona fide", da je valjano.) Ukoliko osoba koja stupa u puno zajedništvo s Katoličkom crkvom nije primila krizmu, taj sakrament treba, uz najnužniju pouku, podijeliti prigodom prijema u puno zajedništvo. Za tu prigodu Zakonik crkvenoga prava daje ovlast podijeliti sakrament potvrde župniku ili ovlaštenom svećeniku koji tu osobu prima u puno zajedništvo (usp. kan. 883, 2), ukoliko Ordinarij mjesta podjelu toga sakramenta nije sebi pridržao (usp. kan.. 863).

3. Obavezno sačuvati dokumenat o primljenom krštenju i ostalim sakramentima, ako postoji takav dokumenat. Ubilježiti u posebnu knjigu prelaznika sa potpunim podacima i u Stanje duša ili kartoteku župnu. Uskoro ćemo izdati drugu knjigu Primljenih u puno zajedništvo - knjigu prelaznika, jer je dosadašnja manjkava.

4. Ukoliko se ne može dobiti krsni list ili se isprepliću poteškoće, koje bi ljude ogorčilo, onda





IZ ORDINARIJATA

uz potrebne podatke dvojice svjedoka i kuma ako postoji, i župnikovo mišljenje, zamoliti Ordinarijat za oprost od pridonosenja krsnog lista.

5. Potrebno je svaki slučaj promatrati pastoralno pojedinačno, a po potrebi posavjetovati se s Ordinarijatom.

Daje se na znanje i ravnanje uz srdačan pozdrav i Božji blagoslov!

Marko Zubak, kancelar

Vinko kardinal Puljić  
Nadbiskup vrhbosanski

Svim župama Vrhbosanske nadbiskupije

### **Predmet: Ujednačeno popunjavanje Crkvenih matica i Prijepisa**

Datum: 12. ožujka 2009.  
Broj: 545/09

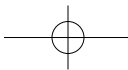
- Zbog neujednačenog popunjavanja crkvenih Matica i Prijepisa istih ovim određujem da:
1. Svaka rubrika bude točno ispunjena. "župnik je dužan obaviti upis u matice bez odgađanja"- (Pravilnik o crkvenim maticama)
  2. Na početku Matice ili Prijepisa stoji: Puni naziv župe ili župnog ureda s protokolarnim brojem, zatim naziv Matice, svezak, stranica i broj, te pečat i potpis župnika.
  3. Neka se Matice pišu trajnom (dokument) tintom.
  4. Sve informacije koje imamo treba upisati, makar rubrike i ne traže, jer je svaki podatak dragocijen.
  5. Podatke o smrti obavezno je upisati u MU i u MK ili javiti župi krštenja te upisati urudžbeni broj i datum pod kojim je obavijest poslana. Također je potrebno upisati uzrok smrti.
  6. Kod vjenčanja, treba uz MV obavezno upisati i u MK ili javiti župi krštenja, ako je stranka iz druge župe te napisati: Obavijest o sklopljenoj ženidbi poslana župi krštenja (broj i datum).
  7. Ako u nekoj godini nije bilo krštenja, vjenčanja ili sprovoda, u Prijepisu to treba napisati.
  8. Kod predaje Prijepisa župnik je dužan uzeti potvrdu iz kancelarije da je sve u redu!
  9. U prilogu uzorak pravilnog Prijepisa matica.

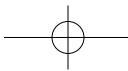
Opširnije o vođenju crkvenih matica pogledati Pravilnik o crkvenim maticama i uredskim knjigama (Vrhbosna 4/90 str. 10)

Uz zahvalu svima onima koji revno vode crkvene Matice i Prijepise, srdačno pozdravljam i blagoslivljam

Vinko kardinal Puljić,  
Nadbiskup vrhbosanski

Marko Zubak, kancelar

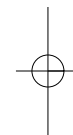




**Rkt. Župni ured N.N. – Sarajevo**  
**Broj: 15/09**  
**Datum: 31. prosinca 2009.**

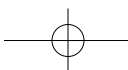
IZ ORDINARIJATA

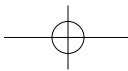
**Prijepis matice krštenih za 2009. godinu**  
**Svezak V, str. 14 – 19**



NN., župnik

MP





## 38. Dan mladih nadbiskupije vrhbosanske

Komušina-Kondžilo, 30. svibnja 2009.

Datum: 18. 03. 2009.  
Broj: 603/09

### "Pouzdamo se u Boga živoga" (1 Tm 4:10)

Nakon nezaboravnog iskustva zajedništva i molitve na Susreta hrvatske katoličke mladeže u Komušini 2007. godine, radosno vas pozivam na slavlje 38. Dana mladih naše nadbiskupije u Gospino svetište u Komušinu na Kondžilo 30. svibnja 2009. godine, pod geslom: "Pouzdamo se u Boga živoga" (1Tm 4:10). Kako bismo se što bolje organizirali i pripremili za taj događaj i dali svoj doprinos da ga učinimo plodnim i blagoslovljenim za čitavu našu dijecezu donosimo najprije:

#### Okvirni program hodočašća:

Petak, 29. svibnja 2009:

20:00 - sv. Misa  
22:00- Molitveno bdjenje

Subota, 30. svibnja 2009:

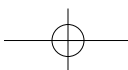
9:00 - kratko pokorničko bogoslužje te mogućnost za sakrament pomirenja

10:00 - polazak procesije na brdo Kondžilo, sveto misno slavlje (predvodi Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski) i povratak župskoj crkvi

14:00 - duhovno-kulturni program (završetak oko 17:00 )

U skladu s tim određenjem:

1. neka župnici i ostali pastoralni djelatnici odgovorni za pastoral mladih na vrijeme oglase, pozovu i pripreme mlade na ovo hodočašće te organiziraju prijevoz na razini župe ili dekanata;
2. podsjećam župnike da je Komušina-Kondžilo dijecezansko Gospino svetište te da je hodočašće mladih obvezatni dio pastoralnog plana naše nadbiskupije;
3. neka se svi svećenici-hodočasnici spremno i bez oklijevanja stave na raspolaganje za pojedinačno slavlje sakramenta pomirenja koje će biti u župskoj crkvi između 9:00 i 10:00; za vrijeme misnog slavlja u Kondžilu očekujem da ispovijedaju svećenici iz Usorskog dekanata, jer oni imaju mogućnost stići u vlastite župe slaviti svetu misu;
4. ove godine ćemo ponovno organizirati i molitveno bdjenje koje će početi u petak u 20:00 sati u župnoj crkvi u Komušini; mladi koji se odluče doći neka ponesu sa sobom vreće za spavanje;
5. svećenici koji žele koncelebrirati na Kondžilu neka sa sobom ponesu vlastito misno ruho bijele boje;
6. ove godine u prinosu darova, molitvi vjernika, te ministranti će biti mladi iz Tuzlanskog dekanata. župnici župa iz kojih mladi sudjeluju neka na vrijeme pripreme svoje mlade za tu službu; poželjno je da oni budu u narodnoj nošnji svoga kraja;
7. po povratku procesije s Kondžila mladima će prema mogućnosti biti ponuđen jednostavan obrok dobrotom naših sponzora i dobročinitelja;
8. u duhovno-kulturnom programu koji počinje u 14:00 sati mogu sudjelovati svi koji se







unaprijed najave u Nadbiskupijskom centru za pastoral mladih Ivan Pavao II, Gatačka 18, Sarajevo, tel. 033 766 225 ili preko email: centarzamlade@zbih.net.ba; prijave se primaju do 25. svibnja (uključivo), a prijave na licu mjesta neće se uzimati u obzir;

9. duhovno-kulturni program zamišljen je prije svega kao koncert duhovnih i drugih skladbi; prema tome, mogu se prijaviti bendovi, pjevačke grupe i slično; prijavu za sudjelovanje u tom programu može izvršiti jedino župnik ili župski vikar, a prijavljuje se precizan sadržaj programa koji se kani izvoditi (npr. točne nazive i vrstu skladbi);

10. u okviru duhovno-kulturnog programa biti će proglašeni autori najboljih literarnih i likovnih radova (prema natječaju objavljenom u Katoličkom tjedniku), kojima će biti uručene nagrade;

11. budući da je ovo prije svega molitveno-pokorničko hodočašće kojemu je cilj produbiti i učvrstiti naše vjerničko zajedništvo, voditelji hodočasničkih grupa neka pripreve mlade za dolično ponašanje, u skladu sa svetošću mjesta i događaja;

12. očekujem da se đakoni i bogoslovi obiju bogoslovija i sjemeništarci obaju sjemeništa uključe u ovo hodočašće te se nesebično stave na raspolaganje za pomoć i suradnju;

Naše 38. dijecezansko hodočašće mladih Gospi Kondžilskoj i sve hodočasnike stavljam pod njezinu zaštitu i zagovor, uvjeren da će Majka Kristova i naša izobilno posredovati svima nama potrebne milosti i tako nam dati snage suočavati se sa svakodnevnicom.

Uz srdačne pozdrave svima rado podjeljujem svoj pastirski blagoslov.

*Vinko kardinal Puljić  
nadbiskup vrhbosanski*

*Marko Zubak, kancelar*

## **Novi pečat župe sv. Ivana Krstitelja Travnik**





## Župnici Vrhbosanske nadbiskupije razmijenili pastoralna iskustva

U Nadbiskupskom ordinarijatu Vrhbosanskom u Sarajevu održani su susreti župnika Vrhbosanske nadbiskupije po dekanatima od srijede 4. veljače do subote, 21. veljače ove godine. Na susretima u kojima su sudjelovali gotovo svi župnici predsjedao je uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup vrhbosanski, pomoćni biskup dr. Pero Sudar ili generalni vikar mr. Luka Tunjić, uz nazočnost arhiđakona, kancelara i ekonoma Nadbiskupije. U uvodnom razmatranju koje je priredio kardinal Puljić pod naslovom: "Naša odgovornost - vjernost i pouzdanost" Nadbiskup je, koristeći snagu biblijske riječi, potaknuo svećenike na duhovnu i materijalnu odgovornost prema župnim zajednicama koje predvode. "Biblijska riječ koja opisuje naš zadatak, rekao je Nadbiskup, jest upravitelj i nadglednik. Iz toga izvire i naš autoritet jer je to naša odgovornost, jer nam je Gospodar svega to povjerio." Za uzor svima je stavljen sv. Pavao koji od upravitelja traži da budu vjerni. (Usp. 1 Kor 4,2). Bez obzira koliko smo primili, istaknuo je Nadbiskup, naš je zadatak biti vjerni ako želimo čuti Kristove riječi: "Valjaš slugo dobar i vjerni, u malome si bio vjeran, nad mnogim ću te postaviti." (Mt 25, 14-16). U nastavku je Nadbiskup istaknuo kako je važno biti poučljiv i znati se savjetovati, a najbolji savjetnik jest Riječ Božja, zatim ljudi koji me ljube i poznaju Boga, suradnici i osobe koje nas iskreno vole. U društvu "relativne iskrenosti" važno je imati životnu iskrenost utemeljenu na Bogu i Bibliji, poručio je svima Nadbiskup.

U drugom dijelu župnici su iznosili statističke podatke i stanje u župama pod vidom pastoralnih ostvarenja u župama na razini Pavlove godine i godine Biblije. župnici su izrazili zabrinutost nad sve većim mortalitetom u župama i još uvijek seljenjem čitavih obitelji iz Bosne, čak i u većinskim hrvatskim krajevima sve je manji broj vjernika. Brojne župe po prvi puta u svojoj povijesti imaju neg-

ativan prirodni priraštaj. Veliki razlog tomu jest sve veći broj nezaposlenih, veliki broj neudatih i neoženjenih mladića i djevojaka, porast droge i kriminala.

Što se tiče školstva izobrazba je niska, a školstvo u mnogim krajevima podijeljeno i neorganizirano, dok se studenti mahom ne vraćaju u BiH. Unatoč teškim prilikama župnici pokušavaju očuvati svoja stada, ulijevati im snagu i pouzdanje kroz sakramente i Božju poruku. Tako je prisutnost Božje riječi - Biblija u obiteljima zadovoljavajuća, a mnogi su župnici pokrenuli akciju čitanja i nabavljanja Biblija te životopisa sv. Pavla u čijoj se godini nalazimo. Za tu je prigodu nadbiskup Puljić u većini dekanata odredio crkve za dobivanje potpunoga oprosta.

U svim dekanatima organizirat će se zajednička hodočašća, ispovijedi i molitve te se nastojalo zajedničkim usuglašavanjem pastoralna nadići neujednačenosti i ispraviti krive prakse. župnici Derventskog, Sutješkog, Bugojanskog, žepačkog, Ramskog i Sarajevskog dekanata predlagali su imenovanje novog dekana koje je nakon toga uslijedilo. Nadbiskup je predložio da se u tijeku obilježavanja Godine sv. Pavla kroz korizmu svečano organizira čitanje poslanica sv. Pavla, a gdje je to zgodno i "Biblijska sijela" po obiteljima. župnici Sarajevskog dekanata su dogovorili organizirano čitanje svih Pavlovih poslanica po župama, gostujući jedni drugima. Nad/biskupi su zahvalili župnicima za nesebično služenje i svaku ugrađenu žrtvu i trud te ih pozvali da unose pozitivan duh budeći svjetlo i nadu među vjernicima. Zaključeno je da ovo jest teško vrijeme u kojem živimo, ali nije i najteže kroz koje je naš narod prošao te da će s vjerom u Boga i spremnošću na žrtvu u obiteljima i Crkvi opstati i nadživjeti i ovo teško vrijeme, kao što je to često činio kroz svoju povijest.

Marko Zubak



## Susret mladih u Livnu

Prot. br.13/09  
Sarajevo, 27 siječanj 2009. godine

Poštovani župniče,  
Susret hrvatske katoličke mladeži organizira se po drugi put u Bosni i Hercegovini i održat će se 09. i 10. svibnja 2009. godine u Livnu, pod geslom "Korake nam upravljaj putovima dobra i mira".  
Nadbiskupijski centar za pastoral mladih "Ivan Pavao II" organizira zajednički odlazak na susret za sve mlade iz Vrhbosanske nadbiskupije.

Kotizacija za sudjelovanje na Susretu hrvatske katoličke mladeži u Bosni i Hercegovini iznosi 2 KM.

Nadbiskupijski centar za pastoral mladih "Ivan Pavao II" će tiskati majice i kape za sve sudionike susreta, ali o troškovima cijene prijevoza koja uključuje i promotivni materijal i kotizaciju bit ćete naknadno obavješteni.

Informacije o susretu kao i prijave moguće su svaki radni dan od 08:00 do 16:00 sati na broj telefona 033 766 225 i na web stranici [www.mladicentar.org](http://www.mladicentar.org). do 20 travnja 2009. godine.

Napominjemo da sve župe iz Vrhbosanske nadbiskupije trebaju izvršiti prijavu preko Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih "Ivan Pavao II", neovisno da li ćete putovati u našoj ili u vlastitoj organizaciji.

Ovom prigodom šaljem Vam i promotivni CD na kojemu je himna susreta kako bi se mladi iz vaše župe mogli što bolje pripremiti za susret.

Iskren pozdrav i svako dobro u Gospodinu,

*dr. Šimo Maršić*  
*raonatelj Centra*

Okvirni program Susreta hrvatske katoličke mladeži u Livnu

Subota, 9. svibnja 2009. godine:

12.00. - okupljanje oko samostana na Gorici u Livnu  
- predprogram

13.00. - Križni put; Sv. Misa

17.00. - Koncert i odlazak mladih hodočasnika u obitelji Banjalučke biskupije

Nedjelja, 10. svibnja 2009. godine

Predstavljanje skupina mladih po župama Banjalučke biskupije, te sudjelovanje na euharistijskim slavljinama

**Svim župama Vrhbosanske nadbiskupije**

### **Predmet: Proces proglašenja blaženim sluge Božjeg nadbiskupa dr. Josipa Stadlera**

Datum: 12. siječnja 2009.  
Broj: 27/09

Draga braćo Misnici!

Proces proglašenja blaženim sluge Božjeg dr. Josipa Stadlera, prvog vrhbosanskog nadbiskupa, nas sve obvezuje, u prvom redu svećenike, redovnike i redovnice, što bolje upoznati vjerni



puk naše Nadbiskupije s ovim velikanom Crkve. Potrebno je upoznati vjernike s njegovim životom i djelovanjem, razlozima koji su nas ponukali pokrenuti proces za proglašenje blaženim te kako bi svi koji mu se mole osjetili njegov zagovor i pomoć.

Radi toga svake godine osmi u mjesecu se posvećuje slugi Božjem Stadleru i organizira se na različite načine. Ove godine Stadlerovi dani će se obilježavati u svakoj župi i zajednici naše Nadbiskupije.

U Vrhbosni br. 4/2008 godine na str. 252-260 su izašli pripremljeni materijali koji vam mogu pomoći u približavanju Sluge Božjega našim vjernicima.

Za svaki osmi u mjesecu ćete na vrijeme dobiti pripremljene materijale koje ćete prenijeti vjernicima na način koji smatrate najprikladnijim. Šteta bi bila da tako bogata riznica njegova života i djelovanja ostane nepoznata današnjim vjernicima koji su na svoj način baštinici njegova duha, dobrote i poniznosti.

Neka nam u tome pomogne božansko Srce Isusovo i zagovor Blažene Djevice Marije. Nadamo se da će zagovor nebeskih zaštitnika i naše molitve i slugu Božjeg Stadlera u što skorije vrijeme pridružiti blaženicima Crkve.

U toj nadi Vas iskreno pozdravljam i blagoslivljam

Vinko kardinal Puljić  
nadbiskup vrhbosanski

## Gospodin mi dade jezik vješt

8. travnja: Velika srijeda

Čitanja: : Iz 50,4-9a; Ps 69,8-10.21b-22.31 i 33-34; Mt 26,14-25.

Čitanje: Iz 50,4-9a  
Čitanje Knjige proroka Izaije

Gospodin Bog dade mi jezik vješt  
da znam riječju krijepiti umorne.  
Svako jutro on mi uho budi  
da ga slušam kao učenici.  
Gospodin Bog uho mi otvori:  
ja se ne protivih niti uzmicah.  
Leđa podmetnuh onima što me udarahu,  
a obraze onima što mi bradu čupahu,  
i lica svojeg ne zaklonih  
od pogrda ni od pljuvanja.  
Gospodin Bog mi pomaže,  
zato se neću smesti.  
Zato učinih svoj obraz ko kremen  
i znam da se neću postidjeti.  
Blizu je onaj koji mi pravo daje.  
Tko će se pravdati sa mnom?  
Nek se suoči sa mnom!  
Tko je protivnik moj u parnici?  
Nek mi se približi!

Gle, Gospodin Bog mi pomaže,  
tko će me osuditi?

Riječ Gospodnja

Pripjevni psalam: 69,8-10.21b-22.31 i 33-34

Po velikoj dobroti svojoj, Gospodine,  
ti me usliši u vrijeme milosti

Jer zbog tebe podnesoh pogrdu,  
i stid mi pokri lice.  
Tuđinac postadoh braći  
i stranac djeci majke svoje.

Jer me izjela revnost za Dom tvoj  
i poruge onih koji se rugaju tebi  
padoše na me.

čekao sam da se tko sažali nada mnom,  
ali ga ne bi;  
i da me tko utješi, ali ga ne nađoh.



U jelo mi žuči umiješaše,  
u mojoj me žeđi octom napojiše.  
Božje ću ime hvaliti popijevkom,  
hvalit ću ga zahvalnicom.  
Gledajte, ubogi, i radujte se,  
nek vam oživi srce, svima koji Boga tražite.  
Jer siromahe Gospodin čuje,  
on ne prezire sužanja svojih.

*Poklik prije evanđelja:*

*Zdravo kralju naš:  
ti se jedini sažali nad našim lutanjima.  
Evanđelje: Mt 26,14-25.  
čitanje svetog evanđelja po Mateju*

U ono vrijeme: Jedan od dvanaestorice, zvanog Juda Iškariotski, pođe glavarima svećeničkim i reče: "Što ćete mi dati i ja ću vam ga predati." A oni mu odmjeriše trideset srebrnjaka. 16. Otada je tražio priliku da ga preda.

Prvoga dana Beskvasnih kruhova pristupiše učenci Isusu i upitaše: "Gdje hoćeš da ti pripravimo te blaguješ pashu?" On reče: "Idite u grad tomu i tomu i recite mu: 'Učitelj veli: Vrijeme je moje blizu, kod tebe slavim pashu sa svojim učenicima.'" I učine učenci kako im naredi Isus i pripreve pashu.

Uvečer bijaše Isus za stolom s dvanaestoricom. I dok su blagovali, reče: "Zaista, kažem vam, jedan će me od vas izdati." Silno ožalošćeni, stanu mu jedan za drugim govoriti: "Da nisam ja, Gospodine?" On odgovori: "Onaj koji umoči sa mnom ruku u zdjelu, taj će me izdati. Sin čovječji, istina, odlazi kako je o njemu pisano, ali jao čovjeku onomu koji predaje Sina čovječjega. Tomu bi čovjeku bolje bilo da se ni rodio nije." A Juda, izdajnik, prihvati i reče: "Da nisam ja, učitelju?" Reče mu: "Ti kaza."

Riječ Gospodnja

*Nagovor:*

Dva puta smo čuli prorokovu riječ: "Gospodin Bog mi pomaže", a ljudsko nam iskustvo opet kaže: "Pomozi sebi, pa će ti i Bog pomoći!?" Teško je modernom čovjeku vjerovati i uzdati se samo u Božju pomoć. Zapravo on misli kako je dobro uzdati se u Božju pomoć i da je to uredu kada Bog pomaže, ali bi on uz to želio imati i malo odškrinuta vrata za vlastiti trud. Mislim da je takav čovjekov stav dobar, pa čak i ispravan, jer nije u skladu s Božjom voljom, samo sjediti prekriženih ruku, dangu-

biti i čekati na Božji dar, da ti kruška padne sa stabla kako bi utažio glad. Ali, ipak, vjerujem kako Bog, kao "pomoćnik spreman u nevolji", nije samo suradnik u našim djelima gdje bi se njegova pomoć očitovala u nekakvoj zajedničkoj suradnji s našim činom. On je ljubav, pa iz ljubavi pomaže i onda kada osobno nisam ni dostojan njegove pomoći.

Sluga Božji Josip Stadler s punim je pouzdanjem vjerovao da je Bog velik i on je onaj koji čini velika djela, a ne mi. "Gospodin Bog mi pomaže!"

Stadler se svesrdno trudio na svim područjima da stvori nešto u ovoj zemlji. Ulagao je sve svoje snage, svoje vrline, brojne talente i neumornu radinost da to sve stvori. Jednom mu je jedan prijatelj, uvidjevši Stadlerovu smjelost i poduzetnost, rekao: "Ali preuzvišeni, nije li to previše? Toliko planova, a financije ...?"

- "Ma vidi ga! Prijatelju dragi, ne govorimo li svaki dan kod svete mise i u molitvi časoslova: 'Adjutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit coelum et terram?' Jesi li čuo, moj brate: Koji je stvorio nebo i zemlju!? Ono što mi planiramo samo su sitnice, a da to ne bi mogao napraviti Onaj koji je stvorio nebo i zemlju!"

Nadbiskup Stadler nije bio plačljiv čovjek kad bi u svojoj bolesti bio suočen s tjelesnim bolima, ali je ipak bio "čovjek suza". Stadler poznaje suze raskajanog srca, suze kao izraz sućuti s Isusom patnikom, jer u nutрини svoje duše osjeća i želi s Isusom i njegovom žalosnom majkom Marijom proplakati zbog njihovih boli. Tu su i suze utjehe, zahvalnosti i radosti zbog osjećaja kako je Bog s njim, kao onaj koji mu pomaže u svemu.

O Stadlerovim suzama svjedoči njegov tajnik Antun Buljan koji zapisuje:

*Često sam gledao Nadbiskupa kako plače u svojim tjeskobama. Jednom je to bilo upravo pred svečani objed. Kasnije kod stola na njegovu licu ni traga od duševnih tjeskoba. Isti smješak, isto ljubazno rukovanje, isti humor koji je uveseljavao sustolnike. Kasnije sam ga pitao:*

- "Kako možete tako brzo sakriti svoju žalost i biti veseli?"

- "Brate moj, nije li dovoljno što ja patim, pa zar da i drugima pokvarim radost?"

*Kada biste ga god pitali: "Kako ste?", uvijek bi odgovarao: "Izvršno!" Drugom bi zgodom rekao: "Mi smo siromašni, Bog je bogat! On je davao, daje i davat će."*



Stadler je imao bezgranično pouzdanje u Boga. Tajnik Buljan piše kako je često s nadbiskupom u njegovoj sobi molio brevijar (jutarnju, večernju i večerje). On svjedoči kako se prilikom molitve zapažalo da se glas nadbiskupa Stadlera pri kraju molitve "Tebe Boga hvalimo" polako mijenjao, te je nekako pobjedonosno, pouzdano i silno u laganom tempu izgovarao riječi: "U Tebe se, Gospodine, uzdam: o da ne budem postidjen dovijeka!"

I Stadler nije bio postidjen. Nažalost, ni izdaleka nije mogao ostvariti sve svoje ideje, posebno zbog toga što mu se u ostvarivanju zamisljenih projekata suprotstavljala austrougarska politika koja za to nije imala dovoljno sluha, pa je išla drugim putevima koji su je konačno vodili u propast. Da je austrijska diplomacija bila prožeta njegovim duhom, onda bi i južnoslavensko pitanje bilo riješeno samo po sebi mirnim putem i ne bi bilo povodom razornom svjetskome ratu i propasti Monarhije. Kada je slom došao, onda je već bilo isteklo vrijeme ovozemnoga života nadbiskupa Stadlera kojega se tek tada počelo pravo cijeniti, kada je već bilo prekasno.

Mi smo u Velikome tjednu kada razmišljamo o Kristovom otkupiteljskom djelu, njegovoj muci i smrti na križu, te njegovim slavim uskrsnućem, pobjedom nad grijehom i smrću. Gospodin pomaže pravedniku. Tu se u ovom Velikome tjednu nalazi i naša prilika, da u svojoj poniznosti priznamo svoju ljudsku ograničenost, svoju nemoć. Svaki će čovjek koji put zapasti u takvu situaciju, gdje mu ni vlastiti trud neće biti od koristiti, pa će mu preostati samo pogled u nebo. U tome slučaju priznati vlastitu nemoć, znači iznova se suočiti s Božjom mi-

lošću i njegovom svemoćnom spremnošću da nam pomogne. Upravo se u tome nalazi i poruka nade Velikoga petka dok stojimo pred vratima proslave Gospodnjega uskrsnuća.

#### *Molitva vjernika:*

Pomolimo se Ocu nebeskom, koji je poslao svoga Sina, Isusa Spasitelja, da nas mukom i smrću na križu otkupi i prenese u svoje nebesko kraljevstvo.

- Oče nebeski, ti nas tješiš u svakoj nevolji, daj da poštujemo i vjernički slavimo spasiteljsku muku tvoga Sina Isusa, molimo Te.

- Oče nebeski, tvoj nam je Sin dao svoje Tijelo za hranu i Krv svoju za piće istinsko: daj da nas svako jelo podsjeća na Isusa, koji je postao hrana našim dušama, molimo Te.

- Oče nebeski, koji si nam poslao svoga Duha Tješitelja: daj nam da osjetimo njegovu nazočnost među nama da možemo gajiti prijateljstvo s Isusom Spasiteljem, molimo Te.

- Oče nebeski, tvoj je Sin za nas podnio muku na križu: daj da i mi imamo snage pretrpjeti nepravdu jer smo grješnici i jer je Isus nedužan trpio za nas, molimo Te.

- Oče nebeski, tvoj je Sin osjetio nepravdu, zatajenje i izdaju onih koji su bili s njime: ne dopusti da nepravda zavlada svijetom i da ijedan od otkupljenih postane izdajica našega Otkupitelja, molimo Te.

Poslušaj naše molitve, Gospodine Bože i Oče nebeski, i daj da nas slavljenje muke Isusove oslobodi od zla i osposobi za pravi kršćanski život. To te molimo po Kristu, našem Gospodinu, koji s tobom Bogom Ocem u jedinstvu Duha Svetoga živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

## **Srcce isusovo, izvore sve utjehe**

### **8. lipnja: Ponedjeljak desetoga tjedna kroz godinu**

*Čitanja: 2 Kor 1,1-7; Ps 34,2-9; Mt 5,1-12*

*Čitanje: 2 Kor 1-7*

*Početak Druge poslanice svetog Pavla apostola Korinćanima*

Pavao, po volji Božjoj apostol Krista Isusa, i brat Timotej: Crkvi Božjoj u Korintu sa svima

svetima u svoj Ahaji. Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista!

Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, Otac milosrđa i Bog svake utjehe! On nas tješi u svakoj našoj nevolji da bismo i



mi sve koji su u nevolji mogli tješiti onom utjehom kojom nas same tješi Bog. Jer kao što su obilate patnje Kristove u nama, tako je po Kristu obilata i utjeha naša. Bili mi nevoljama pritisnuti za vašu je to utjehu i spasenje; bili utješeni, za vašu je utjehu - djelotvornu: da strpljivo podnesete iste patnje koje i mi podnosimo. I tako je stamena nada naša o vama jer znamo: kao što ste zajedničari patnja tako ste i utjehe.

Riječ Gospodnja

*Pripjevni psalam: 34,4-9*

Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin

Blagoslivljat ću Gospodina u svako doba,  
njegova će mi hvala biti svagda na ustima!  
Nek se Gospodinom duša moja hvali:  
nek' čuju ponizni i nek' se raduju!

Veličajte sa mnom Gospodina,  
uzvisujmo ime njegovo zajedno!  
Tražio sam Gospodina, i on me usliša,  
izbavi me od straha svakoga.

U njega gledajte i razveselite se,  
da se ne postide lica vaša.  
Eto, jadnik vapi, a Gospodin ga čuje,  
izbavlja ga iz svih tjeskoba.

Anđeo Gospodnji tabor podiže  
oko njegovih štovalaca da ih spasi.  
Kušajte i vidite kako dobar je Gospodin:  
blago čovjeku koji se njemu utječe!

*Aleluja:*

Prikloni mi srce propisima svojim, Bože,  
i Zakonom me svojim obdari.

*Evandjelje: Mt 5,1-12*

*Čitanje svetog evanđelja po Mateju*

U ono vrijeme: Isus, ugledavši mnoštvo,  
uziđe na goru. I kad sjede, pristupe mu učeni-  
nici. On progovori i stane ih naučavati:

“Blago siromasima duhom:  
njihovo je kraljevstvo nebesko!  
Blago ožalošćenima:  
oni će se utješiti!

Blago krotkima:  
oni će baštiniti zemlju!  
Blago gladnima i žednima pravednosti:  
oni će se nasititi!  
Blago milosrdnima:  
oni će zadobiti milosrđe!  
Blago čistima srcem:  
oni će Boga gledati!  
Blago mirotvorcima:  
oni će se sinovima Božjim zvati!  
Blago progonjenima zbog pravednosti:  
njihovo je kraljevstvo nebesko!  
Blago vama kad vas - zbog mene - pogrde i  
prognaju i sve zlo slažu protiv vas!  
Ta progonili su tako proroke prije vas!”  
Riječ Gospodnja

*Nagovor:*

Zašto nam je potrebna Božja utjeha? Zato što težimo za puninom života, a živimo stalno s nekim osjećajem praznine u srcu. Zato što smo pozvani na puninu, a stalno se spotičemo o krhotine vlastitoga života. Sveti Ivan svjedoči o Isusu kako od punine njegove svi mi primismo, i to milost na milost. Bog nam daje svoju utjehu da nas dopuni kako bismo stigli do punine Božje milosti. “On nas tješi u svakoj našoj nevolji da bismo i mi sve koji su u nevolji mogli tješiti onom utjehom kojom nas same tješi Bog”. Pavao kaže da nam je ta utjeha potrebna u našim nevoljama, u temeljnom ljudskom iskustvu ograničenosti, u tjeskobi...

Sluga Božji Josip Stadler ukazuje na Srce preljubljenoga Božjega Sina koje je izvor sve utjehe. Zato poziva sve: “I ja, također, braćo moja, razvijam zastavu i tražim da se skupa s pukom pod njom okupimo. Na toj zastavi blista Srce Isusovo, istina trnjem okrunjeno, ali iz njega na sve strane izbijaju plamenovi ljubavi, plamenovi koji sažiju sve što je grješno, a naša srca zapaljuju ljubavlju. Na toj zastavi stoji natpis: Ljubav prema Bogu sve do prezira sebe ... Skupljajmo se pod tom zastavom jer ćemo pod njom spasiti sebe, a i druge dovesti do spasenja... Gle, ja najmanji od svoje braće, iako nedostojan prebivati u Srcu svoga Gospodina, ali ipak od njega pozvan, polažem sebe, svoju braću i narod cijele Vrhbosanske nadbiskupije u njegovo Presveto Srce... Ovim proglašujem da je od danas Srce Isusovo glavni zaštitnik i glavni patron ove Nadbiskupije. O kako je dobro i ugodno boraviti u Isusovom Srcu!”



Stadler cijeloga svoga života neumorno radi na širenju pobožnosti Presvetomu Srcu Isusovu, u kojemu je sam nalazio ujehu kako bi i on mogao tješiti druge. U svome je životu od djetinjstva morao mnogo toga propatiti. Prerano je izgubio roditelje, odrastao u siromaštvu, školovan i odgajan ljubavlju dobročinitelja, pa kada je sam bio u prilici da može pružiti pomoć drugima, imao je otvoreno srce za one kojima je utjeha bila potrebna. Stadler je znao da samo prava kršćanska ljubav može djelotvorno ublažiti bijedu u svijetu, za što moderni humanizam usprkos svemu onome u što se zaklinje, nije kadar, jer mu nedostaje ono što Stadler ističe na zastavi Srca Isusova: Ljubav prema Bogu koja ide tako daleko, čak do prezira sebe. Ta ljubav nužno vodi do ljubavi prema čovjeku. Da bi netko ljubio, treba najprije dopustiti da sam bude od Boga ljubljen: "Ljubavlju vječnom ljubim te, zato ti sačuvah milost" (Jr 31,3). A sv. Ivan ukazuje što znači ljubiti: "Dječice, ne ljubimo riječju i jezikom, već djelom i istinom" (1 Iv 3,18), a sv. Toma će reći: "Dobro je uvijek konkretno". Ljubav je konkretna. Ljubav nije slijepa, nego ljubav ima oči da uoči stvarno stanje bližnjega.

Nadbiskup Stadler imao je oči za bližnje u nevolji, zato se i trudio u pronalaženju načina i putova da organizira i proširi kršćanski karitas, jer je to po njegovu uvjerenju jedino sredstvo da se konkretno pomogne čovjeku. On je sam u tome prednjačio svojim primjerom, zato su ga siromasi u Sarajevu i prozvali ocem sirotinje.

Odmah je po dolasku u Sarajevo, u dvorištu kuće koju je bio unajmio za stanovanje, postavio drvenu baraku u kojoj je davao brojnoj sirotinji za ručak toplo jelo. Sam bi sa svojim tajnikom u vrijeme objeda išao k njima i s njima ljubazno razgovarao. Kasnije je u susjednoj kući za tu svrhu unajmio nekoliko soba. Na kraju je i hodnik u njegovoj kući bio pun siromaha za vrijeme ručka.

Stadleru je pred očima bio čovjek koji je trebao utjehu, pomoć, a on bližnjega u nevolji nije razlikovao, nego je pomagao svima, kako katoliku tako i nekatoliku. Jedan životopisac piše kako je neki stari musliman rekao: "Ja sam u svome životu upoznao samo dvojicu svetica, fra Jakova Baltića i nadbiskupa Stadlera, trećega nisam vidio."

Nadbiskupu su dolazili siromasi na vrata, posebno na početku mjeseca, jer su znali da on

tada prima svoju skromnu plaću. Nakon što bi svojim slugama predao potrebni iznos za svoje uzdržavanje, preostali bi novac podijelio siromasima. A kada mu je jednom došao neki siromašni student i zamolio ga za pomoć, rekao mu je: "Nećete mi vjerovati, ali nemam ništa više." No nije ga otpremio bez ičega, nego ga je odveo svome tajniku te je od njega posudio novac koji je zatim dao studentu. Kažu da je to često običavao činiti.

Jedan je kanonik jednom upozorio nadbiskupa da zaključa svoju sobu kada odlazi iz nje jer se po njegovim hodnicima šulja klatež svake vrste. Na to mu je on uzvratilo: "Šta mi imaju ukrasti? Novca nemam a knjige mi sigurno neće uzeti."

Jednom je pripovijedao: "Kad sam bio profesor teologije u Zagrebu, nosio sam talar od 80 kruna, a sada mi sestre sašiju talar od 38 kruna i još mi na nj prišiju crvenu dugmad. Kad je talar iznošen, ja im ga poklonim da od njega prave haljinice za siromašnu djecu." Godinama je, također, pio neko jeftinije vino kako bi i u tome uštedio nešto za svoje drage siromahe.

Stadler je imao pred očima primjer Isusa Krista. U njegovom se čovjekoljublju događa utjeha. U njegovu nam srcu progovara Bog: Ljubim te, drag si mi, važan si mi jer sam dao za tebe veliku cijenu. Idem s tobom, pa kada prolaziš i dolinom smrti, ja sam s tobom, zla se ne boj.

#### *Molitva vjernika:*

Pomolimo se Gospodinu, izvoru sve utjehe i darovatelju nebeskih blaženstava. Recimo zajedno:

Srce Isusovo, izvore sve utjehe, smiluj nam se!

- Gospodine, ispuni Crkvu svojom blaženstvima, molimo Te.

- Daruj strpljivost i utjehu svima koji trpe, molimo Te.

- Ne uskrati radosti onima koji su u tvojoj službi, molimo Te.

- Daj da ljudi cijene one koji rade u služnim djelatnostima, molimo Te.

- Neka naši pokojnici nađu milost u tvome premilostivom Srcu, molimo Te.

Gospodine, primi naše molitve i budi nagrada svima koji ti se utječu, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.





**Stadlerova molitva presv. Srcu Isusovu  
za Bosnu**

“O presveto Srce Isusovo, ti ljubiš sva bića koja postoje i ne mrziš ni jedno koje si stvorio, jer ništa što bi bilo vrijedno tvoje mržnje nisi stvorio i pozvao da postoji. Zaštiti, o slatki Isuse, zaštiti svoju Bosnu. Kako bi išta, o presveto Srce Isusovo, opstalo ako ti to nećeš? Stoga, o preslatki Isuse, ne prepusti Bosnu, baštinu

svoju, sramoti da njome narodi vladaju. Sjeti se, o presveto Srce Isusovo, što nas je snašlo, pogledaj i vidi našu bijedu. Zašto da svijet pita: Gdje je Bog njihov? O presveto Srce Isusovo, ti sve čuvaš, jer sve je tvoje. O, Gospodine, ti koji ljubiš duše, čuvaj Bosnu, jer tebi pripada i ne prepusti svoje baštine sramoti da ne bi narodi rekli: Gdje je Bog njihov?”

*Priredio Dr. Pavo Jurišić*

IZ ORDINARIJATA

## **Upute i sugestije za pripravu XII. Ministrantskog zborovanja Vrhbosanske nadbiskupije**

**Sarajevo, subota 2. svibnja 2009.**

Broj: 580/09

Datum: 13. 03. 2009.

Službenim dopisom broj 1485/2008 od 10. 12. 2008. Nadbiskup vrhbosanski je najavio XII. Ministrantsko zborovanje naše Nadbiskupije. Zbog “vrlo pozitivnih iskustava, posebno od strane ministranata” on je zadaću pripreme povjerio posebnom odboru i zadužio ga za organizacijske poslove.

Budući da se ni jedan pastoralni projekt ne može uspješno realizirati bez dobre i cjelovite pripreme, odbor sa svoje strane poziva vlč. i preč. gospodu župnike i dekane, upravu Bogoslovije i bogoslove te upravu Katedrale i KSC Sv. Josip u Sarajevu da ovom pastoralnom zadatku posvete dostatnu pažnju i pruže mu potporu. U tu se svrhu ovdje donose slijedeće upute i sugestije:

### **I. Programski sadržaji i priprava:**

1. Župnici će pružiti priliku sudionicima ministrantskog zborovanja za pojedinačno sakramentalno pomirenje u vlastitim župama.

2. Među sudionike župnici mogu uključiti i članove drugih liturgijskih grupa (čitači, pjevači...), ali valja paziti na dob i uzrast: neka to ne budu mala djeca i odrasle osobe.

3. Dva su osnovna dijela zborovanja: liturgijski (procesija i svečano misno slavlje) te kulturni i sportsko-rekreacijski. (Ministranti nose

vlastito ministrantsko ruho)

4. Lijepo je i korisno da u liturgijskom dijelu programa dođe do izražaja naša lokalna i krajevna raznolikost ali i naše jedinstvo u Kristu. Zbog toga dekani trebaju predvidjeti i neke sudionike koji kao predstavnici dekanata u liturgiji vrše posebne službe (o tome konkretnije u odlomku Prijavljanje).

5. Za prinos darova dekani će predvidjeti prikladan dar koji na neki način simbolizira kraj iz kojeg dolazi.

6. U drugom dijelu programa, koji je dijelom natjecateljski a dijelom revijalni, mogu aktivno sudjelovati samo uredno i pravodobno prijavljeni pojedinci i skupine. Prijavljanje je zadaća župnika i dekana.

7. Tema kviza znanja je SV. PAVAO - APOSTOL NARODA. Kao što znadete tekuća godina je posvećena Sv. Pavlu. želja je da se svi uzrastu vjernika naše Nadbiskupije što bolje upoznaju s Apostolom naroda, kako bi svi zadobili malo više apostolskog žara u našem poslanju. Zato će kviz biti o sv. Pavlu, prije obraćenja, poslije obraćenja, apostolska putovanja, poslanice, nešto iz njegovog životopisa itd. Također u Godini sv. Pavla u Vrhbosanskoj nadbiskupiji želimo potaknuti ministrante da bolje upoznaju i zavole Bibliju kao Božju poruku i kao kulturno blago.



8. I ove godine predviđamo mogućnost glazbenoga ili scenskog nastupa, koji je revijalnog a ne natjecateljskog karaktera. Tako će zborovi, solisti, folklorne ili dramske skupine moći drugima pokazati ono najbolje iz svoga repertoara. U obzir dolaze zborne ili solističke skladbe, skečevi, recitali, plesovi, pantomima...).

### II. Propozicije za sudjelovanje:

9. U natjecateljskom dijelu programa mogu sudjelovati samo djeca četvrtog, petog, šestog, sedmog i osmog razreda osnovne škole (ne mlađi ni stariji).

10. U malonogometnom turniru sudjeluje po jedna ekipa iz dekanata i to ona koja se za finale plasirala bilo razigravanjem na razini dekanata bilo međusobnim dogovorom župnika u dekanatu.

11. U kvizu znanja i stolnom tenisu sudjeluju unaprijed prijavljeni predstavnici župa (po jedan natjecatelj).

12. Glazbeni i scenski prilozi će se odvijati istovremeno dok traju natjecanja u kvizu, malom nogometu i stolnom tenisu. Stoga je vrijeme trajanja nastupa za svaku prijavljenu župu 7 minuta.

### III. Prijavlivanje sudionika:

13. Župnici prijavljuju vlastitom dekanu ukupni broj sudionika iz svoje župe, imena natjecatelja za kviz i stolni tenis te da li će nastupiti u glazbeno-scenskom programu ili neće.

14. Dekan prijavljuje organizatoru po jednog predstavnika dekanata za ministriranje i za prinos darova kao i dar koji se prinosi u misnom slavlju.

15. Dekan također prijavljuje natjecateljsku ekipu za mali nogomet. Iz prijave treba biti jasno da li je natjecateljska ekipa sastavljena iz više župa ili samo jedna župa zastupa dekanat te koja je to župa.

16. Za svaku župu iz svoga dekanata te za dekanat u cjelini dekanat popunjava posebni obrazac (dostavljen samo dekanima) i dostavlja ga organizacijskom odboru na porti Bogosl-

ovije osobno (Svećenički sabor 22. travnja!) ili na faks 033/212-937 do 25. travnja uključivo.

17. Važna napomena: ekipe i pojedinci koji ne budu unaprijed prijavljeni neće sudjelovati u natjecateljskom dijelu programa!

### IV. Neke tehničke napomene:

18. Ministranti izlaze iz autobusa kod katedrale (na semaforu), autobusi odlaze na prikladno parkiralište (najbolje mogućnosti su iza Vijećnice - na Bentbaši - i kod hotela Holiday Inn)

19. Ministrante će kod katedrale dočekati bogoslovi i upućivati prema Bogosloviji.

20. Manji automobili moći će se parkirati na parkiralištima između katedrale i kurije (parkirno mjesto se plaća!); nema mogućnosti parkiranja u krugu KŠC.

21. Autobusi na odlasku mogu preuzeti ministrante na istom ili na drugom prikladnom mjestu, prema dogovoru s vozačem i vođom puta.

22. Dobro je upozoriti ministrante na uljudno ponašanje (psovke, bacanje smeća uokolo, uništavanje inventara, dobacivanje prolaznicima, nekulturno ponašanje u trgovinama... su naša dosadašnja loša iskustva).

Nadam se da ćete se držati ovih uputa i sugestija koje služe svima nama, kako bi i ovogodišnje ministrantsko zborovanje prošlo bez većih propusta.

Lijepa je to prigoda da se ministranti iz naše Nadbiskupije susretnu, mole, igraju, družu... Nadam se također da će im i ovaj susret pomoći da u svojim župama služe, poput sv. Pavla, s još više ponosa i žara. To će se dogoditi ako ih vi što bolje pripravite za susret, a organizacijski odbor i svi uključeni u pripremu lijepo dočekaju i dobro organiziraju sve predviđene točke i aktivnosti.

U toj želji i nadi Vas iskreno pozdravljam.

*Mr. Luka Tunjić*  
koordinatorski odbor

*P.s. Za eventualne informacije 063 897-999-Luka Tunjić*



## SVIM DEKANATIMA - obrazac za prijavu sudjelovanja -

IZ ORDINARIJATA

### A. PODACI ZA ŽUPE DEKANATA

	ŽUPA	Broj sudionika	Glazbeno-scenski nastup (zaokružiti)		Kviz znanja (ime i prezime natjecatelja)	Stolni tenis (ime i prezime natjecatelja)
1.			DA	NE		
2.			DA	NE		
3.			DA	NE		
4.			DA	NE		
5.			DA	NE		
6.			DA	NE		
7.			DA	NE		
8.			DA	NE		
			DA	NE		
<b>Ukupno:</b>						

### B. PODACI ZA DEKANAT

Ministrant koji ministrira u katedrali (ime i prezime)			
Prinos darova	dar (što se prinosi?)		
	ime i prezime (tko prinosi?)		
Mogućnosti sudjelovanja u liturgiji: pjevanje, čitanje... (kratki opis)			
Ekipa za nogomet (zaokružiti)	DA	NE	<b>A. ekipa je sastavljena iz više župa dekanata</b> <b>B. dekanat će predstavljati ekipa župe</b>

**C. NAPOMENA: uredno popunjen obrazac dostaviti na portu Bogoslovije osobno (Sabor presbiterija 22. travnja!) ili na fax 033/217-937. Hvala!**

ODBOR ZA PRIPRAVU



## Imenovanja i premještaji

IZ ORDINARIJATA

- Vlč. gosp. Ivan Jukić razriješen službe župnika župe sv. Ane u Par Selu (Dekret br. 224/09 od 28. siječnja 2009.) te mu zabranjeno slavljenje Svete Mise i svako drugo svećeničko djelovanje (Dekret br. 225/09 od 28. siječnja 2009.)

- Vlč. gosp. Vlatko Rosić, ravnatelj KŠC Sv. Franjo u Tuzli imenovan privremenim upraviteljem župe sv. Ane u Par Selu (Dekret br. 223/09 od 28. siječnja 2009.)

- Vlč. gosp. Anto Tomas, OFM imenovan župnikom župe sv. Marka u Potočanima (Dekret br. 437/09 od 20. veljače 2009.)

- Vlč. gosp. mr. sc. Antonio Čutura dobio odobrenje na tri godine djelovanja u Gospičko-Senjskoj biskupiji (Dekret br. 555/09) te je dekretom Gospičko-senjskog biskupa mons. Dr. Mile Bogovića imenovan župnim vikarom u župi sv. Križa u Ogulinu.

- Vlč. gosp. Mirko Ivkić prestao djelovati u biskupiji Gurk-Klagenfurt

- Vlč. gosp. Šimo Ivelj, OFM, đakon, poslan na uskrсни đakonski praktikum u župu Sv. Antuna Padovanskog - Sivša. (Dekret br. 551/09 od 9. ožujka 2009.)

- Vlč. gosp. Miroslav Jelić, OFM, đakon, poslan na uskrсни đakonski praktikum u župu UBDM Breške (Dekret br. 552/09 od 9. ožujka 2009.)

- Vlč. gosp. Ivo Bošnjak, OFM, đakon, poslan na uskrсни đakonski praktikum u župu sv. Franje Asiškog - Zovik. (Dekret br. 553/09 od 9. ožujka 2009.)

- Preč. gospodin Franjo Ivandić, župnik u Prozoru imenovan dekanom ramskog dekanata na pet godina (Dekret br. 564/09 od 12. Ožujka 2009.)

- Preč. gosp. Ilija Miškić, župnik u Kandiji imenovan dekanom bugojanskog dekanata na pet godina (Dekret br. 565/09 od 12. ožujka 2009.)

- Preč. gosp. Zlatko Ivkić, župnik u Žepču, imenovan dekanom žepackog dekanata na pet godina (Dekret br. 566/09 od 12. ožujka 2009.)

- Preč. gosp. Franjo Tomić, župnik u Bosanskom Brodu, imenovan dekanom derventske dekanata na pet godina (Dekret br. 567/09 od 12. ožujka 2009.) i upraviteljem župe Presv. Srca Isusova Novo Selo (Dekret br. 578/09 od 10. ožujka 2009.)

- Preč. gosp. Predrag Stojčević, župnik u Vukanovićima, imenovan dekanom sutješkog dekanata na pet godina (Dekret br. 568/09 od 12. ožujka 2009.)

- Vlč. gosp. Vlatko Rosić, ravnatelj KŠC "Sv. Franjo" u Tuzli razriješen službe privremenog upravitelja župe sv. Ane u Par Selu (Dekret br. 577/09 od 13. Ožujka 2009.)

- Vlč. gosp. Anto Stijepić razriješen službe župnika Presv. Srca Isusova u Novom Selu i imenovan župnikom župe sv. Ane u Par Selu (Dekret br. 576/09 od 13. ožujka 2009.)

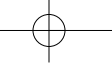
- Vlč. gosp. Marku Cvitkušiću, župniku u Peščenici, produžen mandat na pet godina u Zagrebačkoj nadbiskupiji (Dekret br. 590/09 od 13. ožujka 2009.)



## SATATISTIČKI PODACI ŽUPA PO DEKANATIMA ZA 2008. GODINU

R. br.	Župa	Broj vjernika	Domać.	K r š t e n i				Prvopri- česnici	Krizm	Crkveno vjenčani					U m r l i			
				do 1 god.	od 1 do 7 god.	iznad 7 god.	Ukupno			između dvoje katolika	između katolika i kršt. nekatalika	između katolika i nekrštenoga	Ukupno vjenčanih	provideni sv. Sakramentima	neprovideni zbog nagle smrti	neprovideni zbog nezvanja svećenika	Ukupno	
<b>I. Kreševski dekanat</b>																		
1	Banbrdo	2.250	700	24	1	0	25	---		7	0	0	7	24	6	0	30	
2	Brestovsko	1.751	563	16	0	0	16	14	0	8	0	0	8	15	6	1	22	
3	Busovača	7.456	2.392	63	0	0	63	100	95	44	2	0	46	69	4	0	73	
4	Deževica	163	80	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	6	0	0	6	
5	Fojnica	3.410	1.208	33	1	0	34	55	0	20	0	0	20	35	8	22	65	
6	Gromiljak	2.286	726	18	0	0	18	36	0	20	0	0	20	23	7	2	32	
7	Kiseljak	5.530	1.820	51	0	0	51	75	0	35	0	1	36	18	6	31	55	
8	Kreševo	4.086	1.368	43	4	0	47	55	0	20	0	0	20	38	14	0	52	
9	Visoko	340	134	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	8	2	2	12	
	<b>Ukupno:</b>	<b>27.272</b>	<b>8.991</b>	<b>252</b>	<b>6</b>	<b>0</b>	<b>258</b>	<b>335</b>	<b>96</b>	<b>154</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>157</b>	<b>236</b>	<b>53</b>	<b>58</b>	<b>347</b>	
<b>II. Ramski dekanat</b>																		
1	Doljani	242	121	4	0	0	4	2	0	4	0	0	4	6	2	0	8	
2	Gračac	1.108	291	16	0	0	16	16	0	12	0	0	12	8	3	0	11	
3	Obri	59	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	2	0	11	
4	Prozor	3.933	924	49	1	2	52	67	0	25	0	0	25	13	2	3	18	
5	Rama - Ščit	2.744	605	40	0	0	40	60	0	31	0	0	31	17	6	2	25	
6	Rumboci	1.514	352	21	0	0	21	34	0	16	0	0	16	15	6	2	23	
7	Solak. Kula	39	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	
8	Uzdol	422	126	5	0	0	5	8	0	7	0	0	7	10	2	0	12	
9	Podhum-Žitače	139	73	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	6	1	0	7	
	<b>Ukupno:</b>	<b>10.200</b>	<b>2.552</b>	<b>136</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>139</b>	<b>187</b>	<b>0</b>	<b>96</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>96</b>	<b>85</b>	<b>24</b>	<b>7</b>	<b>116</b>	
<b>III. Sarajevski dekanat</b>																		
1	Čemerno	369	174	3	0	1	4	5	0	0	0	0	0	3	1	1	5	
2	Goražde	15	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	
3	Pale	90	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	
4	Briješće	261	110	1	0	0	1	0	3	0	0	0	0	2	1	2	5	
5	Dobrinja	680	325	3	3	2	8	3	2	3	0	0	3	2	4	3	9	
6	Grbavica	500	250	0	1	3	4	3	7	0	0	0	0	1	3	4	8	
7	Marijin Dvor	1.500	1.230	13	4	11	28	15	11	8	1	1	10	16	5	12	33	
8	Novi Grad	1.958	1.033	4	2	1	7	10	6	2	0	1	3	4	5	19	28	
9	Novo Sarajevo	3.480	1.490	13	4	2	19	3	7	1	0	0	0	29	10	58	87	
10	Katedrala	1.450	865	9	4	0	13	6	15	3	2	1	6	14	0	31	45	
11	Stup	2.850	1.130	13	0	2	15	23	27	12	0	0	12	16	12	30	58	
12	Tarčin	175	75	0	2	0	2	0	1	1	0	0	1	0	2	2	4	
	<b>Ukupno:</b>	<b>13.328</b>	<b>6.703</b>	<b>59</b>	<b>20</b>	<b>21</b>	<b>101</b>	<b>71</b>	<b>76</b>	<b>30</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>36</b>	<b>87</b>	<b>45</b>	<b>162</b>	<b>294</b>	
<b>IV. Sutješki dekanat</b>																		
1	Borovica	83	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	5	
2	Breza	289	170	0	3	1	4	0		2	0	0	2	4	3	3	16	
3	Haljinići	78	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	
4	Ilijaš	264	119	3	0	1	4	1	1	0	0	0	0	3	1	1	6	
5	Jelaške	191	93	4	0	0	4	5	0	1	0	0	1	8	0	2	10	
6	Kakanj	1.298	618	6	2	1	9	7	19	5	1	0	6	19	4	14	37	
7	Kraljeva Sutj.	1.543	677	12	0	0	12	10	0	8	1	1	10	42	11	0	53	
8	Olovo	23	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
9	Vareš	2.275	1.080	18	3	0	21	17	25	7	1	0	8	50	11	15	76	
10	Vijaka	334	250	4	0	0	4	2	7	2	1	0	3	13	3	0	16	
11	Vukanovići	254	83	2	0	0	2	4	0	1	0	0	1	4	3	0	7	
	<b>Ukupno:</b>	<b>6.632</b>	<b>3.188</b>	<b>49</b>	<b>8</b>	<b>3</b>	<b>60</b>	<b>46</b>	<b>52</b>	<b>26</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>31</b>	<b>149</b>	<b>37</b>	<b>35</b>	<b>227</b>	
<b>V. Bugojanski dekanat</b>																		
1	Bistrica/Uskop	1.019	268	12	0	0	12	24	0	6	0	0	6	9	5	3	17	
2	Bugojno	3.662	1.446	28	0	4	32	40	0	22	0	0	22	28	50	9	87	
3	Dobretići	410	154	12	0	0	12	5	0	2	0	0	2	6	4	3	13	
4	Glavice	295	103	2	2	0	4	0	0	3	0	0	3	9	0	0	9	
5	G. Vakuf-Uskop	4.888	1.352	46	0	0	46	96	0	28	0	0	28	42	3	12	57	

IZ ORDINARIJATA



## IZ ORDINARIJATA

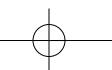
6 Kandija	573	201	4	0	0	4	5	0	0	0	0	0	6	2	2	10
7 Otinovci-Kupres	2.950	760	19	0	0	19	34	0	12	1	0	13	9	14	0	23
8 Podmilačje	2.722	779	56	4	0	60	46	0	24	1	0	25	16	9	9	34
9 Rastičevo	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 Skopalj. Grač.	920	260	13	0	0	13	12	0	6	0	0	6	10	10	4	24
11 Suho Polje	451	115	10	0	3	13	7	0	5	0	0	5	13	2	0	15
<b>Ukupno:</b>	<b>17.892</b>	<b>5.439</b>	<b>202</b>	<b>6</b>	<b>7</b>	<b>215</b>	<b>269</b>	<b>0</b>	<b>108</b>	<b>2</b>	<b>0</b>	<b>110</b>	<b>148</b>	<b>99</b>	<b>42</b>	<b>289</b>

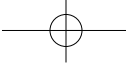
<b>VI. Travnički dekanat:</b>																
1 Brajkovići	535	215	3	0	1	4	11	14	4	0	1	5	15	1	1	17
2 Bučići	1.568	476	20	1	0	21	21	54	7	0	0	7	10	9	9	28
3 Dolac	2.452	791	26	1	0	27	39	52	16	0	1	17	24	4	16	44
4 Guča Gora	860	320	15	1	0	16	10	18	11	0	0	11	6	7	7	20
5 Korićani	8	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4
6 Nova Bila	4.548	1.361	48	4	0	52	93	115	26	0	0	26	21	6	17	44
7 Novi Travnik-P.	3.314	1.108	38	2	1	41	68	107	27	0	1	28	9	4	6	19
8 Novi Travnik-U.	1.959	624	19	0	1	20	24	51	12	0	1	13	22	2	9	33
9 Ovčarevo	2.059	705	24	0	0	24	23	40	13	0	0	13	28	2	6	36
10 Pećine	162	61	2	1	1	4	3	3	1	0	0	1	3	1	0	4
11 Podkraj	476	158	8	0	0	8	8	19	2	0	0	2	7	0	3	10
12 Rankovići	1.796	526	18	1	0	19	22	47	14	0	0	14	10	6	0	16
13 Rostovo	51	32	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2	0	1	3
14 Travnik	1.682	680	14	0	0	14	0	29	4	1	0	5	16	8	5	29
15 Turbe	455	162	3	0	0	3	5	4	1	0	0	1	1	0	1	2
16 Vitez	12.114	3.833	125	5	6	136	216	150	69	1	1	71	64	33	15	112
<b>Ukupno:</b>	<b>34.039</b>	<b>11.056</b>	<b>363</b>	<b>16</b>	<b>10</b>	<b>389</b>	<b>543</b>	<b>703</b>	<b>208</b>	<b>2</b>	<b>5</b>	<b>215</b>	<b>238</b>	<b>83</b>	<b>100</b>	<b>421</b>

<b>VII. Žepački dekanat</b>																
1 Bistrica k. Ž.	985	268	10	0	0	10	20	40	8	0	0	8	3	3	0	6
2 Globarica	575	170	11	0	0	11	14	0	4	0	0	4	5	0	0	5
3 Lovnica	460	126	7	0	0	7	11	16	6	0	0	6	3	3	0	6
4 Lug-Brankov.	1.511	427	21	0	0	21	34	0	7	0	0	7	12	7	0	19
5 Maglaj	659	215	3	1	3	7	3	13	6	0	0	6	5	3	1	9
6 Novi Šeher	3.551	1.002	34	1	0	5	56	80	28	0	0	28	14	10	15	39
7 Osova	2.885	796	38	0	0	38	51	85	15	0	0	15	15	11	12	38
8 Radunice	377	124	0	0	0	0	7	9	4	0	0	4	5	0	1	6
9 Zavidovići	1.516	638	4	0	0	4	11	0	4	1	0	5	14	1	16	31
10 ZE-Crkvica	1.950	895	8	9	0	17	8	3	3	0	0	3	15	10	12	37
11 ZE-Čajdraš	578	201	3	0	0	3	4	3	5	1	0	6	7	0	1	8
12 ZE-Klopče	450	176	6	0	0	6	0	6	3	0	1	4	3	0	0	3
13 ZE-Sv. Ilija	1.079	1.026	15	7	4	26	9	13	11	0	1	12	43	30	16	89
14 ZE-Sv. Josip	2.358	1.005	9	3	1	13	8	11	7	2	0	9	19	13	35	67
15 Žepče	4.925	1.453	52	1	1	54	85	63	25	0	0	25	18	8	10	36
<b>Ukupno:</b>	<b>24.859</b>	<b>8.522</b>	<b>221</b>	<b>22</b>	<b>9</b>	<b>252</b>	<b>321</b>	<b>342</b>	<b>136</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>142</b>	<b>181</b>	<b>99</b>	<b>119</b>	<b>399</b>

<b>VIII. Derventski dekanat</b>																
1 Bijelo Brdo	35	17	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2
2 Bos. Brod	98	77	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	7	0	6	13
3 Brusnica	32	17	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	7	0	1	8
4 Bukovica	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	2
5 Cer	35	22	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	4	0	0	4
6 Derventa	312	178	1	0	0	1	5	0	2	0	0	2	29	0	6	35
7 Foča k. Derv.	148	92	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	7	6	1	14
8 GM-Sijekovac	14	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9 Kolibe	9	6	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	6	0	0	6
10 Koraće	98	49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	6
11 Kulina	14	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3
12 Novo Selo	116	63	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	10	0	1	11
13 Plehan	95	60	1	0	1	2	0	0	0	0	0	0	2	1	2	5
14 Sočanica	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	4
15 Žeravac	120	50	6	0	0	6	0	0	1	0	0	1	7	0	0	7
<b>Ukupno:</b>	<b>1.131</b>	<b>646</b>	<b>16</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>18</b>	<b>5</b>	<b>1</b>	<b>4</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>4</b>	<b>96</b>	<b>7</b>	<b>17</b>	<b>120</b>

<b>IX. Tuzlanski dekanat</b>																
1 Breške	1.730	685	13	0	0	13	8	28	3	0	0	3	17	11	12	40
2 Dragunja	1.500	560	12	2	1	15	9	9	3	0	0	3	14	5	9	28
3 Drijenča	455	194	4	0	0	4	2	11	2	0	0	2	11	1	0	12
4 Husino	1.246	510	8	7	2	17	11	16	4	0	0	4	10	4	13	27
5 Lukavac	1.870	660	5	4	4	13	5	40	3	0	2	5	14	2	16	32
6 Morančani	1.610	615	9	2	5	16	10	38	10	1	0	11	10	5	7	22





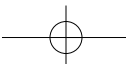
7	Par Selo	1.240	475	11	2	2	15	0	17	9	1	0	10	8	2	10	20
8	Šikara	2.070	905	11	4	1	16	0	37	10	0	0	10	27	10	12	49
9	Tuzla	4.940	1.740	19	6	23	38	36	59	16	0	1	17	43	8	49	100
10	Zvornik - Srebrenica	140	55	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Živinice	2.063	803	8	1	4	13	27	24	13	0	0	13	38	2	4	44
	<b>Ukupno:</b>	<b>18.854</b>	<b>7.202</b>	<b>100</b>	<b>28</b>	<b>42</b>	<b>160</b>	<b>108</b>	<b>279</b>	<b>73</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>78</b>	<b>192</b>	<b>50</b>	<b>132</b>	<b>374</b>

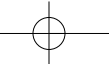
<b>X. Usorski dekanat</b>																	
1	Bežlja	140	81	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	14	4	0	14
2	Doboj	641	395	5	0	0	5	2	0	1	2	0	3	3	0	15	18
3	G. Komušina	8	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	4
4	Jelah	947	307	14	0	0	16	10	0	4	0	0	4	5	3	8	16
5	Komušina	151	86	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	8	3	4	15
6	Sivša	3.444	1.017	37	1	0	38	19	0	28	0	0	28	19	17	13	49
7	Tešić	732	341	2	2	0	4	10	0	0	1	0	1	17	4	0	21
8	Ularice	801	209	8	0	0	8	5	0	3	0	0	3	8	3	0	11
9	Žabljak	1.078	337	11	1	2	14	14	34	7	0	0	7	8	0	0	8
	<b>Ukupno:</b>	<b>7.942</b>	<b>2.778</b>	<b>77</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>85</b>	<b>60</b>	<b>38</b>	<b>44</b>	<b>4</b>	<b>0</b>	<b>48</b>	<b>82</b>	<b>33</b>	<b>41</b>	<b>156</b>

<b>XI. Brčanski dekanat</b>																	
1	Bijeljina	105	68	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	4	1	5	10
2	Boće	628	263	6	0	1	7	8	0	5	0	0	5	22	5	0	27
3	Brčko	546	231	1	1	1	3	4	0	3	0	0	3	8	11	7	26
4	Dubrave	3.200	1.194	36	4	0	40	32	66	12	1	0	13	46	4	12	62
5	Gorice	205	107	4	0	0	4	0	0	1	0	0	0	4	1	2	7
6	Krepšić	104	49	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	7	0	0	7
7	Pojaci	701	201	4	0	0	4	0	5	3	0	0	3	8	3	5	16
8	Špionica	1.500	475	21	1	7	29	22	33	7	0	0	7	18	3	2	23
9	Ulice	850	370	8	0	0	8	4	12	3	0	0	3	25	7	1	33
10	Zovik	1.025	404	13	0	0	13	8	22	6	0	1	7	17	3	10	30
	<b>Ukupno:</b>	<b>8.864</b>	<b>3.362</b>	<b>95</b>	<b>6</b>	<b>9</b>	<b>110</b>	<b>78</b>	<b>138</b>	<b>41</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>44</b>	<b>159</b>	<b>38</b>	<b>44</b>	<b>241</b>

<b>XII. Doborski dekanat</b>																	
1	Čardak	116	73	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	12	5	0	17
2	D. Tramošnica	348	122	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	1	0	13
3	Garevac	173	80	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	5	8	0	13
4	G. Dubica	1.510	563	14	1	1	16	12	23	10	0	0	10	29	9	0	38
5	G. Tramoš.	430	137	2	0	0	2	0	0	2	0	0	2	19	2	0	19
6	Gradačac	307	135	1	0	0	1	0	8	1	0	0	1	3	0	0	3
7	Modriča	68	44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	5	9
8	N.Selo-Baleg.	1.650	601	7	0	0	7	16	25	2	0	0	2	11	3	0	14
9	Odžak	1.754	561	7	0	4	11	23	24	9	1	0	10	10	2	0	12
10	Pećnik	137	97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	1	1	8
11	Pos. Mahala	506	212	4	0	0	4	8	8	1	0	0	1	5	2	2	9
12	Potočani	1.070	410	13	0	0	13	24	0	7	0	0	7	33	0	0	33
13	S. Slatina	52	32	0	1	0	1	1	0	1	0	0	1	2	1	0	3
14	Svilaj	1.400	450	11	1	0	12	11	23	6	0	0	6	21	3	4	28
15	Turić	185	96	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	6	0	11
	<b>Ukupno:</b>	<b>9.706</b>	<b>3.613</b>	<b>63</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>72</b>	<b>95</b>	<b>111</b>	<b>39</b>	<b>2</b>	<b>0</b>	<b>41</b>	<b>171</b>	<b>46</b>	<b>12</b>	<b>230</b>

<b>XIII. Šamački dekanat</b>																	
1	Bos. Šamac	133	83	1	0	0	1	3	0	0	0	0	0	8	0	0	8
2	Domaljevac	3.802	1.004	36	0	1	37	27	37	17	0	0	17	20	9	7	36
3	Grebnice	1.431	437	14	0	0	14	22	0	2	0	0	2	18	7	0	25
4	Kopanice	344	174	4	1	0	5	4	0	1	0	0	1	4	0	0	4
5	O.L. Bok	3.102	982	35	0	1	36	31	0	17	1	0	18	47	12	7	66
6	Orašje	1.193	410	16	0	0	16	21	20	2	0	0	2	3	1	2	6
7	Prud	729	254	5	0	0	5	7	9	0	0	0	0	9	2	3	14
8	Tišina	517	179	1	1	0	2	2	0	1	0	0	1	16	3	0	19
9	Tolisa	11.000	3.050	113	0	1	114	127	116	39	0	2	41	94	6	1	101
10	Vidovice	1.044	384	18	0	0	18	10	0	11	0	1	12	22	2	4	28
	<b>Ukupno:</b>	<b>23.295</b>	<b>6.957</b>	<b>243</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>248</b>	<b>254</b>	<b>182</b>	<b>90</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	<b>94</b>	<b>241</b>	<b>42</b>	<b>24</b>	<b>307</b>



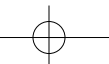


IZ ORDINARIJATA

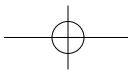
R. br.	Dekanat	Broj vjernika	Domać.	K r š t e n i				Prvopri- česnici	Krizm	Crkveno vjenčani				U m r l i			
				do 1 god.	od 1 do 7 god.	iznad 7 god.	Ukupno			Između dvoje katolika	Između katolika i kršt. nekatolika	Između katolika i nekrštenoga	Ukupno vjenčanih	provideni sv. Sakramentima	neprovideni zbog negle smrti	neprovideni zbog nezvanja svećenika	Ukupno
1	Kreševski	27.272	8.991	252	6	0	258	335	96	154	2	1	157	236	53	58	347
2	Ramski	10.200	2.552	136	1	2	139	187	0	96	0	0	96	85	24	7	116
3	Sarajevski	13.328	6.703	59	20	21	101	71	76	30	3	3	36	87	45	1.162	294
4	Sutješki	6.632	3.188	49	8	3	60	46	52	26	4	1	31	149	37	35	227
5	Bugojanski	17.892	5.439	202	6	7	215	269	0	108	2	0	110	148	99	42	289
6	Travnički	34.039	11.056	363	16	10	389	543	703	208	2	5	215	238	83	100	421
7	Žepački	24.859	8.522	221	22	9	252	321	342	136	4	2	142	181	99	119	399
8	Derventski	1.131	646	16	1	1	18	5	1	4	0	0	4	96	7	17	120
9	Tuzlanski	18.854	7.202	100	28	42	160	108	279	73	2	3	78	192	50	132	374
10	Usorski	7.942	2.778	77	4	4	85	60	38	44	4	0	48	82	33	41	156
11	Brčanski	8.864	3.362	95	6	9	110	78	138	41	2	1	44	159	38	44	241
12	Doborski	9.706	3.613	63	4	5	72	95	111	39	2	0	41	172	46	12	230
13	Šamački	23.295	6.957	243	2	3	248	254	182	90	1	3	94	241	42	24	307
<b>U k u p n o:</b>		<b>204.060</b>	<b>71.009</b>	<b>1.876</b>	<b>124</b>	<b>116</b>	<b>2.116</b>	<b>2.372</b>	<b>2.018</b>	<b>1.049</b>	<b>28</b>	<b>19</b>	<b>1.096</b>	<b>2.066</b>	<b>656</b>	<b>793</b>	<b>3.515</b>

## USPOREDBA STATISTIKE 2007. I 2008. PO DEKANATIMA

Dekanat	Broj vjernika			Broj obitelji			Broj krštenih			Broj vjenčanih			Broj umrlih		
	2007.	2008.	Razlika	2007.	2007.	Razlika	2007.	2008.	Razlika	2007	2008.	Razlika	2007.	2008.	Razlika
Kreševski	27.365	27.272	-93	9.078	8.991	-87	327	258	-69	163	157	-6	341	347	6
Ramski	10.297	10.200	-97	2.547	2.552	5	119	139	20	75	96	21	106	116	10
Sarajevski	13.757	13.328	-429	6.825	6.703	-122	106	101	-5	37	36	-1	308	294	-14
Sutješki	6.673	6.632	-41	3.148	3.188	40	55	60	5	31	31	0	219	227	8
Bugojanski	17.876	17.892	16	5.405	5.439	34	225	215	-10	103	110	7	296	289	-7
Travnički	34.597	34.039	-558	11.181	11.056	-125	388	389	-68	200	215	15	411	421	10
Žepački	25.054	24.859	-195	8.335	8.522	187	242	252	10	155	142	-13	382	399	17
Derventski	1.191	1.131	-60	617	646	29	19	18	-1	11	4	-7	125	120	-5
Tuzlanski	18.931	18.854	-77	7.749	7.202	-547	171	160	-11	90	78	-12	388	374	-14
Usorski	8.113	7.942	-171	2.845	2.778	-67	81	85	4	61	48	-13	164	156	-8
Brčanski	9.108	8.864	-244	3.545	3.362	-183	124	110	-14	61	44	-17	228	241	13
Doborski	9.770	9.706	-64	3.474	3.613	139	101	72	-29	42	41	-1	233	230	-3
Šamački	23.406	23.294	-112	6.918	6.957	39	262	248	-14	119	94	-25	312	307	-5
<b>UKUPNO</b>	<b>206.138</b>	<b>204.060</b>	<b>-2.125</b>	<b>71.667</b>	<b>71.009</b>	<b>-658</b>	<b>2.220</b>	<b>2.116</b>	<b>-182</b>	<b>1.148</b>	<b>1.096</b>	<b>-52</b>	<b>3.513</b>	<b>3.515</b>	<b>8</b>







Sarajevo, 24. prosinac 2008.

## Božićna čestitka člana predsjedništva BiH Željka Komšića

**Član Predsjedništva Bosne i Hercegovine g. Željko Komšić uputio je božićnu čestitku nadbiskupu metropolitu vrhbosanskom kardinalu Vinku Puljiću**

“U povodu velikog kršćanskog blagdana Božića, Vama, svećenstvu Nadbiskupije vrhbosanske i svim katolicima u Bosni i Hercegovini i dijaspori, upućujem iskrene i najtoplije čestitke uz želju da ovaj veliki blagdan provedete sa radošću, uz mnogo lične sreće, dobrog zdravlja i napretka .

Dopustite mi, da u ovoj prazničnoj prilici, izrazim uvjerenje da će i u novoj, 2009. godini, saradnja između tijela državne vlasti i Katoličke crkve, koja daje veliki doprinos identitetu i životu Bosne i Hercegovine, biti nastavljena i poboljšana.

Još jednom želim Vam sretan Božić i obilje svakog dobra u novoj, 2009. godini”.

Član Predsjedništva BiH Željko Komšić božićnu čestitku je uputio i apostolskom nunciju u BiH mons. Alessandru D'Erricu, provincijalu Franjevačke provincije Bosne srebrene fra Miji Džolanu te provincijalu Hercegovačke franjevačke provincije fra Ivanu Sesaru. *(kta)*

**Gosp. Tafir Lendo**  
**Načelnik općine Travnik**  
**Konatur bb**  
**72270 TRAVNIK**

### **Predmet: Odgovor na Dopis br.: 01-539/08 od 03.12.2008.**

Datum: 11. prosinca 2008.  
 Broj: 1503/08

Na sjednici Ordinarijata Vrhbosanske nadbiskupije razmatran je dopis pod gore navedenim brojem i datumom vezano za pokušaj gradnje školske zgrade na zemljištu u vlasništvu ove Nadbiskupije.

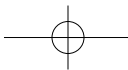
Nakon razmatranja sadržaja spomenutoga dopisa, jedinstven je dojam i zaključak da je isti pisan bez osvrtanja na sadržaj Ugovora između Nadbiskupije i Federacije Bosne i Hercegovine. Isto se može i mora ustvrditi za sadržaj našega dopisa br. 1307/08 od 24. 11. 2008. Imajući to u vidu, ne držimo opravdanim dalje odgovarati na tvrdnje u dopisu, koje se ne odnose na predmet spora. Budući da je to tako i dok je to tako, ova Nadbiskupija ne vidi drugoga načina zaštite svoga dostojanstva i svoga vlasništva nego ostati pri stavu posvemašnjega protivljenja uzurpacije njezina vlasništva i odbijanja takova odnosa. Naime, takvim odnosom Federacija Bosne i Hercegovine preko Općine Travnik potvrđuje praksu koju je Odluka Doma za ljudska prava osudila. To nam je razlog više da na njezinu provođenju ustrajemo. Zato podvlačimo da ćemo iskoristiti sve zakonske mogućnosti u zaštiti gore rečenoga.

Uz pozdrav,

*Vinko kardinal Puljić*  
*Nadbiskup vrhbosanski*

Dostavlja se:

Gospođi Borjani Krišto, predsjednici Federacije BiH;  
 Gosp. Nedžad Brankoviću, premijeru Federacije BiH;  
 Gosp. Salki Selmanu, premijeru Srednjobosanskoga kantona;  
 Gosp. Miroslavu Lajčaku, visokome predstavniku u BiH;  
 Gosp. Gary D. Robbins-u, šefu Misije OSCE-a u BiH.





## Kronika Vinka kardinala Puljića od 01. prosinca do 16. ožujka

IZ KORESPODENCije

### 01. prosinac

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio u svom uredu preč. Marka Zubka i preč. Luku Tunjića.

### 03. prosinac

U 10:00 uzoriti je Kardinal primio gospodina Vlatka Filipovića.

### 06. prosinac

U 15:00 uzoriti je Kardinal primio mons. Bosiljka Rajića

### 08. prosinac

U 10:30 na Blagdana Bezgrješnog začeca BDM uzoriti je Kardinal slavio svetu misu čime je obilježena 90. obljetnica smrti prvog vrhbosanskog nadbiskupa sluge Božjega Josipa Stadlera. Ovoj svetoj misi nazočilo je oko tridesetak svećenika, te vjernici Doborskog i Derventskog dekanata.

### 09. prosinac

U jutarnjim satima uzoriti je Kardinal u pratnji mons. Bosiljka Rajića otputovao sa zračne Luke iz Sarajeva za Zagreb gdje je u organizaciji "Foruma hrvatske sloge" održao predavanje o aktualnim prilikama u BiH, promicanje dijaloga, tolerancije i zajedništva. U večernjim satima je u pratnji vlč. Ivana Tolja otputovao za Bosanski Brod.

### 10. prosinac

U jutarnjim satima u pratnji mons. Bosiljka Rajića i vlč. Josipa Kneževića, tajnika u podne se vratio u Sarajevo. U 15:00 predsjedao je sjednici Ordinarijata.

### 11. prosinac

U 09:00 uzoriti je Kardinal primio gospodina Vlatka Filipovića. U 13:00 sudjelovao je na Okruglom stolu u KŠC "Sveti Josip" kojeg je organizirala Justitia et pax na temu: "Zemlja, žrtva tihog kriminala".

### 12. prosinac

Uzoriti je Kardinal u 09:00 primio gospodina Josipa Vrbošića veleposlanika Republike Hrvatske u BiH. Bio je ovo oproštajni posjet gospodina Vrbošića kardinalu Puljiću. U 18:00 primio je vlč. dr. Peru Brkića, direktora Caritas.

### 13. prosinac

U 12:00 uzoriti je Kardinal u Kandiji predvodio sprovod pokojnog Ljubana Mandića, oca vlč. Zdravka. U poslijepodnevnom satima

uzoriti je Kardinal posjetio travničko sjemenište gdje je nazočio predbožićnoj večeri koju su organizirali odgojitelji i sjemeništarc.

### 14. prosinac

Uzoriti je Kardinal na nedjelju Caritas predvodio sveto misno slavlje u župi Stup. Prije svete mise susreo se sa gospođom Đurđom Adlešić.

### 15. prosinac

Uzoriti je kardinal u pratnji preč. Luke Kesedžića i vlč. dr. Pere Brkića otputovao za Frankfurt sa zračne luke u Sarajevu.

### 17. prosinac

U 21:20 uzoriti je Kardinal avionom iz Beča doputovao u Sarajevo.

### 18. prosinac

U 11:00 uzoriti je Kardinal u Nuncijaturi razgovarao s apostolskim nuncijem mons. Alessandrom d'Erricom. U 19:00 nazočio je na predbožićnoj akademiji koju su organizirali odgojitelji i bogoslovi Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa.

### 19. prosinac

U 10:00 uzoriti je Kardinal dao intervju za Federalni radio gospodinu Dževadu Kučukaliću. U 11:00 je primio gospođicu žanu Vukosavljević, te dao intervju za religijsku emisiju "Duhovni mostovi" RTRS, a u 15:30 primio je gospodina Senada-Ivana Dorića sa Kablovske televizije HS Net, te je također dao predbožićni intervju.

### 21. prosinac

U 11:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u župi čemerno-Vogošća, te je tom prilikom blagoslovio novoizgrađenu crkvu u Vogošći koja je posvećena bl. Majci Tereziji kako bi se u njoj mogla slaviti misa polnoćka.

### 22. prosinac

U 10:00 uzoriti je Kardinal primio preč. Zlatka Ivkića, župnika i dekana iz žepča, potom je primio vlč. Andriju Župarića, župnika iz Lovnice.

### 23. prosinac

U 11:00 uzoriti je Kardinal održao konferencija za novinstvo povodom nadolazećih Božićnih blagdana

### 24. prosinac

Na Badnji dan svećenici, redovnici i



redovnice okupili su se u prostorijama Vrhbosanskog Ordinarijata te čestitali Božić uzoritom Kardinalu. Božićnu je čestitku pročitao provincijal franjevačke provincije Bosne Srebrne fra Mijo Džolan. U 16:00 uzoriti je Kardinal posjetio samostan "Karmel", te je časnim sestrama čestitao Božićne i Novogodišnje blagdane. U 23:00 pošao je u katedralu na slavlje mise polnoćke.

#### 25. prosinac

U 10:30 uzoriti je Kardinal predvodio Božićno misno slavlje u katedrali. U poslijepodnevnom satima obišao je časne sestre SMI u "Egipetu", a potom i časne sestre franjevke Bosanske provincije čestitavši im Božić.

#### 26. prosinac

Drugog dana Božića uzoriti je Kardinal sa svojim suradnicima priredio tradicionalni Božićni prijam u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu. U poslijepodnevnom satima posjetio je časne sestre Milosrdnice i sestre franjevke Hercegovačke provincije čestitavši im Božić.

#### 28. prosinac

Uzoriti je Kardinal na blagdana Svete Obitelji slavio svetu misu u rodnoj župi svoga oca Buni-Blagaju, u Mostarsko-Duvanjskoj biskupiji.

#### 31. prosinac

U 11:00 uzoriti je Kardinal primio novog veleposlanika Republike Hrvatske u BiH gospodina Tončija Staničića. Bio je to njegov prvi službeni posjet od preuzimanja ove dužnosti. U 18:00 uzoriti je Kardinal u katedrali predvodio misu Zahvalnicu.

### GODINA 2009.

#### 01. siječanj

U 10:30 uzoriti je kardinal u katedrali predvodio sveto misno slavlje povodom blagdana Marije Bogorodice na početku Nove 2009. godine. U 18:00 primio je vlč. Ivana Tolja.

#### 02. siječanj

U 12:00 uzoriti je Kardinal posjetio mons. Alessandra d'Errica apostolskog nuncija u BiH, te mu pri tom čestitao Novu godinu. U 14:00 posjetio je kandidatice SMI, a potom i samostan "Karmel".

#### 03. siječanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio fra Slavka Topića, a u 09:00 mons. Ivu Tomaševića. U 10:00 primio je preč. dr. Niku Ikića.

#### 04. siječanj

Uzoriti je kardinal u župi Bijelo Brdo pred-

vodio sveto misno slavlje, te blagoslovio novo-obnovljeni župni stan. Nakon svete mise održan je prigodni humanitarni Božićni koncert. Uzoriti Kardinal se iz Bijelog Brda u pratnji preč. Luke Kesedžića uputio posjetiti franjevce na Petrićevcu gdje se gradi nova crkva.

#### 05. siječanj

U 10:00 u trapističkom samostanu Marija Zvijezda održana je konferencija za novinstvo na kojoj su sudjelovali uzoriti Kardinal, biskup Banjalučki mons. Franjo Komarica, te dopredsjednik Republike Srpske iz reda hrvatskog naroda gospodina Davora čordaša, te poglavara samostana o. Zvonke Topića. Glavna tema konferencije bila je upoznavanje javnosti s nastavkom gradnje poslovnog objekta Zavoda za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, koji je smještan u nacionalizirane zgrade samostana, unatoč donešenoj odluci Vlade RS da se radovi obustave.

#### 06. siječanj

Uzoriti je Kardinal na blagdan Bogojavljenja predvodio sveto misno slavlje u katedrali u 10:30. U 15:00 primio je prof. vlč. Tomu Kneževića.

#### 07. siječanj

U 09:00 uzoriti je Kardinal primio vlč. Matu Mikičića. U 10:00 obišao je prostorije Biskupske Konferencije, te ih tom prigodom blagoslovio.

#### 08. siječanj

U 15:00 uzoriti je Kardinal predsjedao sjednici Ordinarijata. U 18:00 pošao je na Božićni prijam kod Mitropolita Dabrobosanskog Nikolaja.

#### 09. siječanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio gospodina Brunu Iljkića. Nakon ovog sastanka uputio se za Plehan na sprovod pokojnog fra Grge Vilića.

#### 10. siječanj

U 07:00 uzoriti je Kardinal posjetio Vrhbosansko bogoslovno sjemenište gdje je slavio svetu misu i održao sastanak s odgojiteljima.

#### 11. siječanj

Uzoriti je Kardinal u 09:30 slavio svetu misu u Kostajnici, župa Solakova Kula, gdje ga je dočekaio župnik vlč. Mario Oršolić.

#### 12. siječanj

U 09:30 uzoriti je Kardinal primio novinara Bakira Hadžiomerovića iz magazina "60 minuta" te je dao intervju. Također je za TV KISS u 14:30 dao intervju. U 15:00 primio je vlč. prof. Franju Topića, predsjednika HKD "Napredak". U 16:30 primio je fra Marka Karamatića, te fra Petra Jeleča. U 17:30 primio je generala Richarda Weitmanna, trenutnog komandanta



NATO-štaba, te brigadirnog generala Sabata Errica.

### 13. siječanj

U 18:00 uzoriti je Kardinal primio gospodina Vlatka Filipovića. U 18:30 primio je visoku delegaciju SAD koju su predvodili veleposlanik SAD u BiH Nj. E. Charlesa Englisha, veleposlanika SAD u Republici Hrvatskoj Nj. E. Roberta Bradtkea, te veleposlanika SAD u Republici Srbiji Nj. E. Camerona Muntera koje je uzoriti Kardinal upoznao sa položajem Hrvata-katolika u BiH.

### 14. siječanj

U jutarnjim satima uzoriti Kardinal je na poziv župnika njemačke župe sv. Konrada vlč. dr. Petra čalića otputovao za Offenbach. U večernjim satima u Offenbachu se, nakon svete Mise, susreo s članovima "Lions Kluba".

### 17. siječanj

Uzoriti Kardinal se susreo sa biskupom Mainza kardinalom Karlom Lehmannom, te biskupom Limburga Franzom-Peterom Tebartzvan Elst.

### 19. siječanj

U večernjim satima uzoriti Kardinal se vratio iz Offenbacha.

### 20 siječanj

U 12:00 uzoriti je Kardinal u Bistrici kod Uskoplja predvodio sprovod pokojnog Joze Šarića, oca vlč. prof. Ante Šarića.

### 21. siječanj

U 11:00 uzoriti je Kardinal primio člana Predsjedništva BiH gospodina Harisa Silajdžića. U 18:00 uzoriti je Kardinal primio skupinu sjemeništara iz Travnika na čelu sa duhovnikom vlč. Jakovom Kajinićem, te prefektom vlč. đakonom Davorom Topićem koji su došli u ime sjemeništa čestitati Kardinalu imendan.

### 22. siječanj

U 09:00 uzoriti je Kardinal primio mons. Ivu Tomaševića i sestru Emanuela Borić koji su došli čestitati Kardinalu imendan, a u 10:00 upriličeno je zajedničko čestitanje svećenika, redovnika i redovnica u prostorijama Ordinarijata.

### 23. siječanj

09:00 uzoriti je Kardinal primio gospodina Vlatka Filipovića, a u 10:00 preč. Zdenka Spajjića. U 18:00 primio je na razgovor gospođe Živanu Trninić i Medžidu Pitić.

### 24. siječanj

Uzoriti je Kardinal u 13:00 u župi Podhumžitače predvodio sprovod pokojnog Ive Drlje,

oca svećenika vlč. Mate. U 20:00 u okviru Molitvene osmine za jedinstvo kršćana, u organizaciji Vijeća za ekumenizam i dijalog među religijama i kulturama BKBiH u katedrali je održan koncert duhovne glazbe na kojem su nastupili zborovi kršćanskih zajednica i Crkava grada Sarajeva. Na ovom je koncertu nazočio i uzoriti Kardinal.

### 25. siječanj

Uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u sarajevskoj župi Novi Grad gdje ga je dočekaio župnik vlč. Ante Jelić. U 18:00 je u okviru Molitvene osmine za jedinstvo kršćana u Sabornoj crkvi održana jektenija (molitva) na kojoj je propovijedao uzoriti Kardinal.

### 26. siječanj

Uzoriti je Kardinal u pratnji pomoćnog biskupa Vrhbosanskog mons. Pere Sudara i tajnika vlč. Josipa Kneževića u jutarnjim satima otputovao u Zagreb na zajedničko zasjedanje BKBiH i HBK.

### 27. siječanj

U 09:00 uzoriti je Kardinal nazočio na otvaranju Teološko-pastoralnog tjedna u Zagrebu. U 11:00 slavio je koncelebrirano misno slavlje uz ostale biskupe kojem je predsjedao uzoriti kardinal Josip Bozanić, nadbiskup metropolita Zagrebački. U večernjim satima vratio se u Sarajevo.

### 28. siječanj

U 10:00 primio je Odbor za pripremu rada na Kondžilu.

### 29. siječanj

Uzoriti je Kardinal u pratnji tajnika vlč. Josipa Kneževića otputovao u SAD. Po dolasku u zračnu luku Dulles u Washingtonu, dočekaio nas je don Ivan Šibalić SDB koji je student na postdiplomskom studiju iz dogmatske teologije na Katoličkom Sveučilištu u Washingtonu. Iz zračne luke uputili smo se u rezidenciju Pietra Sambija, apostolskog nuncija u SAD čiji smo bili gosti tijekom boravka u Washingtonu.

### 30. siječnja

Uzoriti je Kardinal u jutarnjim satima najprije posjetio Hrvatsko Veleposlanstvo u Sjedinjenim Američkim Državama. Na ulazu u zgradu Veleposlanstva uzoritog Kardinala je prijateljski dočekala veleposlanica osobno Nj. E. gospođa Kolinda Grabar Kitarović. Nakon ovoga susreta u 13:00 uzoriti Kardinal susreo se sa uzoritim kardinalom Theodorom Edgarom McCarrickom, a u 16:00 sa preuzvišenim gosp-



odinom Donaldom Williamom Wuerlom, nadbiskupom u Washingtonu, koje je upoznao sa stanjem Hrvata-katolika i Katoličke Crkve u BiH, te o pitanjima jednakopravnosti.

### 31. siječnja

Uzoriti je Kardinal u pratnji don Ivana Šibalića, gospođe Ankice Pavlich (organizatorice Kardinalova boravka u Washingtonu) i tajnika don Josipa Kneževića obišao znamenitosti Washingtona. U poslijepodnevnim satima smo posjetili katoličku zajednicu u mjestu Steelton u državi Pennsylvaniji, biskupija Harrisburg, koju su osnovali hrvatski katolički doseljenici, a koju pastorizira don Ivan Šibalić. Uzoriti je Kardinal u 18:00 predvodio misno slavlje na hrvatskom jeziku, uz koncelebraciju mjesnog biskupa mons. Kevina C. Rhoadesa.

### 01. veljača

U 09:30 uzoriti je Kardinal slavio nedjeljnu svetu misu u župi Gospe od Pobjede u Washingtonu na kojem je sudjelovala i veleposlanica Republike Hrvatske Nj. E. Kolinda Grabar-Kitarović, te mnogi djelatnici Veleposlanstva RH u SAD-u. Kardinal je naglasio u propovijedi da biskupi HBK i BK BiH često razgovaraju o pastoralnoj službi za vjernike izvan Hrvatske i BiH, ističući tom prilikom poslanje svećenika Vrhbosanske nadbiskupije koji će u sklopu studija imati zadaću i pastoralno djelovati među vjernicima hrvatske nacionalnosti u Washingtonu.

### 02. veljača

U 09:30 uzoriti je Kardinal u zgradi BK SAD razgovarao s mons. James McCann generalnim tajnikom BK SAD. Nakon ovog sastanka, u 11:00 uzoriti Kardinal se uputio u State Department na sastanak s gospodom: Stuartom E. Jonesom i Jasonom P. Hylandom koje je upoznao sa situacijom i položajem Hrvata-katolika u BiH. U 16:00 u Institutu za mir sastao se s gospodinom Danielom Serwerom.

### 03. veljača

Uzoriti Kardinal se u pratnji don Ivana i don Josipa uputio u zgrade Kongresa i Senata. U 09:30 razgovarao je s kongresmenom Chrisom Smithom, a u 12:00 sa senatorom Markom Begićem koje je upoznao sa situacijom Hrvata-katolika u BiH i s neučinkovitošću Daytonskog sporazuma. U 14:30 uzoriti je Kardinal održao predavanje na Georgetown Universityu, sveučilištu kojeg su osnovali isusovci, gdje je progovorio o životu i prilikama u BiH: povijes-

nim, demografskim, etničkim i političkim strukturama zemlje. U 17:00 sastao se s kongresmenom Georgeom Radanovichem. Uzoriti je Kardinal naglasak stavio na Daytonski sporazum koji jest donio mir, ali nije mogao ne istaknuti i njegove manjkavosti, posebno kad je riječ o položaju Hrvatskog naroda u BiH koji je u mnogome uvjetovan ovim Sporazumom.

### 04. veljača

Uzoriti je Kardinal u pratnji don Ivana i don Josipa zaputio se u New York u hrvatsku katoličku župu sv. Ćirila i Metoda i sv. Rafaela gdje ih je primio župnik fra Nikola Pašalić sa župskim vikarom fra Stipom Lenićem.

### 05. veljača

Uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski u sklopu svog pastirskog pohoda hrvatskim katoličkim zajednicama u Washingtonu i New Yorku, u pratnji župnika hrvatske katoličke župe sv. Ćirila i Metoda fra Nikole Pašalića, župskog vikara, tajnika, te vrhbosanskih svećenika vlč. Tome Mlakića i vlč. Ivana Lovrića koji se nalaze na postdiplomskom studiju u New Yorku, susreo se s nadbiskupom New Yorka uzoritim kardinalom Edwardom Eganom.

### 08. veljača

Uzoriti Kardinal susreo se s gospodinom Ivanom Barbalićem, veleposlanikom BiH pri Ujedinjenim Narodima. Nakon ovog razgovora uputili su se u crkvu na svetu misu prigodom proslave blagdana bl. Alojzija Stepinca, velike obljetnice ove župe - 95 godina postojanja, te spomena svih poginulih svećenika, redovnika i redovnica tijekom II. svjetskog rata i poraća. Sveto misno slavlje predvodio je uzoriti Kardinal uz koncelebraciju župnika fra Nikole, kustosa franjevačke kustodije u Chicagu fra Marka Puljića, župskog vikara fra Stipe, te Kardinalova tajnika.

### 09. veljače

Uzoriti se Kardinal susreo s nadbiskupom mons. Celestinijem Miglioreom, trajnim promatračem Svete Stolice pri Ujedinjenim Narodima u New Yorku. Uzoriti je Kardinal upoznao mons. Celestinija sa stanjem i situacijom u kojoj se nalaze Hrvati-katolici u Bosni i Hercegovini navodeći da je najveći problem nepostojanje jednakopravnosti, posebno kada je u pitanju pozicija Hrvata-katolika u Bosni i Hercegovini.

**11. veljača**

U poslijepodnevnom satima po našem vremenu uzoriti Kardinal se vratio u Sarajevo.

**12. veljača**

U 10:00 uzoriti je Kardinal predsjedao susretu s Usorskim dekanatom. U 15:00 predsjedao je sjednici Ordinarijata.

**13. veljača**

U 09:00 uzoriti je Kardinal primio vlč. Fabijana Stanušića, a u 09:30 gospodina Jakova Sedlara. U 10:00 predsjedao je susretu s Tuzlanskim dekanatom. U 16:00 primio je s. Marinu Piljić i mons. Ivu Tomaševića. U 17:00 primio je dr. Ljilju Andrić.

**14. veljača**

U 15:00 uzoriti je Kardinal primio gospodina Vlatka Filipovića, a u 16:00 obišao je gradilište Doma za stare i bolesne svećenike.

**15. veljača**

U 09:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u sarajevskoj župi Novo Sarajevo, a u 14:00 gostovao je na TV OBN kod gospodina Mate đakovića u emisiji "Telering".

**16. veljača**

U 10:00 uzoriti je Kardinal predsjedao sastanku Doborskog dekanata. U 16:00 je zajedno sa preč. Lukom Tunjićem i tajnikom vlč. Josipom Kneževićem primio predsjednicu Federacije BiH gospođu Borjanu Krišto, te predsjednika HDZ BiH gospodina Dragana čovića. U večernjim satima uputio se u Vrhbosansko bogoslovno sjemenište gdje su započele trodnevne duhovne vježbe.

**19. veljače**

U 15:30 uzoriti je Kardinal primio gospodina Hrvoja Šunjića. U 16:00 primio je zamjenicu ministra obrane gospođu Marinu Pendeš i vlč. Tomu Kneževića. U 16:30 primio je gospodina Emira Muhanovića, a u 17:00 preč. Zdenka Spajića.

**20. veljača**

U 09:00 uzoriti je Kardinal primio vlč. Miroslava Čavara, a u 09:30 vlč. Fabijana Stanušića. U 10:00 predsjedao je susretu Šamačkog dekanata. U 15:00 primio je gospodina Raffija Gregoriana.

**21. veljača**

U 10:00 uzoriti je Kardinal predsjedao susretu Sarajevskog dekanata. U 18:00 primio je provincijala Družbe Isusove o. Ivana Kopreka i o. Vinka Maslaća, župnika sa Grbavice.

**22. veljače**

Uzoriti je Kardinal u 11:00 slavio svetu misu u sarajevskoj župi Brijesće.

**23. veljača**

U 10:00 uzoriti je Kardinal nazočio sjednici MRV. U 18:00 predvodio je pontifikalno misno slavlje u katedrali povodom sjednice direktora Papinskih misijskih djela.

**24. veljača**

U 09:00 u Misijskoj Centrali je otvorio sjednicu direktora Papinskih misijskih djela. U 11:00 je primio veleposlanika Malteškog reda Nj. E. Christofa Fritzena koji je došao u pratnji gospodina Hrvoja Šunjića.

**25. veljača**

U 09:30 na Pepelnicu je obišao samostan "Karmel", zgradu Caritasa, te župu Stup. U 15:00 primio je bogoslova Marka Jukića, a u 15:30 Gorana Kosića. U 16:00 primio je časne sestre milosrdnice s. Koronu i s. Vitomiru, te vlč. Roberta Ružića.

**26. veljača**

U 08:00 nakon svete mise je primio gospodina Adelia Bergamashia. U 09:00 primio je gospodina Ibrahima Hadžibajrića, načelnika općine Stari Grad. U 10:00 primio je mons. Petra Jelinića, župnika župe Bukovica koji je došao u pratnji devet župljana. U 15:00 predsjedao je sjednici Ordinarijata.

**27. veljača**

U 11:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u Vitezu povodom godišnjice stradanja. U poslijepodnevnom satima uputio se u travničko sjemenište. U večernjim satima vratio se u Sarajevo.

**28. veljača**

U 13:00 uzoriti je Kardinal u Kaknju predvodio sprovod pokojne Jozefine Babić, majke vlč. Marcela Babića. U 20:00 je na FTV bio gost kod gospodina Sanjina Bećiragića u "Dnevniku D".

**01. ožujak**

U 11:00 uzoriti je Kardinal predvodio misno slavlje u Potočanima kraj Odžaka. Tom je prilikom izvršio vizitaciju župe, te je uveo novog župnika fra Antu Tomasa u službu.

**02. ožujak**

U 13:55 uzoriti je Kardinal u pratnji mons. Ive Tomaševića otputovao za Tursku na zasjedanje predsjednika BK Jugoistočne Europe.

**08. ožujak**

U 13:00 uzoriti kardinal se vratio iz Turske.



#### 09. ožujak

U jutarnjim satima uzoriti je Kardinal u pratnji mons. Pere Sudara, pomoćnog Vrhbosanskog biskupa i tajnika vlč. Josipa Kneževića otputovao u Mostar na zasjedanje BKBiH.

#### 10. ožujak

U 18:00 uzoriti je Kardinal predvodio misno slavlje u mostarskoj katedrali na kojem su uz naše biskupe koncelebrirali i mons. Alessandro d'Errico, apostolski nuncij u BiH, te mons. Ilija Janjić, Kotorski biskup koji je propovijedao na svetoj misi.

#### 11. ožujak

Nakon što je završilo zasjedanje BKBiH uzoriti se Kardinal vratio u Sarajevo.

#### 12. ožujak

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio preč. Luku Tunjića i preč. Marka Zubka. U 11:00 je u Nuncijaturi održao sastanak s mons. Alessandrom d'Erricom. U 17:30 je primio visoku delegaciju Kraljevine Španjolske koju su činili: Nj. E. gospođa Maria Victora Gonzalez Roman, Veleposlanica za Alijansu Civilizacija, zatim njezin suradnik Nj. E. gospodin Maximo Cajal, te Nj. E. gospodin Alejandro Alvargonzalez San Martin, veleposlanik Kraljevine Španjolske u BiH.

#### 13. ožujak

U 09:00 uzoriti je Kardinal primio časne sestre milosrdnice s. Koronu i s. Vitomiru, te vlč. Roberta Ružića i vlč. Matiju Šimića. U 13:00 primio je dopredsjednika Republike Srpske iz reda Hrvatskog naroda gospodina Davora Čordaša. U 15:00 primio je provincijala palotnaca iz Poljske o. Kazimira Czulaka. U 17:00

primio je gospodina Schedlera iz Renovabisa, a u 18:00 uzoriti je Kardinal, zajedno s vlč. prof. Franjom Topićem, primio Visoku delegaciju Republike Hrvatske na čelu s ministrom Draganom Primorcem, državnim Tajnikom dr. Draganom Scwarzom i gospodinom Borisom Belanićem, zamjenikom Veleposlanika Republike Hrvatske u BiH.

#### 14. ožujak

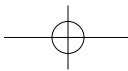
U 09:30 uzoriti je Kardinal pošao u zgradu Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa na susret sa župskim ekonomskim vijećima. U 14:00 u pratnji tajnika pošao je za Varaždin gdje je stigao u 20:00 u rezidenciju mons. Josipa Mrzljaka, biskupa Varaždinskog.

#### 15. ožujak

U 11:00 uzoriti je Kardinal predvodio sveto misno slavlje uz koncelebraciju mons. Josipa Mrzljaka i dvadesetak svećenika u varaždinskoj katedrali povodom Tjedna solidarnosti. U 15:00 pošao je u Zagreb na sastanak s gospodinom Antom Beljom. Nakon ovog sastanka uzoriti je Kardinal posjetio svoje sestre u Zagrebu, a u 20:00 pošao je u apostolsku nuncijaturu gdje je bio gost mons. Maria Roberta Cassaria, apostolskog nuncija u Hrvatskoj.

#### 16. ožujak

U 10:00 uzoriti je Kardinal imao sastanak u zgradi Vlade Republike Hrvatske s predsjednikom Vlade gospodinom Ivom Sanaderom. U 12:30 imao je sastanak s vlč. Ivanom Toljom i gospodinom Zlatkom Grgićem, a u 14:00 s gospodinom Antom Beljom. U večernjim satima uzoriti Kardinal se vratio u Sarajevo.



## Vitez - sveta misa povodom obljetnice stradanja, 27. veljače 2009.

Draga braćo misnici, draga braćo i sestre!

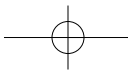
Na početku mise rekoh: Korizma je! To je posebno privilegirano vrijeme u kojem se pripravlja novokrštenike za krštenje koji bi se trebali krstiti u uskrsnom bdijenju, a nas krštenike Crkva kroz molitvu, kroz žrtvu, kroz djela ljubavi pripravlja da produbimo svoje krštenje, da utvrdimo svoju vjeru.

Naš hrvatski narod je primio krštenje vrlo rano već 14 stoljeća. Duga je to povijest. I trajno moramo ponovno i ponovno postati svjesni: kršćanska vjera, katolička Crkva oblikovala je Hrvatsku kulturu kroz svu povijest. Ivan Pavao II. reče: "Ukoliko vjera ne izgrađuje kulturu, nije vjera." I zato mi postajemo svjesni te vjere u ovom Korizmenom vremenu u kojoj smo nikli, u kojoj rastemo da ona oblikuje moju osobnost, oblikuje moju obitelj, oblikuje moj Hrvatski narod. I jedno od tih oblikovanja kroz svu povijest bila je posebno pobožnost kojom molimo za pokojne. Čuvanje tog osjećaja i taj osjećaj drži čovjeka u vjeri u život vječni i u uskrsnuće mrtvih. Tu je izvor utjehe. Sve su ljudske priče prazne. Pred smrću ljudska pamet staje. Ne zna dalje odgovora. Dalje odgovor daje uskrsli Krist. I zato je kršćanstvo u Hrvatskom narodu na poseban način gajilo tu pobožnost, tu molitvu za pokojne. Oni su nas zadužili.

A danas smo ovdje na posebna način svjesni: ovi pokojni za koje danas molimo, oni su nas posebno zadužili jer su uložili sebe, uložili svoj život. Na zemlji nemamo nešto vrednije nego život. I to uložiti da oni koji poslije mene dolaze žive to je velika cijena. I danas želimo postati svjesni te cijene i probuditi jedno poštovanje prema tim pokojnima i zahvalnost, ali i molimo Boga da im bude milosrdan jer teško je ovom zemljom hoditi, a ne uprljati se jer takva je ljudska sudbina, ali i divno je imati onaj osjećaj: Bog me ne odbacuje! Bog me voli, Bog me poziva! I čuli smo današnja Korizmena čitanja koja pozivaju na iskreno obraćenje. Taj post i žrtva koju činim da to bude traženje Boga. I naći ćete u sebi Boga. To je sv. Augustin tako lijepo rekao: "Bože, svugdje sam te tražio,

a ti bio u meni, a ja izvan sebe!" Najgore je što danas čovjek bježi od sebe, pa odjekuje ona Božja riječ iz Raja: "Adame, gdje si? Što si se sakrio?" Ta Božja poruka kao da danas dopire do nas: čovječe, gdje si? Što bježiš od sebe, što bježiš od Mene? Što bježiš od onoga što ti daje sigurnost i utjehu? Zato post i pokora jesu način da čovjek nađe sebe jer to oslobađa čovjekovu nutarnju slobodu da sam prašta i oproštenje dobije i da zapravo tu nađe utjehu i svjetlo. Jer ne može nas ljudska tješiti. Božja nas može tješiti.

Zato želimo da ovim činom na poseban način postanemo svjesni sebe. Nakon rata pravimo spomenike našim, braniteljima, našim poginulima u ratu. čemu to? Znao, čovjek je sklon zaboraviti. Zaboravimo lako, ali zato postoje znakovi koji nam vraćaju pamćenje, a onda čuvamo pamćenje. Danas je to pisana riječ, danas su to dokumenti, ali isto tako i spomen-obilježja. Koji puta smo to sve komercijalizirali. Nažalost, i naša groblja i spomenike na grobljima. Zaboravili smo da nije spomen u tome što je skup veći. Spomen je u tome da nas podsjeća i da pamtimo i da nas to poziva da se za to i molimo. Što trebamo pamtit? Nažalost, bilo je vrijeme mržnje, bilo je vrijeme rata, bilo je vrijeme ubijanja, bilo je vrijeme progona. I sad govorim kao pastir, ne kao političar. Tad se trebalo braniti, čuvati obitelj, čuvati svoju grud, čuvati svoj identitet. Rekoh: vjera je ona koja izgrađuje kulturu po čemu smo prepoznatljivi, naš identitet, jer bez religioznosti nema identiteta, bezličan je. Čovjek religioznošću izgrađuje svoj osobni identitet. Trebalo je to braniti. I svjesni smo da smo bili svjedoci svega toga svega. I čovjek mora biti zahvalan onima koji su bili spremni umrijeti. često su puta novinari bili znatiželjni pa su me znali pitati: Je li te strah? Pa čovječe Božji, pa smrtnik sam kao i ti! Pa zašto onda srljaš? Vidiš da je to smrtna opasnost? Zato što je ljubav jača od smrti! Eto to je! Ljubav je bila jača od smrti! Ti koji su svoje živote položili, ne samo oni, nego oni koji su svoj dio tijela uložili, netko je psihološki, netko tjelesno, ranjeni su. I to je uloženo. I što s ovim želim reći?







Mi ne smijemo zaboraviti. Ne samo graditi spomen-obilježja za te poginule. Rekoh: ta krv koja je natopila našu grudu, ona je zavjetna. Ona nas poučava da to treba znati voljeti, znati čuvati.

Nažalost, društvo gdje se uruši moral, onda nije teško vidjeti kuda stvari idu. Mi danas govorimo o ekonomskoj, gospodarskoj krizi. Mi svi znademo da je ona došla jer je društvo u krizi morala, u krizi duhovnosti, a tada je čovjek u krizi. Kada je čovjek ugrožen, ništa čudno što je i gospodarstvo ugroženo. Tu je izvor krize. I ne znam da li je nešto došlo slučajno ili namjerno. To prepuštam neka se prosuđuje, ali smatram da mi koji u sebi gajimo barem trunak vjere, moramo biti kvasac. Moramo biti hrabri nadići tu krizu. Zato je ta moralna kriza dovela do toga da nema jednakog poštovanja. Kao da su nevine žrtve vrednije kod jednih nego kod drugih. Zato, treba vratiti onaj osjećaj poštovanja prema mrtvima, poštovanja prema žrtvama. To bi trebalo biti jasno i u društvenom i u političkom životu. Neka svatko ima taj osjećaj poštovanja prema svojim žrtvama, ali ne gradaciju praviti. Druge napadati, svoje izdizati. Zato kao pastir osjećam potrebu progovoriti svim strukturama, čovjek, ako nije vrijedan, onda nije ni društvo vrijedno, a taj čovjek i mrtav i živ zaslužuje poštovanje, dostojanstvo, prava. Zato želim da ovi spomeni, molitve za pokojne, upravo u nama probude taj osjećaj poštovanja prema svim žrtvama, a društvo treba istinski nadići taj separatistički pristup, pa zauzeti stav poštovanja prema svim pokojnima, prema svim žrtvama, i graditi proces pomirenja, uvažavanja da svakoga boli. Svatko je od nas od krvi i mesa, svakoga boli bilo duhovno bilo tjelesno. I tek tada kada se stvori uvažavanje čovjeka, njegovog osjećaja, njegove boli, njegovog identiteta, tada ćemo vraćati povjerenje jedni u druge. Tada možemo graditi jedan život suživota, jedan život tolerancije. To u prvom redu moraju mediji, škola i vjerski službenici, a posebno političari. Umorili su nas

šireći mržnju, a čovjek je pozvan da živi iz ljubavi. Zato mi katolici želimo dostojanstvom sačuvati vrednote duha Evanđelja i to ugraditi u ovu zemlju. I tim ljudima, koji su položili svoje živote, iskreno biti zahvalni i upravo iz tog zavjeta zajamčiti: ovu grudu koja je posvećena tom krvlju želim voljeti i cijeniti. Ne smijem biti izdajica ako je on za nju život položio. Zato vas želim hrabriti u toj vjeri otaca, hrabriti vas u pravim moralnim vrednotama koje neće biti prestižno graditi samo spomenike, nego shvatiti da su ti spomenici naša obveza. Opominju nas na čuvanje vrednota i izgrađivanje budućnosti!

U tom duhu, želim da ovaj spomen molitve vrati u nas jedno samopouzdanje, jedno dostojanstvo, jednu spremnost vrednovanja svake žrtve, vrednovanja ljudskog dostojanstva, ali ne smijemo biti kukavice. Neki su me žestoko ovih zadnjih dana prozivali jer je jedan biskup rekao da su Hrvati kukavice. Pitali su: Je li i ti tako misliš? Nažalost, bojim se da često puta znaju biti. Znaju umirati, znaju ginuti, ali znaju i bježati. Zato ja hrabrim svoj narod ovdje u ovoj BiH, ovdje smo i katolici i Hrvati i jednakopravni s drugim narodima. I želimo vrednovati i naše i tuđe žrtve. I želimo graditi jednakopravnost. To se ne bojim govoriti ni u Washingtonu, ni u New Yorku, ni u Vitezu, ni u Sarajevu. Zato braćo i sestre, ponosni smo na one koji umriješ da mi živimo, ali moramo opravdati povjerenje da mi gradimo budućnost. U tom duhu vas hrabrim, neka vam svijetlo vjere bude snaga, moralna načela uporište i to bolesno društvo ozdravljati snagom vjere i Evanđelja. Ova Korizma neka nas obnavlja u tome i hrabro kročimo snagom duha i vjere i budimo na ponos svojim precima i pokojnicima. Neka vide da nismo kukavice, ali nismo ni izdajice. Ljudi koji imaju srca i duše, puni pouzdanja u Boga, suočavaju se sa svagdanjim izazovima života jer znaju da slijede Krista raspetoga i uskrsloga. On neka nam bude svjetlo i snaga. AMEN!

PRILOZI



## Stealton-Harrisburg: sveta misa u Hrvatskoj katoličkoj zajednici, 31. siječanj 2009.

Cara eccellenza, brate u biskupstvu, draga braćo misnici i đakoni, draga braćo i sestre!

Na početku rekoh da se radujem što sam večeras s vama da s vama molim, ali još više da vam uputim pastirsku riječ. Pitaše me novinari: Što ću vam večeras kazati? Koja je moja poruka? Ja sam odgovorio: Reći ću im: "čuvajte vjeru koju ste ponijeli iz svoga rodnog kraja iz svoga zavičaja! To je najveće blago! Od toga se živi! To je snaga, to je utjeha! To je izvor nade. Otkriva smisao života. Za tu vjeru mnogi su umirali, živote dali da bi je sačuvali i nama namrijeli." Dobro znamo, posebno mi katolici iz BiH, Hrvati, da je ta cijena bila previsoka. I danas je plaćamo. Zato vas hrabrim čuvajte tu vjeru. Raduje me da ste je srcem ponijeli i još više se radujem da je prenosite budućim pokoljenjima. To je najveća ostavština koju možete ostaviti svojoj djeci - svjedočanstvo vjere. Jer to je najveće bogatstvo. Sve će drugo propasti. Tko u srcu bude imao vjere, imat će izvor nade, izvor snage, izvor sigurnosti. To je moja prva besjeda. Hrabrim vas: čuvajte tu vjeru! živite je i prenesite je na buduća pokoljenja.

Također odgovorio sam i novinarima da vam želim prenijeti da čuvate svoj identitet, svoje korijenje, svoju kulturu i baštinu koju ste donijeli ovdje. Drago mi je vidjeti ove narodne nošnje. Prepoznajem u njima neke krajeve kao što je Bosanska Posavina, travnički kraj, livanjski kraj, itd. čuvajte tu baštinu. Neka upravo ta nošnja pokazuje vaše korijenje iz čega ste nikli. Jest da ste presađeni u nove krajeve, u novi zavičaj, u novu domovinu, ali obogatite ovu novu zemlju bogatstvom duha i kulture koju ste ponijeli. Nikad se ne stidite svoga imena, svoga prezimena i svoga kraja, svoga zavičaja, svoga korijena.

A na poseban način želim vas hrabriti da ne zaboravite one koji počivaju u rodnom kraju čije kosti čekaju uskrsnuće mrtvih. Pokušajte upravo svjesni biti: katolik gdje god dođe nije tuđinac. On je kod kuće u crkvi katoličkoj. U kojem god narodu bio, katolik je uvijek kod kuće u crkvi. Ovdje smo mi kod kuće. Ovdje je naš Bog Otac, ovdje je naš Isus brat, ovdje je naša Majka Marija. Tu smo njezina djeca. Zato

vas želim hrabriti da znademo tu iz vjere zajedništvo graditi, doživljavati blizinu svih ljudi koji isto vjeruju. To je ljepota katoličke Crkve: različiti narodi, različiti jezici, a Bog Otac svima isti. Bog koji je ljubav okuplja svoju djecu u jednu zajednicu, u jednu obitelj.

Jasno da bi se večeras trebao osloniti na riječ Božju koja je navještena, ali osjećam: prvi put sam među vama. Zato smatram da moram neke važne stvari poručiti. To je i ovo: vi budite naši veleposlanici ovdje. Govorite da mi smo mali narod, Hrvatski narod, koji živi u dvije države u Hrvatskoj i BiH. I često puta bivamo pregaženi. Naša prava bivaju posebno zanijekana u BiH. I veoma je važno da se mi borimo za svakog čovjeka, za njegovo dostojanstvo, za prava. Mi se ne borimo protiv nekoga, nego ono što želimo sebi, to želimo i drugima. To su ta jednaka prava. I to je moj govor koji govorim i u Crkvi i u politici jer čovjekovo dostojanstvo ne ovisi o moćnicima, nego o svemoćnom, o Bogu. On nam je dao to dostojanstvo dajući nam Isusa da se rodi kao čovjek. I da nas On kao čovjek pobožanstveni.

Nadalje, neću zaobići ni današnji dan koji je na svoj način Papa pozvao da se molimo za mir u Svetoj Zemlji. Mir je dar Božji. Njega treba izmoliti. Ja koji sam iskusio s mnogima tolikim strahotu rata, znam da su u ratu svi gubitnici, a u miru su svi dobitnici. Zato je prevažno moliti za mir i moliti da mir donese takva prava svakom čovjeku da može živjeti dostojanstveno kao čovjek. To je Božji dar, to ne ovisi od politike, to ne ovisi od novca, to ne ovisi od jačih, nego je to dar svakom čovjeku, milost od Boga koji je dao da njegov Sin umre na križu i uskrsne i vrati nam dostojanstvo djeteta Božjega. I to pravo ima svaki čovjek i u Svetoj Zemlji, i u svakoj zemlji, pa ako smijem reći i u mojoj BiH. Zato moliti za mir jest prepoznati čovjeka čovjekom. Kad su pitali jednom zgodom: kad svanjiva dan? Onda su odgovarali: kad čovjek prepozna predmete i kuću a onda je jedan odgovorio: nema dana dok čovjek u čovjeku ne prepozna brata. Tada je dan. To znači tada je u čovjeku svanulo. Kada mi u čovjeku prepoznamo svoga brata. Ljudi koji



nose rane, nije lako to. Zato je prevažno znati praštati, praštati to znači osloboditi srce od svakog otrova da bi bio u sebi slobodan i da bi mogao ljubiti Kristovom ljubavlju. Ovo što Isus naviješta danas u blaženstvima to je sreća čovjekova, živjeti u Božjoj ljubavi. Nema sreće izvan Božje ljubavi. Mnogi su gradili sreću na raznim načinima, pa su umrli nesretni, a vidjeli smo da mnogi koji ništa nemaju, a sretni su jer nose mir u svome srcu. Nema ljepše sreće do mirne savjesti kad je čovjek u srcu slobodan, kad je pomiren s Bogom i s čovjekom, tada je sretan, a to raste iz Božje ljubavi. Zato vam želim kao pastir upravo hrabriti vašu vjeru da živite iz te ljubavi. I cijeli svijet je malen. Više nitko nije dalek. Svi postajemo blizi u Božjoj ljubavi zato želim svojim dolaskom i vas osjetiti blizima, a da i vi doživite blizu one ljude koji se tamo bore za svoja prava. Nadu nismo izgubili, ni hrabrost nismo izgubili. Koji put smo umorni, koji put ranjeni i kad plačemo, nismo odustali od hodanja naprijed. Zato želim da imamo vas kao svoje veleposlanike koji će moliti i kod Boga i kod ljudi da zavlada mir u ljudskim srcima, u obiteljima među narodima, jer u miru svi dobivao, u ratu svi gubimo. Zato je pravo Papa pozvao da molimo za mir u svetoj Zemlji.

Ali želim i još nešto spomenuti. Danas Crkva slavi sv. Ivana don Bosca, osnivača salezijanaca. Svećenik don Ivan koji ovdje vama dolazi i slavi sv mise on je salezijanac. Dakle, svećenik, redovnik iz zajednice koju je osnovao don Ivan

Bosco. Po čemu je on poznat? Po tome što je volio mlade i odgajao ih je. Danas je društvo izgubilo taj osjećaj odgoja mladih. Mi smo razmazili mlade. Nismo ih odgojili. Don Ivan Bosco je znao što znači ulagati u čovjeka, najvrednije je ulagati u čovjeka da čovjek bude čovjek, a to se srcem odgaja, ne novcem, nego srcem, uvjeravanjem. Upravo pomažući da otkriju smisao života, da otkriju Boga, da otkriju radost života služeći Bogu. Zato želim na poseban način moliti zagovor don Ivana Bosca za našu mladež da se ne izgube, da mi koji smo zaboravili ih slušati da nađemo vremena da ih čujemo, da ih razumijemo, da im pomognemo da rastu kao ljudi, kao vjernici koji će biti ponosni na nas što smo im dali primjer vjere. Zato želim da svatko od vas bude svjestan i odgovoran: svi mi dajemo svjedočanstvo vjere budućim pokoljenjima. I završit ću. Iskreno sam zahvalan mjesnom biskupu koji je pokazao toliku ljubav prema vama Hrvatskoj katoličkoj zajednici ovdje. Hvala mu na tome. Također zahvaljujem velečasnom Ivanu koji vas svaki mjesec pohađa i slavi ovdje svetu misu. Nadam se da će to nastaviti i njegov nasljednik koga ću poslati da vam svaki mjesec slavi sv. Misu na hrvatskom jeziku. To neka vas učvršćuje u vjeri i neka vas okuplja u vjeri, čini složnim svjedocima vjere u ovoj zemlji. I zato molim dobrog Boga da nas ujedinjuje u svojoj ljubavi i da nas čini hrabrima svjedocima vjere u svagdanjem životu. AMEN!

PRILOZI

## Vjerni upravitelj u župi

*Uzorititi gospodine Kardinale, kolege svećenici, poštovani članovi župnih ekonomskih vijeća!*

I ja vas, sve, srdačno pozdravljam na čelu s pastirom naše mjesne Crkve uzoritim gospodinom Vinkom kardinalom Puljićem i vašim župnicima. Dobro došli na već ustaljeni godišnji susret članova župskih ekonomskih vijeća. Na ovogodišnjem susretu zajedno ćemo razmišljati o *Vjernom upravitelju*. Pokušat ćemo vidjeti, tko je zapravo vjerni upravitelj i kakav je vjerni upravitelj potreban današnjem vremenu i našoj Crkvi. Pokušat ćemo, također, sebe pronaći i prepoznati kao vjernog upravitelja u

obitelji i župnoj zajednici kojoj pripadamo.

Budući da se nalazimo u godini Biblije i godini sv. Pavla, reći ću nekoliko riječi o vjernom upravitelju na osnovu svetopisamskih tekstova. Na samom početku, želim podsvijestiti činjenicu da je Bog, zapravo, stvoritelj svega stvorenog i jedini pravi gospodar, upravitelj, sve nam je darovao te se od nas i očekuje da se prema svim ljudima osjećamo kao braća, odgovorni jedni za druge, a prema svijetu i materijalnim dobrima s osjećanjem solidarnosti i kršćanske ljubavi.



### *Bog - gospodar svega stvorenoga*

Rado promatramo današnji dan i vrijeme u kojemu živimo kao naše vlasništvo. I ne samo dan i vrijeme, nego također na isti način gledamo na sve stvari i mislimo da na njih imamo pravo. U nama postoji veliki osjećaj - želja za vlasništvom. Svijet nam je stavljen na raspolaganje i svatko želi za sebe uzeti i posjedovati što veći dio. želimo prisvojiti ne samo koliko nam je potrebno, nego sve što možemo z(a)grabiti.

Odatle proizlaze borbe koje razdiru ljudski rod, rivalstva između naroda koji se svađaju i ratuju zbog teritorija, ekonomski ratovi, socijalni konflikti i neredi koji za posljedice imaju ubijanja, terorizam, nesigurnost, socijalne i svake druge razlike. I sami smo proživjeli nedavni rat, a svjedoci smo nažalost, takvih ratova i danas u Iraku, Izraelu, stalnih pobuna i ratova u Africi i Aziji. Jači žele proširiti svoja prava, svoje vlasništvo, kapital, nauštrb drugih uglavnom slabijih i nejakih.

Nasuprot ovih pokušaja proširivanja vlasništva i gospodarenja pod svaku cijenu, najčešće ne birajući sredstva, morali bismo se podsjetiti i imati na umu jedan veliki princip, objavljen istinu. Sveučilišni profesor prava koji je objašnjavao studentima uvjete i narav vlasništva je rekao: " u stvari, postoji samo jedan apsolutni vlasnik svega vlasništva, a to je Bog. On je vlasnik, a mi smo samo poslužitelji". To što je rekao ovaj profesor civilnog prava svojim studentima, Biblija je rekla puno, puno prije na svoj način, drugim terminima. Bog - Stvoritelj, gospodar je svega na nebu i na zemlji, sve njemu pripada, i mi ne možemo posjedovati ono što nam je darovano. A što jesmo i što imamo, a da nam nije darovano?

Priznati vlasništvo Božje nad svim stvarima, znači odreći se ponašanja kao da smo mi najveći gospodari svega što imamo, i priznati granice koje je Stvoritelj postavio našim pravima. Stavljajući svijet i materijalna bogatstva na raspolaganje svim ljudima, Bog traži od svakoga od nas pojedinačno odgovornost za drugoga, i da ono što nam je darovao podijelimo s drugima. Oštrom zakonu sebičnosti koji želi sebi prisvojiti što više bogatstva ovoga svijeta, Bog suprotstavlja zakon ljubavi. Svi smo mi braća jer imamo istoga, jednoga Oca na nebesima.

Kad god molimo molitvu Očenaša, prve riječi "Oče naš" podsjećaju nas da cijela ljudska

zajednica ima istoga Oca, i radi toga smo svi povezani bratskim zajedništvom. Otac nebeski nas ljubi, i to svakoga pojedinačno, neizmjerljivo. Ta ljubav je neprolazna i nepropadljiva. U Starom zavjetu Bog je dao izabranom narodu garanciju svoje ljubavi koja nikad neće propasti: "može li žena zaboraviti svoje dojenče, ne imati sućuti za čedo utrobe svoje? Pa kad bi koja i zaboravila tebe ja zaboraviti neću" (Iz 49, 15). U evanđelju, Isus je učenicima obnovio garanciju ove ljubavi rekavši, jednostavno "Bog vas ljubi" (Iv 16, 27). Dakle, Bog daruje svoju ljubav svakom pojedincu, pobuđuje i potiče jedinstvo među nama, ujedinjujući nas u veliku obitelj. Upravo, On je Otac našeg jedinstva, i kad otkrijemo njegovu ljubav, pozvani smo uzajamno se gledati i prihvaćati kao braća. Kolika je radost znati da sam baš ja, grešni i nevjerni sluga, osobno ljubljen od Boga! A kad sam u to duboko uvjeren, ova se radost mora proširiti i na druge koje on također ljubi. Ako Bog ljubi sve ljude bez izuzetka, ni mi ne smijemo nikoga izuzeti između sebe od te ljubavi.

Kad molimo "Oče naš", priznajemo - proglašavamo da iznad svih motiva koji bi nas mogli dijeliti, suprotstaviti jedne drugima, postoji Otac svih nas koji nas učvršćuje i podržava naše duboko jedinstvo. Zbog toga se moramo boriti protiv svega što razdire ljudsku zajednicu, i izražavamo želju sačuvati jedinstvo i bratoljublje koje ima temelj upravo u Ocu nebeskom.

Ovu sam paralelu s molitvom Očenaša učinio u ovom kontekstu, da kad god molimo ovu molitvu, neka nas podsjeti da svi imamo istoga Stvoritelja - Oca nebeskog, koji nas ljubi, koji nas čini braćom, koji nam je sve darovao, stavio na raspolaganje, a da smo mi samo poslužitelji dobara koja nam je povjerio, te da smo, služeći se tim dobrima, odgovorni jedni za druge.

*Vjerni Upravitelj - "kamen koji odbaciše graditelji postade kamen zaglavni"*  
*Mk 12, 1-12*

Ova prispodoba rečena je u kontekstu vinograda, slugu, proroka, Isusa, pismoznaca, Izraela, vjernosti i prihvaćanja Božje poruke, odbacivanja, i na koncu ubijanja nasljednika koji tek na križnu postaje kamen zaglavni. O čemu se ovdje zapravo radi? Bog je u svojoj neizmjerljivoj ljubavi slao glasnike svom izabra-



nom narodu. Oni su ih opominjali, upozoravali da su sišli s pravog puta. Proroci su ukazivali na njihove grijehе, ali su Izraelci s njima postupali kao sa slugama u ovoj prispodobi. Jedne istukoše, drugima razbiše glavu i izružiše ih, treće ubiše. Nije Bog ostao srdit na svoj narod nego čuje njihov jauk i patnju, suosjeća, ne uzvrća im istom mjerom nego igra na zadnju kartu, najviše ljubavi, šalje nasljednika, svog sina jedinca. To je najveći čin vjernosti i ljubavi prema svome narodu, kako kaže posl. Rim 8, 32, nakon njega, svoga jedinca, nema nam što darovati, jer u njemu nam je darovao sve. Vinogradari upotrebljavaju iste riječi koje su braća upotrebljavali kad su prodali Josipa Egipćanima. "Ovo je nasljednik, hajde da ga ubijemo i baština će biti naša!". Kako se čovjek sporo i teško mijenja?! Kako misli samo na sebe i svoje kratkotrajne i sebične interese?! Ali, sreća njihova i naša je što nam Bog ne uzvrća istom mjerom. Ne uzvrća jer on nema neprijatelja, nego nesretne sinove koje želi spasiti.

Ovom prispodobom o vinogradarima Isus zapravo daje ključ, postaje sam ključ - rješenje povijesti Izraela, ali postaje paradigma svakog čovjeka, između Božje vjernosti i naše nevjernosti. Njegova ponuda ljubavi nalazi se uvijek ispred tvrdoglavog zida našeg neprihvatanja i odbijanja. Njegovoj rastućoj dobroti odgovara naša rastuća zloća. čini se kao nesretna ljubav, bez mogućnosti uspjeha. Ali Isus čini čudesnu stvar. Križ, pribijanje na križ kao vrhunac našeg zla, pretvara se, postaje dar njegova najvećeg dobra. Mi ga ubijamo, uzimajući mu život, on živi, dajući nam svoj život. Pokazujući svoju moć čovjek je samo kvario i usporavao Božje planove. Jer čovjekova moć je činiti zlo od dobra, a Božja moć je činiti dobro od zla. Koliko god Bog želio promijeniti i spasiti svakog čovjeka, on poštuje našu slobodu. Poštujući našu slobodu, Bog nalazi načina da našu bijedu dopuni svojim milosrđem, čineći od našeg odbijanja, neuvjetovanu ponudu ljubavi! Pobjeda križa je neizbježivi sudar, u kojem se božanska ljubav i milosrđe susreću s našom ranjenom naravi. U križu se definitivno susreću naše odbijanje i bježanje te Božja želja da nas vrati u svoje krilo. "O dubino bogatstva mudrosti i spoznanja Božjega, koji je sve zatvorio u neposlušnost da se svima smiluje". (Rim 11, 33,32). U ovome je njegova moć, u njegovoj

vjernosti koja je kraj naše nevjernosti, koja postaje definitivni apel našem obraćenju.

Iz svega razumijemo, da je kamen koji odbaciše graditelji sam Isus, kojega oni nisu prihvatili, odbacili ga, na kraju ubili. Ali da taj isti Isus uzdignuti na križ, umire i treći dan biva uskrišen i proslavljen. Oprašta našu nevjernost, naše neprihvatanje. Nudi nam život, novu nadu i siguran put spasenja.

Upravo, taj kamen koji odbaciše graditelji je naš vjerni upravitelj od čije punine svi mi primismo, i po njegovoj milosti se od svih nas očekuje da budemo vjerni upravitelji.

#### *Vjerni upravitelj se rađa iz duboke vjere*

Vjera ne može biti proizvedena od nas, nevjerne generacije. Ona je dar koji Bog nudi svima. Jedini uvjet je primiti vjeru tražiti je, izmoliti je. Temeljna je želja, željeti je, upućena onome tko može doći ususret mom zlu, mojoj nesreći, također mojoj nevjeri. Dječakov otac koji je doveo sina da iz njega istjera zloduha je uvjeren da Isus može učiniti čudo, ali je uvjeren i da može pomoći njegovoj nevjeri pa ga moli " vjerujem, pomoz mi mojoj nevjeri" Mk 9, 24. želja i molitva su osnovni preduvjeti vjere. Isus vidi vjeru onoga koji dolazi k njemu, vidjevši njihovu vjeru ( Mk 2, 5 ), traži od apostola vjeru i ukorava ih, što ste bojažljivi, kako nemate vjeru ( Mk 4, 40 ), ženi koja je krvarila i slijepcu kaže vjera te tvoja spasila( Mk 5, 34; Mk 10, 25 ). Ne vjerovanje sprečava njegovo djelovanje, kaže se u Mk 6, 6 i "čudio se njihovoj nevjeri, ne mogaše ondje učiniti nijedno čudo". Njegove prve riječi u Markovom Evanđelju su " obratite se i vjerujte Evanđelju " Mk 1, 15. Jairu kaže " ne boj se, samo vjeruj " Mk 5, 36, ocu gluhonijemog dječaka kaže " sve je moguće onomu tko vjeruje " Mk 9, 23. A učenicima kaže pa čak i prijeti " onome tko bi sablaznio jednoga od ovih najmanjih što vjeruju, bolje bi bilo da s mlinskim kamenom o vratu bude bačen u more " Mk 9, 42. Sve ove Isusove riječi zapravo pokazuju što je vjera u njega, vidljivo lice nevidljivog Boga. Vjerovati nije samo znati da Bog postoji, kao najveće Biće i najbolje Dobro, Svemoguće i Sveznajuće, Najviši i Sudac svih. On postoji i za one koji ne vjeruju. Vjerovati znači prijanjati uz Isusa i njegovu riječ, ljubiti ga, slijediti i biti s njim (Mk 1, 15; Mk 3, 14 ), jer je on Gospodin, glavni



sugovornik mog života. Vjera se izražava kao molitva prema gore i kao oprost prema onome tko stoji nasuprot. Molitva nas stavlja u dijalog sa Ocem, oprost nas stavlja u odnos s braćom. Ne može biti jedno bez drugoga. I molitva i oprost su mogući samo u Isusu, Sinu Božjemu i bratu svih nas. Isus je Gospodin. Vjera u Boga je upoznati, ljubiti i slijediti ga, kao što on jest i što želi, a ne kako mi želimo. Njegova riječ primljena s vjerom nas preobražava, izvršavajući čudesa o kojima nam Evanđelje govori. Suprotno tome ostajemo bez ploda kao ona smokva, koju je prokleo i koja se sasušila, i naš odnos s Bogom ostaje trgovački, kao kod prodavača u hramu koje je istjerao. Vjerni upravitelj je svatko od nas ako ima vjeru u Isusa, njegovu moć i mudrost, svjestan svoje ograničenosti i slabosti. Vjerni upravitelj je onaj koji je u zajedništvu s njim, Sinom darovanim za nas, te onaj koji je sjedinjen s Ocem nebeskim i braćom ljudima moli i oprašta. Isus ne traži vjeru u neku ideju, ideologiju, nego u Boga koji se objavljuje u njemu, siromašnom i poniznom, koji završava na križu. Ovo je prava vjera u Boga, sve drugo je vjera u čovjeka, njegove projekcije i prizemne želje.

***Vjerni upravitelj je osoba koja ljubi ...  
(Mk 12, 28 - 34)***

Naš život je ljubiti Boga i sjединiti se s Njim, postajući Mu po Njegovoj milosti sve sličniji. Ta ljubav je put pobožanstvenjenja. Postajemo ono što ljubimo. Najveća smetnja na putu ljubavi i približavanja Bogu jesu naši grijesi. Kaže sv. Ivan u 1 Iv. Posl. 3, 14 "tko odgovori ovoj ljubavi prelazi iz smrti u život, tko ne ljubi ostaje u smrti". Život čovjekov zavisi od poslušnosti riječi Božjoj. Bog zapovijeda da ga ljubimo jer je on zaljubljen u nas, ljubi nas. Ljubiti znači hvaliti, zahvaljivati, duboko štovati i služiti. Hvaliti nasuprot zavidjeti, znači uživati i radovati se dobru onoga kojeg ljubimo. Duboko štovati je paziti i voditi računa da ne izgubimo tu ljubav, i služiti znači staviti na raspolaganje sve što imamo, gledati i paziti kako činimo u poniznosti i poštovanju drugoga. Sve nas ovo vodi da upoznamo ljubav Božju, u kojoj On više voli nas nego sebe, dajući cijeli svoj život u služenje i na koncu tog služenja i ljubavi, smrt na križu.

Zapovijed ljubavi nam pomaže shvatiti tko

je Bog. Onaj koji daje ljubav jer je On sama Ljubav. I zato ga trebamo ljubiti nepodijeljenim srcem, svim umom, svom snagom i svim životom. Upoznati ljubav Božju i ljubiti Boga na ovaj način je, rekli bismo, normalno i za očekivati, ali poslije ove zapovijedi slijedi druga zapovijed pomalo neočekivana ali genijalna, ljubi bližnjega svojega, ni manje - ni više, nego kao sebe samoga. Drugoga trebam ljubiti kao sebe samoga tj. kao nekoga tko se ostvaruje, čija ljubav prema Bogu raste, ljubeći bližnjega. Drugoga ljubim u stvarnosti samo ako mu pomazem da on postane osoba sa svojim dostojanstvom, ne da u njemu izgrađujem sebe, nego da se on izgrađuje u svojoj posebnosti i originalnosti, da postigne ono radi čega je stvoren, a to je što savršenija slika Božja. Da bi se postigla takva ljubav, potreban je dug put pročišćenja u potpunoj slobodi, jer navezanost i sebičnost zarobljuju i ubijaju ljubav, dok prava ljubav oslobađa, daje život.

Možda se kao nikada do sada u povijesti ta uzvišena riječ ljubav nije eksploatirala i zloupotrebljavala. Sve i svašta podmeće se i potura pod pojam ljubavi. I najveće iskrivljenje i sebičnost, se naziva ljubav. Današnja ljubav okreće se u idole, moć, slavu, bogatstvo, ideologije, a sve se stavlja i radi u ime i zarad ljubavi. Koliko poniženja te stvarateljske riječi?

Prava ljubav je ljubav Isusa Krista u nesebičnom darivanju spremna ići do kraja, do smrti na križu. Tko ne ljubi bližnjega ne može ljubiti ni Boga, tko ne ljubi sebe ne može ljubiti Boga ni bližnjega, a tko ne ljubi Boga i bližnjega ne može ljubiti nikoga i nije uopće razumio zapovijed ljubavi, u kojoj su sva pisma i proroci.

***Vjerni upravitelj u prisposobi o udovičinom novčiću (Mk 12, 38 - 44)***

Vjerni upravitelj kakav treba biti u davanju, a kakav ne treba biti, klasičan primjer pismoznanaca. Poslušajmo prisposobu!

Pismoznanci uživaju u svojoj visini, taštini, svim srcem vole sami i samo sebe, sve i svi trebaju njima služiti, pa čak i sama Riječ Božja i sam Bog, jer su sebe postavili na mjesto Božje. Možemo zamisliti što takvima znači jedna siromašna udovica, (em) siromašna, (em) udovica. Nema muža koji bi je zaštitio, niti materijalnih sredstava kojima bi eventualno nadomjestila ugled u društvu, i u očima drugih. Pism-



oznanci su eksperti, najbolji poznavatelji pisma, koje je vrijedilo kao i zakon. Bili su, dakle teolozi - poznavatelji pisma i njegovi tumači, i zakonoznanci - pravnici, suci i odvjetnici. Ali, nažalost, njihova ljubav nije za Boga, nego za vlastito ja, za same sebe. Mogu postići što zažele ovdje na zemlji.

Kaže Evandjelje:

- Vole duge haljine, lijepo i skupe, danas bi se reklo markiranu robu, poznate svjetske marke, odijela za fešte i slavlja, a ne radna odijela. Kažu da odijelo ne čini čovjeka, ali puno o njemu govori.

- Vole pozdrave na trgovima i ulicama, vole da im se ljudi klanjaju, da ih poštuju, pozdravljaju, da su glavni, da se cijeli svijet oko njih okreće.

- Vole prva mjesta u sinagogama. čak i tamo gdje bi Bog po prirodi stvari trebao biti na prvom mjestu u sinagogi, bogomolji, oni se stavljaju ispred i samoga Boga, ni tu ih ne može popustiti sebeljublje.

- Vole također prva mjesta na gozbama, na proslavama. Da ih svugdje ljudi vide kako su prvi, ispred, iznad. Biti prvi i najveći je početak, korijen svih grijeha. Usp. Mak 9, 34; 10, 35. Bog i drugi nemaju mjesta na njihovom prijestolju koje čvrsto drže.

- Uz sve ovo ide i želja za novcem, bogatstvom, pa kaže Evandjelje "proždiru kuće udovičke", Božjih siromaha, služeći se čak i smicalicama bez skrupula. Uvjereni su da se novcem može sve postići. Tako se događa suprotnost, oni koji bi trebali štiti udovice i siromahe, oni im uzimaju sve i zagorčavaju im život.

Nasuprot njih, pismoznanaca je udovica koju Isus pohvaljuje, gledajući kako ubacuje između ostalih novac u hramsku škrabicu. Ovdje imamo dvije vrste ubacivanja novca. čisto ljudski motivi, da ih ljudi vide i hvale, i motivi iz želje biti solidaran i pomoći, i radi bogobojaznosti. Zato i imamo zaključak, da su prema ljudskim mjerilima bogati ubacili najviše, a prema Isusovim mjerilima siromašna udovica. Zašto? Zato što su im motivi davanja različiti. Bogati su davali da ih ljudi vide i od svoga suviška, a udovice je, naprotiv, pomalo stid ljudi jer nema više, jer ne može više ubaciti. Kaže evandelist Marko udovica ubaci dva novčića - sve što je imala. Najlogičnije je bilo da je

ubacila jedan novčić, a drugi sebi zadržala. Ovo je slika nesebične i nepodjeljive ljubavi prema Bogu i zajednici. Dala je sve. Zato je dobila pohvalu da je dala najviše. Tako je postala slična Isusu, koji se učinio posljednjim, siromašnim, da bi mi postali bogati kako kaže 2 Kor 8,9 "ta poznate darežljivost Gospodina našega Isusa Krista, da se vi njegovim siromaštvom obogatite". Time je i ispunila i zapovijed ljubavi, ljubi Gospodina Boga svim srcem, svojim životom, pameću i snagom svojom, i bližnjega kao sebe samoga. Tako Isus naviješta i nudi različito kraljevstvo Božje od pismoznanaca, kraljevstvo koje je dohvatljivo siromašnima i malenima. Zato se vjerni upravitelj treba kloniti kvasca farizejskoga, pismoznanaca, a uzor mu je ljubav i vjernost siromašne udovice.

*Vjerni upravitelj, osoba koja bdije i izgrađuje svoju obitelj, župu, zajednicu u kojoj živi.*

Što zapravo znači bdjeti? Ne spavati, biti budan, pažljiv? Odlazeći svome Ocu Isus nam je dao moć i poslanje "da idemo po svemu svijetu propovijedati Evandjelje i krstiti svako stvorenje u ime Oca i Sina i Duha Svetoga". Odatle proizlazi naša odgovornost. Odgovorni smo da se Kraljevstvo Božje na zemlji širi i raste. Bdjeti trebamo stalno i biti ispunjeni djelatnom ljubavlju, jer naš život nije čekanje i tapkanje u mjestu, nego dinamičan proces i hod naprijed prema Uskrsnom Gospodinu. Njegov dolazak nama je naš hod k njemu u susret. Bdjeti znači imati otvorene oči srca i vidjeti i osjetiti kako Gospodin ljubi svakoga od nas osobno i kako tu ljubav od nas očekuje prema njemu, ali ništa manje očekuje da ljubimo jedni druge kako smo to već naglasili u zapovijedi ljubavi. Suprotno od bdijeti je spavati, a to znači umiranje ove poklonjene i usađene ljubavi u nama. Spavanje je vezano uz tamu, mrak, grijeh i samu smrt. Tko spava ima djela tame i grijeha, i postaje najčešće a da nije primijetio suradnik đavla, neprijatelja svijetla, bdijenja i života. A mi smo kako kaže poslanica Ef, 5, 8 "sinovi svjetla i trebamo donositi plodove svjetla".

Nadalje, bdjeti treba stalno, jer kako kaže Evandjelje ne znamo ni dana ni časa. Na koncu nije ni važno znati dan i čas, ako svaki dan živimo kao dar susreta s Bogom, u iščekivanju pojedinačnog susreta s Bogom u osobnoj smrti, i onog konačnog kad se pojavi drugi put.

PRILOGI



Ovdje je važna svijest da je Gospodin svakom od nas darovao određene darove svoga Duha, za osobnu izgradnju i za izgradnju zajednice u kojoj živimo. Nije dao svima sve da se ne uzoholimo, da se ne zatvorimo u sebe, da ne postanemo sami sebi dostatni, a to znači da nam ne treba nitko drugi pa ni sam Bog. Da ne napravimo isti grijeh kao naši praroditelji Adam i Eva. Povjerovali su lažnom obećanju: bit ćete kao bogovi, nećete služiti nikome, nego će drugi vama služiti. Nažalost, znamo, da kad su postali svjesni svoje golotinje, da je već bilo kasno. Izgubili su milost Božju i doživjeli izgon iz raja zemaljskog.

Gospodin je svakome dao nešto, određene darove i sposobnosti, po čemu je on karakterističan i potreban zajednici. Te darove je potrebno oplemenjivati i staviti u službu zajedničkog dobra. Samo tako zajednica i zajedničko dobro rastu, kada svatko savjesno i odgovorno iskorišti svoj dar. To gradi onu željkovanu zajednicu koju je Bog, Darovatelj svega, zamislio. Svi mi imamo svoju ulogu u ovom, da tako kažem, stroju koji se život zove. Ako jedan dio, komadić toga stroja ne funkcionira ili zabušava, usporava rad i cijeli stroj prestaje funkcionirati. Upotrijebit ću primjer sata. Nije važno uopće jesmo li kazaljke na satu, narukvica, baterija ili koji kotačić unutra, jer bez bilo kojeg dijela sat nema svoje funkcije. Tako i u našim životima, u obitelji, u župi, užoj ili široj zajednici. Nije toliko važno što obavljaš, važnije je koliko savjesno i odgovorno to činiš. čini mi se da upravo na ovom području vjernog služenja, padamo na ispitu zrelosti naše vjere i zrelog shvaćanja života. Dovoljno je biti samo malo samokritičan i pogledati vlastite obitelji. Djeca očekuju od roditelja sve, čak smatraju da su im roditelji obvezni sve priskrbiti, bez obzira imaju li roditelji i mogu li. Jednostavno, moraju jer druga djeca imaju i jer se druga djeca tako ponašaju, a da u isto vrijeme prema obitelji nemaju nikakvih obveza. Barem biti dobar učenik ako ide u školu. Slična situacija je i među supružnicima. Jedno od drugoga puno očekuju a malo daju. Iskustvo nas uči, tamo gdje se ne daje nema se što ni primiti. Ako se u zajedničku kasu ne stavlja, ne može se ništa ni uzeti. Naš dodatni problem jest, što mi sebi dajemo za pravo što, ubacivali u kasu što ne ubacivali, uzmemo kad nam je potrebno. A tu se onda rađaju razdori, nepovjerenja, svađe, sve ono

što rastače jednu zajednicu. Sv. Pavao nas upozorava "da onaj tko neće da radi neka ni ne jede". Ne bismo smjeli zaboraviti da imamo samo ono što smo darovali. U davanju je radost. Da li od svoje obitelji i župe samo očekujem i uzimam, ili puno više dajem? Ako sam spreman na žrtvu i davanje, onda sam odgovoran i vjeran upravitelj. Sv. Pismo nas u 1 Kor 4,2 upozorava i potiče, da budemo vjerni i pouzdani "a od upravitelja se iziskuje da napokon budu vjerni" U čemu vjerni? Vjerni svom poslanju, i to u najmanjim stvarima "tko je vjeran u najmanjem i u najvećem je vjeran" Lk 16, 10. Vjernost u najmanjem se nagrađuje najvećim. Božja mjerila i naša očito nisu ista. Sv. Matej, evanđelist kaže u 25, 14-16 "valjaš slugo dobar i vjerni. U malome si bio vjeran, nad mnogima ću te postaviti. Uđi u radost Gospodara svoga".

Imamo primjera u životu Crkve, da osobe koje su ljudskim mjerilima relativno malo primili, postanu veličine Crkve, svjetlonoše vremenu u kojem su živjele, a inspiracija i uzor i nama danas. Ti primjeri su dokaz da se ljudski život može ispuniti kad je primljen iz Božje ruke kao dar, a proživljen dubokom vjerom i osobnim iskustvom Boga. Nabrojat ću samo nekoliko takvih primjera. župnik Arški, sv. Ivan Marija Vianney, za koga životopisci kažu da je s teškom mukom završio teologiju, a da je poslije bio izvrstan propovjednik, i župnik kojega su sve župe željele. Bio je jednostavna ali svetačka života. Sv. Leopold Bogdan Mandić: lošeg zdravlja, boležljiv, niska rasta, neugledan, a tolike je duše u ispovijedi pomirio s Bogom, vrativši im povjerenje u sebe i bližnje. Njemu neuglednom mnogi su "lijepi, zdravi i pametni" dolazili po savjet i tražili pomoć. Majka Terezija koja je također izgledala krhko i slabo, minijaturno, "obična" redovnica, ali je svojom nesebičnom ljubavlju zasvjedočila i osvojila cijeli svijet, i to služeći bolesnima, siromašnima, gubavima onima koje su svi zaboravili. Dobila je i Nobelovu nagradu ali joj je sigurno draža ona Krista patnika kojeg je prepoznala u svakom bolesnom i nemoćnom. Govorila je kako jezik ljubavi svi razumiju. I danas njezine sestre poput sv. Pavla pune apostolskog žara propovijedaju svojim životom nesebičnu ljubav Kristovu.

Od vjernog upravitelja, od svih nas, vas članova župnih ekonomskih vijeća se očekuje nasljedovanje Krista vjernog upravitelja. Na-





sljedovat ćemo ga moleći ga svakodnevno da ojača našu vjeru, svjedočeci i prednjačeci u svim aktivnostima u obitelji u svojoj župi, a koje su za opće dobro zajednice u kojoj živim. U molitvi Očenaša koju pretpostavljam molimo svakodnevno pa i više puta, molimo "kako na nebu, tako i na zemlji". Kratko ću reći što znače ove riječi. Važno je ovdje podsjetiti da nebo simbolizira samoga Boga u kojem vlada princip ljubavi, prihvaćanja i poslušnosti. Zato nam Isus, u ovoj molitvi koju nas je naučio moliti, sugerira, da naši odnosi ovdje na zemlji budu kao na nebu, tj. da svatko od nas učini koliko je do njega, da u obitelji, župi, zajednici kojoj pripada vjerskoj i nacionalnoj, tamo gdje živi i radi, bude što manje svađe, ljubomore, mržnje, zavisti, a što više zalaganja za mir, istinoljubivost, pravednost, dobre odnose te za opće i zajedničko dobro. Da ne čekamo da nam se sve daruje, servira, da netko drugi učini boljim mjesto i svijet u kojem živim, a ja da budem majstor nezadovoljstva i kritiziranja. Ta tko to od nas ne bi volio bolji, ljepši i sigurniji svijet i kojem živimo? Ako ga takva želimo, da li ga svojim pristupom životu, djelima i samim životom i stvaramo? Sigurno će nam i molitva Očenaša biti draža i plodonosnija, ako se za takav svijet zalažemo i borimo. Ako se za takav svijet zalažemo onda smo dobri i vjerni

upravitelji, koji "pretaču" nebo na zemlji. Onda će na zemlji ljubav pobijediti mržnju, dobro zlo, svjetlost tamu, bijedu Božansko milosrđe.

Tim ćemo pokazati da smo ispravno shvatili da nismo gospodari života, povijesti i dobara, nego da nam je dobri Bog Stvoritelj svega, sve darovao a da smo mi vjerni, odgovorni i pouzdani upravitelji, koji trebaju savjet tražiti, u iskrenosti biti potpuni, u davanju velikodušni, u radu vrijedni, u ulaganjima sigurni, da djecu trebaju podučavati, trošiti mudro, a dugove izbjegavati. Da kad sve učinimo možemo reći sluge smo beskorisne, svjesni da "što god smo učinili jednome od ove najmanje braće, da smo zapravo njemu Isusu učinili". Ne zaboravimo "ako mi živimo kršćanski, ostaviti ćemo svijet boljim nego što smo ga zatekli".

I završit ću poukom koju je izrekao jedan bogataš hrvatskom novinaru Goranu Miliću na njegovim putovanjima: "Ne želim da novac bude hrpa, sanduk na mojoj glavi koji me pritišće prema dolje. želim da taj sanduk bude pod mojim nogama, da ga gazim te da me novac "diže" kako bih bio bolji čovjek", a ja dodajem i bolji vjernik!

*Predavanje održano župskim ekonomskim vijećima, 14. ožujka 2009.*

*Mr. Luka Tunjić*

## **Besjeda mitropolita dabrobosanskog Nikolaja na molitvi za jedinstvo kršćana**

**Sarajevska katedrala, 18. 01. 2009.**

Draga braćo i sestre,

Po blagoslovu Njegove uzoritosti kardinala Vinka Puljića, danas stojim pred vama u ovom svetom hramu. Progovoriću koju riječ o svetom Apostolu Pavlu, čiji jubilej - 2000-godišnjicu rođenja ovog velikog Apostola hrišćanskih naroda - ove godine obilježavamo.

Apostol Pavle je svjetilo vjere, učitelj vasiljene, zemaljski anđeo i nebeski čovjek. Nenadmašni blagovjesnik Jevanđelja Hristovog, koje je učio od samog Gospoda u Arabijskoj pustinji. On je propovjednik pokajanja, heruvimski

molitvenik, svežalostivi milosrdnik, hristočejnivi podvižnik, bogomudri filosof, stub i tvrđava vjere hrišćanske Crkve.

Rođen je u Tarsu Kilikijskom od jevrejskih roditelja. Kao maloljetnik i revnitelj zakona Mojsijevog, prisutnik je kamenovanja svetog Arhidakona Stefana. Preobraženik je pred Damaškom u trinaestog velikog Apostola i propovjednika Hristovog Jevanđelja. Trogodišnji sužanj u Rimu, propovjednik u istom gradu tamošnjim narodima, povratnik iz Rima u Malu Aziju; bogati pisac 14 novozavjetnih poslanica (dvije Korinćanima izgubljene su) i drugih spisa.



Utvrđen u hrišćanskoj vjeri, Savle (a kasnije prozvan Pavle na Kipru), primio je Jevanđelje od Gospoda Hrista, koji ga je odredio propovjednikom Jevanđelja među mnogobošcima. Pravilo mu je bilo da ne zida na tuđim zakoninama (2 Kor. 10,16), tj. da ne propovijeda ondje gdje je neko već propovijedao Riječ Božiju. On se istakao djelima ljubavi u staranju na spasenju duša ljudskih, preuređenju crkvenog života, širenju Hristovog Jevanđelja, ne napuštajući svoje apostolske obaveze života, neprestano pišući i primajući vjerne, željne Hristove novozavjetne Riječi.

Sve je to izazvalo bunt protiv njega kod jerusalimskih Jevreja, pa je kao rimski državljani tražio da mu se sudi u Rimu, a ne u Jerusalimu, što je i prihvaćeno od strane Rimskih vlasti.

U djelima Apostolskim iznosi se rad dvojice velikih Apostola: Petra i Pavla. Kako su se Apostol Pavle i Apostol Petar po drugi put našli u Rimu gdje su mučenički postradali, podataka nema. Pavlu kao rimskom građaninu mačem je otkrivena glava. Nedavno je u hramu svetog Apostola Pavla u Rimu otkriven njegov sarkofag sa njegovim svetim tijelom u kripi ispod oltara. Tako je sveti Apostol Pavle uvijek bio i danas je zajedno sa nama, naročito kad čitamo njegove poslanice na svetim bogoslužjenjima i pojedinačno u našim domovima.

On je propovjednik Hristovog Jevanđelja ne samo u Rimu već i u drugim krajevima, pa i kod nas na Balkanu i Makedoniji, Maloj Aziji i drugdje. Šta je čovjek i kakvog je plemenitog roda naša priroda, i za kakve je dobrodjetelji sposobno ovo biće, pokazao je bolje od svih ljudi sveti Apostol Pavle. Otkako je postao Apostol, pa sve do sada, on gromkim glasom pravda se pred svima koji ga okrivljuju. Zbog ustrojstva ovakvog ljudskog bića, podstiče na vrlinu, zatvara usta bestidnim huliteljima i pokazuje, da između Anđela i ljudi ne postoji veliko rastojanje. Apostol Pavle nije dobio drugačiju prirodu, niti je imao drugačiju dušu. On nije živio u nekom drugom svijetu, nego je odgajan na istoj zemlji i pod istim zakonima i običajima, ali je prevazišao sve ostale ljude. Pavle ne da za pravo onima koji govore: "Vrlina je teška a porok lak?" On kaže: "Naša mala prolazna nevolja, priprema nam preizobilno i neizmerno bogatstvo slave." (2 Kor. 4, 17)

Nije samo ovo kod Apostola Pavla dostojno divljenja, što od mnoge revnosti nije ni osjeć-

ao napore koje je uzimao na sebe radi vrline, nego što je i vrlini bio odan radi nagrade. On je svakim danom napredovao bez nagrade, ne žaleći se na umor tijela, ni na mnoštvo poslova, ni na silovitost prirode, ni na šta drugo. Bio je više opterećen mnogim brigama nego sve vojskovođe i carevi na zemlji, ali je on ipak stalno napredovao, i sa uvećanom opasnošću, sticao je novu realnost. Filipljanima govori: "Što je za mnom zaboravljam, a stremim za onim što je preda mnom." (Fil. 3,13)

Kada ga salete opasnosti, uvrede i svakodnevne pogrde, on i tada likuje pišući Korinćanima: "Zato sam dobre volje u nemoćima, u porugama, u tjeskobama za Hrista, jer kada sam slab onda sam silan." (2 Kor. 12,13) Sve je to nazivao oružjem pravde, pokazujući da je iz toga izvlačio najveću korist i neprijatelji ga ni s koje strane nisu mogli uhvatiti. Za sve što čini i šta ga sve snalazi zahvaljuje Bogu govoreći: "Hvala Bogu koji nam svagda daje pobjedu u Hristu Isusu, i kroz nas javlja miris poznanja svoga na svakom mjestu." (2 Kor. 2,14)

Za pogrđama i uvredama više je jurio nego za počastima, za smrću više nego za životom, za siromaštvom više nego za bogatstvom, za naporom više nego za odmorom, i ne samo više, nego daleko više radi propovijedanja Jevanđelja. On je prebrinuo poredak stvari, a mi smo ga preobruli. Ko je dokaz za ovo, ko je dokaz toga? Pavle, koji je, budući čovjek, više iskao ono što je prvobitno nego li potonje. Za njega je bilo strašno i opasno samo uvrijediti Boga, i ništa drugo. Govorio je Sveti Zlatoust: "Nemoj mi govoriti o gradovima, narodima, carevima, vojskama, oružju, bogatstvu, sili, vlasti, jer sve to on (Pavle) nije smatrao ni za paučinu, nego zamisli ono što je na nebesima i tada ćeš sagledati jačinu ljubavi njegove prema Hristu. Opijen ovom ljubavlju, on se nije divio dostojanstvu ni anđela, ni arhandela, niti ičega sličnog, jer je u sebi imao nešto veće od svega toga: ljubav Hristovu, i sa njom je smatrao sebe blaženijim od svih, a bez nje nije želio da bude ni sa gospodstvima i slavljenjima." Govorio je: "Ne živim više ja, nego živi u meni Hristos." (Gal. 2,20)

Vladare koji su disali gnjevom, smrću, kaznama i bezbrojnim mukama, gledao je kao na dječije igračke. Dičio se okovima tako kako se Neron nije dičio svojom krunom na glavi. U tamnici je živio kao na samom nebu. Volio je



napade više od nagrada i naziva ih blagodaću. Za njega je bila nagrada osloboditi se tijela, a podvig ostati u tijelu. On je ipak izabrao ovo drugo i veli da je ovo za njega neophodnije. Neko će reći da je to njemu prijatno radi Hrista i onih koje mu je Hristos povjerio da ih privodi Njemu. I ja to velim, da je njemu veliku prijatnost pričinjavalo ono što nama čini tugu.

Zašto ja govorim o nevoljama i o opasnostima? On je neprestano tugovao, pa je govorio: "Ko oslabi, a da i ja ne oslabim? Ko se sablažnjava, a ja da ne gorim? Ako se treba hvaliti, nemoćima ću se svojim hvaliti." (2 Kor. 11,29-30) Tako je Pavle prolivajući suze dan i noć, nalazio utjehu u njima, jer niko nije toliko jadikovao zbog svojih nedjela koliko je on zbog tuđih. Šta mislite, kada je vidio svoje sunarodnike Jevreje da griješe, molio se Bogu da bude lišen nebeske slave, da bi se oni spasili? Može se zasigurno zaključiti da je njihovo nespasavanje za njega bilo daleko teže. Govorio je Rimljanima: "Da mi je vrlo žao i srce me moje boli bez prestanka. Jer bih želio da ja sam budem odlučan od Hrista za braću svoju, srodnike moje po tijelu. Jer su Izrailjci, čije je usinovljenje i slava... čiji su oci i od kojih je i Hristos po tijelu." (Rim. 9,2-5).

"Kada bi dijamant postao zlato i zlato dijamant, onda bi dobili nešto što bi ličilo na Pavla", veli sveti Zlatoust. čemu ovakvo poređenje? Kada bi cio svijet stavili na jednu stranu, a Pavla na drugu, vidjeli bi da je Pavlova duša bila važnija od njih. Jer kada je govorio o onima koji su se potucali po pećinama, u kozjim kožama i rupama zemaljskim, te ih nije bio dostojan svijet veli Apostol: "Drugi iskusiše poruge šibanja, pa još i okove i tamnicu. Kamenjem pobijeni, prestrugani, izmučeni, od mača pomriješe; potucaše se u kožusima i kozjim kožama, u oskudici i u nevoljama i u patnjama. Oni kojih svijet ne bješe dostojan, potucaše se po pustinjama i gorama i po pešterama i po jamama zemaljskim." (Jevr. 11,36-38) Kakvom možemo nazvati takvu Pavlovu dušu? Zlatnom ili dijamantskom? Ona je bila tvrđa od svakog dijamanta i skupocjenija od zlata.

Ako svijet ne vrijedi koliko on, ko onda vrijedi? Možda nebo? Ne, i ono je malo, jer kada je on sam nebu i onome što je na nebu pretpostavio ljubav Gospodnju, onda će utoliko više Gospod, koji je toliko bolji od Pavla koliko dobrotu od poročnosti, pretpostaviti Pavla mnoš-

tvu nebesa. Gospod nas ljubi ne onako kako mi Njega ljubimo, već toliko više da se to nikakvim riječima iskazati ne može. Pogledajte samo čega je On (Hristos) udostojio Pavla, još prije budućeg vaskrsenja. Uznio ga je u raj, uzdigao je Pavla na treće nebo. Otkrio mu je takve tajne koje nije slobodno govoriti onima koji imaju ljudsku prirodu. Ovo je sasvim razumljivo, jer je Pavle još hodio po zemlji, a radio tako da je živio sa anđelima. Iako sputan okvirom tijela, on je pokazivao anđelski život i čistotu. Vežan tjelesnim životom, on je pokazivao i trudio se da ne bude niži od viših Sila.

Mada su i Anđelima često puta bili povjeravani razni narodi (Otkr. 2,1,8,12,18 i 3;17 i 14), nijedan od njih nije uredio narod kao što je to Pavle učinio u cijeloj vasieljeni. Arhandelu Mihailu bio je povjeren narod Judejski (Is.Nav.5;13-15; Jud.1,9), a Pavlu zemlja i more, naseljeni i nenaseljeni krajevi. Govorim ovo ne da vrijeđam Anđele. Daleko od toga, nego da pokažem da čovjek, budući čovjek, može biti zajedno sa njima i stajati sa njima. Zašto to nije bilo povjereno Anđelima? Nije zato da čovjek ne bi imao izgovora za svoj nehat.

Međutim, desilo se nešto još čudesnije. Zar nije čudesno i neobično da riječ, izgovorena zemaljskim jezikom odgoni smrt, bolest, otpušta grijeh, ispravlja povrijeđenu prirodu i prerađuje zemlju u nebo? Radi toga hvalimo revnost Pavlovu što je primio takvu blagodat, što je tako pripremio sebe. I vas, molim ne samo da se divite djelima Pavlovim, nego da i podržavate ovaj Pavlov podvig vrline, jer ćemo tako postati zajedničarima sa njim. Ako se mi čudimo čujući, učinivši to isto, dobićemo i mi iste nagrade. čuj šta sam Pavle kaže: "Dobar rat ratovah, trku svrših, vjeru održah, sad me čeka vijenac pravde, koji će mi u onaj dan dati Gospod, pravedni sudija; ali ne samo meni, nego i svima koji se raduju Njegovom dolasku." (2 Tim 4,7-8) Vidite kako on sve poziva da zajedničare u propovijedanju i životu po Jevanđelju Njegovom. Vidimo li da sve poziva, pa se postarajmo svi da budemo dostojni obećanih dobara; ne gledajmo samo na veličinu i prevashodnost njegovih djela, nego i na silu njegove vrijednosti kojom je on stekao takvu blagodat, i na srodnost prirode, po kojoj je i on imao isto što i mi, pa ćemo se i mi udostojiti da dobijemo neprolazni vijenac slave.

Pavlova apostolska misija imala je veliki us-



PRILOZI

pjeh. On je postao slavan po revnosti, učenosti i vrlinama. Uzrastajući u Hristu sve je više pokazivao da se Riječ Božija ne širi mačem, nego ljubavlju i prosvećenjem. Po djelima Svetog Apostola Pavla napisana je cijela ogromna biblioteka. On je otvorio put hristijanizaciji svih naroda svijeta. On je i Balkanske narode uveo u ohrisovljenje, počevši u Dalmaciji, poslije povratka iz prvog rimskog sužanjstva, iskrcavši se kod današnje Paklenice ispod Velebita; pa zatim kod potonjeg manastira Krke u kanjonu antičke rijeke Ticiusa (današnje Krke), pa dalje primorskim putem preko današnje Hercegovine, Makedonije prema gradu Efesu u Maloj Aziji.

Da završim ovo moje izlaganje, jednom vrstom molitvenog obraćanja velikom trinaestom

Apostolu: Vođo i rukovodioče naš, koji nas ne-moćne i slabe provodiš kroz ovaj svijet i ovaj život, uvedi nas u Carstvo Nebesko, da bismo i ovde i tamo svim srcem, svom mišlju i svom snagom vječno služili čudesnom i čudotvornom Gospodu i Spasitelju našem Isusu Hristu.

Ėto, draga braćo i sestre, iz moje siromašne duhovne torbe izvadih i vama prenesoh ovo o velikom Apostolu Pavlu čiji jubilej, 2000-godišnjicu rođenja, ove godine obilježavamo.

želim vam sve najbolje u Gospodu Isusu Hristu i svetom Apostolu Pavlu.

MITROPOLIT  
DABROBOSANSKI  
NIKOLAJ

**Homilija nuncija D'Errica na Dan posvećenoga života**

## Dan posvećenoga života - Svijećnica

Sarajevo, 2. veljača 2009.

*Svečano Minso slavlje u sarajevskoj katedrali na liturgijski blagdan Prikazanja Gospodinova, 2. veljače kada Katolička Crkva obilježava Dan posvećenoga života, predslavio je apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini nadbiskup Alessandro D'Errico te uputio prigodnu homiliju:*

Četrdeset dana nakon Božića, danas slavimo blagdan Prikazanja Isusova u hramu. Kao što smo čuli u Evanđelju, Marija i Josip donose Isusa u jeruzalemski hram da bi ga, prema Mojsijevu zakonu, posvetili Gospodinu.

Istočna tradicija današnji blagdan naziva Blagdan susreta. A to zbog dva razloga: s jedne strane ovo je blagdan susreta Boga sa svojim narodom: Boga Ljubavi, koji ispunjava obećanja, i u Isusu ide ususret svom narodu. No u isto vrijeme ovo je blagdan susreta s Bogom svih koji očekuju ispunjenje obećanja i u Isusu prepoznaju Mesiju i Sina Božjega.

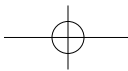
U hramu su dva časna lika - Ana i Šimun - koji vođeni Božjim Duhom - u susretu s Isusom prepoznaju Onoga kojega su proroci navijestili: "Svjetlost na prosvjetljenje naroda i sla-

vu naroda Izraelova." Zajedno s njima je Marija, kojoj se Šimun obraća: model onih koji otvaraju srce za susret s Bogom, usprkos kušnja-ma, poteškoćama, maču koji probada srce.

\*\*\*\*\*

Moja draga braćo i sestre, današnji blagdan - blagdan Susreta - podsjeća nas na temeljni element kršćanskoga života. To jest, naš život vjere mora uvijek biti radostan susret, potpune raspoloživosti, s Bogom koji se uprisutnjuje u povijesti i u našem osobnom životu. To je istina za sve kršćane, ali još je više za redovnike, redovnice i sve posvećene osobe, koje su - u susretu s Isusom koji ih je pozvao - posvema darovale svoj život Bogu i Crkvi.

Zato se već nekoliko godina upravo danas obilježava proslava posvećenoga života. Zajedno s Marijom, Šimunom i Anom, tisuće redovnika i posvećenih laika danas obnavljaju svoju posvetu, držeći u rukama upaljene svijeće: one su znak Isusa "svjetla narodâ", ali su također sugestivan znak njihova postojanja, usplamtjeloga vjerom-nadom-ljubavlju, i njihove želje da



budu svijećnjaci svjetla za Crkvu i svijet.

\*\*\*\*\*

Drage redovnice i dragi redovnici, na ovaj tako važan dan za vas - misleći na tolike situacije redovničkih obitelji u Bosni i Hercegovini - htio bih na vaše razmišljanje preporučiti tri točke:

a) Prvo. Nemojte nikada zaboraviti da je posvećen život poseban dar Božje ljubavi prema vama. Isus je onaj koji vas je pozvao da ga slijedite izbližega, na putu evanđeoskoga usavršavanja. Također vama se jednoga dana obratila Njegova riječ, kao mladiću iz Evanđelja: "Ako želiš biti savršen, ostavi sve, zatim dođi i slijedi me" (usp. Mt 19,21 i paralele). I vi ste ostavili sve te živite svoju posvetu njemu po zavjetima siromaštva, posluha i čistoće.

Poznam dobro poteškoće i zapreke koje su se ponekad pojavljivale ili se pojavljuju tijekom vašega hoda: mislim na ono što se dogodilo također u nedavnim vremenima - teškima za Crkvu i za vas - u ovome dijelu Europe; ali mislim također na poteškoće koje mogu nastati i unutar kršćanskih zajednica, danas kao i u prošlosti. I naročito tada, posebice u poteškoćama, ne ustručavajte se obnoviti svoj odgovor neuvjetovane i posvemašnje ljubavi; ne zaboravite da je Bog - Gospodar života i povijesti - onaj koji vas je pozvao. Na taj način ćete imati još čvršću unutrašnju sigurnost vjere da Onaj koji vas zove neće uskratiti svoju pomoć i svoju milost onima koji imaju povjerenja u njega, kao što se potvrdilo u nedavnoj povijesti vaših redovničkih obitelji.

b) Jedan drugi element htio bih preporučiti na vaše razmišljanje, posebice danas, kada slavite Susret između Božjega poziva vama i neuvjetovanog odgovora ljubavi koji ste mu dali.

Crkva u Bosni i Hercegovini ima jednu posebnu oznaku po kojoj je prepoznatljiva u svojoj povijesti: tijekom više stoljeća, u teškim vremenima, ona je mogla nastaviti svoju prisutnost i svoje poslanje u ovoj zemlji zahvaljujući osobito redovnicima, posebice franjevcima. I za ovo želimo zahvaliti Bogu danas. A polazeći od ovoga, želimo tražiti u molitvi da redovnice i redovnici Bosne i Hercegovine mognu nastaviti davati - danas i ubuduće - cijenjen doprinos rastu Crkve, kao što se događalo u prošlosti.

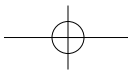
Znadete bolje negoli ja da se pred Crkvu danas postavljaju mnogi izazovi, a i za hrvatski narod koji je povjeren našoj pastoralnoj brizi. Stoga to zahtijeva da se svi bez razlike, a posebice oni koji su svoj život posvetili Bogu i Crkvi, osjećaju pozvani da obave svoj dio s osjećajem kršćanske odgovornosti.

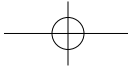
Isto tako - i siguran sam da ćete se složiti sa mnom - jednako je važno osigurati još veću usklađenost karizama koje Duh Božji dijeli za izgradnju jedinoga tijela Kristova, koje je Crkva. I zbog toga razloga jučer sam bio radosan što sam blagoslovio novo sjedište Konferencije viših poglavara. Moja je želja - koju pratim živom molitvom - da ono mogne odgovoriti potrebama sadašnjega vremena i očekivanjima Crkve.

c) U ovom kontekstu, dopustite mi dodati još jednu misao. Prošlih dana, misleći na ovo slavlje i ono od jučer (blagoslov sjedišta), snažno su mi navirale u sjećanje neke točke koje mi je Sveti Otac osobno naznačio, za dobro crkve u Bosni i Hercegovini. Kao što sam već imao priliku spomenuti u drugim okolnostima, među njima je i ova: da svi članovi Crkve u zemlji još više osjete hitnost i želju da hode zajedno i da rade zajedno za jedinu Crkvu Kristovu. Tkogod će se pitati zašto Apostolski nuncij toliko insistira na ovoj točki u posljednje vrijeme? Ustvari razlog je vrlo jednostavan: to je od mene izričito tražio Sveti Otac. "Nemoj se umoriti od toga da to ponavljaš i da se ponavljaš. - On mi je rekao - To je danas prvi prioritet za Crkvu u Bosni i Hercegovini."

Eto što bih vam želio preporučiti sa svim poštovanjem i ljubavlju, koliko mi je u moći: nastavite biti osobe koje žive u Crkvi i za Crkvu, radosni što dajete svoj doprinos za rast ove konkretne Crkve, u njezinim konkretnim životnim okolnostima. I to usprkos gorčinama i nerazumijevanjima koje bi mogle nadoći (izvana kao i iznutra), te i po cijenu da se dovede u pitanje - ako je potrebno - koje osobno uvjerenje. Na takav način, kao i u prošlosti, bit ćete sigurni da ste u potpunosti dali svoj život Isusu, koji danas živi u ovoj Crkvi. Drugim riječima, kao i vaši veliki utemeljitelji, pozvani smo ljubiti ovu Crkvu takvu kakva jest, i svi zajedno smo pozvani učiniti da raste našim doprinosom predanja i pokore, ljubavi i vjere, molitve i nade.

PRILOZI





PRILOZI

\*\*\*\*\*

Moja draga braćo i sestre, radostan sam što sam danas zajedno s vama u zahvaljivanju i prozbenoj molitvi. Zahvaljujem Bogu za veliko dobro koje ste učinili i koje vršite u

Bosni i Hercegovini. Zajedno s vama - po zagovoru Marije, majke Crkve - molim obilje blagoslova i milost na svakoga od vas i na sve redovnike i redovnice Bosne i Hercegovine.  
(*cta*)

## Intervent nuncija D'Errica u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve

Mostar, 10. ožujak 2009.

Dana 10. ožujka u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve na svečanom Misnom slavlju, koje je predslavio predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić uz suslavlje svih biskupa BK BiH i biskupa delegata drugih biskupskih konferencija, provincijala Hercegovačke franjevačke provincije dr. fra Ivana Sesara te drugih petnaestak svećenika, svoju riječ uputio je i apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini nadbiskup Alessandro D'Errico.

1. Radostan sam što sam, kao papinski predstavnik, mogao sudjelovati u ovoj svečanoj Euharistijskoj liturgiji, u povodu proljetnoga zasjedanja Biskupske konferencije.

A još sam radosniji što svima vama mogu prenijeti poseban blagoslov Svetoga Oca. On je upućen kardinalu Vinku Puljiću i biskupima Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, biskupima delegatima susjednih biskupskih konferencija, biskupu Ratku Periću - koji ugošćuje ovo zasjedanje s uobičajenim bratstvom - biskupijskom i redovničkom kleru, redovnicama i vjernicima koji sudjeluju na ovoj Svetoj Misi.

Sveti Otac molitvom prati radove Biskupske konferencije, zazivajući obilje darova Duha Svetoga na okupljene biskupe. Jednake milosti i Božju pomoć on zaziva na Crkvu Božju koja je u Bosni i Hercegovini, a na osobit način na hercegovačke biskupije, na koje on gleda s očinskom naklonošću i pastoralnom brigom.

2. Došavši ponovno u mostarsku katedralu godinu dana poslije, moja misao se s radošću vraća događaju koji je ovdje bio najavljen prije godinu dana: posjetu Bosni i Hercegovini nadbiskupa Mambertija, kao posebnog izaslanika

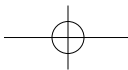
Svetog Oca.

Sjetit ćete se da je on htio u Mostaru započeti svoj posjet, da i tako izrazi posebnu pozornost kojom Sveta Stolica gleda na Hercegovinu. Sveta Stolica prati Hercegovinu osobitom brigom jer je postotak katolika ovdje najveći a u nekim krajevima katolici su u većini; jer ovdje možemo organizirati i organizirati se bolje; ovdje možemo bolje dati dobar primjer. To je velika odgovornost Hercegovine na koju bih - još jednom - htio skrenuti pozornost svih, da moramo dobro iskoristiti primljene talente.

Upravo ovdje u Mostaru nadbiskup Mamberti je ostavio važnu poruku za Hercegovinu i za Zemlju. Sjetit ćete se da je on pozvao na jedinstvo, u Crkvi i među političkim strankama, u okviru delikatnih izazova s kojima se danas sučeljava hrvatski narod. Jedinstvo daje snagu - rekao je - i omogućuje da se postignu ciljevi koje nije lako ostvariti ako se ide naprijed izolirano ili u malim grupama. Ta poruka mi se čini aktualnom još danas, i htio bih vam je preporučiti na razmišljanje.

3. Moja draga braćo i sestre, za koji dan ćemo slaviti Svetkovinu svetoga Josipa, zaštitnika opće Crkve, koja vam je posebice draga jer ste svetoga Josipa izabrali za glavnoga zaštitnika svoje biskupije.

Molim vas da zagovoru svetoga Josipa povjerite osobito jednu nakanu. Možda ste saznali da smo već nekoliko mjeseci zauzeti s vlastima Bosne i Hercegovine u delikatnom poslu, usmjerenom da u zakonski korpus Zemlje unese utvrđena načela iz Temelnog ugovora. Možda znadete da je u tu svrhu ustanovljeno Mješovito povjerenstvo koje je u prošlim mjesecima





završilo preliminarnu fazu rada. Za koji dan ćemo započeti prave i vlastite poslove Povjerenstva. Oni će se sastojati u pripravi zakona za primjenu Ugovora i drugih ugovora koji su već predviđeni Temeljnim ugovorom.

Čini mi se očitim da je ovo od posebne važnosti za naše zajednice i za druge vjerske zajednice u zemlji. Neće to biti lagan posao; ali imamo povjerenje da nam Duh Božji neće uskratiti svjetlo i pomoć. Za taj posao trebamo

biti podržavani molitvom naših zajednica i svih ljudi dobre volje.

Danas mi je drago zamoliti vašu molitvu velikom svetom Josipu za rad Mješovitoga povjerenstva. Neka on bude onaj koji će za nas, za Crkvu u Bosni i Hercegovini, i za druge vjerske zajednice zemlje, isprositi sve milosti i sve blagoslove koje trebamo. Neka bude tako!

(kta)

PRILOZI

## Propovijed kardinala Vinka Puljića u crkvi sv. Pavla u Tarzu

Tarz, 6. ožujak 2009.

*U crkvi sv. Pavla u njegovu rodnom gradu Tarzu u jugoistočnoj Turskoj, 6. ožujka predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić predslavio je Euharistiju u suslavlju predsjednika i dopredsjednika Vijeća biskupskih konferencija Europe kardinal Pétera Erdöa, predsjednika Mađarske biskupske konferencije, i kardinala Josipa Bozanića, nadbiskupa metropolita zagrebačkog, te predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe. Kardinal Puljić je uputio i prigodnu propovijed koju prenosimo u cijelosti:*

“Draga braćo u biskupskoj službi,

Poštovane časne sestre, kršćanska braćo i sestre u ovoj muslimanskoj zemlji!

Pozdravljam vas u ime katoličke zajednice u Bosni i Hercegovini koja se sastoji od četiriju biskupija s oko 460.000 vjernika. Mi katolici smo treći po broju vjernika. Relativna većina su muslimani, dok su pravoslavci na drugom mjestu. U glavnom gradu Sarajevu nas katolika bilo je prije rata 1991. oko 35.000 u osam župa, sada nas ima oko 13.000 u istom broju župa. U našoj zemlji dogodio se rat od 1991. do 1995. zbog kojega je više od polovice vjernika Sarajevske nadbiskupije moralo napustiti svoje župe i još se nisu vratili.

1. Radujem se što ovih dana kao predsjednik BK BiH sudjelujem u konferenciji biskupa na temu: “Kršćanski identitet u multikulturalnom i multietničkom svijetu”. U prosincu 1999. prošao sam kroz ovu zemlju čekajući u Istanb-

ulu na nastavak putovanja iz Jordanije za Sarajevo, a sada zajedno s vama kardinalima i biskupima, nakon radnog dijela zasjedanja, imam priliku hodočastiti u ovo rodno mjesto sv. Pavla apostola Tarz. Jučer smo hodočastili u Antiohiju u kojoj je sv. Pavao sazrijevao za svoju zadaću propovjednika evanđelja narodima različitih jezika i kultura. Zato u ovoj liturgiji neću s vama razmatrati poruku misnih čitanja nego se zajedno s vama pitati, što možemo od Pavla naučiti u njegovanju svoga kršćanskog identiteta, nastavljajući živjeti svaki u zemlji u koju nas je Bog po svojoj providnosti rasporedio.

2. U Djelima apostolskim zabilježio je sv. Luka kako je Barnaba doveo obraćenika Pavla iz njegova rodnog Tarza te ga uključio u kršćansku zajednicu Antiohije, sastavljenu od većine obraćenih pogana. Tu su djelovali zajedno godinu dana (11,25-26). “Dok su jednom obavljali službu Božju i postili, reče Duh Sveti: ‘De mi odlučite Barnabu i Savla za djelo na koje sam ih pozvao’. Onda su postili, molili, položili na njih ruke i otpustili ih” (Dj 13,2-3). Tako se na liturgiji Crkve iskristaliziralo Pavlovo misionarsko zvanje. Poslan je da propovijeda smrt i uskrsnuće Isusovo kao evanđelje ili radosnu vijest spasenja. Na drugom misijskom putovanju kroz 18 mjeseci propovijedao je Grcima u Korintu. U Prvoj poslanici Korinćanima podsjeća Pavao krštenike da im je predao ono što je primio slaveći liturgiju u Antiohiji. Predao im je



obred slavljenja večere Gospodnje kod kojega ovlašteni predsjedatelj izgovora Isusove riječi nad kruhom i vinom i tako zajednica slavi spomen Isusove smrti i uskrsnuća. Obredom "čase blagoslovne" i "lomljenja kruha" slave kršteni zajedništvo s Kristom i međusobno. Euharistija to zajedništvo očituje, učvršćuje i izgrađuje. "Crkva od euharistije živi" kaže Papa Ivan Pavao II. u jednoj svojoj enciklici.

Zato svjesnim i aktivnim slavljenjem nedjeljne euharistije mi čuvamo i njegujemo svoj kršćanski identitet. Mi koji smo kao kršćani manjina u svojim zemljama možemo ustrajati u svom identitetu ako se hranimo riječju Božjom i kruhom Božjim na euharistijskoj gozbi i žrtvi Crkve.

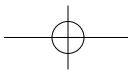
3. Kad je Pavao zbog propovijedanja evanđelja o Kristu bio uhićen u Jeruzalemu, rimskom časniku koji ga je spasio od linčovanja mnoštva predstavio se: "Ja sam židov iz Tarza cilicijskoga, građanin grada znamenitoga" (Dj 21,39). Tarz je u Pavlovo doba bio središte rimske pokrajine Cilicije, poznat po školama u kojima su mladići izučavali filozofiju i retoriku. Stručnjaci koji su proučili grčki jezik Pavlovih poslanica, osobito njegove metafore, smatraju da je Pavao stekao visoko obrazovanje na grčkom u Tarzu prije nego su ga roditelji poslali na studij teologije u Jeruzalem. Kad kaže da ga je Bog "odvojio već od utrobe majke i pozvao milošću svojom" (Gal 1,15), on s ponosom ističe da mu je dobro došla naobrazba koju je kao

dječak i mladić stekao u Tarzu. Učeci jezik, književnost i kulturu Grka on se i nesvjesno spremao za apostola evanđelja Kristova među pripadnicima različitih naroda. Pavao je bio otvoren prema drugima, ali je čuvao svoj židovski i kršćanski identitet. To želimo od njega naučiti. Dok kao kršćani živimo među sugrađanima drugih vjera ili nacionalnosti, mi želimo biti svjedoci ljubavi Božje prema svima ljudima. Pavao je napisao kršćanima Rima koji su bili neznatna manjina u glavnom gradu carstva: "Ako je moguće, koliko je do vas, u miru budite sa svima ljudima!" (Rim 12,18). U Egiptu je 23. veljače održan kolokvij kršćana i muslimana na temu "Vrednota Crkve na Bliskom Istoku: kršćani i muslimani o tome razmišljaju". Papa Benedikt XVI u prigodnoj poruci istaknuo je da su kršćani bogatstvo za islamske zemlje te potaknuo na učinkovit dijalog u područjima gdje su kršćanske zajednice u manjini. Pravi dijalog možemo voditi ako dobro poznajemo svoju vjeru i s vjerničkim interesom upoznajemo druge.

Zaključimo: kršćanski identitet njegujemo nadahnuti Pavlovim primjerom i naukom. Bez obzira na naš broj u pojedinoj zemlji ili mjestu, mi smo Crkva zato što se okupljamo na euharistiju od koje Crkva živi. S Pavlom želimo ostati otvoreni prema drugima i drugačijima čuvajući svoj identitet. Neka tako bude. Amen.

(kta)





Kardinal Puljić i mitropolit Nikolaj pozvali na zajedničku molitvu

## Molitvena osmina za jedinstvo kršćana

Sarajevo, 12. siječanj 2009.

U povodu Molitvene osmine za jedinstvo kršćana 2009. godine, od 18. do 25. siječnja, nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić i mitropolit dabrobosanski gospodin Nikolaj uputili su Poziv na zajedničku molitvu:

“Dragi vjernici,

Kao i prošle godine, prigodom Tjedna molitve za jedinstvo kršćana, s radošću i nadom vas pozivamo da nam se i ove godine pridružite u tome činu i izričaju naše vjere u Boga i zahvalnosti zbog pripadnosti njegovoj Svetoj Crkvi. Naime, u svijetlu vjere ali i u tjeskobno ozračju općesvjetskih događanja te stanja duha u našoj Domovini sve jasnije uviđamo vlastitu vjerničku i kršćansku obvezu dosljednijega svjedočenja Boga kako nam ga je objavio i živio naš Gospodin Isus Krist.

Osim vjere i zahvalnosti, ovim pozivom na zajedničku molitvu, kojom ćemo, u nedjelju 18. siječnja, Tjedan za jedinstvo započeti u katoličkoj Katedrali a završiti, u nedjelju 25. siječnja, u pravoslavnoj Sabornoj crkvi, želimo očitovati i posvjedočiti i naše uvjerenje da Bog kršćane na ovim prostorima povijesnoga susretništa bogatstva različitosti dodatno obvezuje na razumijevanje i tijesnu suradnju.

Naime, zajedničkim naviještanjem i svjedočenjem Kristove istine o čovjeku mi, kao kršćani, možemo i trebamo doprinijeti da se napašt ljudi i naroda ovih prostorima međusobne teškoće rješavati kroz sučeljavanja i sukobe preokrene u spremnost na susretanje i međusobno prihvaćanje. Prostor na kojemu nam je Bog dao živjeti i povijesni trenutak u kojem nas poziva svjedočiti dodatno obvezuju da jedinstvo kršćana ne shvaćamo kao rubno nego bitno obilježje Crkve. Po mjeri jedinstva svijet nas prepoznaje i prihvaća kao Kristove učenike i svjedoke. Jedinstvo Crkve, za koje Isus moli, apostol Pavao shvaća kao neraskidivu povezanost tijela i glave u različitosti udova.

Iako, poput apostola Svetoga Pavla čiju go-

dinu obilježavamo, i sami osjećamo kako nam, na ovome planu, htjeti ide, ali ne i činiti (Rim 7,18), ipak znanjem vjere znamo da Bog može i hoće i naše htijenje, potvrđivano i utvrđivano ovim malim znakovima, ugraditi u veliko djelo svoga spasiteljskog plana.

Nisu nam nepoznati ovozemaljski, ljudski gledano možda i opravdani, razlozi za oprez i suzdržanost kada je u pitanju ekumenizam i svjedočenje naše želje za jedinstvom Kristove Crkve kroz zajedničku molitvu. Ali, želimo i moramo reći da svi ovozemaljski i ljudski razlozi ne mogu i ne smiju prevladati pred razlogom i zakonom ljubavi prema čovjeku jer je čovjek i prema Crkvi jer je Kristova. Tome zakonu nas je Krist poučio i pretvorio ga mjerilo naše vjernosti i ljubavi prema njemu. (usp. Mt 25, 40. 45)

To nas ohrabruje da se, unatoč ožiljcima i još otvorenim ranama na Mjesnim Crkvama kojima vi milošću Božjom pripadate a mi i pripadamo i predsjedamo, snagom naše kršćanske vjere međusobno prihvaćamo i zajednički molimo nadahnuće i lijek Božjega Duha.

Molimo i želimo sebi i vama da, kao kršćani, ne živimo više sebi nego onomu koji za nas umrije i uskrsnu (usp. 2 Kor 5, 15) jer će tako, kao i primjeru Svetoga Pavla čiji zagovor vam molimo, u nama i među nama sve više živjeti Krist Gospodin. (usp. Gal 2, 20). A to je smisao svega našeg kršćanskog postojanja, naše vjere i našega nastojanja.

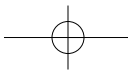
Radujući se molitvenomu susretu s vama, želimo vam radostan blagdan Kristova rođenja i svakim dobrom plodnu Novu Godinu!”

Sarajevo, 5. siječnja 2009.

Vinko kardinal Puljić  
nadbiskup vrhbosanski

Gospodin Nikolaj,  
Episkop dabrobosanski

BILJEŽIMO





## Vinko kardinal Puljić prihvatio poziv misije Lusu

Zambija, 14. ožujak 2009.

*Crkva u BiH 2008. godine imala je akciju "Izgradimo crkvu u Zambiji", koju su pokrenuli biskupi Bosne i Hercegovine*

Misija Lusu u biskupiji Livingston u afričkoj državi Zambiji, koju od 2003. godine vodi naš hrvatski misionar don Boris Dabo, na svojoj web stranici ([www.lusumission.org](http://www.lusumission.org)) donijela je vijest da je vrhbosanski nadbiskup Vinko kardinal Puljić prihvatio poziv da u pratnji nacionalnog ravnatelja Papinskih misijskih djela BiH vlč. Tome Kneževića dođe na otvorenje nove crkve u Lusu. Spomenuta vijest donosi sljedeće:

"Dobra vijest: Kardinal Vinko potvrdio dolazak na otvorenje crkve u Lusu koje će biti 7. lipnja 2009. godine. On će doći u pratnji vlč. Tome Kneževića, nacionalnog ravnatelja PMD BiH. Dobrodošli! ... Ta se vijest brzo proširila i svi se vesele vidjeti kardinala. Naravno, malo je tko znao tko je kardinal i koja mu je uloga u Crkvi. Kad smo objasnili, ljudi su se osjetili počašćenima tako visokom crkvenim gostom. Zbog prilagođavanja datuma otvorenja s kardinalovim terminima, novi datum je nedjelja, 7. lipnja, 2009. godine.

### *Akcija Crkve u Bosni i Hercegovini*

Prisjetit ćemo se da je Crkva u Bosni i Hercegovini kroz 2008. imala akciju 'Izgradimo crkvu u Zambiji'. Akcija su pokrenuli biskupi Bosne i Hercegovine i povjerili je Misijskoj sre-

dišnjice u Sarajevu uz medijsko pokriće Katoličkog tjednika. Akcija je dobro uspjela te sakupila oko 48.000 američkih dolara za gradnju i dovršenje crkve. Logično je da je onda i otvara predstavnik Crkve u Bosni i Hercegovini.

### *Hrvati u Lusaki će zajedno s kardinalom sudjelovati na fešti*

Dolasku kardinala se raduju i Hrvati koji sa svojim obiteljima žive u Lusaki. Oni se trenutno dogovaraju o prihvatu kardinala, mogućem programu s njim te zajedničkim dolaskom u Lusu. O tom programu se brine Zvonko Sanković.

### *Poziv svim župama u dekanatu*

O programu samog otvorenja na razini župe brine se organizacijsko vijeće. Ono je već imalo sastanak te odlučilo da će pozvati sve župe u dekanatu, a ima ih šest. Program otvorenja će početi u četvrtak, a završit će u ponedjeljak.

O tijeku pripreve na feštu još ćemo javljati. Molimo naše prijatelje da nam svojim molitvama pomognu da se sva proslava održi u duhu veselja i molitve te da poluči duhovnu korist svima. Ovo je novi korak u životu naših misija na obalama Zambezija.

Što se gradnje tiče, vanjski radovi su dovršeni, a još se radi na izradi klupa i unutrašnjeg namještaja."

(kta/missio.ba)

## Miroљubiva bitka vjere

*Propovijed kardinala Francis Arinzea na Stepinčevo u crkvi Sv. Jeronima u Rimu, 10. veljače 2009.*

Žarkom vjerom i velikom zahvalom Bogu, slavimo blagdan priznatog Kristova vojnika, blaženoga Alojzija Stepinca. Ovaj neustrašivi mučenik Crkve iz plemenite hrvatske nacije, od Boga je primio snagu izdržati do kraja mi-

roљubivu bitku vjere.

Pitamo se: Koji su to najupečatljiviji datumi iz života našega Mučenika? Koja je poruka njegova života na zemlji? Koji su to pouci koje možemo polučiti za nas danas?



### *Život Blaženoga Alojzija Stepinca*

Nešto manje od šezdeset i dvije godine Bog je učinio velike stvari u blaženome Alojziju (Usp. Lk 1,14). Rođen 18. ožujka 1898. godine u Brezariću, Alojzije je ušao u Papinski Njemačko-Madžarski zavod (Germanicu-Ungarico) u Rimu 28. listopada 1924. godine. U sedam godina završio je svoj teološki studij na Papinskom sveučilištu Gregoriana. Za svećenika je zaređen na Krista Kralja, 26. listopada 1930. Tako se zdušno zauzeo u domovini da je sa samo trideset i šest godina imenovan nadbiskupom koadjutorom u Zagrebu, 28. svibnja 1934. godine. Tri godine kasnije naslijedio je svoga predšasnika nadbiskupa Bauera i postao neustrašiv branitelj i zagovornik ljudskih prava tijekom Drugog svjetskog rata.

Samo devet dana poslije komunističkog preuzimanja vlasti u Zagrebu, prvim uhićenjem 17. svibnja 1945. godine, započinje nadbiskupova kalvarija. I tad zajedno s ostalim hrvatskim biskupima nije prestajao upozoravati na komunističke zločine. Poslije brojnih maltretiranja, ponovno je bio uhićen i zatočen u Nadbiskupski dvor u Zagrebu, 18. rujna 1946. godine. Tada je započela prava farsa, sudski proces koji se završio osudom na šesnaest godina zatvora.

Godine 1951. premješten je u župni ured u Krašić gdje je kao zatočenik zaključio svoje revno svjedočanstvo katoličkog pastira. Godine 1952. hrvatski biskupi objavili su dokument Non licet kojim je naloženo svećenicima da ne pristupaju komunističkim organizacijama koje namjerno potkapaju Svetu Crkvu. Papa Pio XII. imenovao je našega junaka kardinalom 12. siječnja 1953. godine, a 10. siječnja 1960. godine kardinal Alojzije Stepinac napustio je svoju uplakanu zemlju i preselio se u onu vječnu. Poslije toga, 17. veljače 1960. slijedilo je potresno pismo priznanja, sad već blaženog, pape Ivana XXIII. Zatim, deklaracija hrvatske Vlade, 14. veljače 1992., o ništavnosti Stepinčeve presude iz 1946. godine. Papa Ivan Pavao II, sad već sluga Božji, 10. rujna 1994. godine moli na njegovu grobu, a 3. listopada 1998. proglašuje ga mučnikom i blaženikom Katoličke Crkve.

### *Blaženikova životna poruka*

Nikomu ne može olako iščeznuti blaženikova životna poruka. Kardinal Alojzije Stepinac

neumorno je propovijedao evanđelje. Slijedio je Isusa sve do Kalvarije. Bez sustezanja je podigao glas protiv nepravde za obranu ljudskih prava, ne razlikujući pri tom Hrvata od židova ili Srbina ili Roma; katolika od pravoslavca ili muslimana. Kako i sam kaže u svojoj propovijedi iz 1943. godine: Katolička crkva ne poznaje rasu gospodara ili rasu robova. Crkva poznaje samo jednu jedinu rasu: ljude kao Božja stvorenja (usp. Il Cardinale Alojzije Stepinac, 1999, str. 33.).

Kardinal Stepinac nas na jasan način poučava važnosti zajedništva s Crkvom i jedinstvo sa Svetim Ocem. Papa nije tuđinska vlast ni na jednom dijelu planeta. Papa je prije svega Kristov glasnik, a Krist je glava mističnog tijela Crkve koja ima u baštini sve nacije (usp. Ps 2,8). Blaženi kardinal je u vrijeme zatočeništva u Lepoglavi jednom prigodom ovako posvjedočio novinarima: Znam zbog čega patim.

Po srijedi su prava Katoličke Crkve. A za nju sam spreman umrijeti u svakom trenutku (usp. cit. dj., str. 51). Dakle, nitko i nikad ga ne može optužiti da je govorio nejasno.

### *Plodovi mučeništva blaženoga Stepinca*

U knjizi Mudrosti (3,1.4.9) Bog nam obznanjuje da su "duše pravednika u ruci Božjoj" ... i oni koji su "u očima ljudskim bili i kažnjeni, nada im je puna besmrtnosti... jer izabranici njegovi stječu milosrđe".

Među blaženikovim brojnim plodovima hrabroga svjedočanstva, istaknut ću samo neke: Vjera i hrabrost Katoličke Crkve u Hrvatskoj; radost i ponositost u življenju svoje vjere; visoki prosjek mladih, koji se opredjeljuju za svećenička ili redovnička zvanja; nepokolebljiva vjernost Svetoj Stolic i Petru.

Prorok Izaija o Mesiji, sluzi Jahvinu napisao: "žrtvuje li život svoj za naknadnicu, vidjet će potomstvo i produžiti sebi dane... Zato ću mu mnoštvo dati u baštinu i s moćnicima plijen će dijeliti" (Iz 53,10.12). Ova se proročka obećanja, s dužnim poštovanjem, mogu primijeniti i na kardinala Stepinca i njegovo nasljedstvo: Isus nas uči: "Zaista, zaista, kažem vam: ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod" (Iv 12,24).



### *Pouka za nas*

Iz života blaženog Stepinca naučimo kako se, za ljubav Božju, treba suočiti sa svakom protivštinom i s oduševljenjem ići ususret Kristu, pravom, istinskom trsu. Sveti Petar nam poručuje da smo blaženi ako trpimo zbog pravednosti. Valja nam, dakle, neprestano raditi na svjedočanstvu naše vjere koja je temelj kršćanske nade (1 Pt 3,14-15).

Ako nas svijet i mrzi, moramo znati da se na isti način ophodio i prema našem učitelju Isusu. Nije sluga nad gospodarom. Ako je Isus bio progonjen, kako mi danas možemo očekivati drugačije? (Iv 15,18-21).

Da bismo mogli nasljedovati fascinantnu neustrašivost i snagu blaženoga Alojzija, zaista moramo moliti. Isus nas potiče na jednom mjestu: "Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom. Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će

ga, a tko izgubi život svoj poradi mene, naći će ga" (Mt 16,24-25). A na drugom nas mjestu poučava: "Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje" (Iv 15,13).

Pavao i Barnaba nisu nikada ni sumnjali da je za spasenje potrebno kadšto i pretrpjeti "jer da nam je kroz mnoge nevolje ući u kraljevstvo Božje" (Dj 14,22).

Naučimo od blaženika kako treba Bogu, koji nas neizmjerljivo ljubi, prinositi život u cijelosti. U Trećoj euharistijskoj molimo: Učinio nas Duh Sveti vječnim darom za tebe! Molimo Blaženu Djevicu Mariju, Kraljicu mučenika i blaženog Alojzija Stepinca da svatko od nas zavrjedni nepokolebljivu vjeru u Krista, postojanu vjeru u Crkvu i veliku radost življenja kršćanske vjere. Isusu Kristu, Spasitelju čovječanstva, slava i čast u vjekove! Amen.

*(Prijevod: vlč. Dubravko Turalija)*

## **Pozdrav patrijarha Bartolomeja, predsjednicima BK jugoistočne Europe**

**Istanbul, 9. ožujak 2009.**

Predraga braćo u Gospodinu,

Uistinu mi je velika radost pozdraviti vaš časni i poštovani skup ovdje u Istanbulu, neka da kraljevskom Konstantinopolu, sjedištu novoga Rima i ekumenskog patrijarha, sestri Crkve u Rimu.

Pozdravljamo vas ovdje kao obitelj, časteći u prvom redu dobre odnose koje naše dvije Crkve imaju, ali i priznavajući i važnost bratskog okupljanja i susreta u meditaciji, promišljanju i zajedničkom radu.

Sjećamo se s dubokim poštovanjem povijesnog posjeta u Studenom 2006. godine Phanaru, Njegove Svetosti, našeg Brata u Kristu, Benedikta XVI Phanaru, ubrzo nakon njegovog izbora i instalacije, nastavljajući tako tradiciju svojega predšasnika, pokojnog Pape Ivana Pavla II. U isto vrijeme ne možemo zaboraviti i naše mnogobrojne posjete Vatikanu, od kojih je posljednja bila, da, na osobni poziv Njegove Svetosti Benedikta XVI, uputimo Sin-

odi biskupa tijekom XII redovne generalne skupštine u listopadu 2008. godine.

Kao što dobro znate ovakvi jedinstveni susreti nisu samo povijesni susreti, oni su sveti, ukoliko doprinose ozdravljenju razdvojenoj Crkvi i povjerenje Narodu Božjemu. Ovakvi susreti nam, nadalje, pomažu potvrditi zajedničke korijene i vizije za jedinstvo, te uputiti zajedničke deklaracije obzirom na svjetske probleme u našem vremenu kao što je Venicijanska izjava potpisana od nas i Pape Ivana Pavla II o etici okoliša (prvoj takvoj izvjavu naše dvije Crkve o gorućem problemima klimatskih promjena i ekološke degradacije), te izjava u Istanbulu potpisana od nas i Benedikta XVI o našoj solidarnosti u naporu oko mira i međusobnog razumijevanja.

I vaše okupljanje kao braće biskupa, je od jednake važnosti u ovim teškim i turbulentnim vremenima kada globalna nesigurnost i veliko siromaštvo pogađaju naš svijet. Danas je



potreban jasan i molitven odgovor crkvenih upravitelja na probleme koje susreću naši vjernici. Stoga je naša odgovornost uzeti vremena, u duhovnoj obnovi, razmisliti o našem pozivu, te ponuditi odgovore na Kristolik način. Tijelo Kristovo zahtijeva to od nas kao biskupa Cr-

kve, a narod Božji svakako to zaslužuje.

Želimo vam svaki blagoslov u vašim odlukama. I molimo vas znajte da je naš dom vaš dom! Dobrodošli!

(kta)

BILJEŽIMO

*Svećenici, redovnici i redovnice Sarajeva čestitali Božić kardinalu Puljiću*

## **Božićna čestitka u duhu jubileja velikih obraćenika Crkve svetog Pavla, apostola naroda i svetoga Franje brata svih ljudi**

**Sarajevo, 24. prosinac 2008.**

Svećenici, redovnici i redovnice zbog pastoralnih obveza na Božić i božićne blagdane ne mogu doći na čestitanje nadbiskupu metropolitu vrhbosanskom kardinalu Vinku Puljiću, okupili su se danas, 24. prosinca na Badnji dan te njemu i jedni drugima zaželjeli sretan Božić i božićne blagdane. U ime svećenika, redovnika i redovnica koji djeluju u Sarajevu prigodnu čestitku kardinalu Puljiću izrekao je fra Mijo Džolan, provincijal Bosne Srebrene.

Provincijal Džolan je zaželio kardinalu Puljiću da ovoga Božića u godini jubileja velikih obraćenika Crkve sv. Pavla i sv. Franje kapitulira pred Isusom Kristom i da pozove snažno mjesnu Crkvu na kapitulaciju. "Ma kako nedostižni nam ti vrhunci duha i slobode izgledali potrebni su nam kao orijentiri sveukupnog hoda kroz nama darovano vrijeme i pitanja ovoga vremena: Da poput Pavla: ne živim više ja, nego Krist živi u meni! Ili poput Franje: da bez obzira na sve što je učinjeno, obnovimo se u svijesti da je sloboda s Isusom vrijedna da se uvijek iznova krene ispočetka. Svakako ta kapitulacija ne treba proći bez argumenata iskustva, razuma, kako ne bismo kapitulirali pred nekom sladunjavom i anakronom predodžbom o Isusu. Bilo bi potrebno kapitulirati pred Isusom, koji u povijest naših života i kozmosa unosi bezuvjetnu ljubav Božju. Prva informacija koja i suvremenog čovjeka može zaustaviti i pokrenuti jest: što je Bog za nas u bezuvjetnoj ljubavi učinio po Isusu Kristu. Jer samo u

potpunosti bezuvjetna ljubav obvezuje, ozdravlja i oslobađa. Na nju nitko nije imun. Zato jer naša velika obveza, kako to i papa Benedikt XVI. ovih dana ponavlja, ozbiljno slaviti Božić, a to znači novost Isusa Krista uvoditi u sve dijaloge, koje suvremena Crkva ostvaruje sa svijetom, njegovom kulturom, politikom, ekonomijom, etikom, drugim religijama. Zato kapitulirajmo pred Isusom kako bismo pobijedili na svim drugim poljima!"

Zahvaljujući za čestitku kardinal Puljić je kazao kako je ovo prigoda gdje se trebaju naglasiti dvije obljentice: godinu svetog Pavla, apostola naroda i svetoga Franje (800 godina franjevačkog pokreta) brata svih ljudi. "To su divni likovi i nama danas da se nadahnemo u apostolskom žaru i evanđeoskom bratstvu. Oboje nam je tako potrebno u ovim vremenima kada nas zapljuskuju vijesti o krizi i sumornoj situaciji. I Riječ Tijelom postade! (Iv 1, 14) jest izazov na kojeg treba odgovoriti. Dozvoliti u našu ljudskoj da se i danas utjelovljuje. Zato valja Riječ Božju čuti, poslušati i prihvatiti i to srcem. Riječ Božja mijenja srce. Dok se to ne dogodi nema ni žara i bratstva.

Ne bojte se! Evo javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod" (Lk 2,10). U taj naš kljudski strah i nesigurnost ta Riječ odjekuje i unosi blagu vijest koja je izvor radosti u prvom redu za nas koji Ga slijedimo izbliza, a onda preko nas za sav narod. Oba lika i sv. Pavao i sv. Franjo su to shvatili i prihvatili i zato su i



živjeli kršćansku radost i naviještali radost.

Valja se vratiti sebi. Teško nama s nama. Ako nam ništa nije sveto, ne možemo očekivati ni da se vrednuje ono što sami jesmo i činimo. Zato će nam vrlo važno biti na tom području poraditi. Ovdje posebno mislim na naše gnijezdo iz kojeg smo nikli i u kojem smo odgojeni i u kojem poslanje imamo. Naša mjesna Crkva u ovoj zemlji BiH. Naša vjernička solidarnost iz bogatsva duha vjere otvorenost za druge i drugačije. Ne možemo ignorirati Božju blizinu

stvarajući međusobne udaljenosti. Posebno mislim na potrebu unutarnjeg dijaloga. Lažan je dijalog s drugima, ako nismo sposobni međusobno razgovarati. Zaboravili smo, da vlastito ustrjstvo zajedništva je obaveza na kojem valja raditi i svi skupa i svaki osobno izgrađivati. U tom duhu želim svima Više Božićne radosti i utjehe vjere, svjetla koje osmišljava svagdašnjieu, snagu koja daje žar i polet. Neka vam je čestit Božić i Nova godina!"

(kta)

## Imendanska čestitka

Uzoriti gospodine Kardinale, preuzvišeni gospodine Nadbiskupe, oci Biskupi, oče Provincijale, kolege svećenici, časne sestre, dragi bogoslovi!

Sve Vas iskreno pozdravljam i izražavam srdačnu dobrodošlicu na imendan našem nadbiskupu, kardinalu Vinku.

Kad sam razmišljao kako započeti ovu imendansku čestitku i kako je uobličiti, učinilo mi se najprimjerenijim izreći je u duhu osobe sv. Vinka, đakona i mečenika, te povući paralelu s našim Slavljnikom i vremenom u kojem obavlja ovu časnu, ali izuzetno odgovornu službu. Odgovornost uvećava činjenica da tu službu obavljate u preteškim vremenima. Naši imenjaci - nebeski zaštitnici su svojim životima prenijeli komadić neba na zemlju i svaki na svoj način posvjedočili da je milost jača od grijeha, da se čovjek ovdje na zemlji može ostvariti i da život u Bogu ima smisla.

Sv. Vinko je bio obdaren rječitošću, lijepim propovijedanjem, tako da ga je njegov biskup, koji je imao poteškoća s govorom, uzeo da umjesto njega propovijeda. Njegove propovijedi su nailazile na plodno tlo jer je bio dosljedan i vjerodostojan.

"Živi ono što propovijedaš", kaže se na ređenju. Bio je pun pouzdanja, hrabar i neustrasiv. Nakon što je prepješačio iz Saragoze u Valenciju, bačen je u tamnicu po kojoj su bili prosuti oštri komadići pečene gline. Odmah je u tamnici svojim zvonkim glasom počeo glasno zahvaljivati Bogu, duboko svjestan da "Oni koji nakon što ubiju tijelo, nemaju što drugo učiniti." Njegov dar propovijedanja, dosljednost, vjerodostojnost, hrabrost i čvrsto pouzdanje u Boga isklესali su najljepše djelo za jedn-

og kršćanina - mučeništvo.

Vaš životni put, uzoriti gospodine Kardinale, je bio i još je, pun iskušenja i izazova. Prvo u rodnoj banjalučkoj biskupiji, pa u Zadru i konačno ovdje u našoj Vrhbosanskoj nadbiskupiji. Tek što ste imenovani Pastirom ove mjesne Crkve priprema se rat u kojem proživljavate sve strahote i stradanja. Nakon četvorogodišnjih ratnih strepnji i nadanja, slijedi daytonsko vrijeme, usuđujem se reći, ni mira ni rata, koje nažalost još traje. U ovom vremenu pomračenja svega onoga što čovjeka čini čovjekom, znali ste hrabro stati na stranu obespravljenih i najslabijih i davati nadu da nikad nije sve izgubljeno i propalo, kada se računa s Bogom, jer "Božja je zadnja", kako često znadete reći.

Zašto ovo zapravo na ovakav način spominjem? Prvo jer smatram da su imendani, uz različite godišnjice, prigoda da se Slavljniku zahvali za sve što čini i drugo jer Vam je Providnost dodijelila da budete pastir ove Crkve u njezinoj dugoj povijesti, možda najtežim vremenima.

Stoga Vam najiskrenije zahvaljujem u ime svih nas ovdje okupljenih i cijele Vrhbosanske nadbiskupije za osamnaest godina vjernog i nesebičnog služenja. Neka Vam dobri Bog dadne snage, zdravlja i strpljenja za radosno služenje u ovim složenim i izazovnim vremenima, da poput Vašeg zaštitnika sv. Vinka vodite našu Nadbiskupiju propovijedajući riječ Božju hrabro, dosljedno, vjerodostojno, puni pouzdanja u Krista Kralja svega stvorenja i gospodara povijesti.

S tim mislima, željama i molitvama Vam najsrdačnije čestitam Imendan. Živjeli!

*Mr. Luka Tunjić, generalni vikar*



## Vjerom i krštenjem pridružujemo se Kristu i jedni drugima

Homilija kardinala V. Puljića u pravoslavnoj katedrali u Sarajevu 25. 1. 2009.

Preosvećeni gospodine mitropolite Nikolaje,  
Vaša ekscelencija apostolski nuncije u BiH,  
Subrate u služenju Vrhbosanskoj crkvi,  
biskupe Pero,

Dragi svećenici, monasi i monahinje Pravo-  
slavne i Katoličke crkve,  
Sestre i braćo!

Prošle nedjelje, u okviru ekumenskog bog-  
oslužja Riječi u katoličkoj katedrali otvorili  
smo Tjedan molitava za jedinstvo kršćana  
2009. a danas ga zaključujemo ovom jekteni-  
jom u Pravoslavnoj katedrali Sarajeva. Zahva-  
ljujem mitropolitu Nikolaju što je održao tem-  
atsku propovijed o Svetom Pavlu kao uzoru  
vjernika i propovjednika evanđelja u našoj ka-  
tedrali i radujem se što večeras mogu ovdje  
zajedno s vama razmatrati dijelove pročitanih  
odlomaka iz Svetoga pisma. Organizatori ove  
ekumenske molitve preuzeli su za čitanja od-  
lomke koji su bili pročitani i u našoj katedrali.  
Za prvo čitanje imali smo Ezekielovu simbol-  
sku akciju s dva drveta kao slici jednog naroda  
Božjega kojom prorok u vremenu babilonsk-  
og sužanjstva moli da ta dva drveta opet post-  
anu jedno u Božjoj ruci (Ez 37,15-24) Za drugo  
čitanje imali smo odlomak iz Poslanice Efežani-  
ma gdje Pavao zatvorenik poziva na jedinstvo  
svih krštenika u Kristu (Ef 1,4-6) a za evanđelje  
dio Isusove molitve za jedinstvo njegovih uče-  
nika kako ju je zabilježio evanđelist Ivan (Iv  
17,1a.8-11). želim svoje razmišljanje temeljiti  
na odlomku iz Poslanice Efežanima.

### I.

Pavao u ovom kratkom odlomku sebe pred-  
stavlja kao zatvorenika u Gospodinu. Stručnj-  
aci za Pavlove poslanice kažu da je to moglo  
biti zatočeništvo u Rimu, kamo je pod vojnom  
pratnjom bio doveden iz Cezareje u Palestini,  
zato što se prizvao na carsko sudište u glav-  
nom gradu carstva. Prije toga on je kroz više od  
20 godina propovijedao evanđelje o Kristu ras-  
petom i uskrsnom, sveopćem Spasitelju židova

i drugih naroda. Zbog svoga propovijedanja  
Pavao je bio optužen od židovskih vjerskih vl-  
asti pred predstavnicima rimske vlasti u Isus-  
ovoj domovini da ruši svetinje židovstva koje  
je odobrena religija u Rimskom carstvu. Dok  
čeka suđenje, on piše vjernicima i poziva ih na  
stupnjevito usvajanje vrlina nužnih za život u  
svakoj ljudskoj zajednici, pa i kršćanskoj: pon-  
iznost, blagost, strpljivost, međusobna ljubav,  
jedinstvo i mir. Potrebu ovih vrlina, koje se  
moraju prakticirati a ne teoretski naučiti, Apo-  
stol motivira kratkim podsjećanjem na kršćan-  
ski poziv: "živite dostojno poziva kojim ste po-  
zvani!" Kao što se on osjećao pozvanim na vj-  
eru u Krista Spasitelja i Sina Božjega, tako odg-  
aja svoje povijesne vjernike i nas danas da je  
osobna i zajednička vjera odgovor na Božji po-  
ziv. Bog nas ljude poziva preko naših roditelja  
u život, ali nas poziva preko vjere roditelja ili  
kao odrasle također na vjeru. Vjera je Božji dar  
koji prihvaćamo i produbljujemo odgojem u  
kući i pohađanjem vjeronauka u školi i pri-  
župi. U Pavlovo doba, ljudi su se samo kao od-  
rasli odlučivali na vjeru i za njih je vjera zaista  
bila Božji poziv, slobodno odabran i prihvaćen.

Iz ove vjere kao odgovora na Božji poziv tre-  
bale bi rasti vrline potrebne za življenje u lju-  
dskoj i vjerničkoj zajednici. Poniznost, blagost  
i strpljivost odnose se na uži krug obitelji gdje  
svaki od nas uči rasti tjelesno i duhovno, služ-  
eći se odgovorno vlastitim sposobnostima i slobodom,  
jer je obitelj škola prave slobode. Dru-  
ge tri vrline odnose se na življenje u širem kr-  
ugu: podnositi jedni druge u ljubavi, čuvati je-  
dinstvo Duha i svezu mira. Podnositi druge u  
ljubavi znači poštivati međusobne razlike tem-  
peramenta, mišljenja i kultura, svjesni da nas  
je Bog stvorio različite kao pojedince i narode  
koji prigodom pridruženja Kristu i Crkvi ne  
gube svoj osobni i nacionalni identitet. čuvati  
jedinstvo Duha znači oslušivati poticaje Du-  
ha Svetoga koji nas je obdario različitim kariz-  
mama, ali i zadužio da te karizme ugrađujemo  
na duhovno i materijalno dobro bližnjih. ču-  
vati svezu mira znači ostati otvoreni jedni za



druge i kad imamo problema u svojim međuljudskim i međunacionalnim odnosima, izbjegavajući nasilno rješavanje malih i velikih pitanja koja donosi život. Mirom svi dobivamo, ratom i nasiljem svi gubimo.

## II.

Pavao u nastavku obrazlaže dogmatski temelj jedinstva: "Jedno tijelo i jedan Duh!" U ostalim dijelovima ove poslanice on uči da je sva Crkva kao jedno tijelo kojemu je Krist glava. To duhovno tijelo ovisi od Krista-glave, od njega urasta u svijet i prema njemu usmjerava ljude: "Sve mu podloži pod noge, a njega postavi - nad svime - Glavom Crkvi, koja je Tijelo njegovo, punina onoga koji sve u svima ispunja" (Ef 1,22). Ispunjena Kristom, Crkva je u svijetu znak i sredstvo spasenja. Prema ovoj poslanici Crkva je i Božja građevina: "Sugrađani ste svetih i ukućani Božji, nazidani na temelju apostola i proroka, a zaglavni je kamen sam Krist Isus. U njemu je sva građevina povezana i raste u hram svet u Gospodinu. U njemu ste i vi ugrađeni u prebivalište Božje u Duhu". Crkva je u temelju jedna, jer "u jednom Duhu svi smo u jedno tijelo kršteni, bilo židovi, bilo Grci, bilo robovi, bilo slobodni. I svi smo jednim Duhom napojeni" (1 Kor 12,13). Duh uskrslog Krista pridružuje nas Gospodinu Isusu i mističnom tijelu njegovu koje je Crkva.

Zato Pavao zanosno nastavlja: "Jedan Gospodin, jedna vjera, jedan krst!" Jedan Gospodin je Krist Isus kojemu se vjerom podlažemo. Jedna vjera je osobni pristanak uz Isusa kao Spasitelja i Sina Božjega ali i pristanak uz osnovne istine o Bogu i nama ljudima koje nam je on objavio. Jedan krst je sakrament ili sveta tajna koju možemo valjano primiti samo jednom u životu. Zato jednom kršteni, ulazimo u

saveznički odnos s Ocem, Sinom i Duhom Svetim i ostajemo zauvijek kršteni. Tko je kršten vodom u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, valjano je kršten i mi jedni drugima priznajemo valjanost krštenja, iako još nismo u punom kanonskom zajedništvu. "Jedan Bog i Otac sviju, nad svima i po svima i u svima!" On stoluje nad svima ljudima, on djeluje u svima koji se otvaraju njegovoj milosti, on prebiva u svima. Evo, to je dogmatski temelj jedinstva nas kršćana koji već postoji, ali i koji nas potiče da radimo na punom vidljivom jedinstvu.

## III.

U tjednu kada mi katolici završavamo božićne blagdane a pravoslavci koji se drže Julijanskog kalendara počinju, mitropolit Nikolaj i ja uputili smo 5. siječnja ove godine pastirsku poslanicu u kojoj smo pozvali svoje vjernike na molitvu. Pozvali smo na molitvu da se nastup sučeljavanja na našim prostorima preokrene u spremnost na susretanje i međusobno prihvaćanje. Dijelove te naše poslanice prenijela je na njemačkom 15. siječnja Srpska pravoslavna agencija za Srednju Europu a od nje preuzeli svjetski mediji. Tako je naše skromno zalaganje u Sarajevu i Bosni i Hercegovini odjeknulo među kršćanima Europe i svijeta. Kršćani i drugi ljudi Europe prihvaćaju nas kad se zajednički trudimo oko mira i općeg dobra, ali mi pravoslavni i katolički vjernici ove zemlje želimo to činiti snagom vjere i krštenja kojim smo pridruženi Kristu Gospodinu i jedni drugima. Ovo ne znači udruživanje dvojice protiv trećega nego slobodno prakticiranje našeg kršćanskog identiteta u ovoj zemlji različitih. Neka nas Otac nebeski vodi, Duh Sveti prosvjetljuje i Krist Gospodi jača u toj plemenitoj zadaći. Amen.





Predstavljena knjiga Benedikta XVI. - "Duhovne misli"

## U prostorijama nakladne kuće Verbum u četvrtak 19. veljače na konferenciji za medije predstavljena je knjiga pape Benedikta XVI. - "Duhovne misli"

Split, 20. veljača 2009.

U prostorijama nakladne kuće Verbum u četvrtak 19. veljače na konferenciji za medije predstavljena je knjiga Benedikta XVI. "Duhovne misli". Riječ je o 21. naslovu tog autora u izdanju Verbuma, a knjigu su predstavili mr. sc. Petar Balta i Miro Radalj, glavni urednik i direktor nakladne kuće Verbum.

U knjizi "Duhovne misli" sabrane su neke duhovne misli iz prve godine pontifikata Benedikta XVI., a najčešće teme ove antologije su vjera u Boga, središnje mjesto Isusa u čovjekovu životu, ljubav koja nam je dana i koju čovjek mora pretvoriti u sebedarje te trpljenje, svetost, vjerski odgoj odraslih, a prije svega mladih, život, obitelj, mir, sloboda i sreća...

Osim dubokim teološkim značenjem ove misli zrače i izvanrednom duhovnom snagom i, kada je riječ o presudnim i ključnim temama

ljudskog iskustva, izravno i neposredno dopiru do srca i duše onoga koji ih čita i sluša. U svakome tko ih čita rađaju novo gledište zahvaljujući kojem se novim očima gleda na svoju vjeru, Sveto pismo, sadašnjost i, općenito uzevši, pristupa se onom bitnom u vlastitom životu vodeći se primjerom.

I ove "Duhovne misli" pokazatelj su brige i pažnje koju Papa posvećuje pitanjima i problemima današnjeg čovjeka, pri čemu svaki put kada mu se za to pruži prigoda neumorno potiče i podsjeća na ono temeljno u životu, a to je susret s Kristovom osobom koji "životu daje novi obzor".

Sve to čini ovu knjižicu vrijednim štitvom za svakoga tko je uzme u ruke.

(kta/j.h.)

Sveti Otac imenovao je 18. prosinca 2008. svećenika Banjalučke biskupije mr. Berislava Grgića biskupom prelatom u norveškom gradu Tromsø

## Banjalučki svećenik vlč. Mr. Berislav Grgić imenovan biskupom u Norveškoj

Vatikan, 18. prosinac 2008.

U četvrtak, 18. prosinca u podne objavila je Kongregacija za biskupe da je Sveti Otac Benedikt XVI. imenovao svećenika Banjolučke biskupije prelata mr. Berislava Grgića biskupom prelatom područne prelature Troms (Tromsø) na sjeveru Norveške. Prefekt Kongregacije za biskupe uputio je tim povodom u ime Kongregacije biskupu Komarici i cijeloj Banjolučkoj biskupiji srdačne čestitke.

Mons. Mr. Berislav Grgić je rođen 15. veljače

1960. u Novom Selu, u župi Kotor Varoš. Osnovnu školu je završio u Zabrdi kod Kotor Varoša, gimnaziju kao kandidat Banjolučke biskupije u Zadarskom sjemeništu "Zmajević", a teološke studije na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji u Sarajevu. Za svećenika Banjolučke biskupije zaređen je u Banjoj Luci, 29. lipnja 1986.. Pstoralno je djelovao kao župni vikar, upravitelj župe i župnik u sviše župa svoje rodne biskupije od 1986. do 1988., kad odlazi na daljnji



BILJEŽIMO

studij na Papinsko sveučilište Gregorijana u Rim, na kojem je u proljeće 1991. magistrirao iz duhovnosti. Godinu dana j ebio duhovnik i Nadbiskupskom sjemeništu u Zadru, a tijekom ratnih godina (1992.-1995) suradnik je u Caritasu i Vikarijatu za izbjeglice i prognanike Banjolučke biskupije u Zagrebu. Nakon kraćeg upravljanja župom Budžak u Banjoj Luci, do izgova vjernika u ljeto 1995. brine se do početka 1996. za prognanike iz Banjolučke biskupije u Hrvatskoj. Od 1996. do 2006. djeluje kao voditelj Hrvatske katoličke misije u Norveškoj sa sjedištem u Oslu, gdje od 2004. obnaša i službu generalnog vikara biskupije Oslo. Zadnje dvije godine upravlja župom Deisenhofen kod Münchena u Njemačkoj. Počasnim prelatom Njegove Svetosti imenovan je 2007. godine.

Biskupsko posvećenje mons. Grgića se predviđa 28. ožujka 2009. u sjedištu najsvevernije partikularne Crkve na svijetu, u gradu Troms (Tromso), koja toga dana obilježava 30. obljetnicu svoga utemeljenja.

Kad je u Vatikanu objavljena vijest o imenovanju još jednog člana prezbiterija Banjolučke biskupije za biskupa (uz domaćeg biskupa Franju Komaricu i vrhbosanskog nadbiskupa kardinala Vinka Puljića) zazvonila su sva zvona banjolučke katedrale, kao i na župnoj crkvi u rodnoj župi novog biskupa.

Biskup Komarica je odmah objavio radosnu vijest svim svećenicima, redovnicima i redovnicama pozvavši ih na molitvu za novoimenovanog pastira Kristove Crkve, koje Banjolučka biskupija ima čast darovati Crkvi u misijskoj dijaspori u Norveškoj.

Poslao je i svoje srdačne bratske čestitke novom subratu u biskupskoj službi mons. Grgiću.

Posebno je čestitao župniku i župljanima rodne župe novog biskupa Kotor Varoš, koja je jedan od 'najbogatijih' svećeničkim i redovničkim zvanjima u Banjolučkoj biskupiji.

(kta/tabb)

*Održan Okrugli stol - Zemlja žrtva tihog kriminala*

## **Društvo u Bosni i Hercegovini postaje sve očitijom žrtvom kriminala i teškim stanjem ljudskih prava**

**Sarajevo, 12. prosinac 2008.**

U organizaciji Komisije Justitia et pax (Pravda i mir) Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, a u prigodi Dana ljudskih prava (10. prosinca), u četvrtak, 11. prosinca, u Katoličkom školskom centru "Sveti Josip" u Sarajevu održan je Okrugli stol na temu: Zemlja žrtva tihog kriminala, koja je usko vezana sa stanjem ljudskih prava u bosansko-hercegovačkoj društvenoj zajednici. Na Okruglom stolu, osim nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, i pomoćnog biskupa vrhbosanskog mons. dr. Peru Sudara, predsjednika Komisije "Justitia et pax", kao uvodničar sudjelovao je dr. Ali Sabri Shabani, profesor s Fakulteta kriminalističkih nauka u Sarajevu, a svjedočio je i fra Zoran Livančić, župnik župe Vitez.

Biskup Sudar je u uvodnoj riječi kazao kako su u Komisiji smatrali za potrebno i korisno da

se na ovogodišnjem Okruglom stolu progovori o vrlo aktualnoj temi tihoga kriminala kojega društvo u Bosni i Hercegovini postaje sve očitijom žrtvom. "Svjesni da je zlo najopasnije dok se o njemu šuti, Komisija želi ovim Okruglim stolom svratiti pozornost na ovu vrstu gaženja ljudskih prava i potaknuti javnu raspravu. Uvjereni smo da će i sama riječ sveučilišnih profesora i javnih djelatnika te sudjelovanje medija dati svoj, makar mali, doprinos u promicanju pozitivnih ljudskih vrlina, koje su, unatoč svemu, resile ljude ove Zemlje. Upravo zato smo Okrugli stol organizirali u biblioteci Katoličkog školskog centra. Naime, čini se da već spada u domenu hrabrosti, ne samo progovoriti o nedostojnosti i neprihvatljivosti negativnih vrijednosti koje kulminiraju u kriminalu, nego i o ljepoti i izazovu poštenja i pozi-



tivnih vrlina. Stoga držimo vrijednim svaki pokušaj njihova promicanja. Napose među mladim generacijama", istaknuo je biskup Sudar.

"Dok se hrabriji dio medijske javnosti i društvenih institucija pokušava uhvatiti u koštac sa, isto tako sve prisutnijim oblicima javnoga i krupnoga kriminala i nasilja, za onaj što ga smatramo sitnim kao da nedostaje snaga ili pak volje. Pa se o njemu javno ne progovara niti ga nadležne ustanove suzbijaju. Taj stav bi se, na prvi pogled, mogao pravdati činjenicom da javnost i društvene ustanove te organi reda i sigurnost kao i sudstvo imaju važnijih i prećih obveza. Međutim, pri tome, kao da, se zaboravlja da je većina pojedinaca pa i cijelo društvo, prije svega, izravna žrtva, upravo, sitnoga kriminala. Njegova dodatna opasnost jest u činjenici da u njegovih redovima rastu buduću organizatori i izvršioци i velikoga kriminala. A pogubnije od svega jest sustavno regrutiranje sve većeg broja mladih u cijele lance ove vrste kriminala, o kojemu se ni najizravnije žrtve više ne usuđuju javno progovoriti", rekao je biskup Sudar koji je pojasnio da je Komisija, svjesna sve dalekosežnih posljedica šutnje o ovoj, za ove prostore, novoj pošasti.

Uvodno izlaganje imao je dr. Ali Sabri Shabani, profesor sa fakulteta kriminalističkih nauka u Sarajevu, koji je sa stručnog aspekta govorio o kriminalu te o osobinama, uzrocima i generalnim faktorima kriminaliteta na ovim prostorima.

"Stopa kriminaliteta varira u odnosu na predratnu stopu kriminaliteta. Evidentno je da je došlo do eksplozije kriminaliteta i kriminalnog djelovanja. Kriminalitet je prirodna pojava sve do granice kada narušava osnovni društveni red, koji kad je narušen onda ulazimo u stanje dezorganizacije. To je stanje kada društvo više nije u stanju da se samo sa sobom bori u domeni problema koje je stvorilo. Ovo sve je nažalost jako prisutno na kriminalnoj sceni u u Bosni i Hercegovini. Većina kriminalaca u BiH izrasla je na matrici rata i ratnih događanja tj. na matrici ratnog društva. Definicija današnjeg zločinca vodi porijeklo iz ratnih vremena", kazao je prof. Shabani.

Kao glavne uzroke današnjeg stanja prof. Shabani ističe jako visoku stopu strukturne nezaposlenosti, gdje jedan veliki broj ljudi

više nije u stanju da se uključi u radni proces. Zatim snažnu kulturu siromaštva, gdje je jako slaba organiziranost ljudi da se suprostave kriminalitetu kao jednoj od pojava gdje su oni direktna žrtva. Eksplozivni karakter kapitalizma, otvorena pljačka javnih dobara, slaba izvršna i represivna vlast. Prof. Shabani kao jedan uzrok navodi i "kolonizaciju ljudskog vremena" gdje roditelji nemaju vremena za svoju djecu "bračni par koji radi i ima djecu odlazi na posao u u 6 sati, vraća se s posla u 18 sati i provodi vrijeme sa svojom obitelji samo par sati. Imamo situaciju gdje su djeca izložena nizu slučajnosti i negativnom pedagoškom utjecaju gdje ih odgajaju Puff Dady, 50 Cent i Madona", istaknuo je prof. Shabani u svom izlaganju.

Kao župnik koji se susreće s različitim profilima ljudi i njihovim sudbinama, fra Zoran je u svom izlaganju svjedočio o teškoj današnjici gdje mladi ljudi nemaju priliku pošteno živjeti od svoga rada, a iznio je i nekoliko primjera kriminalnih radnji. "U vrijeme ovih vjerskih blagdana koje imamo u Bosni i Hercegovini trebali bi smo biti svjedoci istine, svjedoci lijepih događaja. Međutim događa se da smo svjedoci kriminala od najniže do najviše razine, a da nismo spremni biti svjedoci. Bilo bi dobro kada bi svatko pokušao biti svjedok istine, svjedok nečega što je dobro, a time se prije svega pobjeđuje ono što je zlo. želim upozoriti da sve više i više mladih se uvlači u kriminal i da je BiH u jednoj teškoj situaciji poslije rata u kojoj su mladi ljudi spremni ulaziti za sitne novce u kriminalne radnje. Meni bude jako teško kad me mladi čovjek pita gdje će se zaposliti, a ako mu ja nemam odgovora onda mu kažem da sam i ja sudionik krivnje što se nema gdje uposliti. Zbog toga bi bilo dobro da se ukupna zajednica dobro smisli koje poteze napraviti da bi nam sutra bilo bolje", kazao je fra Zoran.

U vrlo živoj diskusiji na temu kriminala i ovu vrstu gaženja ljuskih prava govorili su: g. Bariša čolak, prof. dr. Ismet Dizdarević, prof. Zdravko Grebo, g. Ilija Marinović, dr. Ugo Vlasiavljević i g. Memed Zečić, a moderirao je g. Vatroslav Čelar i ostali sudionici Okrugloga stola koji su dali svoj doprinos razmišljanju na navedenu temu.

(kta)



**Papa primio sudionike sastanka Mješovitoga međunarodnog povjerenstva za teološki dijalog između Katoličke Crkve i Istočnih ortodoksnih Crkvi**

## **Papa: Svijetu je potreban vidljivi znak otajstva jedinstva**

Vatikan, 31. siječanj 2009.

Jedinstvo kršćana je još žurnije potrebno danas, u svijetu obilježenome podjelama i sukobima - rekao je papa Benedikt XVI. primivši 30. siječnja u audijenciju sudionike sastanka Mješovitoga međunarodnog povjerenstva za teološki dijalog između Katoličke Crkve i Istočnih ortodoksnih Crkvi. Riječ je o skupini od sedam lokalnih Crkvi koje su se odvojile od opće Crkve 451. godine, ne prihvaćajući neke odluke Kalcedonskoga sabora.

Svijetu je potreban vidljivi znak otajstva jedinstva - istaknuo je Papa pohvalivši pritom zalaganje Istočnih ortodoksnih Crkvi u dijalogu s Katoličkom Crkvom. Taj je dijalog - prema Papinim riječima - potreban za nadvladavanje podjela iz prošlosti, te za jačanje jedinstva svjedochenoga od kršćana pred ogromnim izazovima s kojima se danas trebaju suočiti vjernici. Osim toga, Sveti je Otac istaknuo kako je dužnost vjernika raditi na očitovanju dimenzije zajedništva u Crkvi. Dovoljno je sjetiti se

Srednjega Istoka, iz kojega dolaze mnogi od vas, kako bismo vidjeli da nam je hitno potrebno istinsko sjeme nade, u svijetu pogođenome tragedijom podjelâ, sukobâ i ogromne ljudske patnje - primijetio je Papa te napomenuo kako je znak nade i ohrabrenja činjenica da se dijalog između Katoličke Crkve i Istočnih ortodoksnih Crkvi nastavio tijekom više godina, čineći važne korake posebice, i to u posljednje vrijeme, u razmatranju Crkve kao zajedništva. Nedavno je završio Tjedan molitve za jedinstvo kršćana, - kazao je nadalje Sveti Otac - i to svečanošću u bazilici posvećenoj velikome apostolu Pavlu. Upravo je Pavao bio prvi branitelj i teolog jedinstva Crkve. Njegovi napori i zalaganje bili su nadahnuti trajnom željom za održavanjem vidljivim stvarno zajedništvo među Gospodinovim učenicima - rekao je na koncu Sveti Otac.

(kta/rv)

## **Papa Benedikt XVI. uputio pismo novome Ruskom pravoslavnom patrijarhu Kirillu**

**Sveti Otac je u pismu pozvao na jačanje dijaloga među katolicima i pravoslavcima, Vatikan, 4. veljača 2009.**

Ojačajmo dijalog među katolicima i pravoslavcima - potaknuo je papa Benedikt XVI. u pismu novome ruskom pravoslavnom patrijarhu Kirillu, koji je 1. veljače započeo svoj mandat svečanim ustoličenjem u moskovskoj katedrali Krista Spasitelja. Sveti je Otac novome Patrijarhu Moskve i cijele Rusije u pismu izrazio poštovanje i duhovnu blizinu, te ponovno izrazio nadu da će dobri odnosi uzajamnoga prihvaćanja i poštovanja između Pravoslavne i Katoličke Crkve još ojačati, na tragu onoga što je izgrađeno s patrijarhom Aleksejem II.

Pismo Svetoga Oca je čestitka, ali istovremeno i priznanje za dosadašnji zajednički rad koji gleda u budućnost s nadom da će dijalog još više ojačati. Papa Benedikt XVI. je jasno podsjetio kako je već u prošlosti, kao predsjednik Odjela za vanjske odnose Pravoslavne Crkve, novi ruski patrijarh Kirill - kako piše Sveti Otac - imao važnu ulogu u obnovljenim odnosima među našim Crkvama; to je odnos utemeljen na prijateljstvu, uzajamnome prihvaćanju i iskrenome dijalogu koji je u stanju suočiti se s teškoćama našega zajedničkog puta. Stoga se živo



nadam da ćemo nastaviti sa suradnjom kako bismo pronašli načine za promicanje i jačanje zajedništva u Tijelu Kristovu - napisao je Papa.

Sveti se Otac nadalje osvrnuo i na ekumenski dijalog uspostavljen tijekom proteklih desetljeća, te napomenuo kako je patrijarh Aleksej II. ostavio u svojem narodu duboku i trajnu crkvenu baštinu obnove i razvoja. Upravo zahvaljujući njoj, uspio je izvesti Pravoslavnu Crkvu iz dugoga razdoblja teškoća i patnje pod totalitarnim i ateističkim sustavom, prema novoj, aktivnoj nazočnosti u službenju današnj-

jemu društvu. Patrijarh Aleksej je ustrajno radio za jedinstvo Ruske Pravoslavne Crkve, i za zajedništvo s drugim pravoslavnim Crkvama, održavajući duh otvorenosti i suradnje s drugim kršćanima, i posebice s Katoličkom Crkvom, u svrhu zaštite kršćanskih vrednota u Europi i svijetu - istaknuo je Sveti Otac te na kraju izrazio uvjerenje da će patrijarh Kirill nastaviti graditi na tome čvrstom temelju, za dobro njegova naroda, kao i za dobro kršćana u cijelome svijetu.

(kta/rv)

BILJEŽIMO

Novi dokument Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života

## Kratki prikaz dokumenta: "Služenje autoriteta i posluh"

Sarajevo, 17. prosinac 2008.

Na sjednici Vijeća za ustanove posvećenog života i družbi apostolskog života Biskupske konferencije BiH, održane 16. prosinca u Sarajevu pod predsjedanjem banjalučkog biskupa mons. dr. Franje Komarice, vijećnici su saslušali kratki prikaz dokumenta Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života pod nazivom: "SLUŽENJE AUTORITETA I POSLUH". Prikaz je napravio i iznio dr. fra Marko Semren, profesor na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, a donosimo ga u cijelosti:

Ovaj dokument je plod dugotrajnog rada započetog sa sjednicom Vijeća 16.2.2004. preko plenarnog zasjedanja Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života održanog od 28. do 30. rujna 2005. te kasnijeg rada dikasterija na "radnom tekstu" koji je poslan članovima ustanova posvećenog života u zajednici (muškima i ženama), pripadnicima redovničkih ustanova i družbama apostolskog života. Dokument želi biti pomoć i poticaj svima onima koji su pozvani da slobodnim poslušom Božjoj svetoj volji svjedoče Božji primat te da svoje "da" izrečeno Gospodinu žive radosno (usp. str. 7.). Posljednjih godina u Crkvi i u društvu promijenio se način shvaćanja i življenja autoriteta vlasti i posluha. Stoga dokument ističe svijest o vrijednosti pojedine osobe,

s njezinim pozivom i njezinim umnim, afektivnim i duhovnim darovima, s njezinom slobodom i sposobnošću odnosa s drugima to zajedništvo živjeti; o središnjem mjestu duhovnosti zajedništva, s vrednovanjem sredstava koja pomažu; o shvaćanju poslanja kao zajedničkog zadatka svih članova Božjeg naroda i posljedičnim oblicima konkretne suradnje (usp. str. 8.). Glavni cilj ovog dokumenta je ponovna potvrda da se posluh i vlast, i kad ih se prakticira na razne načine, nalaze u posebnom odnosu s Gospodinom Isusom, poslušnim Slugom. Stoga se predlaže da se autoritetu pomogne u njegovoj trostrukoj službi: služenju pojedincima pozvanima na život za vlastito posvećenje (1. dio str. 10-26); izgrađivanju bratske zajednice (2. dio str. 27-37); sudjelovanju u zajedničkom poslanju (3. dio str. 38-50). Dokument se temelji na dokumentima o posvećenom životu *Potissimum institutioni* (1990.), *Bratski život u zajednici* (1994.), *Vita consecrata* (1996.) i *Ponovno krenuti od Krista* (2002.).

Pitamo se na koji način približiti dokument čitatelju koji se prvi put susreće s ovom temom? Dokumentu koji u sebi krije bogatstvo i sažetost? O čemu se u njemu govori? Koji je odnos između autoriteta i posluha?

1. Tema poslušnosti uokviruje ovaj dokument od uvoda do zaključka iako govori o autor-



itetu većim dijelom, koji je i sam uključen u poslušnost. Pravi i zadnji naslovnik poslušnosti nije redovnički autoritet, nego sam Bog, jer se vjernički odnos s Bogom izražava kroz poslušnost. Dokument počinje antropološko-duhovnim utemeljenjem poslušnosti. Poslušnost se pokazuje kao rezultat traženja Boga, koji potiče traženje i vodi aktualiziranju volje Božje. Tražitelj Boga postaje njegov slušatelj i čezne za ispunjenjem njegove volje. U svemu tome Krist postaje uzor i uporište teološkog utemeljenja poslušnosti. Dokument završava s prihvaćanjem smrti kao zadnjim činom prihvaćanja Božje volje: "Svoje životno putovanje završit ćemo jednim drugim činom poslušnosti za koji želimo da bude što je više moguće svjestan i slobodan, ali nadasve izraz prepuštanja dobrom Ocu koji će nas jednom zauvijek pozvati k sebi u svoje kraljevstvo beskrajne svjetlosti gdje će završiti naše traženje, a naše oči ugledati u nedjelji bez kraja. Tada ćemo biti potpuno poslušni i ostvareni jer ćemo reći svoje 'da' onoj Ljubavi koja nas je stvorila da bismo bili sretni s Njim i u Njemu" (br. 29 str. 49).

2. Unutar ovoga okvira opširnog obrađivanja poslušnosti, dokument nudi niz obilježja prakticiranja autoriteta, bitnih duhovnih i praktičnih oznaka, korisnih za praksu i za konkretno življenje. One su podijeljene na tri klasična područja: posvećenje-bratstvo-poslanje. Različita obilježja koja se nalaze u trećem dijelu usmjerena su na dobro funkcioniranje bratskog života. Ovdje ih nećemo donositi nego samo ističemo naslove kurzivom pisane u bro-

jevima 13, 20 i 25.

3. Izlaganje u dokumentu je duhovno-pastoralnog tipa i unutar njega lako se međusobno isprepliću promatranja i specifične oznake autoriteta i poslušnosti. Svaki dio od njih počinje s nekoliko paragrafa teološkog karaktera zatim prelaze na više pastoralne i praktične elemente.

4. U čemu je novost ovog dokumenta u odnosu na prijašnje dokumente? Gotovo sve teme ovog dokumenta, nalaze se u tekstovima dokumenta *Perfectae caritatis*, *Evangelica testificatio*, *Vita consecrata* i *La vita fraterna in comunita*. Posebnost ovog dokumenta je u činjenici da su dobro obrađene u njemu teme, tek spomenute ili slabo razvijene u drugim dokumentima te da nijedan od njih nije obradio isključivo temu autoriteta i poslušnosti. Ovaj dokument to čini na opširniji način, donoseći obrazloženja i brojne praktične oznake.

Kao zaključak navodim tekst dokumenta koji osvjetljava ovu temu: "Autoritet i poslušnost, osnovnim ciljem ispunjavanja Božje volje, nisu, dakle, dvije odvojene ili čak suprotstavljene stvarnosti, već dva lica iste evanđeoske stvarnosti, istoga kršćanskog otajstva, dva načina sudjelovanja u istoj žrtvi Kristovoj koja se međusobno nadopunjavaju. Autoritet i poslušnost su personificirani u Isusu i zato ih se treba shvaćati kao nešto što je izravno vezano uz Njega i kao stvarno suobličjenje Njemu. Posvećeni život želi jednostavno živjeti *Njegovu* vlast i *Njegov* poslušnost" (br. 12 str. 20).

Dr. fra Marko Semren

## Zbornik o spisima sv. Franje

Zbornik se po cijeni od 60 kuna može nabaviti u Zagrebu u knjižari Naklade sv. Antuna Zagreb, 19. veljača 2009.

Iz tiska je izašao Zbornik radova o spisima sv. Franje Asiškoga "Verba Domini mei". Riječ je o znanstvenim radovima predstavljenim na Studijskim danima koji su održani u Zagrebu 7. i 8. ožujka u organizaciji Povjerenstvo za duhovnost pri Vijeću franjevačkih zajednica u HR i BiH u prigodi 30. obljetnice kritičkog izdanja Spisa sv. Franje i 800. obljetnice Franjevačkog reda.

Zbornik su u biblioteci "Brat Franjo" u nizu priručnici knjiga br. 14 zajedno izdali "Brat Franjo" časopis franjevačkih zajednica, Vijeće franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, te Povjerenstvo za duhovnost pri Vijeću franjevačkih zajednica u HR i BiH.

Spisi sv. Franje bili su zadnjih desetljeća glavna inspiracija stručnjaka u oslikavanju njegova lika. Kroz njih se najbolje može isčitavati na koje



je sva načine sv. Franjo nastojao živjeti i prenijeti na druge svoju glavnu životnu smjernicu "živjeti po pravilu svetog Evanđelja". Naziv samog skupa uzet je po uzoru na onaj održan u Rimu 2002. godine u organizaciji Papinskog sveučilišta Antonianum, kako bi se u našem vremenu što više uprisutnila Franjina vjera u snagu Riječi Božje. Tijekom dvodnevnog skupa predstavljeno je jedanaest predavanja: Nastanak Spisa sv. Franje i stvaranje kanona (Dragan Nimac), Franjini autografi (Renata Mrvelj), Spisi sv. Franje i heretička strujanja Franjina vremena (Rozo Brkić), Spisi sv. Franje u prvom stoljeću povijesti Manje braće (Nikola Vukoja), Spisi i ponovno otkriće franjevačke karizme: doprinos fra Kajetana Essera, 1913.-1978. (Marko Semren), Riječ Božja u Spisima sv. Franje (Vinko Škafar), Duhovnjaci (Spirituales) i spisi sv. Franje (Marinko Pejić), Spisi sv. Franje - temelj franjevačke duhovne teologije (Mirko Kemiveš), Od Propositum vitae do Potvrđenoga pravila (Miljenko Šteko), Franjini spisi upućeni sv. Klari: autentičnost i važnost (Tarzicija čičmak), Franjin duhovni život u njegovim spisima (đuro Hontić), Spisi sv. Franje u "Pravilu i životu braće i sestara Trećega samostanskog reda sv. Franje" (Zvonimir Brusac).

Izlaganja na jednoj strani krase jednostavnost, pa stoga i pristupačnost razumijevanju, a na drugoj strani predavači su zadane teme

obradili na vrlo stručan način, tako da s pravom nose epitet 'znanstveni'. Svaki objavljeni rad podijeljen je u nekoliko dijelova: uvodni koji čini sažetak, potom ključni pojmovi, razrada same teme u čijem sadržaju autori upućuju čitatelje i na druge franjevačke izvore, te sažetak na stranom jeziku.

Kao dodatak, u Zborniku je objavljena i rasprava, te propovijed koju je izrekao varaždinski biskup Josip Mrzljak, kao i kratice i kazalo značajnih imena i pojmova.

Stoga svojim sadržajem i metodološkom obradom tekstova, Zbornik je zasigurno osvježenje na hrvatskom jezičnom prostoru. Kao takav može biti od koristi mnogima, franjevcima i franjevkama posebno onima u odgoju da bolje upoznaju sv. Franju i njegove spise te budu istinska inspiracija življenja i širenja franjevačke karizme. Također i istraživačima i franciskolozima, ali i svima drugima koji žele bolje upoznati i nadahnuti svoj život na uzoru asiškog siromaha, te ostvariti ono što je on učinio u svojem vremenu, kada je imao hrabrosti preokrenuti svoj život, ići putem Evanđelja.

Zbornik se po cijeni od 60 kuna može nabaviti u Zagrebu u knjižari Naklade sv. Antuna, Kaptol 6 ili se zainteresirani mogu raspitati u najbližem franjevačkom samostanu.

(kta/m.b.)

BILJEŽIMO

## Deveti godišnji susret predsjednika Biskupskih konferencija jugoistočne Europe

Susretom predsjedao nadbiskup metropolit vrhbosanski Vinko kardinal Puljić, Iskenderun, 4. ožujak 2009.

Pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, 3. ožujka započeo je u Centru za multikulturalni i multireligijski dijalog "Don Andrea Santoro" u turskom mediteranskom gradu Iskenderun deveti susret predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe. Domaćin susreta je predsjednik Turske biskupske konferencije i apostolski vikar Anadolije biskup Luigi Padovese (Luidi Padoveze) u gradu Isk-

enderunu koji je svoje ime dobio po Aleksandru Velikom (Aleksandrovac). Na susretu su sudjelovali predsjednici biskupskih konferencija: Albanije mons. Rrok Mirdita (Rok Mirdita), nadbiskup Tirane, Bugarske mons. Georgi Ivanov Jovcev, biskup Sofije i Plovdiva, predsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Beogradu mons. Stanislav Hočevan, nadbiskup metropolit beogradski, Moldavije biskup Anton Cosa (Anton Koza), a Grčku biskupsku konferenciju predst-



## BILJEŽIMO

avlja mons. Dimitrios Salachas, egzarh za katoloičke bizantskog obreda dok je u ime Rumunjske biskupske konferencije nazočan pomoćni biskup Bukurešta mons. Cornel Damian. Na susretu sudjeluje i biskup iz Skopja i apostolski egzarh Makedonije mons. Kiro Stojanov. Sve sudionike susreta je pozdravio dopredsjednik Vijeća CCEE-a kardinal Josip Bozanić, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, kao i apostolski nuncij u Turskoj mons. Antonio Lucibello (Lućibelo) te stalni promatrač Svete Stolice pri Vijeću Europe mons. Aldo Giordano (đordano) koji je dugo godina obnašao službu generalnog tajnika CCEE-a. Trećeg radnog dana susretu će se pridružiti i predsjednik Vijeća biskupskih konferencija Europe (CCEE) kardinal Péter Erdő (Peter Erde), predsjednik Mađarske biskupske konferencije.

Sudionici su za središnju temu susreta imali: Kršćanski identitet na tragovima sv. Pavla. Nakon pozdrava biskup Padovese je sudionicima predstavio kršćanstvo i Crkvu u Turskoj. Prema njegovim riječima, teško bi bilo razumjeti kako bi se kršćanstvo razvilo da nije svoje prvo veliko širenje imalo na teritoriju današnje Turske. Podsjetio je da je većina knjiga Novog Zavjeta ugledala svjetlo dana upravo na tim prostorima i u tim kršćanskim zajednicama te da su sv. Pavao i sv. Luka i rođeni na teritoriju današnje Turske. Spomenuo je i neke velike biskupe, crkvene pisce i teologe te mučenike s tih prostora kao npr. sv. Grgura iz Nise i sv. Grgura Nazijanskog, sv. Ivana Zlatoustog, sv. Polikarpa, sv. Krtistofora i druge. Istaknuo je i da je prvih osam ekumenskih koncilija održano upravo na tlu današnje Turske te da je odatle krenula evangelizacija Dalekog Istoka sve do Kine kao i da su tu započele misionarske aktivnosti bizantskog kršćanstva prema europskim slavenskim narodima preko Balkana prema Rusiji.

Govoreći o trenutnom stanju biskup Padovese je kazao kako je danas u Turskoj malo ostalo od slavne prošlosti, ali da kršćanska kultura, na sreću, nije mrtva. Podsjetivši da je dolaskom Mustafe Kemala Atatürka otomansko carstvo preraslo u tursku državu u kojoj su manjine postale velike žrtve jer su 1923. godine samo četiri kršćanske zajednice pravno priznate dok druge nisu imale mogućnost na pravnju osobnost što je značilo da ne mogu posj-

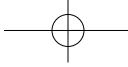
edovati materijalna dobra odnosno kupovati ili prodavati materijalna dobra. O kakvim se posljedicama radi, najbolje se vidi iz podatka koji je iznio biskup Padovese da je od nekoliko milijuna kršćana različitih obreda i ispovijesti s početka desetog stoljeća danas ostalo ne više od sto tisuća kršćana, iako su još 1927. godine činili 20% ukupne populacije u Turskoj. Također je spomenuo kako je u svijesti mnogih Turaka da Turčin odmah znači musliman i to sunit. U vezi sa sve češćim priopćenjima u javnosti o religijskoj slobodi, biskup Padovese je kazao kako se zaboravlja da takva sloboda ne znači samo pravo nesmetano ići u crkvu nego i pravo na posjedovanje materijalnih sredstava i ljudskih potencijala za prakticiranje vlastite religije. Zaključio je kako Katolička Crkva ne traži nikakav privilegij nego jednostavno priznanje i mogućnost ostvarenja prava u praksi te da bi Turskoj trebalo pomoći u stvarnom provođenju priznanja cjelovite i potpune vjerske slobode nemuslimanskih manjina, uz poštovanje turskih zakona, ali i u poštivanju temeljnih ljudskih prava i prava zajednica.

U srijedu, 4. ožujka Misno slavlje u crkvi Naviještenja Marijina u Iskenderunu Misno slavlje je predvodio kardinal Bozanić uz suslavlje svih sudionika. Na početku radnog dana kardinal Puljić je progovorio o nekim znakovima kršćanskog identiteta napominjući kako je to prije svega znak križa koji se ne nalazi samo u svim crkvama i kapelama nego i na grobljima te često na križanjima i na kućama kršćana. Kao oznaku katoličkog identiteta na osobit način spomenuo je pobožnost Blaženoj Djevici Mariji, što se vidi po brojnim Gospinim kipovima i svetištima u koja hodočaste brojni vjernici, kao i vjernost katolika Svetom Ocu i Svetoj Stolici.

Susret u Iskenderunu je trajao do subote, 7. ožujka kada su sudionici letjeli u Carigrad gdje su se susresli s ekumenskim patrijarhom Bartolomejom i slavili Misu u katoličkoj katedrali. Susret je održan u Iskenderunu u Turskoj kako bi sudionici u okviru Godine sv. Pavla mogli pohoditi neka mjesta koja su važna za naviještanje i djelovanje sv. Pavla, apostola naroda, kao što je njegovo rodno mjesto Tarz i Antiohija s kojih je kretao na svoja apostolska putovanja.

(kta)





## Naši jubilarci u 2009. godini

BILJEŽIMO

### 40. rođendan slave:

vlč. Viktor Šošić, vlč. Ilija Orkić, vlč. Marko Zubak, vlč. Ivica Mršo i vlč. Marko Mikić

### 50. rođendan slave:

vlč. Ilija Karlović, vlč. Josip Vranješ, vlč. Stipo Knežević, vlč. Željko Odobašić,  
vlč. mr. Slavko Rajić

### 60. rođendan slave:

vlč. Vlado Markić, vlč. Ivan Zlatunić, vlč. Anto Stjepić, vlč. dr. Anto Šarić,  
msgr. Stjepan Željko Biletić

### 70. rođendan slavi:

vlč. Vladimir Kljajić

### 75. rođendan slavi:

msgr. Mijo Perić

### 50 godina misništva - zlatni jubilej slavi:

vlč. Anto Baković

### 45 godina misništva slave:

vlč. Josip Glavaš, vlč. Mijo Josipović, mons. Petar Jukić, vlč. Dominik Stojanović

### 40 godina misništva slavi:

vlč. Stjepan Mišura

### 30 godina misništva slave:

vlč. Mato Marijić, preč. dr. Ivo Balukčić, vlč. Marko Lacić

### 25 godina misništva slavi:

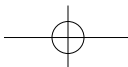
vlč. Marko Jukić

### 20 godina misništva slave:

preč. mr. Luka Tunjić, preč. Pero Iljkić, vlč. Marijan Brkić, vlč. Drago Čumurdžić,  
vlč. Jakov Filipović, vlč. Mirko Ivkić, vlč. Tadija Jukić, preč. Luka Kesedžić,  
vlč. Ivan Mandić, preč. Veselko Župarić

### 10 godina misništva slave:

msgr. Dr. Slađan Ćosić, vlč. Pero Brajko vlč. Mirko Šimić





## Popis svećenika na duhovnim vježbama

(Sarajevo, 16. - 19. veljače 2009.)

- |                       |                            |
|-----------------------|----------------------------|
| 1. Aračić Mato        | 34. Mandić Ivan            |
| 2. Babić Marcel       | 35. Marić Željko           |
| 3. Bešlić Mirko       | 36. Marijanović Marijan    |
| 4. Brajko Anto        | 37. Meštrović Ante         |
| 5. Brajko Pero        | 38. Mikić Marko            |
| 6. Brković Luka       | 39. Mirčić Dražan, đakon   |
| 7. Čturić Željko      | 40. Miškić Ilija           |
| 8. Čavar Miroslav     | 41. Nikolić Mijo           |
| 9. Čosić Anto         | 42. Odobašić Božo          |
| 10. Džalto Miljenko   | 43. Oršolić Mario          |
| 11. Filipović Jakov   | 44. Paradžik Ivo           |
| 12. Filipović Marinko | 45. Pavlović Jakov         |
| 13. Hrskanović Marko  | 46. Perić Anto             |
| 14. Ikić Niko         | 47. Pranjić Pero           |
| 15. Ivandić Franjo    | 48. Puljić Vinko, kardinal |
| 16. Ivanović Damir    | 49. Ružić Robert           |
| 17. Ivkić Zlatko      | 50. Spajić Zdenko          |
| 18. Janjić Andrija    | 51. Stanušić Marko         |
| 19. Jelić Anto        | 52. Stojčević Predrag      |
| 20. Jezidžić Ivo      | 53. Sudar Pero, biskup     |
| 21. Josipović Marko   | 54. Šekerija Pavo          |
| 22. Kajinić Jakov     | 55. Šimić Mirko            |
| 23. Karlović Ilija    | 56. Šimunović Josip        |
| 24. Kesedžić Luka     | 57. Tomašević Ivo          |
| 25. Knežević Josip    | 58. Tomić Ivan             |
| 26. Kopic Marijan     | 59. Tunjić Luka            |
| 27. Kopic Pavo        | 60. Vajdner Josip          |
| 28. Lebo Josip        | 61. Vlajić Željko          |
| 29. Lovrić Nikola     | 62. Vujica Žarko           |
| 30. Lubar Josip       | 63. Vukšić Tomo            |
| 31. Luburić Niko      | 64. Zovkić Mato            |
| 32. Lukić Bartol      | 65. Zubak Marko            |
| 33. Majstorović Marko |                            |

\* U Opatiji duhovne vježbe obavili: Vlč. Josip Glavaš i vlč. Filip Maršić

### Nove adrese i izmijenjeni telefoni

Vlč. Mato Mikičić  
Župa Kraljice Krunice  
BIH-76212 KREPŠIĆ

Tel. 049/ 753-001  
Fax: 753-030  
Mob. 063/795-468

Župa Rođenja BDM Bežlja

Tel/fax: 053/440-213

Župa sv. Franje Šikara

Tel. 035/209-147



## + FRA JURICA ŠALIĆ (1948.- 2008.)

Dana 14. prosinca 2008. U Bihaću je, nakon duge i teške bolesti, opremljen sv. Sakramentima, u 61. godini života, 40. redovništva u Franjevačkom redu i 34. svećeništva, blago u Gospodinu preminuo i iz prolaznog preselio se u vječni život naš subrat fra Jurica Šalić. Sveta Misa zadušnica služena je u župnoj crkvi sv. Ante Padovanskog u Bihaću u ponedjeljak, 15.

prosinca u 13 sati. Nakon sv. Mise bio je ispraćaj u samostan Petrićevac u Banjoj Luci. U utorku 16. prosinca 2008. u 13 sati u Petrićevcu slavljena je sv. Misa zadušnica, a potom je pokopan na Fratarskom groblju.

*Braća franjevci župe Bihać i samostana Petrićevac*

NAŠI POKOJNICI

## + LJUBAN MANDIĆ (1921. - 2008.)

Ljuban Mandić, otac svećenika Vrhbosanske nadbiskupije vlč. Zdravka Mandića, župnika u Brezi, preminuo je 29. 11. u izbjeglištvu u Kanadi. Rođen je 1921. godine u Kandiji kod Bugojna. Sa suprugom pok. Biserom rodio je i odgojio četvero djece, od kojih je sin Zdravko

svećenik. Pok. Ljuban sahranjen je na sv. Luciju, 13. prosinca 2008. na mjesnom groblju u Kandiji, a sprovedne obrede i Misu zadušnicu predvodio je uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup vrhbosanski.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

## + FRA PETAR ANĐELOVIĆ (1937. - 2009.)

U četvrtak, 15. siječnja u samostanskoj crkvi sv. Ante u Sarajevu služena je Misa zadušnica za pokojnog fra Petra Anđelovića, ex provincijala Bosne Srebrene, koji je 14. Siječnja preminuo u Franjevačkom samostanu na Bistriku u 72. godini života.

Misu zadušnicu služio je provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Mijo Džolan uz suslavlje generalnog vikara Vrhbosanske nadbiskupije preč. Luke Tunjića, delegata nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, vizitatora Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Gabrijela Mioča, provincijala Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM fra Ivana Sesara i još šezdesetak svećenika. Crkvu su ispunili brojni vjernici, među kojima su bili i neki od najviših predstavnika

državnih, federalnih, kantonalnih, gradskih i općinskih vlasti kao i predstavnici raznih društvenih i crkvenih institucija koji su došli na posljednji oproštaj s pokojnim fra Petrom.

Pozdrav i zahvalu za dolazak na početku Mise uputio je gvardijan Franjevačkog samostana sv. Ante na Bistriku fra Marijan Karaula koji je na kraju slavlja u kratkim crtama prikazao životni put pokojnog fra Petra te spomenuo izraze sućuti koje su uputili brojni crkveni i društveno-politički predstavnici među kojima su i predsjednik R. Hrvatske Stjepan Mesić i potpredsjednica Vlade RH Jadranka Kosor.

U prigodnoj propovijedi provincijal Džolan je podsjetio da je prije 20 dana zajedno s fra Petrom na istom oltaru slavio Misu ponoćku na Božić. "Upravo je Božić za fra Petrov svjet-



onazor, za njegovu životnu filozofiju, pa onda i za sva njegova djelovanja, onaj impuls koji je njega bitno odredio ljudski, etički, politički i postavio zapravo nedostižne visine ljudskosti i dobrote kao cilj. To je ono što otprilike artikuli- ra franjevačka duhovna i intelektualan tradici- ja: da je naime jedini pravedan odnos prema čovjeku i svemu stvorenju ljubav. Taj stav koliko god čovjek griješio protiv njega, koliko god nas tragična iskustva prisiljavala da ga kao smatramo neodrživim u svijetu sile, jedni je koji nas afirmira kao slobodna bića", kazao je provincijal Džolan te podsjetio da je pokojni fra Petar u jednom pismu braći napisao sli- jedeće: "Ljudima uvijek nanovo darivani boži- čni dar je spoznaja da na ovom svijetu nije ništa veće ni svetije od čovjeka, jer je Bog po- stao čovjekom. Sve druge istine, koje se nazi- vaju vjerskim ili kršćanskim, osuđene su na svoj mali život u sjeni ove velike istine. I od tada, od prvog Božića, sve mora biti radi čovje- ka: i Crkva, i nacija, i država, i politika i privre- da, jednostavno sve."

Provincijal Džolan je potom kazao da je da će pokojni fra Petar u Provinciji ostati zapamćen kao provincijal, koga je zapalo da vodi zaje- dnicu kroz teško vrijeme rata od 1991-2000. "Ovo vrijeme po izazovima, opasnostima nestan- nka, urušavanju svih vrijednosti i struktura us- poredivo tek s nekoliko najtežih godina u 7 sto- ljetnoj povijesti franjevacu u BiH. Zato fra Petar nije, da tako kažem, standardni provincijal. On je provincijal, koji je zadržao zajednicu na tri bitna temelja, na kojima makar ranjena, sa svo- jim ranjenim narodom može zajedno s drugima vjerovati u budućnost i za nju se čista srca i hra- bro angažirati", naglasio je provincijal Džolan ističući da će najbolja zahvala fra Petru biti da ostanu otvoreni za budućnost, "da vjerujući u Boga izgradimo i povjerenje u možda zabora- vljene i zamagljene mogućnosti čovjeka".

Na kraju Mise od pokojnog fra Petra su se oprostili generalni vikar preč. Tunjić, vizitator

fra Gabrijel i hercegovački provincijal Sesar, a u ime struktura vlasti riječi oprostaja uputio je pr- edsjedatelj Gradskog vijeća Grada Sarajeva Ma- rin Ivanišević. Nakon što su izmolili opijelo kod lijesa pokojnog fra Petra, nazočni su ispratili njegovo tijelo koje su djelatnici "Pokopa", koji će sve svoje usluge uraditi besplatno, odvezli u župu Dubrave kod Brčkog gdje će fra Petar biti i sahranjen u petak, 16. Siječnja u 13.00 sati.

Fra Petar je rođen u Boću kod Brčkog 9. XII. 1937. Osnovnu školu završio je u Boću (1945-1949), gimnaziju u Visokom (1949-1955, 1956-1958), novicijal u Kraljevoj Sutjesci (1949-1955, 1956-1958), filozofsko-teološki studij u Saraje- vu (1960-1964) i Fuldi (1964-1966) te studij pu- blicistike u Münsteru (1972-1975). Za svećen- ica je zaređen 1964. Bio je kapelan u Essenu (1966-1972). U Provinciju se vratio krajem 1975. Te službovao kao tajnik Provincije (1976-1982), župnik u Zenici (1982-1985) i gvardijan u samostanu sv. Ante u Sarajevu (1985-1991; 2000-2003). Biran je za definitora Provincije (1973-1976) i provincijala (1991-2000). Od 2003. Provincijski je asistent FSR-a.

Kao gimnazijalac i student isticao se nastupi- ma literarnog sadržaja na sjednicama Serafske imakulate i zbora Jukić. Studij publicistike usm- jerio ga je da se bavi pitanjima i problemima korištenja suvremenih sredstava komuniciranja u naviještanju evanđelja. U vrijeme boravka u Njemačkoj surađivao je u essenskom listu Ruhrwort i još nekim drugim periodičkim pu- blikacijama, a od tuzemnih u Dobrom Pastiru (1966), Bosni Srebrenoj (1969, 1971, 1973, 1976, 1981, 1984, 1987), Jukiću (1972, 1980), reviji Nova et vetera (1980, 1982, 1986), Kani i Svjetlu riječi od 1983. Bio je urednik provincijskog glasila Bosna Srebrena (1976-1982). Objavio je i neko- liko knjiga od kojih svakako treba spomenuti: Vjerni Bogu vjerni Bosni, Franjevci na prijelazu u treće tisućljeće, Stvarnost i okom vjernika, Fratar i njegova Bosna.

(kta)



## + JOZO ŠARIĆ (1924.-2009.)

U župi Bistrica kod Uskolja, 18. siječnja ove godine preminuo je Jozo Šarić, otac svećenika Vrhbosanske nadbiskupije - profesora na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji dr. Ante Šarića. Sprovodne obrede i Misu zadušnicu, u nazočnosti četrdesetak svećenika i velikog broja vjernika, predvodio je vrhbosanski nadbiskup Vinko kardinal Puljić. Pok. Jozo rođen je 1924. god. Imao je pet sinova i dvije kćeri. Svi ga pa-

mte kao jednostavnog praktičnog vjernika koji je nastojao živjeti ono što vjeruje i isto prenijeti na svoju djecu. Radio je dugo godina u Travniku, te je istovremeno diplomirao na fakultetu. Posljednje godine života proveo je u mirovini živeći u svom rodnom kraju u Bistrici kod Uskoplja.

(KT)

## + IVO DRLJO (1919.-2009.)

Dana, 22. siječnja 2009. preminuo je Ivo Drljo, otac svećenika Vrhbosanske nadbiskupije dr. Mate Drlje, u devedesetoj godini života, a pokopan je 24. siječnja u mjestu Lukšije, župa Podhum-žitače. Sprovodne obrede i Misu zadušnicu predvodio je uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski. U prigodnoj propovijedi, uzoriti je Kardinal naglasio da je "Bogu stalo do čovjeka. To pokazuje time što je dao svoga Sina da bude jedan od nas, da Isus Krist iskusi ono što čovjek iskušava, a to je ljudsko trpljenje i smrt i da pobijedi smrt i nama ostavi jamstvo u uskrsnuće mrtvih. To je volja nebeskog Oca 'da tko god u njega vjeruje, ima život vječni.' Mi dobro znamo da je smrt stvarnost, ali kad god dođe, kao da je prerano došla jer čovjek želi živjeti i to uopće nije čudno jer ga je Bog za to stvorio. I koliko god godina živio, život je kratak. Ali Bog ne misli na ovaj zemaljski, nego na vječni jer je čovjek pozvan na vječnost". Na kraju svete mise župnik župe Podhum-žitače fra Vlado Koštroman uputio je vlč. Mati iskrenu bratsku i svećeničku sućut, te naglasio da je ovo žalostan dan za cijelu župu jer "kad god jedan vjer-

nik ove župe umre, sve više postajemo svjesni da nas je u ovoj župi još manje i da će jedna kuća u župi ostati potpuno zaključana".

Rodio se 19.08. 1919 u selu Luikšije od oca Pere i majke Ane rođene Tuljo. Oženio se s Ljubicom, rođenom Božić, 1939. godine. Rodili su 17-steru djece od kojih su još 9-tero živi. Imao je 25 unučadi i 23 praunučadi. U II. svjetskom ratu bio je domobran do kraja rata. Preživio je Bleiburg i križni put. Nakon rata se borio da prehrani svoju obitelj, svoje roditelje i obitelj svoga brata(ženu i troje djece), jer mu je brat nakon rata osuđen na 10 godina robije, koju je odležao u Zenici. U domovinskom ratu je bio kod svoje kuće. Po svršetku rata je napustio svoje rodno mjesto i bio oko dvije godine kod svoje djece u Zagrebu i Splitu. Ponovo se vratio u Lukšije. Kada su i on i supruga mu onemogućali, te nisu više mogli sami bez tuđe pomoći, ponovno odlaze kod svoje djece u Split, Zagreb i Poreč. Nakon smrti supruge koja je sahranjena 02. 11. 2008., on odlazi kod kćeri Ane u Poreč, gdje ostaje do kraja svoga života.

(kta/j.k.)



## + MONS. PETAR TUNJIĆ (1937.-2009.)

NAŠI POKOJNICI

Mons. Petar Tunjić, župnik župa Silba i Premuda u Zadarskoj nadbiskupiji, je preminuo 07. veljače 2009. godine u Zadru u 72. godini života i 45. godini svećeništva. Sahranjen je 12. veljače 2009. u svećeničku grobnicu na otoku Silbi.

Rođen je 29. listopada 1937. u Bistarcu kod Lukavca kao deveto dijete Ivana i Katarine (Kaje) r. Marković. Kršten u Lukavcu 30. XI. 1937. Krstio ga je dr. Ante Livajušić, kateheta iz Sarajeva, iako je tada župnik bio Karlo Cankar. Pučku školu (4. razr.) završio u Bistarcu 1949. Prvu godinu je išao u novootvorenu Osmogodišnju školu u Lukavcu (1950 - 1953).

Klasičnu gimnaziju je završio na Šalati u Zagrebu, a bogoslovne studije u đakovu, gdje je 29. 06. 1964. zaređen za svećenika Vrhbosanske nadbiskupije. U ljeto 1965. godine je imenovan župnim vikarom u župi sv. Josipa u Sarajevu i tu ostaje do početka prosinca 1966. godine. Kada je imenovan župnikom u Deževicama u kojima ostaje četiri godine. 1970. je imenovan župnikom u Radunicama, u kojima djeluje do 1977. kada je imenovan župnikom u Gromiljaku. Za vrijeme župnikovanja u Radunicama i Gromiljaku je bio dekan žepačkog, odnosno Kreševskog dekanata. Sredinom studenog 1979. godine je imenovan župnikom u Modriči u kojoj ostaje tri godine kada je 1982. imenovan župnikom u Tesliću, gdje ostaje do 18. 06. 1999. godine. U Tesliću provodi cijeli rat, a od 1983. godine je dekan Usorskog dekanata. 15. travnja 1998. godine je za vjerno i hrabro svjedočenje i služenje dobio počast monsinjora. Sredinom lipnja 1995. godine je imenovan župnikom u Globarici u kojoj ostaje do 10. 07. 2004., kada je stavljen na raspolaganje Zadarskoj nadbiskupiji, u kojoj djeluje kao župnik župa Silba i Premuda do jeseni 2008. godine kada je zbog bolesti morao na liječenje. Preminuo je okrijepljen svetim sakramentima u svećeničkom domu u Zadru od posljedica tumora na mozgu.

Njegovi roditelji su imali devetero djece. Od njih devet Petar je svećenik, jedna od sestara je redovnica časna sestra Elizabeta, a pokojni brat Stjepan je bio član Družbe Isusove, kao časni brat.

Ukopnu Svetu misu s trideset svećenika u koncelecijaciji, sudjelovanje tridesetak časnih sestara, te mnogobrojne rodbine, prijatelja i vjernika je slavio mons. Ivan Prenda, zadarski nadbiskup. Mons. Prenda je u svojoj homiliji na temelju evanđeoskog teksta "Učitelju, gdje stanuješ? Dođite i vidite!" govorio o životnom putu mons. Tunjića, kako je velikodušno slijedio Gospodina i da ga je ta spremnost služiti dovela i u Zadarsku nadbiskupiju. Zahvalio mu je na četiri i pol godine zauzetog pastoralnog djelovanja u župama Silbi i Premuda. Na kraju sv. Mise u ime uzoritog gospodina Vinka kardinala Puljića, nadbiskupa vrhbosanskog, pomoćnog biskupa mons. Dr. Pere Sudara i svećenika vrhbosanske nadbiskupije riječi sućuti i zahvale je izrazio preč. Luka Tunjić, generalni vikar. Ukratko je izrekao životopis pok. mons. Tunjića te župe u kojima je pastoralno djelovao. Naglasio je kako je mons. Tunjić ostavljao dojam otmjena, smirena, jednostavna i čovjeka sigurna u sebe. Na prvi pogled stidljiv i suzdržan, ali u komunikaciji s ljudima, pogotovo običnim vjernicima, vrlo susretljiv, pun šala, viceva i inteligentnih dosjetki što je odavalo osobu bogatog duha. Ta profinjenost duha je proizlazila iz istinske pobožnosti i osobnog iskustva Boga, duboke vjere koja je rađala poniznost i jednostavnost života, bliskost i ugodno druženje s kolegama, te nesebičnu ljubav prema vjernicima. Naglasio je također da mu je sigurno najteža kušnja bila u župi Teslić u kojoj je proveo cijeli rat. Dosta vremena je proveo u župnom uredu kao zatočenik. I sam nesiguran za vlastiti život i u strahu, hrabrio je svoje vjernike i ulijevao im nadu da će Božja providnost iznaći rješenje. Najteže mu je padalo odvođenje vjernika u smrt i gledanje kako ruše župnu crkvu i na njezinom mjestu prave park. Boljela ga je bespomoćnost i osjećaj kako zlo i grijeh trijumfiraju, ali je zato doživio zadovoljstvo da se na tom istom mjestu sagradila nova župna crkva. Ti silni ožiljci su ostavili na njemu traga, ali nisu rezultirali gubljenjem povjerenja u Boga i čovjeka. Završio je s nadom kako je Crkva prepoznala njegovu nesebičnu vjernost i služenje te ga počastila titulom mon-



sinjora, i na taj način mu zahvalila, da će naš Otac nebeski to još više prepoznati i nagraditi ga jednim od stanova u svome Kraljevstvu.

U ime generacije svećenika izraze sućuti i zahvale je uputio mons. Petar Jukić, pročelnik Katehetskog ureda Vrhbosanske nadbiskupije, rekavši da je to mnogobrojna generacija ali se polovica njih već preselila u vječnost. Naglasio je vjernost Bogu i narodu mons. Tunjića, njegovu duboku vjeru te ga zamolio da moli za preostale kolege.

U ime rodne župe Lukavac se oprostio preč. Pero Ilkić, župnik i dekan tuzlanskog dekanata. Između ostalog preč. Ilkić je podsjetio da je mons. Tunjić jedini svećenik iz župe i preporučio mu župu Lukavac i da moli za sv-

oje nasljednike i duhovna zvanja.

I na koncu se u ime župa Silba i Premuda oprostila i zahvalila članica Pastoralnog vijeća. Naglasila je da ih je osvojio svojom odmjerenošću, jednostavnošću i ljubavlju, premda je došao izdaleka. Za kratko je vrijeme puno obnovio i zauzimao se za kulturno-povijesne spomenike.

Nakon izraza sućuti i zahvale je izmoljeno opijelo u crkvi i u procesiji se krenulo prema mjesnom groblju. Sprovodne obrede je također vodio mons. Pređa, nadbiskup zadarski. Uskrснуće mrtvih će čekati u svećeničkoj grobnici na groblju otoka Silbe.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine i svjetlost vječna neka mu svijetli.

*Luka Tunjić*

NAŠI POKOJNICI

## + FRA GRGA (JURO) VILIĆ (1945. - 2009.)

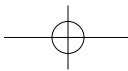
U petak, 9. siječnja 2009. godine, na plehanskom groblju sahranjen je fra Grga Vilić, svećenik i redovnik, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene. Fra Grga je umro 7. siječnja 2009. godine na službi župnika župe Potočani. Smrt ga je zadesila u 64-oj godini života. Od fra Grge su se prvo oprostili njegovi župljani Potočanci. Svetu misu, u prijepodnevnim satima u potočanskoj župnoj crkvi, uz koncelebraciju dvadesetak svećenika predvodio je fra Mijo Džolan, provincijal Bosne Srebrene.

U propovijedi fra Mijo je između ostaloga rekao: "Naš fra Grga je ona vrsta ljudi koji ti postaju ljepši što ih više upoznaješ, njihov unutarnji svijet, način vrednovanja, razmišljanja. On je ona vrsta ljudi koji nikada nisu upravo zbog te unutarnje čistoće vodili puno računa o tome kako će se predstaviti. Ljudi se obično žele predstaviti boljima, ljepšima pametnijima nego što jesu; Grgine su sve mane i svi ljudski nedostaci bili na površini. Za površna promatrača Grgina ljudska ljepota bila je neotkrivena. No, jedno će ostati činjenica: Ta čistoća duše, koja ga je činila slobodnim, spontanom, bila je od velikog broja ljudi prepoznata u svim mjestima naše Provincije i Vrhbosanske i Banjalučke biskupije gdje je služio. I dan danas u tim zajednicama prepričavaju se one fine ljud-

ske anegdote s fra Grgom pune dobrote, inteligentne, koje govore o fra Grginoj ljubavi prema malim ljudima, o njegovu nastojanju da one koje je volio sačuva od zla, gluposti i oslobodi navještajem Evanđelja i dijeljenjem sakramenta za čestiti, pun i slobodan život. S izuzetnim elanom, originalnim načinom ophođenja s ljudima obišao je u raznim službama mnoga mjesta i zajednice".

Nakon Svete mise i opijela svećenici i narod su se iz Potočana uputili ka Plehanu gdje je u 13 sati, u novosagrađenoj crkvi Svetu misu i opijelo predvodio uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski u koncelebraciji 60-tak svećenika. Uzoriti kardinal Vinko je izrazio sućut franjevcima Bosne Srebrene zbog gubitka člana provincije i nadodao: "Došao sam ovamo moliti i razmišljati. Čovjek ne može ispratiti pokojnika a da ne razmišlja o smrti. Okupljeni oko pokojnog fra Grge možemo reći: 'Bože, ono što je kao svećenik djelovao primi mu to u zasluge, a ono što je ljudski pogriješio, oprosti mu!'"

Nakon Svete mise i opijela u crkvi, svećenici i okupljeni puk uputili su se na plehansko groblje u kojem se ukapaju franjevci plehanskoga samostanskog područja. I fra Grga je ukopan među njih, a ukopne obrede predvodio je



provincijal Bosne Srebrene fra Mijo Džolan.

Fra Grga Vilić rođen je 1. rujna 1945. godine u selu Jošavi, župa Potočani, od oca Stipe i majke Kate r. Gašić. Roditelji su ga krstili pod imenom Juro. Osnovnu školu pohađao je u Jošavi i Odžaku, franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. 14. srpnja 1964. godine stupa u franjevački novicijat i uzima redovničko ime fra Grga. Poslije novicijata studira na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu i na KBF-u u Zagrebu. Svečane redovničke zavjete položio je 29. ožujka 1970. godine, a godinu dana poslije (29. lipnja) zaređen je za svećenika. Prva župa mu je bila Kotor Varoš u kojem je pastoralno djelovao

kao kapelan. U istoj službi djelovao je još u Livnu, Zenici, Plehanu i Potočanima. župnik je bio u Sivši, Dubici i Potočanima, a u jednom mandatu (1976.-1979.) i član provincijske uprave. Kroz svećenički i redovnički život napisao je i nekoliko knjiga: "Korijenski izričaj Latina", "Vrijeme stradanja" (stradanje Hrvata katolika 1945.), "Vrijeme sađenja" (matica vjenčanih od 1773-1788.), "Podvučijak, zemlja i ljudi" (monografija u povodu 150-te obljetnice župa Potočani i Dubica i 300 godina od povratka i naseljavanja prostora Podvučijaka Hrvatima katolicima).

(kta/m.l.)

## + SERAFINA - SARA LUBAR (1921.-2009.)

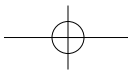
Na groblju u Odžaku kod Bugojna, župa Kandija je 4. veljače sahranjena Serafina - Sara Lubar, majka vrhbosanskog svećenika vlč. Josipa Lubara župnika u Crkvi kod Zenice.

U ime Nadbiskupskog vrhbosanskog ordinarijata kao delegat uzoritog kardinala Vinka Puljića, vrhbosanskog nadbiskupa misnom slavljaju je u nazočnosti oko 40-etak svećenika predsjedao i propovijedao preč. Ante Meštović, kanonik Vrhbosanskog stolnog kaptola. Na početku je mise svećenike, rodbinu pokojnice i nazočne vjernike pozdravio preč. Ilija Miškić, župnik župe Kandija i v.d. bugojanskog dekana. Istaknuo je vjeru i poniznost pokojnice kao i poteškoće kroz koje je prolazila u životu odgajajući svoju djecu želeći da se kroz dobro obrazovanje pripreme za život. Nije joj bilo lako jer je mnogo godina bila udovica i svoju obitelj uzdržavala poljodjelskim radom. Na koncu mise od pokojne Sare se oprostio njezin sin svećenik vlč. Josip Lubar. Zahvalio je pok. majci na daru života, ljubavi i brizi za djecu, a istaknuo je njezinu brigu kako za njega tako i za svećenike i vjernike. Na nekoliko je župa bila sa svojim sinom vlč. Josipom. Uputio je riječi zahvale kolegama svećenicima, časnim sestrama, rodbini, svima koji su došli na sahranu te pjevačima iz njegove sadašnje župe Crkvica koji su pjevali

pod misom i otpjevali nekoliko pjesama na groblju. Nakon mise povorka se automobilima zaputila u 4 km udaljeno selo Odžak.

Pok. Serafina - Sara Lubar rođena Lučić je rođena 22. prosinca 1921. u Skopaljskoj Gračanici kod Bugojna od roditelja + Stipice Lučić i + Luce r. Franjić. Krštena je u župi Skopaljska Gračanica gdje je i sklopila brak 19. veljače 1941. sa Jozom Lubar s kojim je imala desetero djece, od kojih je živih petero i to sve sinovi. Proživjela je u braku s mužem Jozom 22 godine koji umire 21. rujna 1963. Bila je udovica 50 godina sama s djecom bez ikakve pomoći. U teškom vremenu majka se Sara borila i Bogu molila da joj djeca idu pravim putem. Nakon domovinskog rata prva dolazi u Kandiju, svoju župu te prije nego u svoju kuću ide pohoditi devastiranu crkvu sv. Ilije. Uvijek je bila svjesna svog katoličkog i hrvatskog identiteta. Obitelj posvećena Bogu ne boji se života i ponosno daje plod svoje ljubavi u službu Bogu. Umire dan nakon Dana života, na Dan posvećenog života na Svijećnicu 2. veljače u Novoj Biloj u jutarnjim satima dogorivši poput svijeće, trošeći se tiho, predana u volju Božju kroz 88 godina.

Ante Meštović







## + VLČ. MATO BOŽIĆ (1943.-2009.)

Vlč. Mato Božić, svećenik Vrhbosanske nadbiskupije, koji je dugi niz godina službovao u Njemačkoj, preminuo je u 65. godini života i 40. godini misništva.

Rođen je 25. svibnja 1943. u Pećniku od roditelja Marka i Jele, rođ. Karlović. Sjemenište je završio na Šalati u Zagrebu, a bogoslovske studije u Đakovu, gdje je i zar eden za svećenika Vrhbosanske nadbiskupije, 29. Lipnja 1969. Najprije je bio župni vikar u čardaku, a zatim je od 1970. Do 1973. Na službi u Beogra-

dskoj nadbiskupiji. 1973. je imenovan župnim vikarom u Zavidovićima, a godine dana nakon toga u Oštroj Luci -Boku, pa u Brčkom. 1975. Imenovan je župnikom u Obrima, gdje ostaje do 1979., kada u svibnju odlazi u dijecezu Freiburg.

Ukop pok. vlč. Mate bio je 9. veljače ove godine u župi Križ kod Zagreba. Pogrebne obrede i Misu zadušnicu predvodio je mons. Dr. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski.

Počivao u miru!

NAŠI POKOJNICI

## + FRA MARKO Kobaš (1936.- 2009.)

U franjevačkom samostanu u Tolisi, 27. siječnja preminuo je fra Marko Kobaš, član franjevačke provincije Bosne Srebrene. Pokopan je na groblju u Tolisi 29. siječnja. Fra Marko je rođen 1936. u župi Grebnice od oca Marka i majke Mare, rođ. Marić. Franjevački habit obukao je 1958. U Kraljevoj Sutjesci, a svečane zavjete položio je 1964., te je u Sarajevu zar eden za svećenika. Nakon redenta bio je župni vikar u Dubravama, Jajcu, Tramošnici i Breškama. Postaje vikarom u Tolisi 1970., a do 1974. Je

župnik u Tramošnici, a potom i župnik u Dubici. Bio je župnik i u Zoviku, Vijaki, Tišini i Drijenči. 2006. je umirovljen i boravi u samostanu u Tolisi. Sprovodne obrede i Misu zadušnicu predvodio je provincijal Bosne Srebrene fra Mijo Džolan, a u ime Ordinarijata vrhbosanske nadbiskupije riječi sućuti izrekao je mr. Luka Tunjić, generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije.

Počivao u miru!

## + FRA ŽELJKO JURIŠIĆ (1935.- 2009.)

Fra Željko (Drago) Jurišić, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene, preminuo je 9. veljače u Busovači. Ukop i Misa zadušnica za pok. fra Željka bila je u Fojnici 10 veljače. Pok. Fra Željko rođen je u Kazagićima, kod Fojnice, habit je obukao 1954. A za svećenika je zaređen 1962. godine u Sarajevu. Svećeničku službu vršio je na Šćitu, Sivši, Ivanjskoj kod Livna, žeravcu, Brajkovićima, Vidošima, Dubra-

vama, Novom Šeheru, Domaljevcu, Fojnici, Osovi i Busovači. Sprovodne obrede i Misu zadušnicu predvodio je provincijal Bosne Srebrene fra Mijo Džolan, a u ime Ordinarijata vrhbosanske nadbiskupije riječi sućuti izrekao je mr. Luka Tunjić, generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije.

Počivao u miru!



## + LUCIJA RAVLIĆ

### Majka petnaestero djece

NAŠI POKOJNICI

U lijepoj starosti završila je svoj ovozemaljski život Lucija Ravlić r. Jurakić. Rođena je 1924. godine u selu živinice k. Dervente. U 85.-oj godini života pozvao ju je Gospodin k sebi. Pokop je bio 13. veljača 2009. godine na gradskom groblju Rabić, u župi Derventa. Obrede pokopa vodio je preč. Dr. Mato Zovkić, profesor na Vrhbosanskoj teologiji uz mjesnoga župnika vrč. Filipa Marić i sina svećenika vlč. Ivana Ravlića, koji je župnik u župi Presveto Trojstvo u N. Sarajevu. Nazočilo je još oko 20-ak svećenika koji su ujedno koncelebrirali u župnoj crkvi sv. Juraja u Derventi, nakon pokopa. Bilo je oko 200 vjernika i rodbine pokojne, vjernici iz župe žabljak sa svojim svećenikom vlč. Bonom i oko 40-ak vjernika iz župe N. Sarajevo. Vrijeme je bilo vrlo loše, bila je susnježica. Lijepo je bilo vidjeti poput krune i vijenca njenu djecu i bližu rodbinu oko njena lijesa.

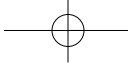
Na groblju Rabić župnik Filip istaknuo je ulogu Lucije skrbeći za djecu zajedno sa svojim suprugom Josipom do njegove smrti 1976. godine koji su rodili i podarili Hrvatskome narodu, njih 15-ero. Sedmero djece umrlo je u vrtlogu II sv. rata a ostalo ih je 8-ero živih. Imala je 14 unučadi i 7 praunučadi. Jer je imala puno djece, osjećala je ljubav i prema drugoj djeci. Kada bi vidjela na putu, cesti drugu djecu, znala je pitati čija su, ponuditi koji bombon, jabuku ili voćku u znak pažnje prema djeci. Nije razlučivala koje je vjere ili nacije. Svako dijete zavrijedilo je pažnju od nje. Hranila je i odgajala svoju djecu kako je znala i umjela, prodajući voće i povrće, po dva put na dan to čineći, noseći po dvije korpe u rukama i prodajući na derventskoj pijaci privređujući koji dinar za školovanje svoje djece. Neko vrijeme išlo ih je i do šestoro djece u školu. Dva put otići u Derventu iz Donje Lupljanice i vratiti se bilo je oko 36 km, nije nikada rekla da joj je bilo teško, uz to obavljajući sve vrste poslova domaćice, zemljoradnice, oko stoke i dr.

Prof. Zovkić je na Sv. misi u kripti župne crkve sv. Juraja u svojoj propovijedi govorio o teologiji smrti. Sva dobra djela čovjeka, kao i pok. Lucije bit će nagrađena jer su učinjena u u dobroj vjeri i želji - "in bona fidei". Po dobrim

djelima čovjek se prepoznaje pred Bogom.

Lucija je otišla sa svoje grude u Donjoj Lupljanici kod Dervente u Domovinskome ratu 1992. godine sa najlon-vrećicom u ruci, obazirući se, bacajući pogled na sve što je ostavila sa suzama u očima. Pustila je svu živinu, da ne pocrka na lancu, "privuci", ni ne sluteći da nikada više neće vidjeti svoju obiteljsku kuću. Misli je, kao i svi drugi ljudi, da će rat biti kratak i brzo će proći u čemu se i ona i mnogi drugi prevarili. Nuđeno joj je da vidi još jednom u životu svoju dragu kuću i svoj dom, ukazujući joj na sve opasnosti: mine, eksplozivna sredstva i eventualnu tragičnu smrt. Nije je vidjela. Lucija je promijenila više mjesta u svojem izbjegličkom životu, od Tušilovića - Zagreba, od 1992-2009. godine. Selila se i preseljavala oko 4 puta. Bilo joj je nuđeno da se vrati u svoju Lupljanicu, ali zastrašena od grozote rata nije se na to htjela odlučiti, jer nije nitko od drugih susjeda-prognanika prihvatio povratak na staru djedovinu. Strah dodatni ulijevao joj je i to što se živjelo u okruženju pravoslavlih, a strah je uveličan grozotama iz II. svjetskog rata u kojem je stradala i bliža rodbina supruga joj Josipa. Lucija je imala sućuti prema svojim susjedima, tako nije bilo Uskrsa ili Božića da se nije razmišljalo o susjedima imaju li što pojesti i kako će dočekati Božić. Oni koji nisu imali pečenku za Božić, djeca bi išla od kuće od kuće susjeda i nosili im tako da su i drugi osjetili, zahvaljujući Luciji, Božić u svojim domovima. živjelo se onako kako se moglo ali se bilo zadovoljno. Djeca su se odgajala i u duhu vjere i u duhu svojega hrvatskoga naroda. Bila je velika katolkinja i Hrvatica, a poštivala je tuđe.

U ovoj se obitelji, makar je bilo oko 18 km u oba pravca do župne crkve u Derventi, svake nedjelje i svetkovine išlo na Sv. misu. Uvečer se nije zaspalo bez molitve sv. krunice, večernje i ispita savjesti. Predmolio je za života pok. otac Josip a poslije je to preuzela majka na sebe zajedno s djecom. Udaljenost crkve nije bila upitna kada je u pitanju Sv. misa. Sva su djeca uglavnom išla u OŠ "Nikola Tesla" u Derventu, ali to nije bio razlog da se nedjeljama ne ide na Sv. misu.



Bog ju je pozvao baš u nedjelju 8. veljača 2008. godine, na dan uskrsnuća Gospodnjeg, dajući na znanje da je Lucija zavrijedila uskrsnuće Gospodnje, po broju djece i svojim ustrajnim nošenjem križa. Pokopana je na dan Gospe Lurdske, a Gospi se je posebno i molila, koja joj je zajedno sa sv. Josipom i podarila lijepu smrt. Ostavila je sve materijalno u vihoru rata i u svojoj djeci sve je nadomjestila, oni

su joj bili njeno najveće blago i ponos. Na ovaj način zadužila je i hrvatski narod i primjer može biti mnogim i mnogim majkama, koje rađaju jedno ili dvoje djece a vrlo rijetko je naći troje djece. Po ovakvim majkama hrvatski bi narod i u BiH živio i ne bi bio osuđen na izumiranje.

*Ivan Ravlić*

NAŠI POKOJNICI

